

Kunnanjohtajan talousarvioesitys 2025

Taloussuunnitelma 2026-2027

Nurmijärvi

VUODEN 2025 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJE

YLEISPERUSTELUT	3
KÄYTTÖTALOUSOSA	
Konsernipalvelut	25
Hallintopalvelut	
Henkilöstöpalvelut	
Talous- ja strategiapalvelut	
Viestintä- ja markkinointipalvelut	
Elinvoimapalvelut	
Yhteiset toiminnot	
Tarkastuslautakunta	
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	39
Hallinto- ja talouspalvelut	
Koulutuspalvelut	
Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen erillisavustukset	
Varhaiskasvatuspalvelut	
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	
Nuorisopalvelut	
Liikunta- ja hyvinvointipalvelut	
Ympäristötoimiala.....	61
Tekninen keskus	
Tilakeskus	
Hallinto- ja talouspalvelut	
<i>Keski-Uudenmaan ympäristökeskus</i>	
Maankäyttö ja kaavoitus	
Omaisuuksien tuotot ja hallinta	
TULOSLASKELMAOSA	75
INVESTOINTIOSA.....	81
RAHOITUSOSA	99

LIKELAITOKSET	
Nurmijärven Vesi -liikelaitos	107
Aleksia -liikelaitos	115
TYTÄRYHTEISÖT	
Kiinteistö Oy Aitohelmi.....	125
Kiinteistö Oy Aleksis Kiventie 14	126
Kiinteistö Oy Nurmijärven Virastotalo.....	127
Nurmijärven Sähkö-konserni	128
Nurmijärven Kodit Oy.....	130
Rajamäen Uimahalli Oy	132
LIITTEET	
Henkilöstösuunnitelma	137
Kaavoitusohjelmat.....	147
Kunnallistekniikan rakentamisen periaatteet	169
Yhteenveto avustuksista	175
Sisäiset toimintatuotot ja -kulut	179

VUODEN 2025 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJE

	sivu
1. Talousarvion sitovuus ja käyttösuunnitelmien laadinta	1
2. Toiminnan ja talouden seuranta kuntakonsernissa	4
3. Taloutta koskevat säännöt ja sisäisen valvonnan ohjeet	4
4. Vahingonkorvausten perimisvelvollisuus ja maksuoikeus	6
5. Kunnalle tulevien suoritusten muuttaminen ja niistä lykkäyksien ja vapautuksen myöntäminen	6
6. Saatavien perintä ja poistaminen tileistä	6
7. Arvonlisäveron vaikutuksia	6
8. Avustukset	8
9. Ostolaskut	8
10. Harmaan talouden torjunta	8
11. Uudisrakentaminen, kaavoitus- ja maankäytön toteuttamisohjelmat	9
12. Konsernihallinto	9
13. Hankinnat ja varastot	10

Nurmijärvi

1. TALOUSARVION SITOVUUS JA KÄYTTÖSUUNNITELMIEN LAADINTA

Yleistä

Valtuusto käsittelee 13.11.2024 talousarvion ja –suunnitelman vuosille 2025-2027. Talousarvion ja -suunnitelmaan sisältyvät mm. toimialojen ja liikelaitosten kuntastrategiasta johdetut vuositavoitteet, keskeiset muutokset toiminnassa vuonna 2025 sekä osoitettu sitovat käyttötalouden ja investointien määrärahat, joilla toiminta rahoitetaan. Talousarvion on koottu myös keskeisimmät tulosalueiden perustiedot kuten henkilöstöresurssia kuvaava HTV-tieto ja suoritettuja.

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava valtuuston hyväksymää talousarviota. Talousarvio sitoo toimielimiä ja henkilöstöä ja on samalla valtuuston toiminnan ja talouden ohjausväline. Siihen tehtävistä muutoksista päättää sitovuusmääräykset huomioon ottaen valtuusto.

Talousarviomuutokset

Talousarvion määrärahojen ylityspaine tai tuloarvioiden alitusuhka tulee ensisijaisesti pyrkiä kattamaan tilikauden aikana toimialan sisällä toteutettavin määrärahasiirroin. Myös talousarviossa asettuja vuositavoitteita tulee talousarviovuoden aikana muuttaa tai poistaa, mikäli tavoitteen toteuttaminen muuttuu jostakin syystä mahdottomaksi.

Talousarvion tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarvion muutosehdotukset perusteluineen esitellään pääsääntöisesti valtuustolle raportoitavien osavuositarkastusten yhteydessä.

Kiireelliset ja taloudellisilta ja toiminnallisilta vaikutuksiltaan merkittävät muutokset tulee tuoda kuitenkin viipymättä valtuuston käsiteltäväksi.

Määräraha- ja tuloarviomuutosten yhteydessä on selvitettävä niiden vaikutukset tarvittaessa asetettuihin tavoitteisiin ja tehtävä myös perustellut esitykset tavoitteiden muutoksiksi.

Määräraha, tuloarvio, sisäiset menot ja poistot

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimialalle myöntämä euromäärältään rajattu valtuutus varojen käyttämiseen.

Tuloarvio on valtuuston talousarviossa toimialalle asetama tulotavoite.

Talousarvion määrärahoihin ja tuloarvioihin sisältyvät myös **sisäiset erät**.

Suunnitelman mukaiset poistot ovat pitkävaikutteisten hankintamenojen kirjanpidoillisia jaksotuksia. Poistoilla kunta jakaa pitkävaikutteisesta hankinnasta aiheutuvan kulun usealle tilikaudelle hankitun hyödykkeen vaikutusajan mukaisesti.

Investointiosassa käsitellään aktivoitavat hankintamenot. Talousarviossa käsitellään investointiosassa talonrakennushankkeet, jotka ovat vähintään 30 000 euroa ja

muut hankkeet, jotka ovat arvoltaan vähintään 10 000 euroa sekä ensikertainen kalustaminen. Myös maa-alue- ja osakehankinnat kuuluvat investointiosaan. Jos hankkeen toteutuminen viivästyy talousarviossa arvioidusta aikataulusta, voidaan investointi jaksottaa valtuuston päätöksellä uudelleen seuraaville vuosille poistamalla investointimääräraha kuluva vuoden talousarviosta ja hakemalla vastaava käyttämättä jäänyt investointimääräraha joko tulevan talousarviovuoden talousarviovalmistelun yhteydessä tai uuden talousarviovuoden aikana talousarviomuutoksena, mikäli tarve muutokselle on syntynyt tulevan vuoden talousarvion vahvistamisen jälkeen.

Investointitoiminnan rahoitusosuuksina esitetään mm. arvioidut valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet ja maanmyynnin hankintahintavähennys. Omaisuuden myyntivoitot ja -tappiot tuloutetaan tuloslaskelmaan. Kaavoitussopimuksiin liittyvät maa-aluehankinnat kirjataan talousarvion investointiosaan ja ne edellyttävät siksi myös määrärahaa.

Nurmijärvi

Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Sitovuus koskee talousarviovuoden 2025 tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita. Suunnitelmavuosien 2026–2027 sitovuus on ohjeellinen.

Talousarviossa käyttötalous on valtuustoon nähden sitova pääsääntöisesti toimialoittain niin, että sitovuus on toimintatuottojen ja -kulujen erotus eli netto (toimintakate). Toimialatasoisesta sitovuudesta poikkeava Omaisuuksien tuotot- ja hallinta tulosalue sekä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tulosyksikkö, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia toimintakatasolla. Määrärahoihin ja tuloarvioihin sisältyvät sisäiset erät.

Talousarviovuoden kuntastrategiaa toteuttavat vuosittaiset tavoitteet ovat sitovia valtuustoon nähden.

Investointiosassa määrärahojen ja rahoitusosuuksien erotus (nettomääräraha) on sitova valtuustoon nähden hankeryhmäkohtaisesti. Pääsäännöstä poikkeavat talonrakennushankkeet, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia hankkeittain, ja joissa tekninen lautakunta voi

Käyttösuunnitelma ja liikelaitosten talousarviot

Määrärahat ja tuloarviot on talousarviossa esitetty toimialoittain ja tulosalueittain. Toimialat voivat halutessaan laatia näihin perustuen käyttösuunnitelmansa, joiden tulee, käyttö- ja investointitalouden sitovuustasot huomioiden, vastata eurolleen valtuuston hyväksymää toimintakatetta. Mikäli toimialoilla on tarve tarkentaa valtuuston päättämää talousarviota mm. tarkentaa tulosyksikkötasoisia määrärahoja, voi toimiala tehdä tarkemman käyttösuunnitelman, jossa päätetään tarkemman tason määrärahojen jaosta.

Liikelaitosten johtokunnat hyväksyvät lopullisen talousarvionsa 31.12.2024 mennessä ottaen huomioon Kuntaliiton suosituksen kunnan talousarvion ja -suunnitelman laadinnasta.

tehdä talonrakennushankkeiden kesken vähäisiä määrärahasiirtoja, sillä edellytyksellä, että valtuuston päättämät hankkeet toteutetaan talousarvion mukaisessa laajuudessa.

Tuloslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuottojen ja -kulujen netto.

Rahoituslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat antolainauksen muutokset, joka muodostuu antolainasaamisten lisäysten ja vähennysten erotuksesta sekä lainakannan muutokset, joka muodostuu lainojen lisäysten ja vähennysten erotuksesta.

Liikelaitosten tuloslaskelmissa sitova taso on tilikauden 2025 yli-/ alijäämä ja rahoituslaskelmissa nettoinvestoinnit ja lainakannan muutos.

Aleksia-liikelaitoksen taseella saa olla enintään 200 000 euron kumulatiivinen yli- tai alijäämä tilivuoden tilinpäätöksessä.

Toimialojen on pitäydettävä vain välttämättömissä hankinnoissa ja rekrytoinneissa. Käyttökulujen hillitseminen on merkittävin talouden hallintakeino. Mikäli tuloarvio ylittyy tai määräraha-arvio alittuu talousarviosta, parantunut toimintakate tulee viedä muutoksena valtuustoon. Tällöin esimerkiksi tuloarvion oleellisesti ylittyessä talousarviosta, ylitystä vastaavaa osuutta toimintakuluissa ei saa kasvattaa toimintakatteen säilyttämiseksi talousarvion tasossa.

Nurmijärvi

Käyttösuunnitelmien laatijat

Tarvittaessa erillisen käyttösuunnitelman hyväksyvät ja sen toteutumisesta raportoivat toimialat ovat tulosalueittain/ toiminnoittain seuraavat:

Toimiala/tulosalue

Käyttösuunnitelman hyväksyjä

Konsernipalvelut

Hallintopalvelut	hallintojohtaja
Henkilöstöpalvelut	hallintojohtaja
Talous- ja strategiapalvelut	hallintojohtaja
Viestintä- ja markkinointipalvelut	hallintojohtaja
Elinvoimapalvelut	hallintojohtaja
Yhteiset toiminnot	hallintojohtaja
Tarkastuslautakunta	hallintojohtaja

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Hallinto- ja talouspalvelut	sivistysjohtaja
Koulutuspalvelut	sivistysjohtaja
Varhaiskasvatustalvet	sivistysjohtaja
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	sivistysjohtaja
Nuorisopalvelut	sivistysjohtaja
Liikunta- ja hyvinvointipalvelut	sivistysjohtaja

Ympäristötoimiala

Tekninen keskus	tekninen johtaja
Tilakeskus	tekninen johtaja
Hallinto- ja talouspalvelut	tekninen johtaja
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	tekninen johtaja
Maankäyttö ja kaavoitus	tekninen johtaja
Omaisuu den tuotot ja hallinta	tekninen johtaja

Liikelaitokset

Nurmijärven Vesi	liikelaitoksen johtaja
Aleksia	liikelaitoksen johtaja

Kalustohankintoja koskevista investointien kokonaismäärärahoista on toimialojen myös tehtävä erillinen käyttösuunnitelma. Suunnitelma on mm. hankintojen ja tilintarkastuksen käytettävissä.

Nurmijärvi

2. TOIMINNAN JA TALOUDEN SEURANTA KUNTAKONSERNISSA

Valtuustolle raportoidaan valtuustoon nähden strategian sitovien vuositavoitteiden sekä käyttötalousosan, investointiosan, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan toteutumisesta. Myös eri yhteistyötahojen kanssa tehtävien projektien ja hankkeiden etenemisestä raportoidaan muun raportoinnin yhteydessä.

Toiminnan ja talouden raportointi

Kunnan, kunnan liikelaitosten ja tytäryhtiöiden toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan valtuustolle osavuosisikatsauksissa neljännesvuosittain. Viimeinen raportointi tapahtuu tilinpäätöksessä.

Kunnan ja sen liikelaitosten toimintaa ja taloutta seurataan säännöllisesti pääosin kuukausittain kunnan johtoryhmässä, toimialojen ja liikelaitosten johtoryhmissä. Lautakunta ja johtokunnille raportointi tapahtuu pääsääntöisesti osavuosisikatsausten yhteydessä. Seurataan kuuluu sisäinen valvonta ja riskien hallinta.

Osavuosisikatsaukset

Osavuosisikatsaukset annetaan valtuustolle seuraavasti:

Osavuosisikatsaus 1.1.-31.3.2025 (OVK I),
toukokuussa

Osavuosisikatsaus 1.1.-30.6.2025 (OVK II),
lokakuussa

Osavuosisikatsaus 1.1.-30.9.2025 (OVK III),
marraskuussa

Osavuosisikatsauksissa kunnan toimialat ja liikelaitokset raportoivat käyttötalouden ja investointien toteutumisesta. Merkittävimpien hankkeiden toteutumiset raportoidaan myös hankkeen kokonaiskustannusten osalta: tavoite ja toteutuma/ennuste. Osavuosisikatsauksissa annetaan myös tilinpäätösennuste. Toisen osavuosisikatsauksen (1.1.-30.06.2025) ja tilinpäätöksen yhteydessä

Toimialojen on pidettävä yhteyttä kuntayhtymien ja muiden yhteistyötahojen kunnan edustajiin ja huolehdittava, että kyseisten yhteistyötahojen toiminnasta raportoidaan.

Kaikki raportit laaditaan tiiviissä muodossa toimiala- ja hanketasoisina.

Henkilöstöpalvelut raportoivat henkilöstömäärän (vakituiset, määräaikaiset, sijaiset, htv-tunnusluvut), palkkakustannusten kehityksestä osavuosisikatsausten yhteydessä.

Kunnan tytäryhteisöjen tulee seurata hallintoelimissään omaa toimintaansa ja raportoida kuntakonsernin kannalta merkittävistä taloudellisista ja/tai toiminnallisista asioista kuntaemolle myös osavuosisikatsausaikojen välillä.

raportoidaan kuntastrategiasta johdettujen sitovien vuositavoitteiden toteutuminen ja kestävä kasvun (NUUKA) -ohjelman toteuma-arvio. Toisen osavuosisikatsauksen yhteydessä raportoidaan rahoituksen ja lainasalkun tilannekatsaus. Tilinpäätöksessä raportoidaan lisäksi kuntastrategian seurannan mittarit.

Kunnan tytäryhteisöt raportoivat toiminnan ja talouden toteutumisesta osavuosisikatsauksissa sekä toimittavat hallintoelimensä käsittelypöytäkirjat sähköisenä kunnan talouspalveluille.

Talous- ja strategiapalvelut ohjeistavat kunnan toimialoja, liikelaitoksia ja tytäryhteisöjä osavuosisikatsausten tarkemmasta sisällöstä ja aikataulutuksesta talousarviovuoden aikana.

---

3. TALOUTTA KOSKEVAT SÄÄNNÖT JA SISÄISEN VALVONNAN OHJEET

Kunnan toiminnan järjestämisessä noudatetaan valtuuston hyväksymää hallintosääntöä ja kunnanhallituksen antamia sisäisen valvonnan ohjeita.

Sisäisen valvonnan ohjeissa on selvitetty menojen ja tulojen valvontaa, menojen suorittamista ja tulojen kantamista. Määrärahojen käyttöön liittyy merkittävä vastuu, joka edellyttää ohjeistuksen tuntemista.

Nurmijärvi

Toimialojen tositteiden hyväksymis-, vastaanotto-/asiatarkastusoikeudet myöntää toimiala-/liikelaitosjohtaja. Em. oikeuksia ei saa delegoida.

Tositteesta täytyy käydä selväkielisesti ilmi tositteen tarkoitus ja siihen merkitään asiasta mahdollisesti tehdyn päätöksen tiedot. Rahoitusosuuksien maksamisen on aina perustuttava kunnan toimielimen tai viranhaltijan tekemään päätökseen.

Hyväksyjän on ennen hyväksymistään varmistettava, että tositteessa on vastaanotto/asiatarkastusmerkintä ja että hankintaan on käytettävissä määrärahaa. Hyväksyjä vastaa siitä, että tosite on muodollisesti ja asiallisesti oikein, tavara, työsuoritus tai muu palvelu on merkitty vastaanotetuksi ja että siinä on oikea tiliöinti.

Ostolaskut asiatarkestetaan ja hyväksytään sähköisellä järjestelmällä. Käyttösuunnitelman hyväksyjän päätöksiin perustuvat asiatarkestus- ja hyväksymisoikeudet sekä tilausoikeudet ja niiden muutokset annetaan kirjallisesti erikseen annettavien ohjeiden mukaisesti. Kassamaksuihin on toistaiseksi lisäksi liitettävä kunnan pankkitilin käyttäjäksi valtuutetun viranhaltijan/työntekijän allekirjoitus tai sähköinen hyväksyntä (sähköinen allekirjoitus tai sähköposti).

Ennakonpidätyksenalaiset palkat ja palkkiot maksetaan Sarastia Oy:n palkanlaskentapalvelujen toimesta sinne toimitetun aineiston perusteella. Sarastia Oy:n palkanlaskentapalvelujen toimesta maksetaan myös muita tulorekisteriin ilmoitettavia suorituksia.

Matkalaskujen käsittelyssä käytetään sähköistä Populus- matkanhallintajärjestelmää.

Myyntilaskutukset tehdään kunnan tulosalueilla ja liikelaitoksissa. Laskutukset tulee hoitaa ilman viivästymistä, koska laskutukset tehdään muutenkin pääosin jälkikäteen palvelun tuottamisen jo tapahduttua. Laskutuksissa käytetään keskitettyä Sarastian hoitamaa myyntireskontraa. Eräpäivän asettamisesta säädetään sisäisen valvonnan ohjeessa (kohta 3.8.3.).

Saamisten maksukehotukset sekä perintätoimenpiteet hoitaa Intrum Justitia. Perintätoimenpiteiden seuranta tehdään Sarastiassa.

Kunnan talouspalveluista saa tarpeen mukaan ohjeita ja opastusta laskutuskäytännöistä.

Maksut ja taksat

Kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisenä perusteena käytetään valtuuston päätöksen mukaisesti omakustannusperustetta tai maksukykyperustetta. Maksujen ja taksojen taso on pidettävä ajanmukaisella tasolla.

Tilikartat, kustannuspaikkahierarkia ja laskentatunnisteet

Listaus ajantasaisista tilikartoista, kustannuspaikkahierarkiasta ja laskentatunnisteista löytyy intrasta talouden sivuilta ja Sarastian Extranet-työpöydältä.

Käteiskassat

Käteismyynti tapahtuu alitilityskassojen kautta. Talousjohtaja perustaa/lakkauttaa alitilityskassan ja päättää alitilityskassan pohjakassan määrän, kassan enimmäismäärän ja kassan varojen käyttöoikeuden. Kassan hoidosta vastaavan henkilön (alitilityttäjän) ratkaisee kassaa hallinnoivan tulosalueen/tiimin päällikkö. Käteiskassaan vastaanotettavasta suorituksesta annetaan maksajalle kassakuitti tai manuaalinen juoksevasti numeroitu päiväyksellä varustettu kuitti. Ellei maksua ole kuitattu vastaanotetuksi kassakoneella, tulotositteeksi jäävään kappaleeseen merkitään vastaanottajan allekirjoitus. Mahdollisista numeroiduista tulotositesarjoista, tositteiden luovutuksesta ja tilityksistä on pidettävä luetteloa hallintokunnissa.

Kassojen varat tilitetään kunnan pankkitilille vähintään neljännesvuosittain kassan enimmäismäärä huomioon ottaen. Tällä hetkellä kassavarat tilitetään kunnan tilille Uudenmaan Osuuspankkiin. Kassan tarkastamisesta vastaa asianomaisen tulosalueen päällikkö. Alitilityttäjän asemassa olevan henkilön vaihtuessa on toimitettava kassantarkastus. Kassan tarkastus tulee tehdä määräajoin. Mahdolliset poikkeamien aiheuttamat toimenpiteet on todettava päätöksenteossa/muistiossa. Tarkastuksesta tehdään tarkastusmuistio ja viranhaltijapäätös, jotta tilintarkastus voi seurata päätöksiä kunnan asiantuntijajärjestelmässä. (kunnan johtoryhmä 25.1.2011).

Nurmijärvi

4. VAHINGONKORVAUSTEN PERIMISVELVOLLISUUS JA MAKSUOIKEUS

Kunnalle aiheutettujen vahinkojen seuraamukset ja korvaukset tulee laskuttaa syntyneitä kuluja vastaavina vahingon aiheuttaneelta toimialojen toimesta.

Kunnan suorittamien vahingonkorvausten maksuoikeuden käyttämisen päätösvalta on määritelty hallintosäännössä. Päätösvallan siirtämisestä edelleen päätetään erillisellä delegointipäätöksellä. Vahingonkorvauksen

myöntäminen edellyttää hallinnollisen päätöksen tekemistä.

Vahingonkorvausten eurorajat ovat:

Lautakunta yli 100 000 euron osalta. Toimiala-/liikelaitosjohtaja 100 000 euroon asti.

---

5. KUNNALLE TULEVIEN SUORITUSTEN MUUTTAMINEN JA NIISTÄ LYKKÄYKSEN TAI VAPAUTUKSEN MYÖNTÄMINEN

Kunnalle tulevien suoritusten muuttamista ja niistä vapauttamista perustellusta syystä on oikeus tehdä hallintosäännössä määritellyillä viranhaltijoilla myönnettyjen määrärahojen rajoissa. Hallintosäännön mukainen päätösvalta voidaan delegoida eteenpäin erillisellä delegointipäätöksellä. Suoritusten muuttaminen ja vapauttaminen edellyttää hallinnollisen päätöksen tekemistä.

Suoritusten muuttamisen ja vapauttamisen eurorajat ovat:

Toimialan/liikelaitoksen johtaja enintään 50 000 euroa ja kunnanhallitus yli 50 000 euroa.

---

6. SAATAVIEN PERINTÄ JA POISTAMINEN TILISTÄ

Epävarmat yli vuoden vanhat saamiset poistetaan epäkuranteina kirjanpidosta. Poistoista päättää talousjohtaja hallintojohtajan päätösvallan delegointipäätöksen perusteella. Perintätoimia täytyy jatkaa luottotappiokirjauksista huolimatta, mikäli perintään on perusteet olemassa.

Velkajärjestelyihin, pakkohuutokauppoihin ja konkurssi-valvontoihin liittyvät selvitykset tehdään keskitetysti kunnan hallintopalveluissa/ perintäpalveluiden tuottajalla toimialojen kanssa yhteistyössä.

---

7. ARVONLISÄVERON VAIKUTUKSIA

Arvonlisäveron yleinen verokanta on toistaiseksi 25,5 %. Elintarvikkeissa, ravintola- ja ateriapalveluissa sekä muissa arvonlisäverolain 85 § mukaisissa tuotteissa verokanta on 14 %. Arvonlisäverolain 85 a §:n mukaisissa tuotteissa ja palveluissa verokanta on 10 %. Näitä ovat muun muassa lääkkeet, kirjat, henkilökuljetus, majoituspalvelut, urheilu- ja viihdetapahtumien pääsymaksut. Hallitus esittää muutoksia arvonlisäverokantojen soveltamisaloihin 1.1.2025 alkaen. Esityksen mukaan alennetun 10 prosentin arvonlisäveron soveltamisalaan nykyisin kuuluvat tavarat ja palvelut siirrettäisiin alennetun 14 prosentin arvonlisäveron soveltamisalaan. Muutos ei kuitenkaan koskisi sanoma- ja aikakauslehtiä eli ne pysyisivät jatkossakin alennetun 10 prosentin arvonlisäveron piirissä. Lisäksi valmisteilla on makeisten ja suklaan verokannan korottaminen 14 prosentista 25,5 prosenttiin. Muutoksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1.6.2025.

Kunnan toiminnot jakautuvat verolliseen ja verottomaan. Arvonlisävero saadaan vähentää verollisessa toiminnassa. Verottomassa toiminnassa suoritettu veromäärä saadaan valtiolta palautuksena.

Tulosalueen määrärahoissa on mukana vain veron perusteena oleva hankintahinta (ei alv:a). Arvonlisäveroon liittyviä kirjaus- ym. ohjeita antaa kunnan talouspalvelut.

Laskennallinen 5 %:n alv

Kunta saa ottaa palautuksena laskennallista arvonlisäveroa 5 % palvelun loppuhinnasta mm. terveyden- ja sairaanhoidon sekä sosiaalihuollon arvonlisäverottomista hankinnoista sekä tällaisen toiminnan harjoittajalle myönnetystä avustuksesta. Lisäksi kunnalla on oikeus

Nurmijärvi

saada laskennallinen palautus varhaiskasvatuslaissa tarkoitettuun päivähoitoon kohdistuvista arvonlisäverottomista hankinnoista. KHO:n 15.9.2008 antaman ratkaisun mukaan on kysymys palautukseen oikeuttavasta kunnan antamasta tuesta toiminnan harjoittajalle silloinkin, kun tuki tai avustus maksetaan toiminnan harjoittajalle kolmannen osapuolen (mm. Kela) kautta. Näitä hankintoja tekevät henkilöstöpalvelut ja liikuntapalvelut. Kyse on yksityisen palvelun ns. ”piiloveron” vähentäminen ja palvelun saattaminen kilpailukykyiseksi vastaavan julkisen palvelun kanssa. Kunnan kannalta on tärkeää, että kyseinen arvonlisäveron palautusmahdollisuus tulee toimialojen toimesta hyödynnettyä.

Edustusmenojen ja yksityiskulujen alv-käytäntö ja laskujen käsittely

Edustusmenojen arvonlisävero ei ole palautus- tai vähennyskelpoista. Edustuksen voidaan katsoa olevan esim. asiakkaisiin, yhteistyökumppaneina vaikuttaviin henkilöihin kohdistuvaa vieraanvaraisuutta tai muuta huomaavaisuutta. Edustus kohdistuu yleensä ennalta yksilöityyn, suppeahkoon henkilöpiiriin ja kunnan ulkopuolisiin tahoihin. Edustusmenoja eivät siten ole esimerkiksi kunnan sisäisissä neuvotteluissa, koulutustilaisuuksissa tai muissa kokouksissa tarjottavista aterioiden ja juomien aiheutuneet menot silloin, kun ne liittyvät työtehtäviin.

Edustustarkoitukseen käytettäviä vähennyskeltottomia hyödykkeitä ovat esim. ateriat ja juomat. Vähennyskeltottomuus koskee sekä kunnan omissa tiloissa, että muualla tapahtuvaa edustamista.

Tarjoilu- ym. laskut tulee varmentaa siten, että tositteesta voi verottaja ja muu viranomainen selkeästi todeta, onko kyseessä edustuskulu vai työtoimintaan liittyvä kulu.

Laskussa tai laskun liitteenä olevassa tositteessa on oltava merkittynä aina seuraavat tiedot:

- tilaisuuden nimi ja tarkoitus
- tilaisuudessa läsnä olleet henkilöt, joko yksittäin lueteltuna tai jos on kysymys suuremmasta ryhmästä, maininta ryhmästä.

Laskun hyväksyjä ratkaisee, onko kysymyksessä edustus vai työtoimintaan liittyvä tilaisuus. Tällöin merkitään laskuun kommentti ”edustus”, jos on kysymyksessä edustustilaisuus tai ”työkokous”, jos on kysymyksessä työhön liittyvä tilaisuus.

Hotelliaamiaisen arvonlisävero on vähennys- ja palautusrajoitteista (KHO 30.6.2005 T 1672). Työnantajalla ei

ole oikeutta vähentää eikä saada palautuksena aamiaisen hintaan sisältyvää arvonlisäveroa, koska työntekijän ateriointikustannukset ovat yksityiskuluja.

Arvonlisäverolliset matkalaskut ym. kunnan puolesta maksettavat laskut

Pääsääntöisesti kaikista kunnan hankinnoista on saatava Nurmijärven kunnalle osoitettu arvonlisäverolain laskumerkintävaatimukset täyttävä lasku.

Euroopan unionin laskutusdirektiivin mukainen kevennettyjen laskumerkintävaatimusten alaraja on 400 euroa. Kevennetyt laskumerkintävaatimukset riittävät tarjoilupalvelu- ja henkilökuljetuslaskuissa sekä esim. pysäköintimittareiden tulostamisissa tositteissa. Itse maksettua suoritusta kunnalta veloittaessa on mukaan liitettävä alkuperäinen kevennetyt laskumerkinnät täyttävä kuitti maksusta sekä selvitys sen perusteesta.

Etuisuuksien vastaanottamisesta

Henkilöstölle ja luottamushenkilöille tarjottavien etuisuuksien hyväksymisessä on noudatettava etuisuuksien vastaanottamisesta annettuja ohjeita (KH 28.11.2005 § 348; SKL yleiskirje 27.10.2005).

Rakennuspalvelujen käännetty arvonlisäverovelvollisuus

Arvonlisäverotuksessa verovelvollinen on yleensä myyjä. Rakennusalan käännetty verovelvollisuus tarkoittaa sitä, että tiettyjen rakentamispalvelujen arvonlisäverosta vastaa rakentamispalvelun ostaja eikä myyjä. Silloin ostajan pitää laskea ja maksaa arvonlisävero. Rakentamispalvelujen arvonlisävero on 25,5 % eli niistä pitää maksaa alv yleisen verokannan mukaan.

Käännettyä verovelvollisuutta sovelletaan aina kun seuraavat ehdot täyttyvät:

1. Myyjä on yritys, joka myy rakentamispalveluja tai antaa työvoimaa vuokralle rakentamispalveluja varten.
2. Ostaja on yritys, joka myy tai vuokraa rakentamispalveluja muuten kuin satunnaisesti – esimerkiksi toistuvasti tai pitkäaikaiseen rakennusprojektiin.
3. Palvelu myydään Suomessa.

Käännettyä verovelvollisuutta ei sovelleta, jos rakentamispalvelun ostaja on yksityishenkilö tai jos ei myydä palveluja vaan tavaroita, esimerkiksi rakennustarvik-

Nurmijärvi

keita. On aina myyjän vastuulla selvittää, täyttääkö ostaja käännetyn verovelvollisuuden ehdot vai onko myyjä vastuussa arvonlisäverosta.

---

8. AVUSTUKSET

Avustuksista kuuluttaminen ja niiden jakaminen on sovitettava toimialojen kesken tapahtuvaksi niin, että avustusta yhteisön tietyille hankkeille myönnetään pääasiassa vain yhden toimialan kautta.

Tämä periaate samoin kuin myöhästyneiden hakemusten käsittelytapa on mainittava kuulutettaessa avustuksia haettavaksi.

Kaikki yhteisöille suunnattu rahallinen apu on käsiteltävä kirjanpidossa avustuksena. Avustusmäärien kokonaisuuden hallitsemiseksi toimialan on avustuspäätöksessä mainittava avustuksen enimmäismäärä tai todettava, mitä lisäavustuksia on edelleen mahdollista saada myönnettävän avustuksen lisäksi.

---

9. OSTOLASKUT

Käteisalennukset on hyödynnettävä laskuista ja viivästyseuraamukset on vältettävä. Jo tarjouspyyntöjen yhteydessä tai tilausta tehtäessä on sovittava ostolaskujen maksuehto. Yleisesti suositellaan ehdoksi vähintään 30 pv netto.

Alle 30 euron laskuja ei jaeta/kirjata usealle toiminnolle.

Mikäli viivästyseuraamuksia syntyy jostain perustelusta syystä ostotapahtumassa, on useamman laskentayksikön yhteinen alle 100 euron viivästyseuraamus kirjattava kokonaan kustannuspaikalle, jonka osuus on suurin. Näin vältetään lisätyökustannuksia.

Yleinen viivästyskorko vuodelle 2025 ilmoitetaan erikseen intran taloussivuilla.

Ostot luotolla

Kunnan toimialat ovat tehneet sopimuksia joidenkin tukkuliikkeiden ja kauppaliikkeiden kanssa luotolla ostoista "tiliasiakkaina".

Tiliasiakkuuksissa noudatetaan jatkossa saman sisältöisiä periaatteita kuin alitilityskassoissa:

Toimialan talousvastaavan esittämänä:

- talousjohtaja tekee päätöksen/ antaa luvan "luotolla ostamiseen"
- luotolle määrätään enimmäisraja (luottolimiitti)
- luottolimiitin käyttäjät nimetään
- luottolimiittiä käyttävän toimialan laskujen hyväksyjä vastaa ostojen oikeellisuudesta

Ensisijaisesti tulee käyttää kunnan kilpailuttamia toimittajia ja kunnan mm. Aleksian palveluja, jolloin luotolla ostot rajataan minimiin.

Luottokorttien käyttö

Kunnanjohtaja päättää käytettävistä luottokorteista, niiden käyttäjistä ja niihin liittyvistä ehdoista (hallintosääntö §32).

---

10. HARMAAN TALOUDEN TORJUNTA

Harmaan talouden torjunnasta on kunnanhallitus antanut joulukuussa 2012 ohjeet, jotka on julkaistu Myllyssä kohdassa: Tekemisen tukena/Talous/Sisäinen valvonta ja tilintarkastus

11. UUDISRAKENTAMINEN, YLEIS- JA ASEMAKAAVOITUSOHJELMA JA MAANKÄYTÖN TAVOITEOHJELMA

Tekninen lautakunta päättää vuoden alussa talonrakennuksen työohjelmasta. Ohjelma annetaan tiedoksi kunnanhallitukselle, valtuustolle sekä toimialoille ja sen toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksissa ja toimintakertomuksessa.

Tekninen lautakunta päättää kunnallistekniikan rakentamisohjelman tarkistamisesta vastaamaan valtuuston hyväksymää määrärahasoaa ja talousarvion tavoitteita ja perusteluja. Ohjelma annetaan tiedoksi kunnanhallitukselle sekä valtuustolle ja sen toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksissa ja toimintakertomuksessa.

Asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta raportoi ohjeellisena hyväksytyyn asemakaavoitusohjelman toteutumisesta ja elinvoimalautakunta ohjeellisena hyväksytyyn yleiskaavaohjelman osavuosikatsauksessa (OVK II) ja toimintakertomuksessa sekä maankäytön tavoiteohjelman toteutumisesta toimintakertomuksessa.

12. KONSERNIHALLINTO

Kunnan konserniohjeissa on käsitelty kuntaemon ja kunnan tytäryhteisöiden välistä toimintaa sekä kunnan omistajaohjausta.

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa vuosittain kunnanhallituksen antaman aikataulun mukaisesti kunnanhallitukselle:

- taloussuunnitelma, johon sisältyy tulos- ja rahoituslaskelma sekä investointisuunnitelma. Taloussuunnitelman tulee olla vähintään kolmevuotinen ja siitä tulee käydä ilmi tytäryhteisöille asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tytäryhteisön talousarvio toimitetaan kunnanhallitukselle tiedoksi.
- osavuosikatsaukset ja toimintakertomus. Osavuosikatsausten yhteydessä liitteenä tulee toimittaa seuraavat raportit:
- talousarvion toteutuminen tuloslaskelman muodossa
- osavuosikatsausten yhteydessä arvio talousarvion toteutumisesta koko vuodelta
- selvitys rahoitusasemasta/ rahoituslaskelma
- osavuosikatsauksissa selvitys vuosittain asetettujen tavoitteiden toteutumisesta
- lähiajan merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset tapahtumat tärkeimmät tunnusluvut
- lainat per asukas.

Tilinpäätös ja toimintakertomus laaditaan kirjanpitolain ja osakeyhtiölain 8 luvun säännösten mukaisesti.

Kuntakonserniin kuuluvissa yhteisöissä noudatetaan kuntalain ja kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätösperiaatteita sekä määräyksiä.

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä. Tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka on saatettava valtuuston käsiteltäväksi tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä. Kunnan tilikausi on kalenterivuosi, joten tytäryhteisöillä on oltava myös kalenterivuotta vastaava tilikausi.

Talouspalvelut antavat tarvittaessa yksityiskohtaisia ohjeita osakkuus- ja tytäryhteisöille tietojen antamiseksi konsernitilinpäätöstä varten. Konserniyhteisöjen tulee toimittaa tilinpäätöstiedot kuntaan **viimeistään 28.2.2026 tilikaudelta 2025** ja lopulliset tilinpäätökset vastuuvapauspäätöksineen niiden valmistuttua. Tarkempi aikataulu annetaan vuoden lopussa konsernikirjeessä.

Valtuusto valitsee tarkastuslautakunnan valmistelusta tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön kunnalle uuden valtuustokauden alussa. Kunnan vastuullinen tarkastusyhteisö valitaan myös tytäryhteisöjen tilintarkastajaksi. Näin varmistetaan konserniyhteyden säilyminen kunnallisessa tilintarkastuksessa. Tytäryhteisön toimielimen pitää tehdä tilintarkastajan valinnasta oma päätöksensä konserniohjeiden mukaisesti.

Nurmijärvi

Suunnitelman mukaisten poistojen laskenta kuntakonsernissa suoritetaan kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman perusteella.

Konsernitilinpäätös 2025

Tilikartat konsernitilinpäätöksen tulos- ja rahoituslaskelmaa sekä tasetta varten pitää suunnitella kunnan tytäryhteisöissä jo talousarviovuoden 2025 alussa niin, että kunnan ja kyseisten yhteisöjen tilinpidosta saadaan vaihatta laadittua kuntalain edellyttämä konsernitulos- ja

rahoituslaskelma sekä konsernitase eliminointineen tilivuodelta 2025. Vuoden 2025 tilikartat löytyvät intrasta, talouden sivuilta sekä Sarastian Extranetistä.

---

13. HANKINNAT JA VARASTOT

Kunnan hankkimiseen sisältyy hankintalain mukainen kilpailuttaminen, toimittajan valintaa koskeva päätöksenteko, hankintaokaisuvaatimusten ja markkinaoikeusvalitusten hoitaminen, sopimusten teko ja hallinta (reklamaatiot, toimitushäiriöt, hinnantarkistukset, vähäiset sopimusmuutokset, optiokausien käyttäminen, tilaajavastuulain mukaiset selvitykset, sopimuksen purku tai irtisanominen). Tavaroiden ja palvelujen tilaaminen ei ole hankintaa vaan hankintapäätöksen täytäntöönpanoa. Tilaamisen sopimustoimittajilta hoitaa toimialoilta ne henkilöt, joilla on tilausoikeus.

Hallintosäännön mukaan toimialat kilpailuttavat omat hankintansa ja hankintapalvelut kilpailuttavat keskitetyt hankinnat, eli useamman kuin yhden toimialan hankinnat.

Tietoa ja ohjeistusta hankinnoista ja voimassa olevista hankintasopimuksista löytyy intrasta hankinnat -sivuilta ja kunnan kotisivuilta.

Hankinnoissa noudatetaan hankintalainsäädäntöä, kunnan hankintaohjeita, kunnan muita sääntöjä ja kunnan hallituksen mahdollisesti antamia ohjeita. Hankintojen toteutuksessa korostetaan suunnitelmallisuuden tärkeyttä.

Vesilaitoksen hankinnoissa noudatetaan erityisalojen hankintalainsäädäntöä, kunnan hankintaohjeita, kunnan muita sääntöjä sekä vesilaitoksen johtokunnan ja kunnanhallituksen mahdollisesti antamia ohjeita. Pääsääntöisesti kaikki urakat, palvelut ja tavarahankinnat kilpailutetaan. Vesilaitos voi hankkia suoraan hankintana erityisalojen hankintalain mukaisin perustein erilaisia hankintoja, joiden hankkiminen tietyltä toimittajalta on perusteltua toiminnan/suunnittelun jatkuvuuden ja varmuuden tai toimittajan erityisosaamisen perusteella vesihuollon huoltovarmuuskriittisyyden takia.

Kunnan omia palveluja korvaavien uusien palveluiden kilpailuttamisesta/ostosta on tehtävä periaatepäätös (kunnanhallitus, lautakunta, viranhaltija) ennen kilpailuttamiseen ryhtymistä. Järjestettäessä uusia tai lisäpalveluja on kilpailutuskohte tuotteistettava ja/tai tehtävä kustannuslaskelmat ja selvitykset eri toiminta-/hankintavaihtoehtomalleista. Talouspalvelut avustavat pyydetessä laskelmien laadinnassa.

Hankintalainsäädännön mukainen hankintojen kilpailuttamisvelvollisuus koskee myös kaikkia kunnan tytäryhteisöjä. Konsernin sisäisiä hankintoja suunniteltaessa hankintasäännösten asettamat reunaehdot ja rajoitukset on tytäryhteisöissä otettava huomioon. Konserniohjeiden luvussa 8 on ohjeistettu asiasta.

Päätöksentekorajat ja hankintavaltuudet

Hankintojen päätöksentekorajat ja hankintavaltuudet on määritelty hallintosäännössä ja delegointipäätöksissä.

Tavaroiden ja palvelujen tilaamisen sopimustoimittajilta ja yksittäiset reklamaatiot hoitaa se toimiala, joka tavaroita tai palveluja tarvitsee, käyttää ja niitä tilaa.

Hankinnan ennakoidulla arvolla tarkoitetaan hankinnan suurinta mahdollista arvonlisäverotonta kokonaisarvoa

Nurmijärvi

koko sopimuskauden ajalta optiokaudet mukaan laskettuna. Toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen kohdalla käytetään laskennallisena sopimuskautena 48 kuukautta. Pienhankinnalla tarkoitetaan hankinta-arvoltaan alle 60 000 euron (0 % alv) hankintaa.

Tytäryhteisöt voivat ja niiden tulisi hyödyntää kunnan voimassa olevia puite- ja muita hankintasopimuksia ja sisäisiä palveluja. Hankintapalvelut antaa neuvontaa tarpeen mukaan myös tytäryhteisöille.

Päätöksentekorajat

1. Hankintavaltuudet on määritelty hallintosäännössä Toimialajohtaja ja liikelaitosjohtaja päättävät tehtäväalueeltaan koskevista hankinnoista kunnan hankintaohjeiden mukaisesti, ellei toimivaltaa ole hallintosäännössä tai muutoin määrätty toiselle viranomaiselle. Toimialajohtajat ja liikelaitosjohtajat ovat delegoineet päätösvaltaansa eteenpäin ja delegointipäätökset löytyvät kunnan intrasta hallinnon alta kohdasta ”Strategia ja säännöt”.

Kunnalla on yksi taseperusteinen varasto; keskusvarasto. Tarpeetonta varastointia on vältettävä sekä näissä, että ns. talousarvioperusteisissa käsivarastoissa. Kunnanhallitus päättää varastojen perustamisesta ja toimialajohtaja varaston ylärajan arvon ja varastolisän määrän (sisäisen valvonnan ohje 3.8.7). Varastojen pääoma-arvoja, tuotevalikoimaa ja tuotteiden kierto nopeutta seurataan varastoja ylläpitävien toimialojen toimesta ja niistä raportoidaan tarpeellisin osin muun raportoinnin yhteydessä.

2. Hankinta-asiakirjojen allekirjoittaminen
Hankintasopimuksen allekirjoittaa hankintapäätöksen tehnyt viranomainen. Mikäli hankintapäätöksen tehnyt viranomainen on toimielin, allekirjoittaa toimielimen esittelijä hankintasopimuksen. Hankintasopimuksen toimeenpanoa edellyttävät asiakirjat allekirjoittaa hankintapäätöksen tehnyt viranhaltija ja toimielimen hankintapäätöksissä toimielimen ko. hankinnasta vastaava esittelijä.

NURMIJÄRVEN KUNNANHALLITUS

Outi Mäkelä
kunnanjohtaja

Erno Kontio
talousjohtaja

Jakelu Mylly
Kunnan johtoryhmä
Kunnan talousvastaavat
Päällikköjakelu
Kunnan tytäryhteisöt

Yleisperustelut

TALOUSARVION JA –SUUNNITELMAN PERUSTELUT

Kunnan talousarvio ja –suunnitelma on valtuuston keskeinen toiminnanohjausväline. Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava niin, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Lisäksi kuntalain 110 §:ssä säädetään, että taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Kunnan talousarvion valmistelu perustuu kuntalakiin, kunnan hallintosääntöön sekä Kuntaliiton, Valtionvarainministeriön, Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston sekä muiden asiantuntija- ja viranomaistahojen antamiin yleisohjeisiin, lausuntoihin ja suosituksiin.

Käyttötalouden ja investointien suunnittelussa huomioidaan edellisten tilikausien kehitys, meneillään olevan talousarviokauden tilinpäätösennuste sekä arvioidaan mahdollisia palvelutarpeiden muutoksia ja niiden vaikutuksia suunnitelmakauden menokehykseen. Tulorahoituksen osalta verotulojen ja valtionosuuksien arvioinnissa hyödynnetään Kuntaliiton, Verohallinnon ja Valtionvarainministeriön tuottamia verotulo- ja valtionosuuksien ennusteita.

Vuoden 2025 talousarvion ja suunnitelmavuosien 2026-2027 valmistelu pohjautuu kunnanhallituksen (KHALL 94/2024) antamaan talousarviokehykseen. Talousarviokehys osaltaan perustuu valtuuston (KVALT 40/2023)

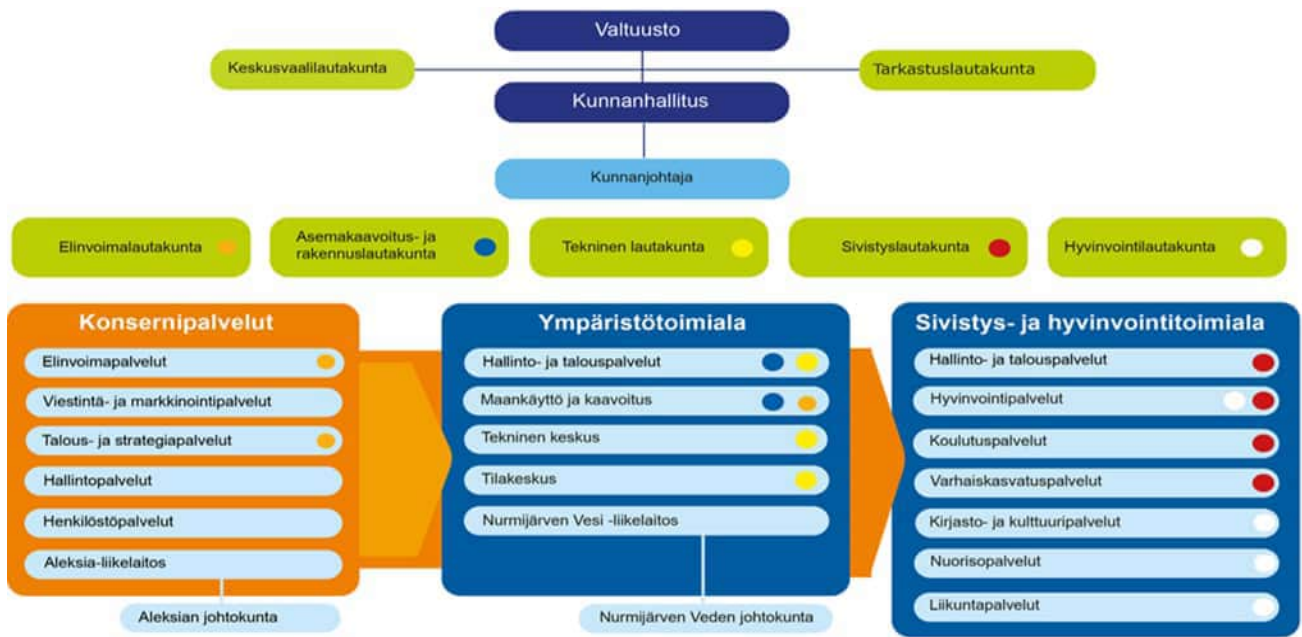
21.6.2023 vahvistamaan päivitettyyn Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelmaan (NUUKA-ohjelma). NUUKA-ohjelman pitkän aikavälin taloustavoitteiden pohjalta kunnanhallitus on antanut kunnan toimialoille ja liikelaitoksille käyttötalouden nettomenokehyyksen sekä investointien enimmäistason. Päivitetty ohjelma kattaa vuodet 2024-2026, mutta taloudellisia vaikutuksia tarkastellaan mallinnuksen kautta vuosikymmenen loppuun asti. Ohjelman tavoitteena on saavuttaa 9 milj. euron pysyväisluonteiset säästöt. NUUKA-ohjelman tarkempi kuvaus on esitetty myöhemmin tässä luvussa.

Talousarviokehyyksen perusteella kunnan lautakunnat sekä liikelaitosten johtokunnat ovat laatineet ehdotuksensa talousarviosta ja –suunnitelmasta 2025-2027 18.9.2024 mennessä, jonka pohjalta kunnanjohtajan talousarvioesitys on julkistettu 17.10.2024. Kunnanjohtajan talousarvioesitys käsitellään kunnanhallituksessa 21.-22.10.2024. Kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen valtuusto päättää talousarviosta ja toteaa veroprosentit vuodelle 2025 13.11.2024.

Kunnanjohtajan talousarvioesityksessä käyttötalouden taso vuodelle 2025 ylittää kunnanhallituksen antaman kehyyksen 0,9 milj. eurolla. Ylitys selittyy pääasiassa toimialalla tarkentuneiden laskelmien myötä meno- ja tuottoarvioiden toteutumisesta ja niiden aikatauluista eri vuosille. Lainakannan muutoksen arvioidaan pienentyvän 7,3 milj. euroa kehyyksen nähden, jonka myötä myös rahoituserien ennustetta on täsmennetty ja sen arvioidaan parantuvan 1,0 milj. euroa korkokulujen vähenemisen johdosta.

Kunnan verotuloennuste parani kehyyksen nähden 0,2 milj. euroa ja valtionosuudet paranivat 2,3 milj. euroa. Valtuusto hyväksyi 2.10.2024 kokouksessaan Klaukkalan minipalveluverkkoon liittyvän hankesuunnitelman, jonka myötä investointisuunnitelma päivitettiin vastamaan valtuuston päätöstä. Päiväkotien ja koulujen rakentamisohjelmaan ja investointien ajoituksiin tuli muutoksia kehyyksen nähden. Poistoennuste pysyi kehyyksessä arvioidulla tasolla.

KUNNAN ORGANISAATORAKENNE 2025 –

Tilivelvolliset

<i>Organisaatio</i>	<i>Viranhaltija</i>	<i>Tilivelvollisuuden peruste</i>
<u>Konsernipalvelujen toimiala</u>	hallintojohtaja	toimialan johtaja, elinvoimalautakunnan esittelijä
Hallintopaalvelut	hallintojohtaja	tulosaluepäällikkö
Henkilöstöpalvelut	henkilöstöjohtaja	tulosaluepäällikkö
Talous- ja strategiapaalvelut	talousjohtaja	tulosaluepäällikkö
Elinvoimapaalvelut	elinvoimajohtaja	tulosaluepäällikkö
Viestintä- ja markkinointipalvelut	viestintäpäällikkö	tulosaluepäällikkö
Yhteiset toiminnot	kunnanjohtaja	kunnanjohtaja, kunnanhallituksen esittelijä
<u>Sivistys- ja hyvinvointitoimiala</u>	sivistysjohtaja	toimialan johtaja, sivistyslautakunnan esittelijä hyvinvointilautakunnan esittelijä
Hallinto- ja talouspalvelut	hallintopäällikkö	tulosaluepäällikkö
Koulutuspalvelut	opetuspäällikkö	tulosaluepäällikkö
Varhaiskasvatuspalvelut	varhaiskasvatuspäällikkö	tulosaluepäällikkö
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	kirjastonjohtaja	tulosaluepäällikkö
Nuorisopalvelut	nuorisopäällikkö	tulosaluepäällikkö
Liikunta- ja hyvinvointipalvelut	hyvinvointipäällikkö	tulosaluepäällikkö
<u>Ympäristötoimiala</u>	tekninen johtaja	toimialan johtaja, teknisen lautakunnan ja asemakaavoitus- ja rakennuslautakunnan sekä elinvoimalautakunnan esittelijä
Maankäyttö ja yleiskaavoitus	yleiskaavapäällikkö	tulosaluepäällikkö
Tekninen keskus	kunnallistekniikan päällikkö	tulosaluepäällikkö
Tilakeskus	tilakeskuksen päällikkö	tulosaluepäällikkö
Hallinto- ja talouspalvelut	hallintopäällikkö	tulosaluepäällikkö
	rakennustarkastaja	tulosyksikköpäällikkö, esittelijä rakennusvalvonnan viranomaisasioissa asemakaavoitus- ja rakennuslautakunnassa
<u>Nurmijärven vesi</u>	vesilaitoksen johtaja	liikelaitoksen johtaja, liikelaitoksen johtokunnan esittelijä
<u>Aleksia</u>	palvelujohtaja	liikelaitoksen johtaja, liikelaitoksen johtokunnan esittelijä

TALOUSARVION JA –SUUNNITELMAN RAKENNE

Kuntalain 110§:n mukaan kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosat sekä investointi- ja rahoitusosat. Samaa rakennetta on noudatettava taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa.

Talousarvion **yleisperustelut** ovat luonteeltaan informatiivisia. Yleisperusteluissa esitetään muun muassa katsaus kansantalouden ja kuntatalouden kehityksestä sekä kuvataan Nurmijärven kunnan talouden nykytilaa ja näkymiä tulevaisuuteen. Erityisesti meno- ja tulorakenteen muutokset sekä näiden vaikutukset kunnan talouden tasapainoon ovat keskiössä kunnan talouden arvioimisessa.

Strategiaosassa esitetään strategiaa toteuttavat vuositavoitteet talousarviovuodelle 2025 ja suuntaa antavat tavoitteet suunnitelmavuosille. Osiossa esitetään myös strategiset mittarit.

Käyttötalousosa kuvaa kunnan järjestämän toiminnan rahoittamista vahvistetun organisaatorakenteen mukaisesti. Käyttötalousosassa kunnan toiminta on jaettu toimialoihin, jotka edelleen jakautuvat tulosalueisiin. Toimialakohtainen talousarvio ja -suunnitelma on esitetty tuloslaskelmamuodossa. Tulosalueiden talousarvio- ja suunnitelma on esitetty toimintakatetasoisena suppeana tuloslaskelmana.

Investointiosassa esitetään investointisuunnitelma talousarviovuodelle sekä neljälle seuraavalle vuodelle. Investointiosassa esitetään hankkeittain kustannusarviot sekä määrärahojen ja tuloarvioiden jakautuminen eri vuosille.

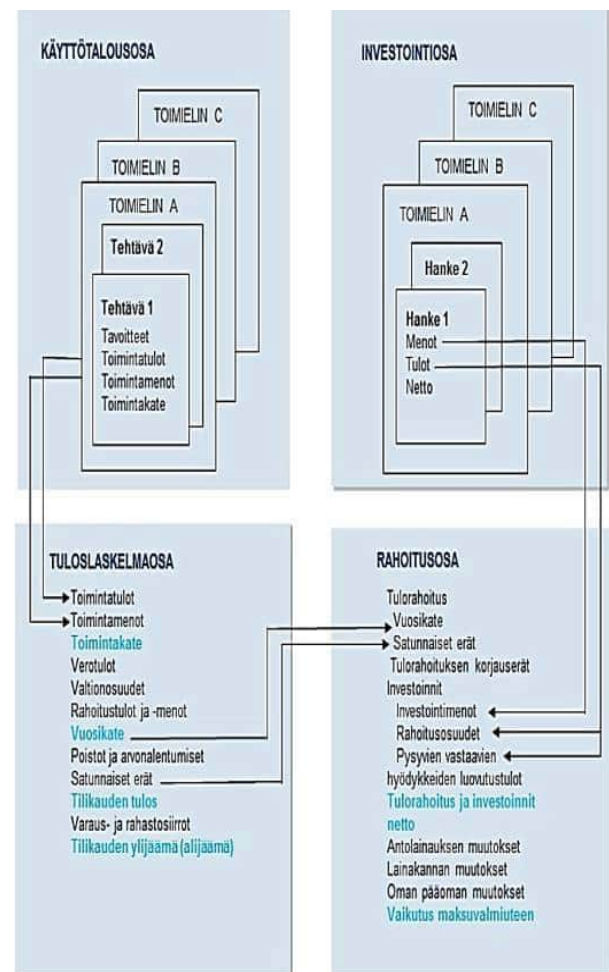
Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelema, jonka tehtävänä on osoittaa tulo-rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelman toimintakate –summataso kuvaa palvelutuotannon nettomenoja. Toimintakate osoittaa millainen summa palvelutuotannon nettomenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla. Vuosikate kuvaa palvelutuotannon rahoittamisen jälkeen jäljelle jäävää rahoituspohjaa, jolla katetaan investointimenoja ja lainalyhennyksiä. Tilikauden tulos kertoo tilikaudelle jaksotettujen tuottojen ja kulujen erotuksen. Näiden erien jälkeen tuloslaskelmassa esitetään poistoeron muutos, joka tavanomaisesti tarkoittaa investointivarausten purkua. Näiden jälkeen tuloslaskelmassa päädytään tilikauden yli- tai alijäämään.

Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää edellisiltä tilikausilta kertyneisiin yli- tai alijäämiin. Tilikaudelta vastaavasti mahdollisesti muodostunut alijäämä vähentää edellisiltä tilikausilta

muodostunutta ylijäämää tai kasvattaa edellisten tilikausien perusteella muodostunutta kumulatiivista alijäämää.

Rahoitusosan tehtävänä on kuvata talousarviovuoden ja –suunnitelmavuosien todellisia rahanliikkeitä (vrt. tuloslaskelma, joka todellisten rahavirtojen lisäksi sisältää kirjjanpidollisia eriä, esim. poistot). Rahoitusosaan kootaan arviot kunnan rahan lähteistä ja rahan käytöstä. Rahoitusosassa välisummana esitetään toiminnan ja investointien rahavirta. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa rahoitusvajeen määrän, joka on katettava vieraan pääoman rahoituksella tai kassavaroilla. Tasapainoisessa kuntataloudessa toiminnan ja investointien rahavirran tulee keskimäärin olla positiivinen. Rahoitusosa päättyy kuvaamaan varainhoitovuosien rahavirtojen vaikutusta maksuvalmiuteen.

Talousarviokirjan muut osat koostuvat liikelaitosten ja kunnan tytäryhteisöjen talousarviokuvauksista sekä talousarviota täydentävistä liite-asiakirjoista.

TALOUSARVION SITOVUUS

Kuntalain 110 §:n mukaisesti talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Sitovuus koskee talousarviovuoden 2025 tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita. Suunnitelmavuosien 2026-2027 sitovuus on ohjeellinen.

Talousarviossa käyttötalous on valtuustoon nähden sitova pääsääntöisesti toimialoittain niin, että sitovuus on toimintatuottojen ja -kulujen erotus eli netto (toimintakate). Toimialatasoisesta sitovuudesta poikkeaa Omaisuuksien tuotot- ja hallinta tulosalue, joka on valtuustoon nähden sitova toimintakatetasolla. Lisäksi toimialatason sitovuudesta poikkeaa Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tulosityksikön määrärahat, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia toimintakatetasolla. Määrärahoihin ja tuloarvioihin sisältyy sisäiset erät.

Liikelaitosten palveluiden hinnantarkistuksiin on pyydetävä omistajaohjausta asetettujen periaatteiden mukaisesti.

Talousarviovuoden kuntastrategiaa toteuttavat vuosittaiset tavoitteet ovat sitovia valtuustoon nähden.

NURMIJÄRVEN KESTÄVÄ KASVU –OHJELMA NUUKA 2024-2026

Nurmijärven kunnanvaltuusto on 21.6.2023 § 40 ja 15.11.2023 § 73 hyväksynyt päivitetyn Nurmijärven kestävän kasvun NUUKA-ohjelman vuosille 2024-2026. Uuden kuntastrategian toimintaperiaatteita toteutetaan erillisillä ohjelmilla, joista kestävän kasvun ohjelma tähtää kunnan talouden tasapainoon saattamiseen pitkällä aikavälillä. Kuntastrategian uudistamisen ja muuttuneen toimintaympäristön myötä kestävän kasvun ohjelman päivittäminen aloitettiin vuoden 2022 aikana. Ohjelma kattaa vuodet 2024-2026, mutta taloudellisia vaikutuksia tarkastellaan mallinnuksen kautta vuosikymmenen loppuun asti. Ohjelman tavoitteena on saavuttaa 6,7 milj. euron pysyväisluonteiset säästöt ja yhdessä tulorahoituksen lisäämisen kanssa tavoitellaan 9,0 milj. euron vaikutusta. Pysyväisluonteisten säästöjen tavoite tippui 6,1 milj. euroon, kun valtuusto päätti 13.3.2024 § 3, että Aleksia liikelaitoksen toiminnan ulkoistamista ei lähdetä edistämään.

Ohjelman tavoitteena on päivituksen myötä huolehtia kunnan talouden kestävydestä hillitsemällä toimintakatteen kasvua ja vahvistamalla tulorahoitusta, joka puolestaan hillitsee lainakannan kehitystä. Velkaantumiskehityksen katkaiseminen tarkoituksena on välttää kunnan ajautumista perinteiseen, palveluiden laaja-

Investointiosassa määrärahojen ja rahoitusosuuksien erotus (nettomääräraha) on sitova valtuustoon nähden hankeryhmäkohtaisesti. Pääsäännöstä poikkeavat talonrakennushankkeet, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia hankkeittain, ja joissa tekninen lautakunta voi tehdä talonrakennushankkeiden kesken vähäisiä määrärahasiirtoja sillä edellytyksellä, että valtuuston päättämät hankkeet toteutetaan talousarvion mukaisessa laajuudessa.

Tuloslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuottojen ja -kulujen netto.

Rahoituslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat antolainauksen muutokset, joka muodostuu antolainasaamisten lisäysten ja vähennysten erotuksesta sekä lainakannan muutokset, joka muodostuu lainojen lisäysten ja vähennysten erotuksesta.

Liikelaitosten tuloslaskelmissa sitova taso on tilikauden 2025 yli-/ alijäämä ja rahoituslaskelmissa nettoinvestoinnit ja lainakannan muutos.

Aleksia-liikelaitoksen taseella saa olla enintään 200 000 euron kumulatiivinen yli- tai alijäämä tilivuoden tilinpäätöksessä.

alaista karsimista korostavaan talouden tasapainottamiseen, ehkäistä tarvetta verotusasteen merkittävälle kiristämiseksi sekä turvata pitkällä aikavälillä kunnan riittävä taloudellinen kantokyky kasvua tukevien investointien toteuttamiseksi ja palvelutoiminnan laadun varmistamiseksi.

Käytännön toiminnassa ohjelma ohjaa kunnan käyttötalouden resursointia, investointien asettamista sekä tulosrahoitus pohjan vahvistamiseen liittyviä toimia vuosittaisessa talousarviovalmistelussa. Talousarvio laaditaan siten, että yksittäiset talousarviovuodet niin määrärahojen jaon, kuin myös toiminnallisten tavoitteiden osalta ovat linjassa ohjelmassa asetettujen tavoitteiden kanssa.

Investointikehitys eli investointien enimmäismäärä määritellään vuosittain ja samanaikaisesti investointien tulo-rahoitus pyritään maksimoimaan käyttötalouden menokasvua hillitsemällä kohdennetuin toimenpitein. Myös tulo-rahoitus pohjan vahvistamisen mahdollisuuksia tar-

kastellaan säännöllisesti talousarviovalmistelun yhteydessä investointien riittävän tulorahoituksen varmistamiseksi lyhyellä ja pitkällä aikajänteellä.

Toimenpiteitä tullaan siis kohdistamaan ohjelman voimassaolon aikana sekä palvelutuotannon tuottavuuden edistämiseen ja verorahoituksen vahvistamiseen, että investointitason samanaikaiseen laskemiseen. Investointitason laskeminen edellyttää priorisoimista ja arvovalintojen tekemistä risteävien investointitarpeiden välillä. Erityisesti yhteisen näkemyksen muodostaminen

toimitilojen käytön tehostamisesta ja infrarakentamisen fokusoinnista edesauttavat investointien saattamista kestäväälle tasolle.

Kunnan talouden vahvistumista seurataan NUUKA-ohjelman toimenpiteiden toteutumisen lisäksi strategian mittareiden mukaisesti seuraavien tunnuslukujen kehityksen kautta:

Tunnusluku	Lähtötaso (TP2021)	TP2022	TP 2023	TPE2024	TA2025	Tavoitetaso	Ajoitus
Lainakanta, milj. euroa	217,3	227,9	194,2	208,5	212,6	< 400 milj. euroa	2030 mennessä
Toimintakatteen muutos, %	-3,3 %	10,4 %	-59,5 %	18,0 %	6,7 %	< 3 %	
Toiminnan ja investointien rahavirran 5 vuoden kertymä, milj. euroa	-59,8	-51,6	-8,3	7,3	0,9	ko. rahavirta > 0	2030 mennessä
Vuosikate/poistot, %	188,3 %	140,4 %	190,4 %	97,1 %	95,5 %	Keskimäärin > 100 %	2020-20230
Investointien tulorahoitus %	130,4 %	77,1 %	140,1 %	60,4 %	63,4 %	Keskimäärin > 70 %	2020-20230
Omavaraisuusaste, %	35,5 %	35,5 %	41,1 %	39,5 %	39,2 %	> 50 %	2030 mennessä
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	89,6 %	90,9 %	126,3 %	123,5 %	124,7 %	< 60 %	2030 mennessä

YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE

Suomen talouden taantumun pohja näyttäisi olevan ohitettu. BKT supistuu vielä 0,2 prosenttia vuonna 2024, mutta kasvu on käynnistynyt vuoden alkupuoliskolla ja loppuvuotta kohden talouden toipumisen odotetaan vielä vahvistuvan. Inflaation hidastuminen, korkojen kääntyminen laskuun ja kotitalouksien kohtuullisen hyvätuloskehitys lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta. Työllisyys laskee vuonna 2024, mutta lähtee kasvamaan vuodesta 2025 tuotannon kasvun ja työllisyystoimien ansiosta. Myös investoinnit kääntyvät kasvuun vuonna 2025.

BKT:n ennakoitaan kasvavan 1,7 % vuonna 2025 ja 1,5 % vuonna 2026. Noususuhdanteessa vuosina 2025-2026 kasvu on selvästi pidemmän aikavälin keskimääräistä vauhtia nopeampaa, mutta tämän jälkeen kasvu asettuu 1-1,5 prosentin haarukkaan, pidemmällä aikavälillä noin 1 prosenttiin. Suomen talouden kehitys on ollut viime vuosina selvästi heikompaa kuin euroalueella keskimäärin. Tuotannon laskun takana olivat hintojen ja korkojen nousu sekä Venäjän hyökkäyssodan suorat vaikutukset Suomen talouteen.

Epävarmuus maailmantaloudessa on kasvanut viime kuukausina johtuen ennen kaikkea geopolittisten jännitteiden kiristymisestä. Maailmantalous kasvaa vuonna 2024 3,1 prosenttia, ja kasvu hidastuu kolmeen prosenttiin vuonna 2025. Yhdysvaltojen kasvu jatkuu edelleen vahvana ja palveluiden ennakoivat indikaattorit viittaavat kasvun jatkumiseen, mutta teollisuuden osalta heikompaan kehitykseen. Kiinan talousnäkymät ovat haastavat ja talouskasvua pyritään kiihdyttämään elvyttävällä finanssipolitiikalla. Venäjällä sotatalouden olojen vallitessa inflaatio on kiihtynyt nopeasti ja taloutta vaijaa ankara työvoimapula. Euroalueella erityisesti Saksassa talouden kasvu on heikkoa vielä tänä vuonna,

mutta kasvu on kuitenkin käynnistynyt jo kuluvan vuoden alkupuoliskolla ja ensi vuodesta alkaen kasvun odotetaan nopeutuvan.

Pitkittynyt matalasuhdanne rasittaa julkista taloutta jo toista vuotta peräkkäin. Vuosien 2022-2023 nopea inflaatio ja siitä seuranneet kustannuspaineet heikentävät julkista taloutta vielä lähivuosina. Hallitus on päättänyt mittavista toimista, joilla julkisyhteisöjen syviä alijäämiä ja velkaantumista pyritään hillitsemään, mutta siitä huolimatta alijäämät pienenevät hitaasti. Hallituksen päättämät sopeutustoimet alkavat parantamaan julkisen talouden rahoitusasemaa voimakkaammin vuodesta 2025 alkaen. Ennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä olisi asettumassa 3,7 prosenttiin suhteessa kokonaistuotantoon tänä vuonna, 3,2 prosenttiin ensi vuonna ja siitä edelleen 2,1 prosenttiin vuonna 2028. Tänä vuonna julkisyhteisöjen velkasuhde nousee yli 80 prosentin suhteessa BKT:hen, jonka jälkeen velkaantuminen hidastuu säästötoimien ansiosta, mutta jatkaa kasvuaan edelleen vähitellen 86 prosenttiin vuonna 2028.

Valtion menot kasvavat tänä vuonna erityisesti varautumiseen ja turvallisuuteen tehtävien investointien myötä, kun inflaation ja palkankorotusten vaikutukset vähitellen vaimenevat. Hyvinvointialueiden elokuussa raportoimat tiedot ennakoivat, että alueilla menojen kasvu jatkuu nopeana tänäkin vuonna ja alijäämät pysyvät suurina ja tilanne on ollut samansuuntaista myös kuntahallinnossa. Julkinen talous heikentyy rakenteellisesti myös ilman varsinaisia elvytystoimia, kun väestön ikääntymisen kasvattaa julkisia menoja vuosittain.

Lähde: VM, Taloudellinen katsaus syyskuu 2024:43
Kuntaliitto, pääekonomistin palsta "Ajankohtaiset ennusteet kunnille 1.10.2024"

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2024

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2024	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotasoi- indeksi, muutos, %	Inflaatio, %
VM	syyskuu	-0,2	8,0	2,9	1,8
Labore	syyskuu	-0,2	8,4	4,0	1,9
ETLA	syyskuu	-0,4	8,0	3,2	1,6
PTT	syyskuu	-0,6	8,4	3,6	2,0
Suomen Pankki	syyskuu	-0,5	8,3	3,4*	1,8*
Handelsbanken	syyskuu	-0,2	8,1	3,0	1,8
Nordea	syyskuu	-0,5	8,2	2,9	1,6
Danske Bank	syyskuu	-0,4	8,3	3,0	1,9
Kuntarahoitus	syyskuu	-0,3	8,2	..	1,9
OP	elokuu	-0,5	8,2	3,0	2,0
Hypo	kesäkuu	-1,0	8,5	2,5	1,5
Akava Works	kesäkuu	-0,4	8,0	3,5	1,9
Euroopan komissio	toukokuu	0,0	7,4	..	..
OECD	toukokuu	-0,4	8,0	..	..

19.9.2024/Mpunakallio
* kesäkuun ennuste

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2025

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2024	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotasoi- indeksi, muutos, %	Inflaatio, %
VM	syyskuu	1,7	7,6	3,4	1,4
Labore	syyskuu	1,7	8,5	3,9	1,9
ETLA	syyskuu	1,4	7,6	3,2	1,3
PTT	syyskuu	1,1	8,2	3,8	2,4
Suomen Pankki	syyskuu	1,1	8,1	2,9*	1,4*
Handelsbanken	syyskuu	1,5	7,6	3,0	1,7
Nordea	syyskuu	1,5	8,0	3,1	1,4
Danske Bank	syyskuu	1,8	8,0	3,0	1,5
Kuntarahoitus	syyskuu	2,0	7,8	..	1,9
OP	elokuu	2,0	7,9	3,5	2,2
Hypo	kesäkuu	2,0	8,0	3,0	2,0
Akava Works	kesäkuu	1,6	7,5	3,0	1,6
Euroopan komissio	toukokuu	1,4	7,2	..	..
OECD	toukokuu	1,9	7,7	..	..

24.9.2024/Mpunakallio
* kesäkuun ennuste

KUNTATALOUS SUUNNITELMAKAUDELLE 2025-2027

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksessa (sote-uudistuksessa) kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen siirtyi kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta. Tämä näkyi sekä tuottojen että kulujen huomattavana vähentymisenä kuntien vuoden 2023 tilinpäätöksissä. Sote-uudistukseen liittyvät kertaluonteiset erät takasivat kuntatalouden hyvän tuloksen vuonna 2023.

Kuntatalouden tilanne heikkenee kuitenkin vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuoteen kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden vuosikatteen arvioidaan romahtavan 1,5 mrd. eurolla 3,0 mrd. euroon ja toiminnan ja investointien rahavirran heikkenevän miljardi euroa negatiiviseksi.

Painelaskelman perusteella kuntatalouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino syvenee entisestään tulevina vuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipaineiden ja sote-uudistukseen liittyvien valtionosuusien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena. Toiminnan ja investointien rahavirta asettuu vuonna 2025 -1,9 mrd. euroon, vuonna 2026 noin -2,0 mrd. euroon ja vuonna 2027 noin -2,1 mrd. euroon. Kaikkien kuntakokoryhmien osalta toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikentyvän ensi vuonna ja kehyskauden loppua kohden painuvan negatiiviseksi. Kuntien taloudellinen kantokyky ja maksukyky ovat pidemmällä aikavälillä uhattuna, jos toiminnan ja investointien rahavirta on pysyvästi negatiivinen

Negatiivinen toiminnan ja investointien rahavirta merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia, tiukkaa budjetituria tulevina vuosina sekä palvelut ja palveluverkko on sopeutettava käytettävissä oleviin tuloihin. Monet eri tekijät kuten vihreä siirtymä, syntyvyyden pienentyminen ja kiinteistöjen tehokas käyttö edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja, joissa yhteistyö korostuu. Painelaskelmissa ei ole vielä ennakoitu, että miten kuntien hyvinvointialueille vuokraamien sote-kiinteistöjen lain mukaisen vuokra-ajan päätyminen vuonna 2026 vaikuttaa kuntien saamiin vuokratuloihin ja sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen. Tarkastelukauden aikana tulee voimaan myös TE-uudistus, joka kasvattaa riskiä kuntatalouden suhdannevaihteluihin.

Hallitusohjelma sisältää monia kuntien toimintaan tai talouteen vaikuttavia uudistuksia. Hallituksen päätösten nettovaikutus on kokonaisuudessaan kuntataloutta hieman vahvistava. Uusiin tai laajentuviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan 100 prosentin valtionosuus, ja valtion päättämien veroperustemuutosten vaikutukset

kompensoidaan kunnille. Työvoimapaalveluiden sekä eräiden kotoutuspalveluiden järjestämisestä muodostuu kunnille vuonna 2025 uudet valtionosuustehtävät. Uudistuksen yhteydessä kunnille siirtyy nykyistä laajempi vastuu työttömyysturvan rahoituksesta, joka korvataan kunnille pysyvällä valtionosuuden lisäyksellä.

Kuntien verotulot kasvavat ensi vuonna kohtalaisesti. Vuonna 2025 kuntien verotulojen ennustetaan kasvavan 4,2 prosenttia vuodesta 2024. Vuonna 2025 kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan noin 10,3 mrd. euroa ja kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan noin 2,4 mrd. euroa. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella hallitusohjelmaan ja julkisen talouden sopeutukseen liittyvät veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Yhteisöveron tuoton ennustamisen lähtökohtana on viimeisimmän valmistuneen verotuksen mukainen yhteisövero, jota muutetaan arvioidun tuloskehityksen mukaisesti. Hallitusohjelman mukaisesti käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan ja hallituksen esitys on suunniteltu annettavaksi syksyllä 2024. Uudistuksen tavoitteena on päivittää rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan niiden todellisia arvoja. Tarkoituksena ei ole vaikuttaa kiinteistöverotuksen tasoon, vaan kunnat voivat asettaa kiinteistöveroprosenttinsa siten, että verokertymä pysyy aiempien vuosien tasolla.

Taulukko 11. Kuntatalouden kehitysarvio vuoteen 2028

Tuloksen muodostuminen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1. Toimintakate	-14,1	-14,4	-16,1	-16,7	-17,3	-17,8
2. Verotulot	14,6	13,9	14,5	15,1	15,7	16,3
3. Valtionosuudet, käyttötalous	3,7	3,4	4,0	4,2	4,3	4,6
4. Rahoitusuotot ja kulut, netto	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0
5. Vuosikate	4,6	3,0	2,5	2,7	2,7	3,1
6. Poistot	-2,8	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3
7. Satunnaiset erät, netto	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Tilikauden tulos	1,7	0,4	-0,5	-0,4	-0,5	-0,2
Rahoitus						
9. Vuosikate	4,6	3,0	2,5	2,7	2,7	3,1
10. Satunnaiset erät	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
12. Tulorahoitus, netto	4,3	3,1	2,3	2,4	2,5	2,9
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-4,8	-5,0	-5,2	-5,4	-5,5	-5,7
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0
15. Investoinnit, netto	-3,9	-4,1	-4,2	-4,4	-4,6	-4,8
16. Toiminnan ja investointien rahavirta	0,4	-1,0	-1,9	-2,0	-2,1	-1,9
17. Lainakanta	19,9	20,7	22,5	24,3	26,2	28,0
18. Kassavarat	6,8	6,8	6,8	6,7	6,7	6,7
19. Nettovelka (lainat – kassavarat)	13,1	14,0	15,7	17,6	19,5	21,3

Lähde: VM, Kuntatalousohjelma vuosille 2025, syyskuu 2024:46

NURMIJÄRVEN KUNNAN VÄESTÖ, IKÄRAKENNE, ELINKEINORAKENNE JA TYÖLLISYYS

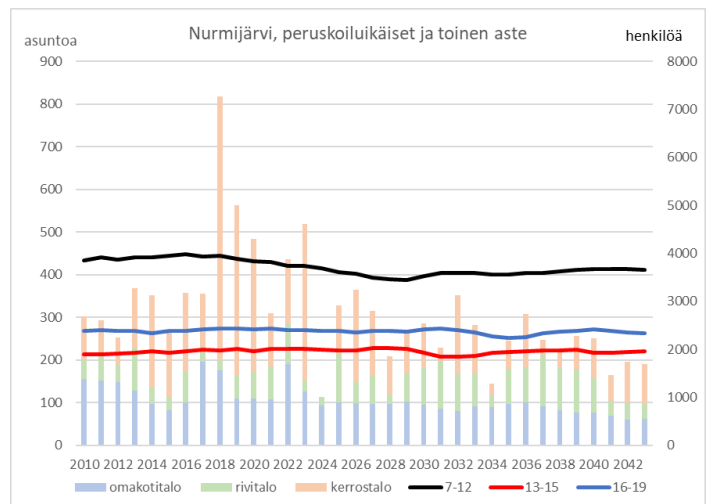
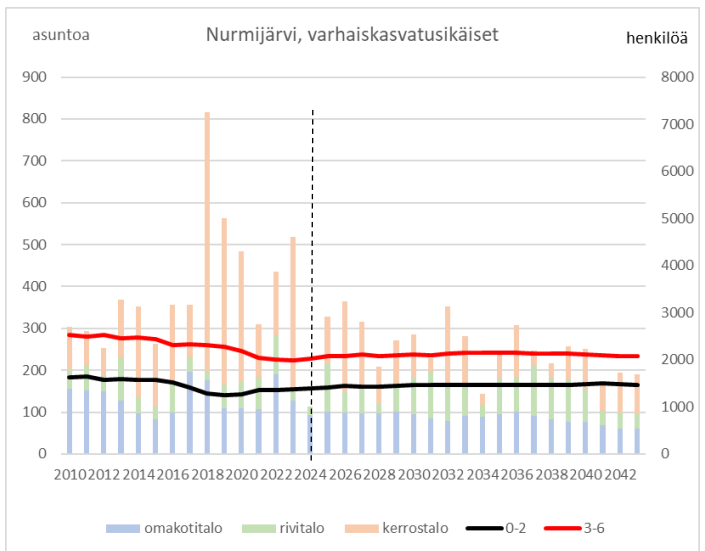
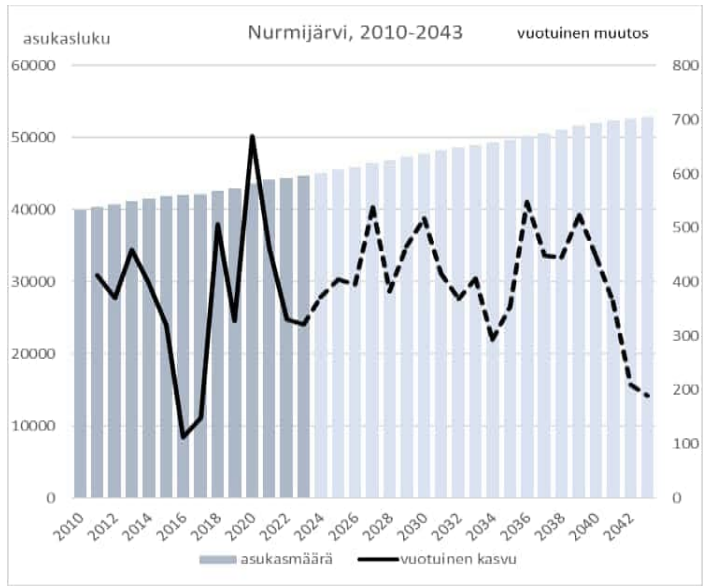
Koronapandemiavuosina 2020 ja 2021 Nurmijärven asukasluku kasvoi yli prosentin vuosivauhtia muuttoliikkeen suosiessa kehyskuntia. Myös syntyvyys hieman elpyi. Korona-aikaa seurannut maailmantilanteen muutos sekä talousympäristön epävarmuus leimaavat kuitenkin korona-ajan jälkeistä aikaa.

Korona vuosina ja tämän jälkeen on Nurmijärvelle valmistunut keskimääräistä vuotta enemmän asuntoja ja erityisesti omakotitaloja on valmistunut pitkän aikavälin keskiarvoa enemmän. Myös isoja kerrostalohankkeita on valmistunut. Asuntotuotantomääristä huolimatta väestönkasvu on ollut vaatimatonta. Vuonna 2022 valmistui 436 asuntoa ja väestönkasvu oli 0,8 %, vuonna 2023 valmistui 518 asuntoa ja väestönkasvu oli 0,7 %.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kunnan asukasluku oli vuoden 2024 elokuuhun mennessä 44 917 asukasta, joka tarkoittaa 138 asukkaan väestönkasvua vuoden 2024 tammi-elokuun aikana (kasvuvauhti 0,3 %). Väestönkasvun rauhoittuminen totutumpaan kasvuvauhtiin on muodostunut tulomuuttojen pienenemisen kautta. Monista väestönmuutosten osatekijöistä käsin voisi sanoa, että vuosien 2020 ja 2021 sykäysmäisen kasvun jälkeen ollaan palaamassa rauhallisempaan, pidemmän aikavälin trendejä seurailevalle kasvukurssille. Osaltaan vallitseva maailmantilanne ja talousympäristön epävarmuus tukevat tätä kehitystä. Vuoden 2024 maltillista väestönkasvua selittää myös asuntotuotantomäärät Nurmijärven viettäessä asuntotuotannon välivuotta.

Lähtötietojen valossa Nurmijärven asukasluku kasvaisi käynnissä olevalla 2020-luvulla (vuodet 2020–2029) keskimäärin 1,0 prosentin vuosivauhtia, joka tarkoittaisi noin 434 uutta asukasta vuosittain. Vuosien välille mahtuu kuitenkin vaihtelua. Vuotuisen väestönkasvun odotetaan vaihtelevan 2020-luvun ennustevuosilla (vuoden 2024–2029) 0,8 ja 1,2 prosentin välillä.

2020-luvun väestönkasvua kirittävät uudet pienatalovaltaiset alueet Klaukkalassa (Vanha-Klaukka ja Jokimetsä), Kirkonkylällä (Heinoja) sekä Rajamäellä (Kylänpää ja Uusiiniittu), joiden odotetaan vastaavan korona-ajan myötä vahvistuneisiin asumisen ihanteisiin (väljyys, vehreys ja pientaloasuminen). Myös työnteon tapojen vakiintumisen (etätyön/hybridityön säilyminen) odotetaan tukevan

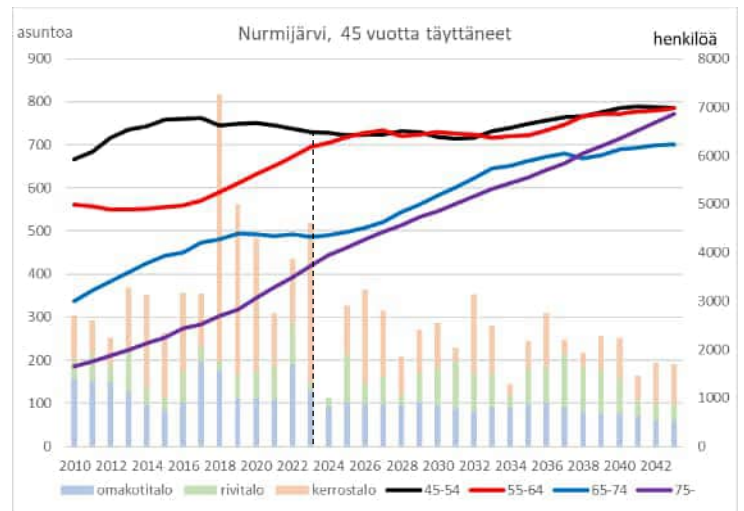
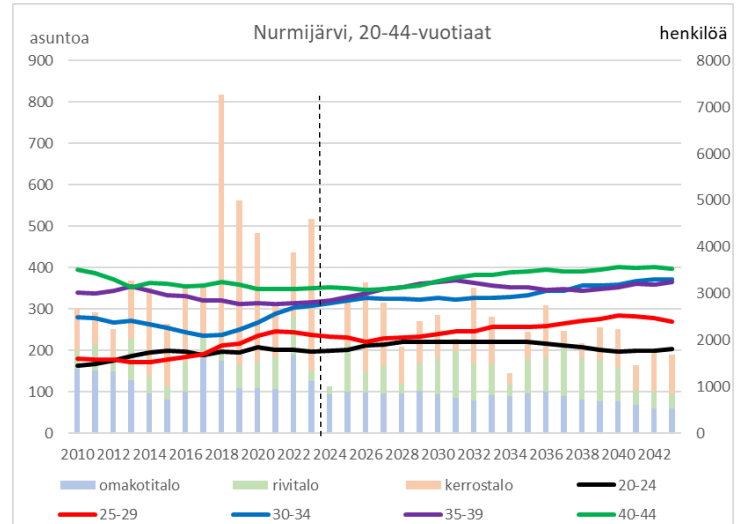

pientalokysyntää. Vallitseva maailmantilanne (geopoliittinen tilanne) ja talousympäristön epävarmuus (inflaation kiihtyminen, korkojen kehitys, lainaehtojen muutokset) tuovat ennusteiden laadintaan kuitenkin merkittäviä epävarmuustekijöitä.

2030-luvulla väestönkasvun odotetaan tasaantuvan erityisesti väestön ikääntymisestä seuraavan kuolleisuuden kasvun myötä. Väestön luonnollinen ikääntyminen tarkoittaa kokonaisväestönkasvussa sitä, että nettomuuton tulisi paikata väestön ikääntymisen mukanaan tuomaa luonnollisen väestönkasvun lovea. 2030-luvun väestönkasvun arvioissa korostuvat myös tässä vaiheessa malitilliset asuntotuotantoarvot, sillä uusien alueiden käyttöönottamiseen liittyy vielä monia epävarmuustekijöitä. Uudet asuinalueet niin Klaukkalassa, Kirkonkylällä kuin Rajamäelläkin oletetaan rakentuvat pientalovaltaisina (sijainnit yhdyskuntarakenteessa), joka osaltaan mahdollistaa väestönkasvua ja suurempia asuntokuntien keskikokoja kuin tiiviimpi keskustarakentaminen.

Nurmijärven kuntastrategia tähtää 1,5 prosentin vuotuiseseen väestönkasvuun. Nykyinen investointiohjelma ei kuitenkaan luo edellytyksiä esitetylle kasvulle. Kasvun tavoittaminen asemakaava-alueilla vaatisi merkittävästi lisää resursseja kuntaorganisaatioon ja investointiohjelman kasvattamista (n. 10 milj. euroa/vuosi). Investointimenojen kasvattamisella olisi vaikutus myös kunnan käyttötalouteen rahoituskustannusten muodossa. Lisäksi kasvun tavoittelu taajama-alueilla edellyttäisi uusia vakansseja. Haja-asutusalueen kehittäminen on kunnassa käynnissä ja haja-asutusalueen väestönkasvua toteutetaan osayleiskaavoituksella kunnanhallituksen ja valtuuston päättämien periaatteiden mukaisesti. Mikäli strategian väestönkasvutavoitteisiin pyritään maaseutualueiden rakentamisen keinoin samalla pitäen asemakaava-alueiden investointitaso nykyisen investointiohjelman mukaisena, tulisi 2020-luvulla vuotuisen asuntotuotannon olla laskennallisesti yli 100 omakotitaloa vuodessa ja 2030-luvulla jopa enemmän, sillä väestön ikääntyessä luonnollinen väestönkasvu pienenee.

Vaikka Nurmijärvi profiloituu vahvasti lapsiperheiden kotipaikkana, kasvaa kunnassa eniten 75-vuotta täyttäneiden määrä. Koko maan tasolla monilla reuna-alueilla ikärakenteen muutos on parhaillaan käynnissä. Seuraavien vuosien ja vuosikymmenien aikana ikärakenteen muutos näkyy erityisesti kunnissa, jotka ovat kasvaneet ja vaurastuneet suurten kaupunkien naapureina. Nurmijärven 2000-luvun alun hyökyaaltomainen kuntaan muutto näkyy tänä päivänä kunnan ikärakenteessa. Vuonna 2023 Nurmijärven suurin yksittäinen ikäluokka

on 55–59-vuotiaat eli 2000-luvun alussa kuntaan kolmekymppisinä muuttaneet. Lähitulevaisuudessa ikääntyneiden ja vanhusväestön osuus korostuu Nurmijärvellä entisestään syntyvyyden pysytellessä maltillisena sekä ikäluokkien koon pienetessä suhteessa toisiinsa. Lähitulevaisuudessa ikääntyneiden ja vanhusväestön osuus väestöstä kasvaa, mutta absoluuttisten lukumäärien odotetaan pitkällä tulevaisuudessa laskevan. Sotien jälkeiset ikäluokat ovat Suomessa järjestäen toinen toistaan pienempiä. Tulevien vuosikymmenien aikana myös

kehyskunnissa, joihin Nurmijärvin kuuluu, vanhusväestön määrän kasvun vauhti hiipuu ja alkaa tasaantua. Ikäluokkien pieneneminen vähentää pitkällä tulevaisuudessa myös vanhusväestön määrää. Nurmijärvellä kehitys alkaa näkyä 2040-luvulla kunnan ikääntyneimmässä taajamassa Kirkonkylällä. 2040-luvun alkupuolella 75-

vuotiaiden määrän kasvu alkaa jo hidastua. 65–74 –vuotiaiden määrän kasvu hidastuu jo aiemmin ja määrän enustetaan kääntyvän laskuun 2030–2040-lukujen taitteessa

ELINKEINORAKENNE JA TYÖLLISYYS

Viimeisen käytettävissä olevan tilaston mukaan vuonna 2022 suurimmat työllistävät alat Nurmijärvellä olivat sosiaali- ja terveyspalvelut, rakentaminen, tukku- ja vähittäiskauppa sekä teollisuus. Näistä sosiaali- ja terveyspalvelujen työpaikkojen määrä on kääntynyt laskuun useamman vuoden kasvuputken jälkeen. Alan työpaikkojen määrä laski vuodessa noin 5,6 %. Suuremmilla toimialoilla työpaikkojen määrä on vuodessa kasvanut tukku- ja vähittäiskaupassa, jonka vuotuinen kasvu oli 3,3 %.

Nurmijärveläisten työssä käyvien yrittäjien määrä vuonna 2022 oli 2 171. Heidän osuutensa kunnan työllisistä oli 10,1 %, mikä vastaa koko valtakunnan tasoa 10 %. Uusia yrityksiä kuntaan perustettiin 2023 kaikkiaan 335 (lähde: Keuke/PRH). Samaan aikaan toimintansa lopetti 116 yritystä. Vuotta aiemmin 2022 vastaavat luvut olivat 301 perustettua ja 108 lopettanutta yritystä.

Vuonna 2022 Nurmijärvellä kävi töissä 12 367 henkilöä. Lukumäärän trendi kasvoi hyvää vauhtia aina koronavuoteen 2020 saakka, jolloin palattiin vuoden 2015 tasolle. Nyt määrä on noin 5 % koronapohjan yläpuolella.

Myös kunnan työllisen työvoiman määrä on kasvanut ja 2022 sitä oli 20 431. Tällä luvulla työllisen työvoiman määrä ylittää ennen koronavuotta tehdyn aiemman huipun. Työllisistä peräti 70 % kävi 2022 töissä Nurmijärven ulkopuolella, enimmäkseen Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Kokonaistyövoiman määrä kunnassa vuonna 2022 oli 22 307 henkilöä. Kunnan työpaikkaomavaraisuudeksi vuoden 2022 luvuilla tuli kehyskunnalle tyypillinen 57,7 %. Työttömyysprosentti oli Nurmijärvellä vuoden 2024 elokuussa 7,5 %, mikä tarkoittaa 1 721 työttömää työnhakijaa.

Työttömien osuus työvoimasta

KUNNAN TALOUS SUUNNITELMAKAUDELLA 2025-2027

Kunnan talouden kehittyminen (sis. liikelaitokset), milj. euroa	Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2022	Tilinpäätös 2023
Toimintakate	-193	-207	-221	-225	-218	-241	-97
Verotulot	183	183	190	201	210	223	115
Valtionosuudet	30	30	32	52	42	46	32
Rahoituserät, netto	1	1	1	1	2	1	0
Vuosikate	21	7	2	28	36	29	49
Poistot ja tilinpäätöserät	-15	-19	-18	-27	-33	-21	-26
Tilikauden yli-/alijäämä	5	-12	-16	2	3	3	15
Investointien omahankintameno	38	29	35	35	28	38	35
Nettoinvestoinnit	32	26	31	33	18	31	31
Investointien tulorahoitus, %	54,4 %	23,3 %	6,5 %	81,2 %	130,4 %	77,1 %	140,1 %
Edell. vuosien kertynyt ylijäämä	60	66	54	38	40	44	47

Kunnan taloudelliset lähtökohdat suunnitelmakaudelle 2025-2027

Kunnan taloudelliset lähtökohdat suunnitelmakaudelle 2025-2027 eivät ole isossa kuvassa muuttuneet merkittävästi. Sote-uudistuksen myötä kunnan käyttötalouden nettomenot ja tulorahoitus ovat puolittuneet, mutta suhteellinen velkaantuneisuus kasvanut huomattavasti vanhojen vastuiden säilyttyä. Kunnan taseessa on tällä hetkellä puskurina kumulatiivista ylijäämää 62,5 milj. euroa, joka tuo hieman iskunkestävyyttä taloudellisesti heikkojen vuosien varalle. Kunnan tulevien vuosien velkaantuminen on edelleen isoin yksittäinen kunnan taloutta haastava tekijä.

Kunnassa on tehty pitkäjänteistä työtä kestävän talouden eteen ja kesällä 2023 päätettiin kestävän kasvun NUUKA-ohjelman päivityksestä. Vuoden 2026 päätteeksi nähdään, kuinka hyvin ohjelman toimenpiteissä on onnistuttu. Työssä tehdyn mallinnuksen mukaisesti näyttäisi siltä, että kunnan talous tulisi kääntymään alijäämäiseksi kuluvan vuosikymmenen loppua kohden suurista investoinneista ja käyttötalouden kustannusten kasvusta johtuen. Alijäämäkehityksen kääntäminen ja investointien tulorahoituksen kasvattaminen vaatii käyttötalouden sopeutuksien lisäksi tulorahoituksen lisäystä rinnalleen, mutta vielä tätäkin tärkeämpää on sitoutuminen yhteisiin tavoitteisiin ja tarvittavien toimenpiteiden tekeminen, mikäli toimintaympäristöstä nousevat asiat uhkaavat heikentää kunnan taloutta entisestään.

Kunnan käyttötalousmenot ovat kohonneet aiempina vuosina noudattaen yleistä kuntatalouden kehityssuuntaa, mutta nopeasti nousseen inflaation, heikossa kunnossa olevien tilojen ja yleissitovien palkankorotusten myötä kustannustaso on kasvanut huomattavankin nopeasti. TE-palvelujen siirto kunnille uhkaa myös osaltaan lisätä kustannuksia ja lisää kuntien roolia suhdannevai-

teluiden vaikutusten kantamisesta. TE-palvelujen kustannusten ja rahoituksen tasoon liittyy myös suuria epävarmuuksia.

Menojen kasvun vastapainoksi tulorahoitus on edellisinä vuosina kehittyneet suotuisasti, varsinkin verotulojen osalta. Ansiotulojen kasvu ja kiinteistöjen jälleenhankinta-arvojen korotus ovat kasvattaneet verotulojen kertymää, mutta samalla suhdanteen heikentyminen tuo epävarmuutta tulevien vuosien ennusteisiin ja erityisesti yhteisöveron kehittymiseen. Valtionosuuksien kehittymisen ympärillä on tällä hetkellä isoja epävarmuustekijöitä, jotka kumpuavat julkisen talouden tasapainotusvaateista. Positiivisesti kehittynyt tulorahoitus ei kuitenkaan ole riittänyt muutamaa poikkeusvuotta lukuun ottamatta rahoittamaan investointeja, ja investointien tulorahoitus-% on tavanomaisesti jäänyt selvästi tavoitteellisen 70-120 %:n alle.

Nurmijärven osalta palvelutuotannon menopaineet kuitenkin säilyvät nuoresta väestön ikärakenteesta johtuen. Vaikka valtakunnallisena ilmiönä tunnistettu alhainen syntyvyys pitkällä aikavälillä tulee laskemaan palvelutarpeita erityisesti varhaiskasvatuksessa ja lopulta myös perusopetuksessa, Nurmijärven kunnan tasaisesta väestön kasvusta johtuen palvelutarpeet säilyvät Nurmijärvellä lasten ja nuorten osalta pitkään samalla tasolla. Lasten määrän ennustetaan laskevan haja-asutusalueella, mutta vastaavasti päätaajama-alueilla lasten määrä tulee jopa kasvamaan. Kunnan keskeisenä haasteena onkin löytää sopeutuskeinoja väestön palvelutarpeiden tasapainottamiseen, kun varsinaisesti minkään ikäryhmän palvelutarpeet kuntatasolla eivät oleellisesti laske siten, että tuotantoa voitaisiin merkittävästi supistaa. Vaihtoehtona lähinnä onkin tehostaa tuotantoa huolehtien tilakapasiteetin järkevästä käytöstä kunnan

eri alueilla siten, että palveluiden tarjonta saataisiin kohtaamaan paremmin palveluiden kysyntää ja toimintaa pystytettäisiin järjestämään toiminnan näkökulmasta riittävän kokoisissa yksiköissä.

keskeisiä infra-, kaava- ja kehityshankkeita eteenpäin. Kunnalla on loistavan sijaintinsa vuoksi monia luontaisia vahvuustekijöitä.

Vaikka kunnan taloustilanne on isossa kuvassa haastava ja vaatii valtavasti työtä kehityssuunnan kääntämiseksi, ei luvassa ole pelkkiä palveluita kurjistavia leikkauksia ja synkkyyttä. Kunta investoi peruspalveluihinsa kuluvan vuosikymmenen loppuun mennessä yli 100 milj. eurolla ja huolehtii samalla elinvoiman kehittämisestä viemällä

Tunnuslukuja (sis. liikelaitokset), milj. eur	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TPE 2024 OVK I	TPE 2024 OVK II	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintamenojen kasvu, %	0,3 %	7,6 %	-43,2 %	5,1 %	5,3 %	5,4 %	3,5 %	0,9 %	0,1 %
Toimintakatteen muutos, %	-3,3 %	10,4 %	-59,5 %	17,1 %	18,0 %	17,6 %	6,7 %	-11,4 %	14,7 %
Vuosikate poistoista, %	188 %	140 %	190 %	116 %	97 %	100 %	96 %	162 %	113 %
Nettoinvestoinnit	17,9	30,7	30,7	37,8	36,8	38,4	36,8	49,6	67,3
Investointien omahankintameno	27,5	37,8	35,0	39,3	39,3	39,3	38,3	51,1	68,8
Investointien tulorahoitus, %	130,4 %	77,1 %	140,1 %	-42,2 %	60,4 %	62,4 %	63,4 %	87,1 %	46,4 %
Taseeseen kertynyt ylijäämä	39,7	43,9	62,5	66,4	61,8	61,8	60,6	78,0	81,9
Lainakanta vuoden lopussa	217,3	227,9	194,2	206,2	208,5	200,1	212,6	217,5	252,9

Kunnan talous taloussuunnitelmakaudella 2025-2027

Tuloslaskelma (sis. liikelaitokset), milj. eur	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TPE 2024 OVK I	TPE 2024 OVK II	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	62,7	70,9	68,3	78,5	70,3	69,8	70,3	68,9	84,5	69,3
Valmistus omaan käyttöön	0,0	0,0	1,9	0,5	1,2	1,2	1,2	1,5	1,5	1,0
Toimintakulut	-287,9	-288,8	-310,7	-176,4	-185,4	-185,8	-186,0	-192,6	-194,3	-194,4
Toimintakate	-225,2	-217,8	-240,5	-97,4	-114,0	-114,9	-114,5	-122,2	-108,3	-124,1
Verotulot	200,6	210,4	222,6	115,2	110,9	108,2	108,1	115,1	122,4	127,1
Valtionosuudet	51,7	41,5	45,7	31,5	32,5	30,8	30,9	33,2	32,6	32,4
Rahoituserät, netto	1,3	1,8	1,4	-0,3	-1,1	-0,4	0,0	-1,7	-2,2	-3,4
Vuosikate	28,4	35,9	29,2	49,1	28,4	23,7	24,5	24,3	44,5	31,9
Poistot ja arvonalentumiset	-20,7	-19,1	-20,8	-25,8	-24,5	-24,4	-24,6	-25,5	-27,4	-28,3
Tilikauden tulos	7,7	16,8	8,4	23,1	3,9	-0,7	-0,1	-1,1	17,1	3,6
Poistoeron muutos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3
Varausten muutos	-6,0	-13,8	-5,0	-8,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden yli-/alijäämä	1,7	3,0	3,4	15,1	3,9	-0,7	-0,1	-1,1	17,4	3,9

Kunnan tilikauden 2025 tuloksen on ennustettu olevan 1,1 milj. euroa negatiivinen. Käyttötalouden ennustettavuutta on helpottanut sotepalveluiden siirtyminen hyvinvointialueelle, mutta samalla toimintaympäristön muutokset kuntien tehtäväkentän, kustannusten ja tulojen rakennemuutosten osalta on tuonut haasteita ennustettavuuteen. Vuoden 2025 alusta lähtien TE-palvelut siirtyvät kuntien tehtäväksi ja valtion työ- ja elinkeinotoimistot lakkautetaan. Työvoimapalveluista tulee osa kunnan peruspalveluja ja niiden rahoitus kohdennetaan kunnille peruspalveluiden valtionosuuden kautta. Myös vallitseva vaikea maailmantilanne ja etenkin Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen tuoma epävarmuus luo ennustamiseen lisää haasteita.

Palvelutuotannon nettomenot ovat vuonna 2025 122,2 milj. euroa, joka on noin 24,8 milj. euroa enemmän vuoden 2023 tilinpäätökseen verrattuna. Vuoden 2023 parempaa nettomenojen toteutumista selittää merkittävästi Ilvesvuori Pohjoinen II (Kesko Oyj) tonttikaupan toteutuminen. Nettomenojen kasvuun vaikuttaa myös erityisesti henkilöstökulujen nousu kunta-alan palkkatarkaisun vuoksi, palvelusetelikustannusten nousu ja kustannusten lisäys TE-palveluiden siirtymisestä kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta. Kunnan palvelutuotannon nettomenojen kasvu vuoden 2024 uusimpaan ennusteeseen nähden on noin 7,7 milj. euroa.

Henkilöstökulujen ja TE-palveluiden kustannusten lisäksi palvelutuotannon menoja kunnan toimialoilla nostavat kuluvaan talousarvioon nähden muun muassa varhaiskasvatuksen palvelusetelimenojen kasvu ja väistötilojen kustannusten kasvu. Toimintatuottoja puolestaan pienentää muun muassa tukien ja avustusten väheneminen erillisten valtionavustusten osalta, varhaiskasvatuksen maksutulujen ja kotikuntakorvausten pienentyminen, palkkatuen poistuminen, maankäyttökorvausten lasku sekä sisäisten vuokratuottojen lasku. Toimintatuottoja

kasvattavat mm. rakennuslupamaksujen kertaerä (Kesko), maanmyyntien tuottojen kasvu ja valtionavustus vieraskielisten oppilaiden opetuksen tukemiseen.

Kuntaliiton viimeisimmän ennusteen pohjalta kunnan vuoden 2025 verotuloja arvioidaan kertyvän 0,2 milj. euroa enemmän kuin talousarviokehityksen laadinnan yhteydessä arvioitiin. Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2025 yhteensä 115,1 milj. euroa, joka on noin 7,0 milj. euroa enemmän kuluvan vuoden tilinpäätöksenusteeseen nähden. Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2026 122,4 milj. euroa ja vuonna 2027 127,1 milj. euroa.

Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän vuonna 2025 33,2 milj. euroa, joka on 2,3 milj. euroa enemmän vuoden 2024 uusimpaan tilinpäätöksenusteeseen nähden. Suunnitelmavuosien valtionosuuksien tasot ovat vielä tässä kohtaa arvioita etenkin, kun kuntien rahoituksen ja valtionosuuksijärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantumisen sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Uuden lainsäädännön pitäisi nykyisen aikataulun mukaan tulla voimaan 1.1.2026.

Verotulojen, valtionosuuksien ja rahoitustulojen ja -menojen jälkeen vuoden 2025 vuosikatteen muodostuu 24,3 milj. euroa. Vuosikate asettuu vuonna 2026 44,5 ja vuonna 2027 31,9 milj. euroon.

Merkittävien investointien myötä poistotason arvioidaan nousevan 25,5 milj. eurosta 28,3 milj. euroon aikavälillä 2025–2027. Pitkällä aikavälillä kunnan tulee huolehtia vuosikatteen riittävästä vahvuudesta poistojen

kasvaessa, että talous säilyisi tasapainossa myös tuloslaskelmatasolla (ns. kirjanpidollinen tasapaino).

Taloussuunnitelmassa kunnan bruttoinvestointitaso vuonna 2025 on 38,3 milj. euroa, vuonna 2026 51,1 milj. euroa ja vuonna 2027 68,8 milj. euroa. Rahoitusosuuksia investointeihin ei ole arvioitu taloussuunnitelmakausille.

Arvioitu nettolainakannan muutos vuonna 2025 on +12,6 milj. euroa, jolloin kunnan lainakanta asettuisi yhteensä noin 212,6 milj. euroon. Suurista investoinneista

ja kunnan heikentyneestä taloustilanteesta johtuen velkaantumisen lähivuosina tulee kiihtymään merkittävästi ilman toimenpiteitä. Vuoden 2025 investointitaso on suunnitelmavuosia huomattavasti matalammalla tasolla, mutta toiminnan ja investointien rahavirta on kuitenkin 12,5 milj. euroa negatiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran negatiivisuus indikoi painetta lainakannan kasvattamiseen tai veroprosentin korottamiseen. Suunnitelmavuosina 2026 ja 2027 investointitaso kasvaa merkittävästi, johtaen edelleen huomattavaan velkaantumiseen. Vuoden 2027 lopussa kunnan lainakannan ennakoidaan asettuvan 252,9 milj. euroon.

Toimintakate toimialoittain milj. euroa	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TPE 2024 OVK I	TPE 2024 OVK II	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Sosiaali- ja terveyspalvelut	-139,3	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Konsernipalvelut	-11,0	-13,7	-13,4	-13,5	-13,6	-18,0	-17,7	-17,8
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	-99,0	-103,5	-111,9	-112,2	-111,6	-112,1	-113,7	-114,9
Ympäristötoimiala	2,4	14,5	3,7	3,5	3,6	0,2	14,7	0,5
Aleksia	0,4	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Nurmijärven vesi	6,0	5,5	7,4	7,2	7,0	7,5	8,4	8,0
Yhteensä	-240,5	-97,4	-114,0	-114,9	-114,5	-122,2	-108,3	-119,4

TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ

-1,1 milj.€

NETTOINVESTOINNIT

-36,8 milj.€

NETTOMENOT

-122,2 milj.€

VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHOITUS

Talousarviossa ja -suunnitelmassa esitetään tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tulorviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve kateetaan. Tuloslaskelmassa (ks. tuloslaskelmaosa) esitetään tulo-rahoituksen riittävyys käyttötalouden menoihin ja poistoihin. Kunnan tulo-rahoitus koostuu toimintatuotoista ja verorahoituksesta eli verotuloista ja valtionosuuksista sekä rahoitustuotoista.

Verotulot suunnitelmakaudella 2025-2027

Kunnan verotulot koostuvat kunnallisverotuotoista, yhteisöverotuottojen kuntaosuuksista sekä kiinteistöverotuotoista. Kuntalain 111 §:n mukaan viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tulo-vero-prosentista, kiinteistö-vero-prosentista sekä muiden verojen perusteista.

Taloussuunnitelma 2025-2027 on laadittu siten, että kunnallis-vero-prosentti on 7,50. Kiinteistö-vero-prosentit on pidetty vuoden 2024 tasolla siten, että yleinen kiinteistö-vero-prosentti on 1,18, maapohjan kiinteistö-vero-prosentti on 1,30, vakituisten asuinrakennusten kiinteis-

rahoitusosassa (ks. rahoitusosa) esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Tasapainoinen kuntatalous edellyttää, että rahan lähteiden on pitkällä aikavälillä katettava rahan käyttö. Jos tulo-rahoitus ei riitä kunnan kokonaismenojen kattamiseen, kunnan on rahoitusosassa osoitettava tarvittava muu rahoitus. Kunta voi kattaa rahoitustarvettaan lainanotolla tai omaisuuden myynnillä.

tö-vero-prosentti 0,48, muiden asuinrakennusten kiinteistö-vero-prosentti 1,18 sekä rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistö-vero-prosentti 4,30. Yleishyödyllisiltä yhteisöiltä ei peritä veroa. Kunta ei ole aiemmin perinyt voimalaitoksilta erillistä kiinteistö-vero-a, vaan voimalaitosten osalta on sovellettu yleistä kiinteistö-vero-prosenttia. Voimalaitosten kiinteistö-veron käyttöönottoa esitetään vuodelle 2025 ja esitys vero-prosentiksi on 3,10. Vero-prosenttia sovelletaan, jos voimalaitoksen nimellisteho ylittää 10 megavoltiampeeria.

Kunnan verotuloennusteet perustuvat Kuntaliiton tuotamiin veroennusteisiin.

Verotulojen kehitys ja ennuste (milj. euroa)	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TPE 2024 OVK I	TPE 2024 OVK II	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kunnallisveron kehitys	171,6	180,6	186,3	196,5	92,2	89,1	86,7	86,5	93,50	100,1	104,0
Kiinteistöveron kehitys	9,6	10,8	12,0	12,7	13,6	13,7	14,4	14,4	14,8	15,2	15,5
Yhteisöveron kehitys	8,6	9,3	12,1	13,4	9,4	8,2	7,1	7,2	6,8	7,1	7,6
Yhteensä	189,7	200,6	210,4	222,6	115,2	110,9	108,2	108,1	115,1	122,4	127,1
<i>muutos - %</i>	3,6 %	5,7 %	4,9 %	5,8 %	-48,2 %	-3,7 %	-6,1 %	-6,2 %	6,5 %	6,3 %	3,8 %

Kiinteistöverotuottojen on arvioitu asettuvan vuonna 2025 14,8 milj. euroon. Asuin- ja liikerakentamisen perusteella kiinteistöverotuottojen positiivisen kehityksen arvioidaan jatkuvan suunnitelmakauden loppuun saakka. Rakentamiskustannusten kasvu näkyy myös kiinteistöverotuottojen kertymässä.

Yhteisöverotuottojen on arvioitu asettuvan vuonna 2025 noin 6,8 milj. euroon, joka on 0,4 milj. euroa vähemmän vuoden 2024 tilinpäätösennusteeseen nähden. Yhteisöveron jako-osuutta korotettiin väliaikaisesti 10 prosenttiyksiköllä osana valtion koronatukijärjestelyjä vuosina 2020 ja 2021. Vuonna 2022 jako-osuus palautui normaalille tasolle. Suhdanteen heikentymisen

myötä yritysten maksetut ennakoverot ovat laskeneet vuoden 2024 aikana ja tämä laskee myös tulevien vuosien arvioita.

Kunnallisverotuksen pohjana olevien ansiotulojen arvioidaan kasvavan vuonna 2025 noin 4,9 prosenttia edellisvuoteen nähden. Kunnallisverotuottoja arvioidaan kertyvän vuonna 2025 93,5 milj. euroa. Kunnallisverotulojen ennakoitaan kasvavan vuoden 2024 tilinpäätösennusteeseen nähden on 7,0 milj. euroa.

Suunnitelmavuosina 2026 ja 2027 verotulojen ennakoitaan kehittyvän positiivisesti. Ansiotulojen kehityksen ennakoitaan olevan suunnitelmavuosina 4,5 % tasolla.

VEROPROSENTIT	Vaihteluvälit 2024	Nurmijärvi 2023	Nurmijärvi 2024	Nurmijärvi TA 2025
Kunnan tuloveroprosentti		7,11	7,11	7,11
Rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti	0,93-2,00	1,18	1,18	1,18
Maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti*	1,30-2,00	0,48	0,48	0,48
Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti	0,41-1,00	1,18	0,48	0,48
Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti	0,93-2,00	0,00	1,18	1,18
Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti	2,00-6,00	4,30	4,30	4,30
Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti	0-2,00	0,00	0,00	0,00
Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti	max 3,10	-	-	3,10

Valtionosuudet suunnitelmakaudella 2025-2027

Valtionosuudet kehitys ja ennuste (milj. euroa)	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TPE 2024		TA 2025	TS 2026	TS 2027
							OVK I	OVK II			
Valtionosuudet kehitys ja ennuste	32,3	51,7	41,5	45,7	31,5	32,5	30,8	30,9	33,2	32,6	32,4

Kunnan valtionosuudet koostuvat valtiovarainministeriön hallinnoimasta peruspalvelujen valtionosuudesta (1393/2022, 618/2021) sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta (1705/2009). Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu kunnan järjestämien peruspalveluiden rahoittamiseen. Lisäksi järjestelmään sisältyy kuntien välisiä verotuloeroja tasaava mekanismi (ns. verotulojen tasausjärjestelmä), ja koska Nurmijärven kunnan asukaskohtaiset verotulot ovat keskimääräistä korkeammat valtakunnallisessa tarkastelussa, on valtionosuuksien osuus Nurmijärven kunnan tulo-rahoitus-pohjasta suhteellisesti matalampi muihin kuntiin nähden. Valtionosuusennusteet pohjautuvat Kuntaliiton valtionosuuslaskelmiin.

Kunnan valtionosuuksien arvioidaan vuonna 2025 asetuvan 33,2 milj. euroon, joka on noin 2,2 milj. euroa enemmän vuoden 2024 tilinpäätösennusteeseen näh-

den. Uutena elementtinä valtionosuuksissa on TE-palvelujen valtionosuus, joka kasvattaa valtionosuutta 4,7 milj. euroa. Ilman tätä uutta lakisääteistä tehtävää kunnan valtionosuudet olisivat pienentyneet vuoteen 2024 verrattuna. Peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on 3,4 prosenttia, joka kasvattaa valtionosuuksia. Vuosien 2024-2027 aikana peruspalvelujen valtionosuuteen tehdään hallitusohjelman mukaisesti indeksikorotuksen yhtä prosenttiyksikköä vastaava vähennys, joka osaltaan hillitsee valtionosuuksien kasvua.

Suunnitelmavuosien valtionosuuksien tason ennakoidaan olevan supistuva Nurmijärven kunnan osalta. Valtionosuuksien tulevasta tasosta on kuitenkin vaikea tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä, koska valtionosuusjärjestelmää uudistetaan parhaillaan hallitusohjelman mukaisesti. Uuden järjestelmän on tarkoitus astua voimaan 1.1.2026 siten, että uusi järjestelmä vastaa kuntien sote-uudistuksen ja TE-uudistuksen jälkeistä roolia. Uudistus on tarkoitus toteuttaa kustannusneutraalisti.

Lainarahoitus suunnitelmakaudella 2025-2027

Toiminnan ja investointien rahavirta on talousarviossa 2025 12,5 milj. euroa negatiivinen. Suunnitelmavuosina 2026 ja 2027 ko. rahavirta heikkenee merkittävästi johtuen kasvavista investointimenoista. Suunnitelma-
vuonna 2026 toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan asettuvan -5,1 milj. euroon ja vuonna 2027 -35,4 milj. euroon.

Vuoden 2025 osalta lainanotto asettuu +12,6 milj. euroon, joka tarkoittaa, että tarvitaan lisää lainarahoitusta kattamaan kasvaneita investointimenoja. Vanhoja pitkäaikaisia lainoja joudutaan rahoittamaan uudelleen 42,5 milj. euron edestä. Lainakannan ennustetaan kasvavan 212,6 milj. euroon. Suunnitelmavuosien nettolainanoton arvioidaan olevan yhteensä 45,2 milj. euroa, koska tulo-rahoitus ei riitä isojen hankkeiden rahoittamiseen. Vanhoja pitkäaikaisia lainoja joudutaan uudelleenrahoittamaan suunnitelmakaudella 2025-2027 yhteensä 96,2 milj. euroa. Lainakannan ennustetaan olevan 252,9 milj. euroa vuoden 2027 lopuksi.

Rahoituksen järjestämisessä kunta käyttää kuntatodistusohjelmaan perustuvaa lyhytaikaista lainaa sekä pitkäaikaisia lainoja. Kunnan rahoitustoiminta perustuu talousarvion lisäksi kunnassa vahvistettuihin rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteisiin.

Korkotuotot ja -kulut

Yleinen korkotasoa oli matalalla vuosien 2016-2021 aikana, kun markkinakorot painuivat negatiivisiksi. Tuona aikana nostetut lainat ovat olleet kunnalle erittäin edullisia ja kunnan lainasalkun keskiporko onkin pysynyt maltillisena tästä johtuen. Venäjän hyökkäyssodasta seurannut markkinoiden epävakaus ja inflaation kohoaminen johti kiristyneen rahapolitiikan myötä myös kasvaneeseen korkotasoon, joka on tullut Nurmijärvelläkin näkyväksi verrattain hyvästä lainasalkun suojausasteesta huolimatta. Kunnan lainasalkun 12kk keskiporko on kirjoitushetkellä 1,57 %, kun se on vuosi sitten ollut 1,25 % ja vuonna 2022 0,44 %. Keskiporkon ennakoitaan nousevan 2,5 % vuoden 2026 loppuun mennessä.

Velkaantumisen vaikutukset korkokuluihin ovatkin toistaiseksi pysyneet vielä maltillisina, mistä on muodostunut kunnalle normaaleihin korko-oloihin verraten miljoonien eurojen korkokustannusetu vuosien aikana. Tästä huolimatta kunnan korkokulut ovat kasvaneet nopeasti vuoden 2021 noin 10 000 eurosta yli 3 milj. euroon. Kunnan korkokulujen arvioidaan olevan vuonna 2025 4,0 milj. euroa vuonna ja kasvavan tasaisesti suunnitelmavuosina. Vuonna 2026 korkokulujen arvioidaan asettuvan 4,5 milj. euron tasoon ja vuonna 2027 5,7 milj. euroon.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotoista suurin erä on osinkotuotto Nurmijärven Sähkö Oy:ltä, joka on vuodesta 2019 lähtien ollut 2,0 milj. euroa vuodessa, pois lukien vuoden 2024 3,0 milj. euron osinko.

Nurmijärven Vesi -liikelaitos maksaa kuntaemolle peruspääomasijoituksesta kuuden prosentin tuottoa, noin 162 000 euroa vuodessa. Vastaava erä on Nurmijärven Vedellä rahoituskuluissa.

INVESTOINNIT

Investointiosia sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle 2025 sekä suunnitelmavuosille 2026–2027. Vuodet 2028 ja 2029 on esitetty informaatiotietona. Vuoden 2025 bruttoinvestoinnit ovat yhteensä 38,3 milj. euroa. Rahoitusosuuksia investointeihin ei ole arvioitu taloussuunnitelmakausille ja maan myyntituloja on kirjattu (tasearvolla laskettuna) 1,5 milj. euroa. Näin ollen nettoinvestoinnit (bruttoinvestoinnit vähennettynä rahoitusosuuksilla ja hyödykkeiden luovutuksesta saatavilla tuloilla tasearvosta) asettuvat vuoden 2025 osalta 36,8 milj. euroon.

Bruttoinvestoinnit suunnitelmakaudella 2025–2027 ovat yhteensä 158,3 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 153,8 milj. euroa.

Taloussuunnitelman mukainen tulorahoitus riittää kattamaan investointien rahoitustarpeesta 63,4 prosenttia vuonna 2025, 87,1 prosenttia vuonna 2026 ja 46,4 prosenttia vuonna 2027. Loppuosa investoinneista tulee rahoittaa joko lainarahalla, omaisuuden myynnillä tai rahavaroista.

Maanhankinta

Maanhankinnan määräraha vuodelle 2025 on 1,0 milj. euroa.

Muut pitkävaikutteiset menot

Vuodelle 2025 on budjetoitu 0,3 milj. euroa taloushallinnon järjestelmä uudistuksiin sekä sähköiseen arkistointiin.

Talonrakennus

Vuonna 2025 talonrakennukseen on osoitettu määrärahaa 10,5 milj. euroa, joka vastaa noin 28 prosenttia kokonaisinvestoinneista. Talousarviovuodelle päiväkotien ja koulujen peruskorjauksiin on varattu 0,1 milj. euroa, Nurmijärven lukiohankkeeseen 0,2 milj. euroa, Urheilupuiston kouluhankkeelle 2,0 milj. euroa sekä Rajamäen kampuksen uudishankkeelle 6,5 milj. euroa. Pieniin talonhankkeisiin on varattu 1,7 milj. euroa, joista 0,3 milj.

kohdentuu koulujen ja päiväkotien pihojen ja leikkivälineiden kunnostukseen.

Vuoden 2025 talonrakennushankkeista merkittävin on Rajamäen kampuksen uudishanke.

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Taloussuunnitelman mukainen talousarviovuodelle 2025 on budjetoitu kunnallistekniikan rakentamiseen 11,4 milj. euroa, Klaukkalan tieverkkoon 0,1 milj. euroa sekä kunnan ja valtion yhteishankkeisiin 0,2 milj. euroa.

Irtaimisto, laitteet ja ajoneuvot

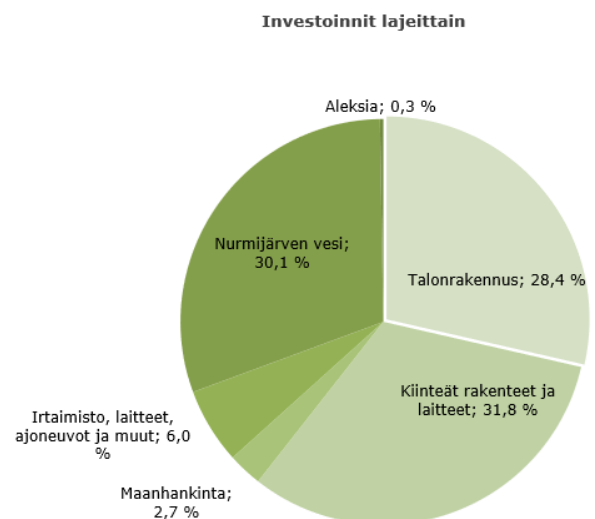
Irtaimistoon, laitteisiin ja ajoneuvoihin budjetoidaan yli 10 000 euron arvoiset hankkeet sekä ensikertainen kalustaminen. Talousarviovuodelle näihin on varattu 2,2 milj. euroa.

Nurmijärven Vesi liikelaitos

Investointiohjelmassa talousarviovuodelle on varattu 11,1 milj. euroa.

Aleksia liikelaitos

Keittiölaitteiden uusimiseen on varattu 0,1 milj. euroa.

Yhteenveto investoinneista 2025-2029

1000 €, alv 0%		Yhteensä 2025- 2027	2025	2026	2027	2028	2029
1. Kiinteä omaisuus							
	Menot	7 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
	Tulot	-4 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
2. Muut pitkävaikutteiset menot							
	Menot	290	280	10	0	0	0
3. Talonrakennus							
	Menot	68 305	10 450	18 400	39 455	70 500	34 950
4. Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Menot	36 530	11 705	13 925	10 900	15 715	15 505
5. Irtaimisto, laitteet, ajoneuvot ja muut							
	Menot	5 330	2 210	610	2 510	3 270	3 740
Investoinnit yhteensä ilman liikelaitoksia							
	Investoinnit, brutto	117 955	27 145	35 445	55 365	91 985	56 695
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
	Maanmyynti	-4 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
	Investoinnit, netto	113 455	25 645	33 945	53 865	90 485	55 195
6.1 Nurmijärven vesi							
	Menot	39 995	11 100	15 550	13 345	11 050	9 610
6.2 Aleksia							
	Menot	300	100	100	100	100	100
Investoinnit yhteensä							
	Bruttomenot	158 250	38 345	51 095	68 810	103 135	66 405
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
	Maanmyynti	-4 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
	Investoinnit, netto	153 750	36 845	49 595	67 310	101 635	64 905

HENKILÖSTÖ

Kunnan moniammatillisen henkilöstön yhteisenä tehtävänä on huolehtia kuntalaisten palveluista ja rakentaa omalta osaltaan kuntalaisten parempaa arkea. Kuntastrategian mukaisesti kunta työnantajana huolehtii henkilöstönsä hyvinvoinnista ja työnteon edellytyksistä. Henkilöstön yhteinen arvoperusta rakentuu kolmesta toimintaperiaatteesta - asukas- ja asiakaslähtöisyys, vastuullisuus ja rohkeus. Kuntastrategiaa toteuttavassa henkilöstöohjelmassa vuosille 2023 - 2025 korostetaan henkilöstön hyvinvoinnin ja laadukkaan johtamisen merkitystä, painottaen esimerkiksi yhteisöllisyyttä, osaamisen arvostamista, vuorovaikutusta ja toiminnan selkeyttä. Vuonna 2025 valmistellaan uusi henkilöstöohjelma v. 2026 alkavalle kaudelle ja siinä määritellään mm. henkilöstöjohtamisen keskeiset periaatteet. Henkilöstötyytyväisyyttä mitataan ja siihen vaikuttamista analysoidaan vuosittain henkilöstökyselyn avulla.

Kunta-alan työvoimapula näkyy kunnassa monissa henkilöstöryhmissä. Erityisesti varhaiskasvatuksen henkilöstön, opetusalan, teknisen alan ja ruoka- ja siivouspalvelujen henkilöstön saatavuudessa on edelleen haasteita ja työvoimapulaa on näillä aloilla valtakunnallisesti. Rekrytoinneissa ja kilpailussa osaavasta työvoimasta onnistuminen edellyttää kunnan vahvaa ja myönteistä työnantajakuvaa jatkossakin.

Pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen palkkapolitiikka on mahdollista, kun kokonaisuutena huolehditaan henkilöstökustannusten kasvun hillinnästä. Palkka- ja palkkausjärjestelmien kehittämisen osalta varaudumme 1.5.2025 alkavaan uuteen työehtosopimuskauteen ja 1.2. ja 1.6.2025 alkaen voimaan tulevien palkankorotusten toimeenpanoon. Lisäksi varaudutaan kunta-alalla jopa historiallisen laajaan muutokseen eli mahdolliseen tasopalkkajärjestelmän käyttöönottoon. Henkilöstöprosessien hallinnan tietojärjestelmä uudistettiin toukuussa 2024. Jatkamme edelleen sujuvien ja kustannustehokkaiden sähköisten prosessien kehittämistä ja vakiinnuttamista. Palkkapalveluissa ja niiden kehittämisessä yhteistyökumppanina on Numera oy (ent. Saras-

tia) ja palveluohjauksen keinoin huolehditaan palvelukustannusten hallinnasta. Henkilöstön liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointietuun esitetään määrärahan korotusta siten, että etu olisi vuonna 2025 120 euroa (nyt 100 euroa).

Kunnan talouden tasapainottaminen eli Nuuka -ohjelma jatkuu ja henkilöstöteeman osalta siinä keskitytään erityisesti työaikakorvauksia, matkakustannuksia ja työterveyshuollon kustannuksia koskevien linjausten valmisteluun ja toimeenpanoon. Henkilöstöraportointia ja tunnuslukuja tarkennetaan osana tiedolla johtamisen kehittämistä.

Henkilöstösuunnitelma

Kunnan henkilöstösuunnittelu perustuu henkilöstöresurssien suunnitelmalliseen ja taloudelliseen käyttämiseen. Henkilöstösuunnittelussa huomioidaan palvelutuotannon henkilöstötarpeet, luonnollisen poistuman vaikutukset sekä toimintojen uudelleenjärjestelyjen ja tehtävämuutosten mahdollisuudet. Vanhuuseläkkeelle siirtyä vuosittain arviolta 35–40 työntekijää ja vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus on ollut noin 10 %. Luonnollisen poistuman kautta vapautuvien virkojen ja tehtävien täyttäminen harkitaan noudattaen Nuuka -ohjelmassa sovittua henkilöstömäärän kasvun hallinnan periaatetta.

Kunnan henkilöstömäärä oli vuoden 2023 lopussa yhteensä 1725 henkilötyövuotta. Talousarvioon sisältyvän henkilöstösuunnitelman lähtökohtana on, että vuodelle 2025 esitetään toimialojen ja liikelaitosten harkinnan mukaan palvelutarpeisiin nähden vain välttämättömät uudet virat ja työsopimussuhteiset tehtävät. Henkilöstösuunnitelmaan sisältyy esitykset yhteensä 16 uuden viran/työsopimussuhteisen tehtävän perustamisesta. Niistä 15 sijoittuu sivistys- ja hyvinvointitoimialalle ja yksi ympäristötoimialalle. Lisäksi suunnitelmassa on vakinaistaa 10 määräaikaista virkaa/työsuhdetta. Sivistys- ja hyvinvointitoimialalla lakkautetaan 18 avoimena olevaa vakanssia.

Henkilöstömenot, 1 000 eur	TP2023	TA2024	TA2025
Konsernipalvelut	6 387	6 804	6 623
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	63 154	63 219	64 058
Ympäristötoimiala	7 567	7 937	8 148
Nurmijärven Vesi	1 505	1 554	1 617
Aleksia	4 988	5 144	5 147
Yhteensä	83 599	84 658	85 593

HTV1	TP2023	TA2024	TA2025
Konsernipalvelut	61,0	52,5	56,6
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	1 349,6	1 334,3	1 326,0
Ympäristötoimiala	151,6	159,0	156,0
Nurmijärven Vesi	140,8	23,5	23,5
Aleksia	22,2	156,0	150,0
Yhteensä	1 725,2	1 725,3	1 712,1

KÄYTTÖTALOUSOSA

Konsernipalvelut

Konsernipalvelut

Tuloslaskelma	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	2 590 051	2 846 776	2 824 127	2 577 824	2 452 624	2 530 624
Myyntituotot	2 043 215	2 209 086	2 209 086	2 290 624	2 290 624	2 290 624
Maksutuotot	0		0			
Tuet ja avustukset	404 367	461 090	468 441	63 200	17 000	95 000
Muut toimintatuotot	142 469	176 600	146 600	224 000	145 000	145 000
Toimintakulut	-16 308 158	-16 203 001	-16 313 800	-20 580 947	-20 171 252	-20 348 654
Henkilöstökulut	-6 386 711	-6 804 235	-6 566 202	-6 623 041	-6 442 596	-6 605 098
Palvelujen ostot	-4 839 303	-5 132 253	-5 178 479	-8 608 644	-8 460 994	-8 470 394
Aineet, tarv. ja tavarat	-100 344	-96 300	-95 679	-84 400	-81 800	-81 300
Avustukset	-3 612 733	-3 284 000	-3 584 000	-4 580 000	-4 520 000	-4 520 000
Muut toimintakulut	-1 369 068	-886 213	-889 440	-684 862	-665 862	-671 862
Toimintakate	-13 718 107	-13 356 225	-13 489 673	-18 003 123	-17 718 628	-17 818 030
Poistot ja arvonal.	-86 253	-167 880	-92 700	-396 344	-450 405	-108 137
	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
HTV 1						
Yhteensä	61,0	52,5	56,0	56,6	56,0	56,0

Toiminnan kuvaus

Konsernipalveluiden toimialan perustehtävänä on ohjata ja tukea kunnan johtoa, muita toimialoja sekä konserniyhteisöjä tavoitteellisessa johtamisessa, kuntastrategian toteuttamisessa sekä toiminnan kehittämisessä.

Konsernipalvelujen hoitamia tehtäviä ovat elinkeino- ja työllisyyspalvelut, viestintä- ja markkinointi, kunnan kokonaistalouden hoito, strategian ja tiedonhallinnan koordinointi, tietohallinto ja tietotekniikan järjestäminen, hankintapalvelut, kunnan yleishallinnon hoitaminen, juridinen konsultaatio, asianhallinta ja arkistointi sekä henkilöstöhallinnon tehtävät.

Konsernipalvelut vastaa Aleksia -liikelaitoksen (siivous- ja ruokapalvelut) ohjauksesta. Kunta hankkii taloushallinnon ja palkanlaskennan palvelut Sarastia Oy:ltä.

Toimintaympäristön muutokset

Merkittävimpana muutoksena TE-palvelut siirtyvät 1.1.2025 alkaen kuntien vastuulle. Kunnanvaltuusto hyväksyi syksyllä 2023 Keski-Uudenmaan työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen ja järjestämissuunnitelman. Työllisyysalueen muodostavat Hyvinkään kaupunki, Järvenpään kaupunki, Mäntsälän kunta, Nurmijärven kunta, Pornaisten kunta ja Tuusulan kunta. Työllisyysalueen vastuukuntana toimii Järvenpää. Palvelujen järjestä-

misvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025 alkaen ja työllisyyspalvelujen vaikuttavuuden kehittäminen työllisyysalueella on lähivuosien keskeinen tavoite.

Tulevien vuosien keskeisin tavoite on kunnan talouden tasapainottaminen. Kunnanvaltuusto hyväksyi NUUKA-ohjelman kesällä 2023 ja NUUKA-ohjelman toimeenpano tehtyjen päätösten mukaisena on olennaisen tärkeää kunnan talouden hallinnan kannalta. Talousennusteiden valossa jo päätettyjen toimenpiteiden lisäksi jouduttaneen tekemään myös uusia tasapainottamistoimenpiteitä. Talouden tasapainottaminen vaatii sekä päättäjien päätöksentekokykyä että niiden nopeaa täytäntöönpanokykyä organisaatiossa.

Huhtikuussa 2025 järjestetään samanaikaisesti kunta- ja aluevaalit. Uusi valtuustokausi alkaa 1.6.2025 alkaen. NUUKA-ohjelmassa on linjattu kunnan toimielinrakenteen tiivistämisestä tulevalle valtuustokaudelle ja uusi toimielinrakenne on tarkoitus saattaa voimaan valtuustokauden alkaessa. Myös hallintosääntö päivitetään vastaamaan uutta toimielinrakennetta.

Kuntastrategian päivitystyö aloitetaan heti uuden valtuustokauden alkaessa. Kunnan strategisen johtamisen kehittämistä jatketaan siten, että maankäytön, palveluverkon ja talouden suunnittelu ja yhteensovittaminen muotoutuu rullaavaksi toimintamalliksi.

Vuonna 2025 vietetään Nurmijärven kunnan 250 –vuotisen historian juhlavuotta. Juhlavuoden sisällöt jakaantuvat 1) kunnan historiikkiin 2) juhlavuoden ohjelmaan ja 3) juhlavuoden maamerkkiin. Juhlavuoden ohjelmiston toteutukseen on varauduttu vuoden 2025 talousarviossa.

Merkittävänä järjestelmäuudistuksena konsernipalveluissa on toteutettu henkilöstöhallinnon järjestelmän uusiminen keväällä 2024 ja taloushallinnon järjestelmäuudistus toteutuu 1.1.2025 alkaen. Järjestelmäuudistusten myötä jatketaan toimintojen kehittämistä siten, että

tulevaisuudessa voidaan saavuttaa parempaa toiminnallista tehokkuutta keveämmällä kustannusrakenteella.

Henkilöstösuunnitelma

Konsernipalveluissa tehdään aktiivisesti tehtävien uudelleenjärjestelyä sekä toteuttamalla tehtäväkuvamuutoksia että arvioimalla tehtävien uudelleenjärjestelymahdollisuudet vakanssien avautuessa tai luonnollisen poistuman yhteydessä. Henkilöstösuunnitelmaan sisältyy määräaikainen matkailukoordinaattorin tehtävä 31.3.2026 asti matkailun kehittämishankkeiden toteuttamiseksi.

Hallintopalvelut

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	95 931	94 324	87 324	87 285	87 285	87 285
Toimintakulut	-1 008 985	-1 170 247	-1 122 497	-1 013 957	-1 058 067	-1 067 487
Toimintakate	-913 054	-1 075 923	-1 035 173	-926 672	-970 782	-980 202
Toimintakate, €/asukas	-20,4	-23,7	-22,9	-20,3	-21,1	-21,1
HTV 1	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Yhteensä	10,4	11,0	10,2	11,0	11,0	11,0

Oleennaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TA 2024)

Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Henkilöstökulut 40 % työntekijä	16 000	
	Palvelujen ostot Vartionti		15 000
	Muut toimintakulut Sisäiset vuokrat		103 700

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP 2023	TPE 2024	TA 2025
Hallintopalvelut			
Henkilöstömäärä (HTV1)	10	11	11
Välitetyt puhelut	8 614	8 600	8 500
Kirjattavat asiat	1 550	1 500	1 800
Tehdyt henkilökortit	336	330	400

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Hallintopalvelut vastaa valtuuston, kunnanhallituksen ja tarkastuslautakunnan valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, muista tukitehtävistä ja kokoussihteeriyydestä. Lisäksi tulosalue vastaa kunnan tiedonhallinnasta, juridisesta tuesta, hallinnon yleisistä tukipalveluista sekä turvallisuustoiminnasta. Hallintopalvelujen vastuulla ovat vaaleihin liittyvät viranomaistehtävät.

Hallintopalvelut vastaa tiedonhallinnan kehittämisestä kunnassa. Kunnan tietosuojavastaava toimii tulosalueella, ohjaten tietosuojaan liittyvissä kysymyksissä. Tiedonhallintalaki edellyttää tiedon säilyttämistä sähköisessä muodossa, ja jotta tämä toteutuisi, tiedon sähköistä pitkäaikaissäilytystä kehitetään.

Toiminnan painopistealueet

Keväällä 2025 toteutetaan kunta- ja aluevaalit samana vaalipäivänä, mikä vaatii merkittäviä vaalijärjestelyjä. Kunnanvaltuusto päätti elokuussa 2024 äänestysalueiden vähentämisestä siten, että äänestysalueita on jatkossa 13 nykyisen 16 äänestysalueen sijasta.

Uusi valtuustokausi alkaa 1.6.2025 alkaen. Uuden valtuustokauden käynnistyessä valmistellaan toimielinten kokoonpano ja toteutetaan luottamushenkilökoulutukset.

Kaikkia toimialoja palveleva sähköinen arkisto on otettu käyttöön vuoden 2023 aikana, ja sen käyttöä tullaan laajentamaan tietojärjestelmäintegraatioin ja paperiarkiston aineistoja digitoimalla.

Turvallisuustoimintaa kehitetään kunnan turvallisuus-suunnitelman mukaisesti.

Henkilöstöpalvelut

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	272 596	260 498	260 498	274 119	274 119	274 119
Toimintakulut	-4 263 767	-4 040 628	-4 046 305	-4 311 376	-4 325 356	-4 337 056
Toimintakate	-3 991 171	-3 780 130	-3 785 807	-4 037 257	-4 051 237	-4 062 937
Toimintakate, €/asukas	-89	-83	-84	-89	-88	-87

*Vuodesta 2024 alkaen eläkemenoperusteisen KuEL-maksun korvaava tasausmaksu on budjetoitu henkilöstöpalvelut tulosalueelle.

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
HTV 1						
Yhteensä	11,0	11,5	13,7	13,0	13,0	13,0

Olellaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TA 2024)

Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Myyntituotot		
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Henkilöstökulut		
	Henkilöstöpalveluiden keskittäminen	99 800	
	KEVA tasausmaksu	205 000	
	Palvelujen ostot		
	NUUKA asiantuntijapalvelut		81 000
	Sarastian palkanlaskentapalvelut	25 000	
	HR-järjestelmät	89 000	
	ePassi	26 000	
	Muut toimintakulut		
	Sisäiset vuokrat		83 000

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP 2023	TPE 2024	TA 2025
Henkilöstöpalvelut			
Henkilöstömäärä (HTV1)	11	13,7	13
Toimintakulut/HTV1	387 615 €	295 351 €	331 644 €

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Henkilöstöpalvelut toimii johdon ja esihenkilöiden kumppanina henkilöstöjohtamiseen liittyvissä asioissa. Edistämme yhdessä kunnan perustehtävien, strategian ja sovittujen tavoitteiden toteutumista. Tuotamme laadukkaita HR-palveluita kunnan johdon ja esihenkilöiden lisäksi koko henkilöstölle. Palveluihin kuuluvat johdon ja esihenkilöiden asiantuntijaohjaus, -tuki ja -neuvonta laajasti rekrytoinnin, palvelusuhdeasioiden, osaamisen kehittämisen ja työhyvinvoinnin asioissa. Tulosalue muodostuu kolmesta tulosyksiköstä: HR-palvelut, Palvelusuhdepalvelut sekä Työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittämisen palvelut.

Henkilöstöpalveluja johdetaan ja kehitetään kuntastrategian ja henkilöstöohjelman strategisten tavoitteiden sekä organisaation HR-palvelutarpeiden suuntaisesti.

HR-palveluja erityisesti esihenkilöille ja johdolle kehitetään yhteistyössä toimialojen ja liikelaitosten kanssa.

Kunnan kestävä kasvun eli Nuuka –ohjelman osalta edistämme henkilöstöä koskevien asioiden valmistelua ja toimeenpanoa. Erityisesti vuonna 2025 tavoitteena on säästövapaiden vähentyminen, korvaavan työn lisääminen osana sairauspoissaolokäytäntöjä sekä työaika-korvausten vähentyminen.

Toukokuussa 2024 uudistettiin HR-järjestelmät ja otettiin käyttöön Populus -henkilöstötiedonhallinnan ohjelma. Jatkokehityksenä laajalle ohjelmistouudistukselle henkilöstöpalvelut huolehtii sähköisten ja kustannustehokkaiden henkilöstöhallinnon prosessien kehityksestä ja vakiinnuttamisesta. Palkanmaksupalvelut on tuotettu Sarastia oy:n toimesta lokakuusta 2022 alkaen ja henkilöstöpalvelut vastaa osaltaan palveluohjauksesta ja tavoitteellisesta yhteistyöstä palveluntuottajan kanssa.

Palkka- ja palkkausjärjestelmien kehittämisen osalta varaudumme 1.5.2025 alkavaan uuteen työehtosopimuskauteen ja jo sovittuihin palkankorotuksiin 1.2. ja 1.6.2025 alkaen. Lisäksi varaudutaan mahdolliseen tasopalkkajärjestelmän käyttöönottoon.

Henkilöstön hyvinvoinnin kehittämisessä tavoitteena on työssä jaksamisen ja tuen vahvistaminen työuran eri vaiheissa sekä työkykyjohtamiseen liittyvien tunnuslukujen ja mittareiden hyödyntäminen. Henkilöstöpalvelut koordinoi johdon työkaluna toimivaa henkilöstökyselyä ja tulosten analyysia osana organisaation kehittämistä.

Johtamisen kehittämisessä painopisteenä on osaamisen johtamisen prosessien uudistaminen ja tiedolla johtamisen vakiinnuttaminen. Vuonna 2025 valmistellaan uusi henkilöstöohjelma v. 2026 alkavalle kaudelle ja siinä määritellään henkilöstöjohtamisen keskeiset periaatteet.

Henkilöstöpalvelut tukee kuntaorganisaatiota palveluverkon kehittämisessä ja talouden tasapainottamisessa henkilöstövaikutusten arvioinnin ja tarvittavien linjausten valmistelun kautta.

Toiminnan painopistealueet

- Henkilöstöohjelman päämäärien (hyvinvoiva henkilöstö, laadukas johtaminen) mukaisten toimenpiteiden edistäminen ja koordinointi
- HR-tiedolla johtamisen koordinointi ja tuki
- Osaamisen johtamisen prosessit
- Talouden tasapainotuksen ja muutosjohtamisen tuki henkilöstövaikutusten osalta
- Kustannustehokkaat ja sujuvat henkilöstöhallinnon prosessit

Talous- ja strategiapalvelut

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	1 732 719	1 987 129	1 987 129	2 025 325	2 025 325	2 025 325
Toimintakulut	-2 934 479	-3 141 834	-3 255 234	-3 489 238	-3 498 213	-3 524 685
Toimintakate	-1 201 761	-1 154 705	-1 268 105	-1 463 913	-1 472 888	-1 499 360
Toimintakate, €/asukas	-27	-25	-28	-32	-32	-32

1.6.2024 organisaatiomuutoksen vaikutukset huomioitu vertailuluvuissa

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
HTV 1						
Yhteensä	18,3	18,0	20,1	20,6	20,0	20,0

Olellaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TA 2024)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Myyntituotot		
	ICT-kustannus kasvun myötä sis. Tulojen kasvu	64 000	
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Henkilöstökulut		
	Talouspalvelujen keskittäminen	114 000	
	Palvelujen ostot		
	MS-lisenssit (E5 security add on)	155 000	
	Efecte-palvelunhallinta	20 000	
	Strategian päivittäminen	15 000	
	Muiden asiakaspalvelujen ostojen pienentäminen		32 000

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP 2023	TPE 2024	TA 2025
Talous- ja strategiapalvelut			
Henkilöstömäärä (HTV1)	18	20	20
Uudet liittymiset yhteishankintayksiköiden sopimuksiin	11	10	12
Tietotekniikan hoidossa olevien työasemien määrä	1937	1945	1945

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Talous- ja strategiapalvelujen tulosalue vastaa kunta-konsernin talouden ohjauksesta, kuntastrategian valmistelusta, tiedolla johtamisen kehittämisestä sekä kunnan sisäisten hankintapalveluiden ja tietotekniikkapalveluiden tuottamisesta. Tulosalue koostuu neljästä tulosyksiköstä: talouspalvelut, strategiapalvelut, hankintapalvelut ja tietotekniikkapalvelut.

Talouspalveluiden keskeisenä tehtävänä on vastata kuntakonsernin taloussuunnittelusta ja -raportoinnista, maksuvalmiuden ja rahoitustoimintojen ylläpidosta sekä yleisestä kuntakonsernin talouden ohjauksen kehittämisestä. Talouspalvelut tuottaa vuosittain osavuosisatukset, talousarvion ja konsernitilinpäätöksen samalla

vastaten tiedolla johtamisen yleisestä kehittämisestä kunnassa.

Strategiapalvelut vastaavat strategiatyön valmistelusta ja strategisen ohjauksen kehittämisestä, väestö- ja palvelutarveanalyysistä osana tiedolla johtamista sekä asumisen viranomaistehtävistä.

Hankintapalveluiden tulosyksikkö vastaa kunnan keskitettyjen palvelu- ja tavarahankintojen kilpailuttamisesta, hankintasopimusten valmisteluun ja niiden jälkihoitoon liittyvästä koordinaatiosta sekä kilpailutus- ja sopimusjärjestelmän ylläpidosta. Hankintapalvelut vastaa myös kunnan keskusvaraston toiminnoista ja sisäisistä kuljetuksista.

Tietotekniikkapalveluiden tulosityksikön tehtävänä on vastata kunnan tietojärjestelmien ja työasemapalveluiden toimivuudesta, saatavuudesta ja kehittämisestä sekä tietohallinnosta.

Toiminnan painopistealueet

Talouspalvelut -tulosityksikön toiminnan keskeisinä painopisteinä tulevat seuraavien vuosien aikana olemaan kestävä kasvun ohjelman toimeenpanon tukeminen ja talouden pitkän aikavälin mallintaminen, taloushallinnon järjestelmäkokonaisuuden uudistaminen, sekä rahoitusriskien hallinta. Järjestelmäkokonaisuuden uudistaminen ajoittuu vuosille 2023–2025 ja tulee sitomaan paljon yksikön resursseja projektinhallintavastuun kautta. Taloushallinnon organisoitumisen ja toimintatapojen tarkastelulla on mahdollista saavuttaa tulevaisuudessa toiminnallista tehokkuutta ja myös kustannusrakenteen keventymistä mm. toimintojen automatisoinnin kautta. Tämä tulee olemaan tulevina vuosina toiminnan ja sen kehittämisen keskiössä yhdessä rahoitusriskien tehokkaan hallinnan kanssa.

Tietohallinnon osalta yksikön toiminnan muutos kohti strategisempaa kumppanuusmallia on edelleen käynnissä. Tietohallinnon keskeisenä tavoitteena on luoda kunnalle digistrategia ja sen toteuttamisen suunnitelma sekä huolehtia, että järjestelmähankkeet ovat strategian mukaisia. Kunnan järjestelmähankkeiden onnistumisen

ja vaikuttavuuden varmistamiseksi yksikkö tiivistää yhteistyötään kunnan eri toimialojen kanssa ja hyödyntää kuntasektorin verkostoja entistä enemmän. Yksikkö huolehtii kunnan tietoteknisen ympäristön tietoturvasuudesta ja käyttövarmuudesta. Uusia teknologisia ratkaisuja sekä palvelumalleja hyödyntämällä resursseja pyritään ohjaamaan rutiinomaisista ylläpito- ja tuki-tehtävistä kunnan digitalisaatiokehityksen vahvempaan tukemiseen. Tulevina vuosina tämän työn keskiössä on yksikön ja kunnan palvelunhallinnan uudistaminen ja asteittainen kehittäminen

Hankintapalvelujen toiminnan painopistealueina tulee tulevina vuosina olemaan vuonna 2024 toteutetun hankintatoimen nykytila-analyysin kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen. Keskeisin näistä on uuden hankintojen ohjauksen ja toteuttamisen toimintamallin luominen, jotta kuntaorganisaation läpäisevät hankintojen prosessit saadaan jatkossa toimimaan mahdollisimman tehokkaasti ja läpinäkyvästi. Tarkoituksena on parantaa hankintojen suunnitelmallisuutta, osaamista, seurantaa ja kokonaisuuden hallintaa. Tämä vaatii huomattavaa yhteistyön tiivistämistä hankintatoimen ja toimialojen kesken.

Viestintä- ja markkinointipalvelut

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	39 840	39 840	39 840	38 418	38 418	38 418
Toimintakulut	-599 951	-640 822	-638 832	-671 994	-611 664	-618 974
Toimintakate	-560 111	-600 982	-598 992	-633 576	-573 246	-580 556
Toimintakate, €/asukas	-13	-13	-13	-14	-12	-12

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
HTV 1						
Yhteensä	5,7	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0

Olellaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TA 2024)

Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Palvelujen ostot		
	Juhlavuosi Nurmijärvi 250v.	10 000	
	Muut toimintakulut		
	Sisäiset vuokrat	14 000	

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP 2023	TPE 2024	TA 2025
Viestintä- ja markkinointipalvelut			
Henkilöstömäärä (HTV1)	4	5,7	6
Kokonaistavoitavuus sähköisissä medioissa	2,1 mrd.	1,9 mrd.	2,3 mrd.
Saatu hankerahoitus	0	0	125 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Viestintä- ja markkinointipalvelut edistää kuntastrategian toteutumista joulukuussa 2022 hyväksytyyn viestintäohjelman ja kesäkuussa 2023 hyväksytyyn kulttuuri-, matkailu- ja tapahtumaohjelman mukaisesti. Tulosalue tukee viestinnällisesti kunnan toimialoja ja muita tulosalueita näiden omassa toiminnassa sekä vastaa matkailun kehittämisestä.

Toiminnan painopistealueet

Viestintä- ja markkinointipalveluiden vuoden 2025 toiminnassa huomioidaan erityisesti Nurmijärvi 250 -juhlavuosi, alue- ja kuntavaalit ja päätösviestinnän kehittäminen, kotisivujen jatkokehittäminen, kunnan ja toimialojen asiakaspalveluprosessien ja -viestinnän kehittäminen, tonttimarkkinoinnin edistäminen sekä matkailun kehittäminen matkailuohjelman tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa. Vuonna 2025 painopiste on muun muassa Pohjois-Nurmijärven matkailun kehittämisessä.

Tulosalue tukee viestinnällisesti kunnan toimialoja ja muita tulosalueita näiden omassa toiminnassa. Viestinnän kehittämisessä tähdätään ennakoivaan ja aktiiviseen viestintään. Vuonna 2025 kunnan viestintä- ja markkinointipalvelut kehittää muun muassa sisäistä viestintää sekä järjestää sisäistä koulutusta, millä tähdätään kunnan viestinnän viestintäohjelman mukaiseen kehittämiseen kokonaisuudessa.

Viestinnässä panostetaan erityisesti Nurmijärvi 250 -juhlavuoteen, jonka toteuttamista tulosalue koordinoi, mutta joka toteutetaan laajassa yhteistyössä koko kunnan yhteisenä ponnistuksena. Juhlavuoden viestintään ja tapahtumiin osallistetaan laajasti kuntalaisia, yrityksiä ja muita toimijoita.

Kotisivujen osalta jatketaan edellisvuonna aloitettua kehittämistyötä, jolla pyritään esimerkiksi parantamaan tiedon löydettävyyttä ja sivujen käytettävyyttä.

Kunnan viestinnällisenä tavoitteena on kehittää päätösviestintää entistä helpommin lähestyttäväksi ja innostavammaksi.

Elinvoimapalvelut

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	178 587	188 000	188 000			
Toimintakulut	-3 719 643	-3 760 157	-3 830 287	-8 037 389	-7 940 269	-7 948 629
Toimintakate	-3 541 056	-3 572 157	-3 642 287	-8 037 389	-7 940 269	-7 948 629
Toimintakate, €/asukas	-79,1	-78,7	-80,7	-176,5	-172,8	-171,0
Luvut muutettu vastaamaan uutta organisaatiota						
	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
HTV 1						
Yhteensä	13,4	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0

Olelliset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TA 2024)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Tuet ja avustukset		
	Palkkatuki		188 000
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Henkilöstökulut		
	Velvoitetyöllistetyt		393 000
	Palvelujen ostot		
	TE-palvelut	3 245 017	
	Keuken maksuosuus	30 000	
	Avustukset		
	Työmarkkinatuoen kuntaosuus	1 370 000	
	Muut toimintakulut		
	Sisäiset vuokrat	32 100	

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP 2023	TPE 2024	TA 2025
Elinvoimapalvelut			
Henkilöstömäärä (HTV1)	4	4	4
Kunnan osuus Kelan työmarkkinatukimaksuista	2 668 368 €	2 650 000 €	3 770 000 €
Luovutetut yritystontit	6	2	1

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Elinvoimapalvelut –tulosalue koostuu elinkeino- ja työllisyyspalveluista sekä maatalouspalveluista. Näistä maatalouspalvelut tuottaa Mäntsälän kunta ostopalveluna.

Elinkeinopalvelut kehittävät yritysten toimintaedellytyksiä kunnassa ja tukevat uusien työpaikkojen syntymistä edesauttamalla uusien yritysten syntymistä ja uusien yritysten sijoittumista kuntaan sekä tukemalla olemassa olevien yritysten kasvua.

Työllisyyspalvelut tukevat ennen kaikkea heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä. Tässä vaiheessa kunnan omien työllisyyspalveluiden rooli ja kei-

not vuoden 2025 osalta ovat vasta muodostumassa. Asiaan vaikuttaa määrävällä tavalla 2025 alussa aloittavan

Keski-Uudenmaan työllisyysalueen tuleva toiminta. Myös työllistämistä koskeva lainsäädäntö tulee muuttumaan. Muutosten johdosta osa vanhoista työllistymisen edistämisen keinoista, kuten palkkatuki ja velvoitetyöllistäminen, häviävät valikoimasta. Lainsäädännön muutokset aiheuttavat myös sen, että työllistämisen kuntalaisia esitetään poistettavaksi. Sen sijaan kaikesta työttömyysturvasta maksettava kunnan rahoitusosuus jää edelleen maksettavaksi kunnan kautta. Sen summa myös nousee merkittävästi, alustavien laskelmien mukaan noin yhdellä miljoonalla. Valtio kompensoi kustannuksia kunnille valtionosuuksien kautta.

Vuoteen 2025 lähdetään tilanteessa, jossa kunnan yritystonttivaranto on erittäin vähäinen. Sijoittumispalveluiden osalta tulevasta vuodesta tuleekin ainakin kappalemääräisesti edellisiä vuosia hiljaisempi. Jo aiemmin päätöksenteossa olleet isot sijoittumishankkeet sen sijaan etenevät ja alkavat edetessään tuottaa merkittäviä työpaikkavaikutuksia kuntaan.

Yritystonttivaranto jatkuu vakiintuneeseen ja tuloksekkaaseen tapaan Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Keuke Oy:n toteuttamana. Neuvonnan asiakasmäärä on ollut viime vuosina melko vakiintunut, ja se on tuottanut alati kasvavan määrän perustettuja yrityksiä.

Toiminnan painopistealueet

Yritystoiminnan kehittämisen osalta vaikuttavuuden kehittäjänä on edelleen laadukkaiden neuvontapalveluiden tarjoaminen yrityksille. Keuken neuvonta kattaa yrityksen kehityskaaren yrityksen perustamisesta kansainvälistymiseen ja muihin erityiskysymyksiin saakka. Tavoitteena on, että asiakkaiden tyytyväisyys tarjottuun palveluun säilyy saavutetulla korkealla tasolla (97 % asiakkaista suosittelisi palvelua muillekin v. 2023).

Olennaista vuodelle 2025 on myös kunnan omien yritysverkostojen jatkon turvaaminen. Hyvään vauhtiin päässeet yritysten ilmastoverkosto sekä matkailuyritysten verkosto tulee säilyttää toimivina ja osallistujille lisäarvoa tuottavina

Muun kehittämisen osalta tullaan tekemään yhteistyötä sekä KUUMA –alueella että pääkaupunkiseudun kanssa. Lisäksi tiivistetään yhteistyötä Business Finlandin kanssa. Yhteistyö toteutuu ennen kaikkea markkinoinnillisen Helsinki Ring of Industry sateenvarjon alla, jonka jatkamisesta on parhaillaan kilpailutus meneillään KUUMA –alueella.

Yritystonttitarjonnan ollessa hyvin rajallinen, jatketaan yhdessä kaavoituksen kanssa uusien potentiaalisten yritysalueiden kartoitusta ja niiden toteuttamisen edistämistä. Tavoitteena on, että mahdolliset tulevat yritysalueet saavat hyvän liikkeellelähdon olemassa olevista asiakkuuksista.

Työllisyyspalvelujen osalta vuosi 2025 tulee täyttymään Keski-Uudenmaan Työllisyysalueen aloittamiseen ja toimintaan liittyvistä uusista tuulista. Jotta toiminta olisi vaikuttavaa, olennaisinta on löytää yhteiset toimintatavat uuden alueen, kuntien, kehittämisyritysten sekä koulutuksentarjoajien kesken. Tavoitteena on sekä henkilö- että yritysasiakkaiden palveluiden saumaton jatkuminen niiden järjestämiseen liittyvästä suuresta mullistuksesta huolimatta.

Mullistus tarkoittaa myös sitä, että työllisyysalueesta tulee kunnalle suuri ostopalvelutoimittaja. Valtion laskelmien ja työllisyysalueen valmistelun mukaan kustannukset Nurmijärvellä tulevat olemaan 2025 noin 3,1 miljonnaa. Valtio kompensoi näitäkin kuluja kunnille valtionosuuksien kautta.

Yhteiset toiminnot

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	137 752	164 925	164 925	149 838	24 638	102 638
Toimintakulut	-3 561 377	-3 240 873	-3 249 594	-2 994 853	-2 674 563	-2 788 703
Toimintakate	-3 423 625	-3 075 948	-3 084 669	-2 845 015	-2 649 925	-2 686 065
Toimintakate, €/asukas	-76	-68	-68	-62	-58	-58
HTV 1	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Yhteensä	2,3	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0

Olellaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TA 2024)

Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Tuet ja avustukset		
	Oikeusministeriön kuntakorvaus vaalien toimittamisesta		94 000
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Henkilöstökulut		
	Luottamushenkilöiden kokouspalkkiot		190 400
	Vaalien palkat		46 000
	Palvelujen ostot		
	NUUKA, asiantuntijapalvelut		20 000
	Nurmijärvi 250 v.	30 000	
	Osuus verotuskustannuksiin		20 000
	Aineet, tarv. ja tavarat		
	Avustukset		
	NUUKA, avustukset		39 000

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP 2023	TPE 2024	TA 2025
Yhteiset toiminnot			
Henkilöstömäärä (HTV1)	2	2	2
Kunnanhallituksen kokoukset	21	23	23
Valtuuston kokoukset	8	7	9

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Yhteisten toimintojen tulosalue sisältää kunnanvaltuuston ja -hallituksen toiminnan, vaalit, eri yhteisöiden kunnan jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet, verotuskustannukset, suhdetoiminnan, edustuksen sekä avustukset.

Yhteistoimintaosuuksiin sisältyy Uudenmaan liiton jäsenmaksu, Kuntaliiton ja Kuntatyönantajien jäsenmaksu, Kuuma-liikelaitoksen maksuosuus, MAL-rahoitusosuudet sekä Gramexin, Teoston ja Kopioston korvaukset. Avustusrahoissa merkittävänä erinä on varattu vuodelle 2025 Rajamäen Uimahalli Oy:n toiminta-avustukseen 620 000 euroa ja Hyvä Olo –kortin tukeen 35 000 euroa. Onnenkimpale ry:n allastoiminto-

jen avustukseen on varattu 100 000 euroa. Avustusrahoissa on huomioitu kunnanvaltuuston 21.6.2023 hyväksymät NUUKA-toimenpiteet. Osallistuvaan budjettiin on varattu 25 000 euroa.

Toiminnan painopistealueet

Nurmijärven kunta viettää juhluvuotta vuonna 2025, jolloin kunta täyttää 250 vuotta. Juhlavuoden 2025 toteutukseen on varauduttu vuoden 2025 talousarviossa. Kunnan historiikin 4. osa julkaistaan vuoden 2025 aikana. Alue- ja kuntavaalit järjestetään huhtikuussa 2025 ja uusi valtuustokausi käynnistyy 1.6.2025 alkaen.

Tarkastuslautakunta

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	2 844	2 970	2 970	2 839	2 839	2 839
Toimintakulut	-45 247	-61 120	-61 120	-62 140	-63 120	-63 120
Toimintakate	-42 403	-58 150	-58 150	-59 301	-60 281	-60 281
Toimintakate, €/asukas	-1	-1	-1	-1	-1	-1
	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
HTV 1						
Yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on sen lisäksi mitä säädetään kuntalain 121 §:ssä seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista, tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan

edellyttämässä laajuudessa sekä tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Kunnan uusi tilintarkastussopimus BDO Oy:n kanssa on astunut voimaan kesällä 2024. Tarkastuslautakunnan toiminnassa ei muutoin arvioida olevan olennaisia muutoksia edellisvuoteen nähden.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Tuloslaskelma	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	7 810 979	6 446 460	6 281 150	5 856 240	5 815 940	5 815 940
Myyntituotot	1 995 047	2 084 030	1 855 720	1 804 770	1 779 770	1 779 770
Maksutuotot	2 267 893	2 146 350	2 146 350	2 007 190	2 007 190	2 007 190
Tuet ja avustukset	3 234 447	1 916 250	1 979 250	1 744 450	1 729 150	1 729 150
Muut toimintatuotot	313 591	299 830	299 830	299 830	299 830	299 830
Toimintakulut	-111 290 192	-118 539 470	-118 431 570	-117 980 350	-119 565 260	-120 701 060
Henkilöstökulut	-63 153 521	-63 218 600	-63 221 410	-64 058 290	-65 296 200	-66 125 500
Palvelujen ostot	-22 757 883	-25 522 670	-25 495 370	-26 250 420	-26 587 420	-26 883 920
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 524 590	-2 995 140	-2 927 360	-2 749 360	-2 759 360	-2 769 360
Avustukset	-4 085 129	-4 168 450	-4 168 450	-3 805 570	-3 805 570	-3 805 570
Muut toimintakulut	-18 769 068	-22 634 610	-22 618 980	-21 116 710	-21 116 710	-21 116 710
Toimintakate	-103 479 213	-112 093 010	-112 150 420	-112 124 110	-113 749 320	-114 885 120
HTV 1	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Yhteensä	1349	1335	1377	1328	1334	1332

Kunnanhallituksen kesäkuussa 2024 hyväksymä sivistys- ja hyvinvointitoimialan talousarviokehys (toimintakate) vuodelle 2025 on 111 583 950 euroa. Sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan esitys toimintakatteeksi on 112 124 110 euroa. Kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen on tarkasteltu uudelleen sisäisiä vuokria ja sisäiset vuokrat kasvavat toimialan osalta 540 160 euroa verrattuna kehysvaiheen sisäisiin vuokriin.

Tuottojen pieneneminen vuoden 2024 tilinpäätösnusteeeseen verrattuna on 6,8 % eli 424 910 euroa. Toimialan toimintakulut ovat 117 980 350 euroa. Kulut pienenevät 451 220 euroa verrattuna vuoden 2024 tilinpäätösnusteeeseen eli 0,4 %.

Toimialan visio

Paremmen arjen ilmiö.

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palvelujen kehittämisessä huomioidaan kuntastrategia ja toimialan palvelujen kehittämissuunnitelma. Palvelujen kehittämisen lähtökohtana on tulosalueiden välinen yhteistyö, kuntalaisten osallisuus ja eri ikäryhmille sekä henkilöstölle kohdennetut tavoitteet.

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan kehittämisen teemat ovat seuraavat:

- arvostava kohtaaminen,
- ylisukupolvinen yhteisöllisyys,
- toimiva yhteistyö eri palvelujen järjestäjien ja hyvinvointialueen kanssa,
- nuorten ja aikuistuvien nuorten palvelujen kehittäminen,
- ikäihmisten aktiivinen arki
- henkilöstön pysyvyys

Olennaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuihin TA2024-lukuihin)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Myyntituotot: kotikuntakorvausten pieneneminen, Sääksin rantakahvilan tulojen poistuminen, kotoutumisen kuntakorvausten pieneneminen		293 300
	Maksutuotot: varhaiskasvatuksen maksutulojen pieneneminen		141 200
	Tuet ja avustukset: erillisten valtion avustusten tuen määrän pienentyminen		318 000
	Tuet ja avustukset: valtionavustus vieraskielisten oppilaiden opetuksen tukemiseen	134 000	
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Henkilöstökulut		
	- Palkankorotukset	1 307 900	
	- Uudet vakanssit	195 000	
	- Nuukaan liittyen alkuluokkatoiminnasta luopuminen		265 600
	- Nuukaan liittyvä asiakaspalvelusihteerin lakkauttaminen ja koulutuspalveluiden toimistotyön organisointi		73 900
	- Nuukaan liittyvät säästövapaat		125 400
	- Henkilöstö- ja taloustehtävien keskittäminen		164 400
	- Erillisavustusten henkilöstökulut		257 000
	- Kolmen vuosiviikkotunnin lisäys perusopetukseen	135 000	
	- Lukion tuntikehyksen pienentäminen		45 000
	Palvelujen ostot		
	- Työterveyshuollon kustannukset	81 000	
	- Kotoutumiskoulutus	150 000	
	- Varhaiskasvatuksen palveluseteli	535 700	
	- Sisäiset siivous- ja ruokapalvelukustannukset, Aleksia		78 300
	- Sisäiset ICT-kustannukset		90 600
	- Koulukuljetukset	100 000	
	Aineet, tarvikkeet, tavarat		
	- Sääksin kahvilatoiminnan elintarvikkeet		47 800
	Avustukset		
	- Lasten kotihoidon tuki ja kotihoidon tuen kuntalisä		259 400
	- Yksityisen hoidon tuki ja yksityisen hoidon tuen kuntalisä		57 500
	- Opistojen vuokra-avustus Monikosta		40 000
	Muut kulut		
	- Sisäiset vuokrat		1 438 100

Toiminnan kuvaus

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala tuottaa kuntalaisten hyvinvointia edistäviä ja monipuolisia varhaiskasvatus-, koulutus-, nuoriso-, liikunta-, kirjasto- ja kulttuuripalveluja sekä kotoutumisen palveluja. Toimialan palvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Hyvinvoinnin näkökulma korostuu entistä enemmän sivistys- ja hyvinvointitoimialan toiminnan kehittämisessä. Toimialan palvelut tukevat ennalta ehkäisevää toimintaa ja kuntalaisten hyvinvointia. Kuntastrategiaan pohjautuva sivistys- ja hyvinvointipalvelujen kehittämissuunnitelma ohjaa toimialan palvelujen kehittämistä.

Laadultaan riittävän hyvät varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut sekä vapaa-ajan palvelut tulee säilyttää. Lapsille ja nuorille tulee mahdollistaa tarvitsemansa tuen saantiin, missä lapset ja nuoret ovat.

Ikäihmisten määrä kasvaa Nurmijärvellä. Heille suunnattuja hyvinvointia tukevia palveluja tulee kehittää terveyden ja toimintakyvyn säilymiseksi. Ikäihmisiin kohdistuvat hankkeet kokoavat yhteen eri toimijat tuottamaan heille suunnattua toimintaa ja palveluja.

Toimintaympäristössä on tapahtumassa seuraavia muutoksia:

- Kuntatalouden tiukentuminen ja vaikutus toimialan palvelujen järjestämiseen.
- Hyvinvointialueen talouden tiukentuminen asettaa lisää veloitteita peruspalveluissa tehtävään työhön ja toimivien yhdyspintojen kehittämiseen
- Ilmastokriisiin liittyviin ilmiöihin vastaaminen
- Nuorten hyvinvoinnin polarisoituminen, yhä useampi nuori voi entistä paremmin, mutta pahoinvoivat nuoret voivat aiempaa huonommin
- Väkiluvun lisääntyminen lasten ja nuorten keskuudessa
- Tekoälyn vaikutus toimintaan ja hyödyntäminen palveluissa ja opetuksessa
- TE2025-uudistus, sen vaikutus nuorten työpajan toimintaan ja kotoutumispalveluihin
- Kotoutuslain muutosten vaikutus kotouttamiseen ja valtion antamaan tukeen kunnille
- Varhaiskasvatukseen ja koulutukseen liittyvässä lainsäädännössä tapahtuvat muutokset: esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen kokonaisuudistus, lukiokoulutuksessa muutokset opiskelun tukeen sekä ylioppilastutkintoon sekä varhaiskasvatuksessa palveluseteliin liittyvät lakimuutokset

tuotetaan siellä missä eri-ikäiset kuntalaiset ovat. Sivistys- ja hyvinvointitoimiala mahdollistaa kuntalaisille oppimisen, sivistymisen, harrastamisen ja elinikäisen kasvun. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan tehtävänä on myös kuntatasoisen hyvinvointityön koordinointi.

- Valtion erillisavustusten pieneneminen
- Oppimistulosten heikentyminen
- Mobiililaitteiden käytön rajoittaminen kouluissa
- Suomalaisen lukutaidon heikkeneminen, huomion kiinnittäminen monilukutaitoon ja lukemisen edistämiseen
- Oppilaiden ja opiskelijoiden tukeminen opetukseen sitomattoman henkilöstön avulla, kouluvalmentajat, koulunuorisotyöntekijät
- Lasten ja nuorten vapaa-ajan toimintojen tukeminen Suomen harrastamisen mallin kautta entistä vahvemmin kolmannen sektorin toimijoiden kanssa
- Kuntalaisten vapaa-ajan toiminnassa tapahtuneet muutokset ja miten vapaa-ajan palvelut vastaavat muutokseen palveluiden järjestämisessä
- Kulttuurin, taiteen ja liikunnan palvelujen laajempi hyödyntäminen ennaltaehkäisevissä palveluissa. Liikuntapalvelujen palvelutuotannon keskittyminen hyvinvointialueen ja kunnan väliselle yhdyspinnalle.
- Lasten ja nuorten määrissä tapahtuvien muutosten sekä syntyvyyden alenemisen vaikutus palveluverkon kehittämiseen kunnan eri taajamissa ja maaseutualueilla. Uusien asuinalueiden vaikutus palvelutarpeeseen.
- Varhaiskasvatuspalveluissa osallistumisasteen nousu erityisesti alle 3-vuotiaiden kohdalla. Tästä johtuva haaste varhaiskasvatuspaikkojen riittävyydessä.
- Maahanmuuttajataustaisten kuntalaisten määrän kasvu ja vaikutus heille kohdennettuihin palveluihin esim. S2-opetus
- Haasteet kelpoisen henkilöstön saamisessa erityisesti varhaiskasvatusopettajien, erityisopettajien ja sijaisten osalta
- Päiväkotien ja koulujen huonokuntoiset kiinteistöt. Joudutaan siirtymään väistötiloihin ja uusien kiinteistöjen saaminen on hidasta
- Ikäihmisten määrän lisääntyminen. Eri toimijoiden ikäihmiselle suunnattujen palvelujen yhteensovittaminen ja ikäihmisille suunnatun kohtaamispaikka-toiminnan kehittäminen edelleen eri taajamissa
- Vammaisten huomioiminen entistä paremmin palveluissa ja esteettömän ympäristön rakentamisessa uusissa koulu- ja päiväkotikiinteistöissä

Henkilöstösuunnitelma

Uusi henkilöstö:

Kotoutumisohjaaja kotoutumispalveluihin 1.1.2025 alkaen, kotoutumislain muutosten aiheuttamat veloitteet.

Kehittämisasiantuntija hallinto- ja talouspalveluihin 1.1.2025 alkaen toimialan strategia- ja kehittämistyön koordinointiin.

Kymmenen koulunkäynnin ohjaajaa koulutuspalveluihin 1.8.2025 alkaen riittävien tukipalvelujen varmistamiseksi, jotta oppilaiden opetukseen osallistuminen mahdollistuu.

Kaksi aineenopettajaa 1.8.2025 alkaen koulutuspalveluihin. Määräaikaisten opettajatehtävien vakinaistaminen.

Kaksi perusopetuksen lehtoria 1.8.2025 alkaen koulutuspalveluihin. Määräaikaisten opettajatehtävien vakinaistaminen.

Kolme päiväkodin apulaisjohtajaa varhaiskasvatuspalveluihin 1.8.2025 alkaen varhaiskasvatuspalveluihin varhaiskasvatuksen johtamisen vahvistamiseen. Lakkautetaan vastaava määrä varhaiskasvatusopettajan vakansseja

Viisi varhaiskasvatuksen sosionomia varhaiskasvatuspalveluihin 1.8.2025 alkaen varhaiskasvatuslain mukaisten kelpoisuuksien saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Lakkautetaan vastaava määrä lastenhoitajan vakansseja.

Lakkautettavat vakanssit:

Kaksitoista varhaiskasvatuksen lastenhoitajan vakanssia 1.1.2025 alkaen Nuuka-toimenpiteiden mukaisesti alkuluokkatoinnin päättymiseen liittyen.

Asiakaspalvelusihteerin vakanssi 1.1.2025 alkaen varhaiskasvatuspalveluissa hallinnon henkilöstön tarpeen vähentyessä.

Palveluverkkosuunnitelman ja palvelutuotanto-ohjelman toteutuminen talousarviossa

Palveluverkkosuunnitelma

Palveluverkkoa kehitettäessä huomioidaan muutokset lasten ja nuorten määrissä, tilojen kunto ja uusien asuinalueiden avaaminen. Rullaavassa palveluverkon suunnittelussa arvioidaan palvelujen riittävyys ja niiden sijoittuminen.

Varhaiskasvatuspalvelujen osalta on investointiohjelmassa suunnitelma, miten korvataan huonokuntoiset kiinteistöt ja millä aikataululla. Investointiohjelmassa on myös suunnitelma korjattavista päiväkodeista. Investointiohjelman valmistelussa on varhaiskasvatuspalvelujen osalta huomioitu valtuuston hyväksymät kriteerit palveluverkon suunnitteluun. Palveluverkkosuunnitelma täsmentyy varhaiskasvatuspalvelujen osalta laadittaessa alueellisia palveluverkkosuunnitelmia.

Palvelutuotanto-ohjelma

Palvelujen järjestämissuunnitelmassa on määritelty, mitä muutoksia on tapahtumassa lähiaikoina palvelujen järjestämisessä toimialalla.

Palveluja kehitettäessä sekä kiinteistöjen peruskorjauksen että uudisrakennusten suunnittelussa hyödynnetään palvelumuotoilua.

Rajamäen kampus valmistuu vuonna 2025. Rajamäen kampuksen toinen vaihe rakentaminen täsmentyy valmisteltaessa Rajamäen alueen palveluverkkosuunnitelmaa. Klaukkalan minipalveluverkon osalta päätösten teko on syksyn 2024 aikana. Päätöksen mukaisesti jatketaan varsinaista hankkeiden suunnittelua. Kirkonkylässä valmistellaan lukion ja NYK:n osalta täydentäviä hankesuunnitelmia.

Alueellisten palveluverkkosuunnitelmien osalta edetään kuntastrategian tavoitteissa esitetyn aikataulun mukaisesti.

Digitalisoinnissa hyödynnetään toimialan tietojärjestelmiä esimerkiksi oppilashallintoa ja varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmää sekä koulukuljetusten reititysohjelmia, johon on liitetty huoltajille suunnattu Kouluun.fi -käyttöliittymä ja kouluille suunnattu Timitjärjestelmä. Samoin hyödynnetään Ilmari-ilmoittautumisjärjestelmää sekä Timmi-tilojen varaus- ja laskutus-

järjestelmää. Yhdistyksille suunnatut avustukset haetaan sähköisesti. Kirjastoaineistoa tarjotaan enenevässä määrin sähköisessä muodossa ja se vaikuttaa kaiken aineiston hankintaan. Valtakunnallinen kotoutumisen asiakastietojärjestelmä otetaan käyttöön kotoutumispalveluissa 1.6.2025 mennessä. Samoin nuorisopalveluissa otetaan käyttöön uusi tilastointijärjestelmä NuoDuo.

Toimialan eri tulosalueiden toiminnassa hyödynnetään kolmannen sektorin toimijoita monin eri tavoin. Nurmijärven harrastamisen mallia toteutetaan kolmannen sektorin avulla. Ikäihmisille suunnattua olohuonetoimintaa toteutetaan yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa ja perheille tarkoitetussa kohtaamispaikkatoiminnassa hyödynnetään myös kolmatta sektoria.

Hallinto- ja talouspalvelut

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	315 868	288 540	318 540	192 740	152 440	152 440
Toimintakulut	-1 362 325	-1 362 770	-1 292 970	-1 434 350	-1 423 420	-1 435 120
Toimintakate	-1 046 456	-1 074 230	-974 430	-1 241 610	-1 270 980	-1 282 680
Toimintakate/asukas	-23	-24	-22	-27	-28	-28

HTV 1	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Yhteensä	18	16	16	15	15	15

Olellaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuihin TA2024-lukuihin)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Kuntakorvaukset (kotoutumispalvelut)		65 000
	Tulkkaukorvaukset		30 800
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Palkankorotukset	24 600	
	Talous- ja henkilöstöhallinnon työntekijöiden siirto (3 työntekijää) konsernipalveluihin		164 000
	Toimialan yhteiset koulutukset	27 000	
	Kotoutumiskoulutus, yhteiskuntaorientaatio, luku- ja kirjoitustaidon koulutus, vieraskielisten palvelutarpeen arviointi	150 000	
	Kotoutumispalveluiden avustuksella palkatun työntekijän palkka, kuukaudet 1–6	28 600	
	Tulkkaukspalvelut	10 600	

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto- ja talouspalvelujen tulosalueen hallinto- ja talouspalvelujen yksikkö tuottaa tukipalveluja toimialan muille tulosalueille. Yksikön asiantuntijat tarjoavat erilaisia tukipalveluja sivistys- ja hyvinvointitoimialalle.

Organisaatiomuutoksen myötä hallinto- ja talouspalvelujen tulosalueeseen on kuulunut vuoden 2023 alusta alkaen kotoutumispalvelujen yksikkö. Kotoutumispalvelut

tarjoaa ohjaus- ja neuvontapalvelua kunnan kaikille maahanmuuttajille tuloperusteesta riippumatta Kotoinfon neuvontapisteessä. Lisäksi kansainvälistä suojelua saaville ja heidän perheenjäsenilleen muodostuu asiakkuus kotoutumispalveluun kotoutumisajalle. Kotoutumispalveluissa palvellaan myös kunnassa asuvia ukrainalaisia.

Tulosalueen toiminnan painopistealueet

Hallinto- ja talouspalvelut

Hallinto- ja talouspalvelujen yksikön tehtäviä ovat erilaiset toimialan koordinointitehtävät: investoinnit, hankinnat, talousarviovalmistelu ja talousraportointi sekä tieto- ja viestintäteknologia. Tehtävälueeseen kuuluvat

myös koulukuljetukset, oppilashallintojärjestelmän ylläpito ja koordinointi sekä johdon tukitehtävät kaikille tulosalueille.

Hallinto- ja talouspalvelujen yksikkö vastaa myös toimialan kahden lautakunnan, sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan, hallinnollisista valmistelu-, toimeenpano- ja sihteeritehtävistä.

Vuoden 2024 aikana hallinto- ja talouspalvelujen yksikön kokoonpanoon on tullut muutos, kun kunnan talous- ja henkilöstöhallintoa on keskitetty kesäkuussa

Kotoutumispalvelut

Keski-Uudenmaan ja myös Nurmijärven vieraskielisen väestön määrä on nousussa ja vieraskielinen väestö monimuotoistuu. Kuntaan muutetaan monista eri syistä.

1.1.2025 astuu voimaan sekä työllisyysalueuudistus ja uuden kotoutuslaki. Kotoutumisen ja sen palvelujen kentässä tapahtuu muutoksia. Kotoutumisaika lyhenee 1-3 vuoteen. Samalla palvelut tehostuvat. Keski-Uudellamaalla on sovittu, että osa palveluista tuotetaan yhteisinä ja osa kuntakohtaisina palveluina. Yhteisiä palveluja ovat mm. työllisyysalueen palvelut kotoutuja-asiakkaille, sisältäen lain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit ja kotoutumissuunnitelmat, kielitaidon alkutestauksen, yhteiskuntaorientaation, kotoutumiskoulutuksen sekä osaamisen ja kotoutumisen päättöarvioinnin. Työvoiman ulkopuolella oleville voidaan tuloperusteesta riippumatta laatia kotoutuslain mukainen palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma kunnassa. Kunta voi hankkia myös palveluja työllisyysalueelta työvoiman ulkopuolella oleville. Tätä palvelukonaisuutta, palvelutarjotinta kutsutaan uuden lain mukaisesti

Toiminnan painopistealueet

- Uuden kotoutuslain ja kotoutumisohjelmien mukaisten palvelujen järjestäminen. Kunnan uusien lakisäateisten tehtävien ja palvelujen tuottaminen.
- Tilapäistä suojelua saavien kuntalaisten palvelujen koordinointi ja yhteensovittaminen yhdyspintatyöskentelynä.

2023 päivitetyn Nuuka-ohjelman mukaisesti. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan HR-asiantuntijat (2) siirtyivät vuoden 2024 alussa henkilöstöpalveluihin, ja kesäkuun alusta toimialan talousasiantuntija siirtyi talous- ja strategiapalveluihin.

kotoutumisohjelmaksi. Lisäksi kunnassa on oma, kunnan omaa ja kunnan alueella toimivien tahojen palveluja ja toimintaa kuvaava kotoutumisohjelma.

Tilapäiseen suojeluun perustuvia oleskelulupia on päätetty jatkaa 4.3.2026 saakka. Nurmijärvellä vastaanotetaan valtuuston päätöksen mukaisesti 10–15 kiintiöpakolaista joka toinen vuosi. Vuosi 2025 on vastaanottovuosi. Kotoutumispalvelua ja matalan kynnyksen neuvontaa kaikille vieraskielisille toteutetaan usein verkostoyhteis-työnä eri toimijoiden kanssa. Kotoutuja-asiakkaat saavat ohjausta ja neuvontaa eri asioissa, elämäntilanteen tukea sekä tukea kotoutumisprosessiansa sujumiseksi.

Vuoden 2025 alussa aloittaa Hyvinkään kaupungilla Keski-Uudenmaan yhteinen koordinoiva palveluneuvoja työllisyysalueen kuntien matalan kynnyksen neuvonnan yhteisenä, koordinoivana työntekijänä. Yhteiset maspa.fi -neuvontasivut säilyvät.

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2023	TPE2024	TA2025
Hallinto- ja talouspalvelut			
Hallinto- ja talouspalvelut			
Henkilöstömäärä/HTV1	11,8	9,8	10
Kotoutumispalvelut			
Henkilöstömäärä/HTV1	6	6	4,5
Ely-keskuksen korvauksen piirissä olevien henkilöiden määrä keskimäärin/kk	81	127	110
Asiakaskontaktien määrä	1 560	1 500	1 400

Koulutuspalvelut

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	1 789 349	1 864 800	1 719 800	1 853 800	1 853 800	1 853 800
Toimintakulut	-59 602 775	-65 628 100	-65 603 100	-65 363 320	-66 172 020	-66 612 820
Toimintakate	-57 813 426	-63 763 300	-63 883 300	-63 509 520	-64 318 220	-64 759 020
Toimintakate/asukas	-1 291	-1 412	-1 415	-1 394	-1 400	-1 393
HTV 1	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Yhteensä	618	624	643	627	633	633

Ollennaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuihin TA2024-lukuihin)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Kotikuntakorvausten pieneneminen		145 000
	Valtionavustus vieraskielisten oppilaiden opetuksen tukemiseen	134 000	
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Palkankorotukset	683 400	
	1.8.2024 alkaen perustettujen vakanssien 7 kk:n palkka (3 kouluvalmentajaa ja konsultoiva erityisopettaja)	81 000	
	1.8.2025 alkaen perustettavien kymmenen 25-tuntisen koulunkäynnin ohjaajan vakanssin palkka	91 000	
	Kolmen vuosiviikkotunnin lisäys perusopetuksen vähimmäistuntimäärään 1.8.2025 alkaen	135 000	
	Lukion tuntikehyksen pienentäminen		45 000
	Toimistotyön organisointi		35 000
	Koulukuljetukset	100 000	
	Sisäiset ICT-palvelut		38 900
	Sisäiset vuokrat		990 800
	Säästövapaiden vähentäminen (Nuuka)		39 000
	Opistojen vuokra-avustusten vähentäminen		40 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Koulutuspalvelut vastaa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä. Sen tehtäviin kuuluvat myös taiteen perusopetusta ja vapaata sivistystyötä järjestävien oppilaitosten tukeminen. Palvelut tuotetaan laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Koulutuspalveluiden lukuvuosien 2024–2027 strategiseksi suunnaksi eli keihäänkärjeksi on valittu hyvinvointi. Tavoitteena on seuraavan kolmen lukuvuoden aikana rakentaa ja kehittää lasten ja nuorten hyvinvointia edistävä toimintakulttuuri, jolla lisätään oppilaiden kouluihtyvyyttä, parannetaan oppimistuloksia ja ehkäistään koulupoissaoloja sekä syrjäytymistä. Tulosalueella

määritellyn strategisen suunnan avulla johdetaan tulosalueen yksiköt kohdentamaan omat yksikkökohtaiset tavoitteensa hyvinvointi- keihäänkärjen mukaiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä valmistellaan parhailaan lakia perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Tarkoituksena on uudistaa nykyinen perusopetuksen oppimisen ja koulunkäynnin ns. kolmipor- taista tukea koskeva lainsäädäntö siten, että tuen muodot olisivat valtakunnallisesti yhtenäiset, selkeät ja monipuoliset. Lisäksi tavoitteena on selkiyttää, täsmentää ja yhtenäistää oppilaan saaman tuen muotoja siten, että tukitoimet olisivat valtakunnallisesti yhtenäiset ja sel-

keät sekä varmistaa riittävät resurssit tukitoimien toteuttamiseen. Edelleen tavoitteena on vähentää opetushenkilöstön hallinnollista työtä vähentämällä tuen arvioinnissa, päätöksenteossa ja suunnittelussa tarvittavien asiakirjojen määrää sekä keventämällä niiden valmisteluprosessia. Oppimisen tuen uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2025 alkaen. Mikäli uudistukset toteutuvat esitysten mukaisesti, niillä tulee todennäköisesti olemaan taloudellisia vaikutuksia, joiden suuruutta on vielä mahdotonta arvioida.

Myös lukiolakiin on tulossa muutoksia 1.8.2025 alkaen. Muutokset liittyvät mm. opiskelijan oikeuteen saada tukiopetusta, lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamiseen ja yhden ylioppilaskokeen korvaamiseen lukiodiplomilla. Myös näillä uudistuksilla tulee todennäköisesti olemaan taloudellisia vaikutuksia.

Hallitusohjelman kirjausten mukaisesti perusopetuksen vähimmäistuntimäärää lisätään kolmella vuosiviikkotunnilla 1.8.2025 alkaen laajentamatta opetussuunnitelmaa. Vuosiluokilla 1.–2. sekä äidinkielen ja kirjallisuuden että matematiikan opetusta lisätään yhdellä vuosiviikkotunnilla ja vuosiluokilla 3.–6. äidinkielen opetusta lisätään yhdellä vuosiviikkotunnilla. Kolmen vuosiviikkotunnin lisääminen lisää koulutuspalveluiden henkilöstökustannuksia 135 000 eurolla vuonna 2025. Vuositasolla kustannus on 325 000 euroa.

Henkilöstösuunnitelmaan esitetään kymmenen 25-tuntisen koulunkäynnin ohjaajan vakanssin perustamista 1.8.2025 alkaen. Nurmijärvelle ei ole vuosiin perustettu uusia koulunkäynnin ohjaajan vakansseja. Tämä on johdantanut tilanteeseen, jossa muihin Kuuma-kuntiin verrattuna Nurmijärvellä on vähemmän koulunkäynnin ohjaajia suhteessa oppilasmäärään. Vakainaisia ohjaajan vakansseja on tällä hetkellä 75, mikä tarkoittaa sitä, että yhdellä ohjaajalla on laskennallisesti ohjattavanaan 76 oppilasta. Keväällä 2024 tehdyn vertailun mukaan esi-

merkiksi Hyvinkäällä vakituisia ohjaajia on 114 (ohjattavia oppilaita 41), Tuusulassa 113 (ohjattavia oppilaita 45) ja Järvenpäässä 129 (ohjattavia oppilaita 36). Kaikissa näissä kunnissa on vähemmän perusopetuksen oppilaita kuin Nurmijärvellä. Oppilaiden oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarve kasvaa ja monimuotoistuu koko ajan. Erytystä tukea saavien oppilaiden määrä on kasvanut lähes sadalla oppilaalla viiden viimeisen vuoden aikana. Valtakunnallisena tilastointipäivänä 20.9.2023 erityisen tuen oppilaita oli 642.

Lisäksi esitetään kahden aineenopettaja, tuntiopettaja viran ja kahden perusopetuksen lehtorin viran perustamista 1.8.2025 alkaen. Kyseessä on pysyväisluonteiseksi muuttuneiden tuntiopettajuuksien vakainaistaminen. Virkojen perustamisella ei täten ole määräraha- eikä henkilömäärävaikutuksia, koska opetustunnit on joka tapauksessa hoidettava määräaikaista tuntiopettajia käyttäen.

Rajamäen kampuksen rakennustyöt etenevät suunnitellusti. Kampus valmistuu vuoden 2025 loppuun mennessä. Klaukkalan minipalveluverkkoa koskevat päätökset siirtyivät keväältä 2024 syksyyn 2024. Nurmijärven Yhteiskoulua ja Nurmijärven lukiota koskeva päätöksenteko puolestaan siirtyi keväälle 2025.

Toiminnan painopistealueet

- Oppilaiden, opiskelijoiden ja henkilökunnan hyvinvoinnin tukeminen
- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tiivistetyn yhteistyön kehittäminen
- Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistaminen
- Oppilaaksi ottamisen periaatteiden kehittäminen
- Koulujen kerhotoiminnan ja harrastamisen Suomen mallin kehittäminen
- Lukiokoulutuksen kehittäminen

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2023	TPE2024	TA2025
Koulutuspalvelut			
Perusopetuksen oppilasmäärä	5 680	5 580	5 580
Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä	317	291	291
Henkilöstömäärä/HTV1	619	630	634
Oppilaskuljetusten menot*	3 009 140	3 470 000	3 640 000

*luvut sisältävät myös varhaiskasvatukseen kirjatut esiopetuksen kuljetuskulut

Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen erillisavustukset

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	2 386 558	1 300 000	1 333 000	982 000	982 000	982 000
Toimintakulut	-2 974 712	-1 680 000	-1 743 000	-1 362 000	-1 362 000	-1 362 000
Toimintakate	-588 154	-380 000	-410 000	-380 000	-380 000	-380 000
Toimintakate/asukas	-13	-8	-9	-8	-8	-8
HTV 1	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Yhteensä	59	36	62	36	36	36

Vuonna 2025 koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluissa jatkuvat seuraavat, vuonna 2024 tai sitä aikaisemmin alkaneet valtion erityisavustukset:

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden perustaitojen kehittäminen 183 600 €

Yhteisöllisen opiskeluohjelman vahvistaminen ja kehittäminen 64 169 €

Tasan varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus 2024–2027 576 000 €

Nurmijärvi harrastaa vol.5 80 000 €

Hyvää liikkeellä 94 000 €

Lukion oppimisen tuen kehittäminen 90 000 €.

Lisäksi Nurmijärvi on mukana seuraavissa muiden kuntien koordinoimissa hankkeissa:

Kielisaareke 100 000 €.

Varhaiskasvatuspalvelut

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	2 262 744	2 078 650	2 078 650	1 983 540	1 983 540	1 983 540
Toimintakulut	-39 769 085	-41 863 340	-41 863 340	-41 778 610	-42 476 760	-43 041 560
Toimintakate	-37 506 340	-39 784 690	-39 784 690	-39 795 070	-40 493 220	-41 058 020
Toimintakate/asukas	-838	-881	-881	-874	-881	-883
HTV 1	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Yhteensä	566	574	573	565	565	563

Olellaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuihin TA2024-lukuihin)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Muille kunnille myydyt palvelut	16 100	
	Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut		141 200
	Kelan korvaus työterveyshuollosta	30 000	
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Henkilöstökulut		
	Palkankorotukset	512 600	
	Säästövapaat		86 400
	Päiväkodin apulaisjohtajien (3) työtehtävän vakinaistaminen vakanssimuutoksina 1.8.2025 alkaen	10 600	
	Varhaiskasvatuslain mukaiset vakanssimuutokset (5) 1.8.2025 alkaen	12 500	
	Asiakaspalvelusihteerin tehtävän lakkauttaminen 1.1.2025 alkaen		38 900
	Alkuluokkatoiminnan päättymisen myötä varhaiskasvatuksen lastenhoitajien vakanssien (12) lakkauttaminen 1.1.2025 alkaen (NUUKA, 7 kk:n kulut)		265 700
	Sijaismäärärahat	50 000	
	Muut kulut		
	Varhaiskasvatuksen palvelusetelikulujen kasvu indeksikorotuksen sekä lisääntyvän palvelutuotannon takia	535 700	
	Työterveyshuollon kustannukset	70 000	
	Kotihoidon tuen, yksityisen hoidon tuen sekä niiden kuntalisten ja muiden lakisääteisten avustusten kulut		293 400
	Sisäiset ICT-palvelut		42 000
	Sisäiset siivous- ja ravitsemispalvelut		116 000
	Sisäiset vuokrat		459 100

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Varhaiskasvatus vastaa varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluiden järjestelyistä laadukkaasti ja kustannustietoisesti. Varhaiskasvatusta järjestetään kunnallisena ja yksityisenä varhaiskasvatustoimintana. Varhaiskasvatuksen palveluseteli sekä yksityisen hoidon tuen kuntalisä mahdollistavat perheille tasavertaisen mahdollisuuden hakeutua yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden piiriin. Esiopetusta järjestetään kunnallisena toimintana yhteistyössä perusopetuksen kanssa osittain koulujen tiloissa. Varhaiskasvatuspalveluiden vastuualueeseen kuuluu lisäksi lasten hoidon tuet (avustukset): kotihoiton tuki ja sen kuntalisä, yksityisen hoidon tuki ja sen kuntalisä sekä joustava ja osittainen hoitoraha.

Lasten osallistumisasteen nousu varhaiskasvatukseen on jatkanut kasvuaan edellisten vuosien tapaan. Nurmijärvellä varhaiskasvatuspaikat ovat edelleen täyttyneet erityisesti alle 3 – vuotiaiden lasten määrän lisääntyessä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuspaikkojen määrän tarpeen ennakoimisen tekee haasteelliseksi perheiden oikeus valita lapsen varhaiskasvatuksen osallistumisen aloittamisen ajankohta.

Yksityisten palvelutuottajien osuus kunnan varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisessä on viime vuosina noussut merkittävästi. Yksityisten palvelutuottajien määrällinen osuus alle 5 – vuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen järjestämisestä Nurmijärvellä oli 33 % toukokuussa 2024. NUUKA-toimenpiteiden mukaisesti Pilke päiväkotien kanssa on valmisteltu Vanha-Klaukan alueen Päiväkoti Hehkun laajentamista nykyisestä 7 – ryhmäisestä päiväkodista 12 – ryhmäiseksi, jonka myötä yksityisten palvelutuottajien osuus alle 5 – vuotiaiden varhaiskasvatuksen järjestämisestä nousee noin 37 %:iin. Palvelusetelimenojen arvioidaan kasvavan merkittävästi vuoden 2025 aikana lisääntyvästä yksityisestä varhaiskasvatuksen palvelutuotannosta sekä indeksitarkistusten takia.

Varhaiskasvatuspalvelujen osalta on investointiohjelmassa suunnitelma, miten korvataan huonokuntoiset kiinteistöt sekä suunnitelma korjattavista päiväkodeista. Investointiohjelman valmistelussa on varhaiskasvatuspalvelujen osalta huomioitu valtuuston hyväksymät kriteerit palveluverkon suunnitteluun. Klaukkalan minipalveluverkkopäätökseen liittyen uusi 10-ryhmäinen päiväkotitulee korvaamaan nykyisiä huonokuntoisia ja peruskorjaustarpeessa olevia päiväkotiyksiköitä Klaukkalan alueella.

Henkilöstösuunnitelmaan vuodelle 2025 esitetään apulaisjohtajakokouksen vakinaistamista vakanssimuutoksena 1.8.2025 alkaen kolmen päiväkodin johtajan kokonaisuudessa. Apulaisjohtajamallilla tuetaan varhaiskasva-

tuksen henkilöstön työolosuhteita sekä pito- ja vetovoimatekijöitä. Päiväkodin apulaisjohtajamallia kehitetään edelleen tulevina vuosina asteittain palveluverkko- sekä muiden muutosten myötä.

Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaisesti varhaiskasvatuksen opettajien / varhaiskasvatuksen sosionomien määrää tulee lisätä niin, että vuonna 2030 päiväkodeissa vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus. Henkilöstösuunnitelmassa esitetään 1.8.2025 alkaen viiden (5) nykyisen varhaiskasvatuksen lastenhoitajan vakanssin lakkauttamista ja avaamista varhaiskasvatuksen sosionomin (5) vakansseina.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä valmisteilla oleva oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistaminen perusopetuslakiin koskee myös esiopetusikäisiä lapsia. Oppimisen tuen uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2025 alkaen. Mikäli uudistukset toteutuvat esitysten mukaisesti, niillä on todennäköisesti taloudellisia vaikutuksia myös esiopetuksen järjestämisen kannalta. 1.8.2022 alkaen varhaiskasvatuslaissa olleen kolmitasoisien tuen järjestämiseen liittyen varhaiskasvatuksessa on edelleen lisääntyvä tarve lasten pedagogisille ja rakenteellisille tukitoimille, joita ovat mm. ratkaisut pienennetyistä ryhmäkoosta sekä varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitajan sijoittaminen ryhmään. Valmisteilla oleva lakimuutos perusopetuslakiin ja muutaman vuoden voimassa ollut varhaiskasvatuslain kirjaus ovat ristiriitaisia, jonka vuoksi lakimuutos tulee entisestään haastamaan erityisesti esiopetusikäisten lasten tukeen liittyvää päätöksentekoa sekä tuen järjestämistä kahden lain alaisessa palvelussa.

Vuoden 2025 budjetissa on huomioitu Nuuka-säästöjä varhaiskasvatuspalveluiden osalta. Avoimen varhaiskasvatuksen osalta on vähennetty yhden toimipaikan vuokrakulut sekä henkilöstökuluja. Alkuluokkatoiminnan päättymisen myötä on vähennetty 1.1.2025 alkaen 12 varhaiskasvatuksen lastenhoitajan vakanssia.

Vuoden 2024 aikana on ollut todennettavissa pysyvä muutos kotona hoidettavien lasten osuudessa ja määrässä. Kotihoiton tuen ja sen kuntalaisen kulut ovat merkittävästi vähentyneet, joka huomioidaan vuoden 2025 talousarviossa.

Toiminnan painopistealueet

- Palveluverkon kehittäminen ja palvelutarpeen ennakointi väestöennusteiden pohjalta

- Varhaiskasvatuksen johtamisen sekä henkilöstön työolosuhteiden ja -hyvinvoinnin vahvistaminen
- Esiopetuksen ja perusopetuksen tiivistetyn yhteistyön edelleen kehittäminen
- Varhaiskasvatuksen laadun, laadunhallinnan sekä arvioinnin kehittäminen
- Lapsen tuen toteuttamisen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2023	TPE2024	TA2025
Varhaiskasvatuspalvelut			
Henkilöstömäärä/HTV1 kunnallinen varhaiskasvatus	565,7	553	553
Esiopetusikäisten lasten lukumäärä	*527	480	515
Kunnalliseen varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten lukumäärä	1 674	1 650	1 650
Palvelusetelillä järjestettyyn varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten lukumäärä	558	670	720
Yksityisen hoidon tuella varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten lukumäärä	48	45	45
Kunnallisten päiväkotiyksiköiden lukumäärä	26	22	22
Yksityisten päiväkotien lukumäärä	10	10	10

*Uusi tunnusluku, toteuma 2023

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	252 289	184 330	184 330	174 330	174 330	174 330
Toimintakulut	-3 683 165	-3 861 450	-3 861 450	-3 969 710	-4 024 510	-4 019 510
Toimintakate	-3 430 876	-3 677 120	-3 677 120	-3 795 380	-3 850 180	-3 845 180
Toimintakate/asukas	-77	-81	-81	-83	-84	-83
HTV 1	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Yhteensä	47	46	45	46	46	46

Olennaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun TA2024-lukuihin)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Taaborin toimintapäivien lopettaminen		10 000
Menot			
	Palkankorotukset	44 800	
	Sairausvakuutuskorvaukset	15 000	
	250-v. juhluvuoden ohjelma	15 000	
	Taaborin toimintapäivien lopettaminen		10 000
	Sisäiset ICT-kulut		12 200
	Sisäiset vuokrat	41 000	

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Nurmijärven kunnan "Kulttuuri-, matkailu- ja tapahtumaohjelma" hyväksyttiin kesäkuussa 2023, ja se linjaa kirjasto- ja kulttuuripalvelujen toimintaa vuoteen 2030 asti. Myös matkailu- ja tapahtumaohjelmissa on tulosaluetta koskevia tavoitteita, joiden toteutumista edistetään seuraavien vuosien aikana.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tulosalue koostuu kolmesta yksiköstä: kirjastosta, kulttuuripalveluista ja museosta.

Kirjaston tehtävänä on kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen. Kirjasto tukee elinikäistä oppimista ja kuntalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia tietojen ja taitojen kehittämiseen tarjoamalla asiakkaille monipuoliset ja uudistuvat kokoelmat. Kirjaston tehtävänä on

myös tukea demokratiaa ja sananvapautta. Kirjasto järjestää kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetusta sekä tukee osallisuutta järjestämällä maksutonta toimintaa ja tapahtumia.

Kirjasto aktivoi ja osallistaa yhdistyksiä ja kuntalaisia järjestämään tapahtumia ja toimintaa kirjaston tiloissa ja tukee näin osaltaan yhteisöllisyyttä. Kirjasto tarjoaa tilat ja osallistuu tiedottamiseen omissa kanavissaan.

Kirjastojen laina- ja kävijämäärät ovat jatkaneet nousua. Rajamäen kirjastossa nousu on ollut suurinta. Kuntien yhteinen e-kirjasto otettiin käyttöön touko-

kuussa 2024 ja sen tarjoamaa kokoelmaa ja käytettävyyttä kehitetään edelleen vuonna 2025 vastaamaan kirjastojen asiakatarpeita.

Kirjaston roolia yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun mahdollistajana on pyritty kansallisella tasolla vahvistamaan viime vuosina. Nurmijärven kirjasto pyrkii osaltaan parantamaan kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Tähän kytkeytyy myös media- ja digilukutaito, joiden vahvistaminen on yksi kirjaston tehtävistä. Vuonna 2025 järjestettävät kuntavaalit näkyvät myös kirjaston toiminnassa, ja kirjasto pyrkii osaltaan aktivoimaan kuntalaisia vaikuttamaan ja äänestämään.

Kirjastojen pedagogista toimintaa kehitetään jatkuvasti. Syyskuussa tva-työn tuloksena aloittaa lasten ja nuorten osaston vastaavana uudella nimikkeellä ja laajemmalla tehtäväkuvalla pedagoginen informaatikko. Lukutaitotyöhön panostetaan kaikissa ikäryhmissä. Kirjasto toimii myös digituen antajana ja medialukutaidon edistäjänä.

Rajamäen kirjaston tilakysymykseen toivottavasti löytyy lähiaikoina ratkaisu.

Kunnan tehtävänä on kulttuurilain mukaan järjestää kulttuuritoimintaa. Kulttuuripalvelut-yksikkö edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä. Kulttuuriavustusten jakamisella luodaan edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle, ja edistetään kulttuurin ja taiteen harrastamista, sekä tapahtumien järjestämistä eri puolella kuntaa. Kulttuurin kautta vahvistetaan myös asukkaiden hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa.

Kulttuuripalvelut järjestää tapahtumia ja näyttelyitä, vastaa kunnan taidekokoelmasta ja taidehankinnoista, sekä koordinoi kulttuuriavustusten jakamista. Lisäksi kulttuuripalvelut tekee yhteistyötä yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa, ja välittää tietoa kulttuuritapahtumista- ja harrastuksista Nurmijärvellä.

Vuoteen 2025 kaavaillulla tapahtumalippujen hintaan kohdistuvalla arvonlisäveron nostamisella ennakoidaan olevan vaikutusta kulttuurialaan, ja yleinen hintojen nousu saattaa kaventaa kuluttajien mahdollisuuksia käyttää maksullisia kulttuuripalveluita. Vaikutukset voivat näkyä tapahtumien osallistujamäärissä ja kulttuuripalveluiden tuloissa.

Kulttuuripalvelut jatkaa Monikkosalin tuotannoissa siirtymistä omista tuotannoista yhteistuotantoihin ns. kaupallisten tapahtumien kohdalla. Kunnan taidehankintoja tehdään perusparannus- ja rakennushankkeiden yhteydessä siten, että vuonna 2025 yksikkö on mukana Rajamäen kampus -hankkeessa. Kunnan juhluvuoden tuotannoissa kulttuuripalvelut panostaa

kuntaa elävöittävän katutaiteen ja katutapahtumien tuomiseen osaksi kuntalaisten arkea.

Kulttuuripalvelut toimii pitkäjänteisesti Taaborinvuoren ja Monikkosalin tunnettuuden ja vetovoiman lisäämiseksi. Taaborinvuorta kehitetään yhteistyössä museon ja tapahtumajärjestäjien kanssa vastaamaan entistä paremmin matkailijoiden ja muiden tapahtumakävijöiden tarpeita. Väestön ikääntyessä alueen esteettömyyden haasteet ovat nousseet esille aikaisempaa laajemmin. Kulttuuripalvelut jatkaa työtä esteettömyyden kehittämiseksi Taaborinvuorella.

Museon perustehtävänä on kerätä, tallentaa, tutkia ja esitellä Nurmijärven menneisyyteen liittyvää materiaalia. Museo toimii kunnassa asiantuntijana kulttuuriperintöalaa liittyvissä kysymyksissä ja tehtävissä. Museo tekee yleisötyötä ja toteuttaa kulttuurikasvatusta, jonka tavoitteena on vahvistaa lähiympäristön ja paikallishistorian tuntemusta.

Aineistojen digitointi ja esille saattaminen on museoissa entistä tärkeämpi väylä jakaa tietoa kulttuuriperinnöstä. Digitaalisuuden avulla pyritään edistämään saavutettavuutta, vuorovaikutusta ja tasa-arvoa. Nurmijärven museossa kokoelmien suunnitelmallinen digitointi on tärkeä osa kokoelmatyötä.

Asiakkaiden tarpeet ovat entistä yksilöllisempiä ja palveluilta odotetaan suurempaa valinnanvapautta. Museossa pyritään tuottamaan kohdennettuja sisältöjä eri käyttäjäryhmille, myös museotilojen ulkopuolelle. Tässä käytetään hyväksi digitoituja kokoelmia, verkkoon tuotettuja aineistoja ja vierailuja kouluissa, päiväkodeissa ja ikäihmisten kohtaamispaikoissa.

Museon toiminnassa huomioidaan museon pitkän tähtäimen toimintasuunnitelman ja kulttuuriohjelman linjaukset ja tavoitteet. Tulevien vuosien painopisteitä ovat kokoelmatyöhön liittyvän vapaaehtoistyön kehittäminen ja organisointi sekä verkossa olevan kulttuuriperintöaineiston löydettävyyden parantaminen.

Vuonna 2022 käynnistynyt Nurmijärven kunnan historian 4. osan tekeminen jatkuu vuoteen 2025 asti. Museo osallistuu hankkeeseen.

Nurmijärven 250 v. juhluvuosi näkyy tulosalueen toiminnassa koko vuoden 2025 ajan.

Toiminnan painopistealueet

- Nurmijärvi 250-juhlavuoden tapahtumien, näyttelyiden ja muun ohjelman toteuttaminen.
- Kulttuuripolun sisältöjen päivittäminen yhteistyössä koulutuspalveluiden kanssa
- Kestävän kehityksen huomioinen toiminnassa
- Kirjasto vahvistaa rooliaan keskustelevan demokratian kohtaamispaikkana.

- Kirjasto aktivoi osaltaan kuntalaisia vaikuttamaan ja äänestämään.
- Digilukutaitojen vahvistaminen.
- Suunnitelmallisen yhteistyön aloittaminen kirjaston ja varhaiskasvatuspalvelujen välillä.
- Kunnan elävöittäminen yhteisöllisillä tapahtumilla ja pienimuotoisilla pop up -tapahtumilla.
- Taaborinvuoren tapahtuma-alueen tunnettu-

den ja vetovoiman lisääminen erityisesti matkailijoiden keskuudessa.

- Museon osallistuminen Nurmijärven kunnan historian 4. osan tekemiseen.
- Museon valokuvakokoelmätietojen täydentämiseen liittyvän vapaaehtoistoiminnan käynnistäminen.

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2023	TPE2024	TA2025
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut			
Kirjastojen kävijämäärä	*294 813	296 500	297 000
Kävijät kulttuuripalveluiden tapahtumissa ja näyttelyissä	*16 252	15 500	17 000
Kävijät museon näyttelyissä ja tapahtumissa	*15 113	15 000	15 500
Pedagogiseen toimintaan osallistuneet	8 344	8 400	8400
Kirjastojen lainaus	660 010	680 000	685 000
Museon digitoidun aineiston määrä	29 958	30 500	31 500
Digitaalisten palveluiden vierailut	532 064	534 000	535 000
<i>*Uusi tunnusluku, toteuma 2023</i>			

Nuorisopalvelut

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	663 599	591 210	507 900	496 900	496 900	496 900
Toimintakulut	-3 047 848	-3 109 450	-3 033 350	-2 989 490	-3 017 980	-3 135 980
Toimintakate	-2 384 249	-2 518 240	-2 525 450	-2 492 590	-2 521 080	-2 639 080
Toimintakate/asukas	-53	-56	-56	-55	-55	-57
HTV 1	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Yhteensä	35	32	32	32	32	32

Olelliset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun TA2024-lukuihin)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Sääksin myyntituotot		83 300
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Palkankorotukset	33 400	
	Nuorten työpajan avustus		11 000
	Monikon kulut (NUUKA)		15 000
	Nuorten työpajan kulut (NUUKA)		20 000
	Röykän nuorisotilan kulut		21 000
	Sääksin kahvilatoiminta		23 400
	Sääksin aineet, tarvikkeet ja tavarat		47 800
	Aleksian siivouskulut	12 300	
	Sisäiset vuokrat	25 100	

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Nuorisotyössä keskeistä on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutusta sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Nuorisopalveluiden toimintamuodot- ja periaatteet tukevat nuorisolain hengen toteuttamista. Nuorisotyössä painottuvat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat

sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen ja monialainen yhteistyö.

Nuorisopalveluissa on 3 tulosyksikköä; Monikko, alueellinen nuorisotyö ja kohdennettu nuorisotyö. Alueelliseen nuorisotyöhön sisältyvät nuorisotilat, erityisnuorisotyö, leiri- ja lomatoiminta, nuorisovaltuuston toiminta, ennalta ehkäisevä päihdetyö, nuorten osallisuus, digitaalinen nuorisotyö sekä koulunuorisotyö. Kohdennettuun nuorisotyöhön kuuluvat etsivä nuorisotyö ja nuorten työpaja sekä oppivelvollisuusikäisten seuranta ja valvontavastuu. Lisäksi nuorisopalvelut vastaa kunnan aamu- ja iltapäivätoiminnasta.

Syksyllä 2024 tehdään päätös Märkiön leirikeskusten

mahdollisesta myymisestä. Märkiössä on toteutettu muun muassa toimintapäiviä, ryhmäytyksiä sekä leiri-toimintaa. Nuorisopalveluissa on panostettu nuorten ensimmäiseen kesätyömahdollisuuteen kesäsetelin, kunnan kesätyöpaikkojen ja kesäyrittäjä-projektin muodossa.

Nuorisopalveluissa huomioidaan kunnan strategia ja erilaiset toimintaa määrittävät ohjelmat. Ohjelmat sisältävät muun muassa ilmastotyöhön sekä yksinäisyyteen, harrastamiseen ja liikkumiseen liittyviä toimenpiteitä, joita toteutetaan toiminnassa. Kestävää kehitystä edistetään ekotukihenkilötoiminnan, teemapäivien ja koulutuksen kautta.

Monialaista yhteistyötä kehitetään niin järjestöjen, kunnan muiden palveluiden kuin palveluntuottajien kanssa yhteiskehittämällä. Palveluiden järjestämistä toteutetaan kouluttamalla vapaaehtoisia muun muassa jalkautuvaan työhön ja nuorten iltoihin. Jalkautuvaa työtä toteutetaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Toiminnan painopistealueet

- Koulunuorisotyön jalkauttaminen
- Koulussa tehtävän nuorisotyön mallintaminen yhteiskehittämällä
- Nuorten työpaja on osa TE-uudistusta
- Loma- ja leiritoiminnan kehittäminen
- Märkiön leirikeskuksesta päättäminen
- Jalkautuvan työn roolia selkiytetään
- Monikon monitoimitalon toiminnasta päättäminen
- Iltapäivätoiminnan kokonaisuutta tarkastellaan ja kehitetään yhdessä liikunta- ja koulutuspalveluiden kanssa
- Nuoria ja nuorisotyötä tuodaan esille myönteisessä valossa

Nuorisopalveluissa jatketaan aloitettua kehittämistyötä. Nuorten pajan toimintaprosessien toteuttamista jatketaan TE2024 muutos huomioiden. Etsivässä nuorisotyössä kehitetään pienryhmätoimintaa ja toimitaan Uudenmaan etsivän nuorisotyön aluekoordinaatiosta vastaavana. Koulunuorisotyö jalkautetaan hankkeen tavoitteiden mukaisesti. Koulussa toteutettava nuorisotyö mallinnetaan yhdessä koulutuspalveluiden kanssa.

Nuoret tuodaan esille viestinnässä myönteisellä tavalla, ja nuoruus elämänvaiheena nähdään arvokkaana. Nuorisopalvelut nostavat tulevalle talousarviokaudella esille nuoruuteen liittyviä teemoja ja järjestävät tilaisuuksia, joissa on mahdollisuus puhua nuoruuteen liittyvistä ilmiöistä. Nuorisotyö toimii verkostomaisesti myös valtakunnallisesti.

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2023	TPE2024	TA2025
Nuorisopalvelut			
Iltapäivätoiminta: lasten lkm yhteensä / kunnan omassa toiminnassa (laskentapäivänä)	402/117	315/120	320/120
Etsivän nuorisotyön asiakkaat	236	240	240
Monikkosali/tilaisuudet/käyntikerrat	159/31 255	200/30 000	165/25 000

Liikunta- ja hyvinvointipalvelut

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	140 571	138 930	138 930	172 930	172 930	172 930
Toimintakulut	-850 282	-1 034 360	-1 034 360	-1 082 870	-1 088 570	-1 094 070
Toimintakate	-709 711	-895 430	-895 430	-909 940	-915 640	-921 140
Toimintakate/asukas	-16	-20	-20	-20	-20	-20
HTV 1	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Yhteensä	6	7	6	7	7	7

Olennaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun TA2024-lukuihin)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Osallistumismaksujen korotus	10 000	
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Aleksia siivous	5 100	
	Sisäiset ICT-kulut	1 500	
	Sisäiset vuokrat		3 300
	Henkilöstökulut	9 100	
	- Palkankorotukset	36 500	
	- Hanketyöntekijän palkka o omavastuu	12 500	

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Liikunta- ja hyvinvointipalvelut koostuvat kahdesta tulosyksiköstä; liikuntapalveluista ja hyvinvoinnin edistämisestä.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut vastaavat kuntalaisille tarjottavien monipuolisten, laadukkaiden, kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnalla tapahtuvien, ennaltaehkäisevien ohjatun liikunta- ja kurssitoiminnan toteuttamisesta. Lisäksi liikuntapalvelut vastaavat liikunta-avustuksien valmistelusta hyvinvointilautakunnalle, koulujen liikuntasalien vuorojen organisoinnista sekä yleisestä kuntalaisten lii-

Liikuntapalveluiden toiminnan painopistealueet

Liikuntapalveluiden pääpaino on ennaltaehkäisevässä ja toimintakykyä lisäävässä ohjatussa liikunnassa, joka tapahtuu kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnalla. Liikunnan suunnittelussa ja toteutuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä kolmannen sektorin, yksityisten toimijoiden,

kuntamahdollisuuksien kehittämiseksi mm. erillishankkeiden keinoin. Liikunta- ja hyvinvointipalvelut hallinnoivat myös Rajamäen kylätaloa ja sen tilavaroja.

Liikuntapalveluiden keskeisin tehtävä on edistää kuntalaisten mahdollisuuksia liikunnan harjoittamiseen. Liikuntapalveluiden toimintaympäristönä toimivat monipuoliset kunnan sisä- ja ulkoliikuntapaikat, yhdistys- ja

seurayhteistyö ja yksityinen sektori sekä kunnan monipuolinen luonto, jotka mahdollistavat kuntalaisille on monipuolisen liikunnan ja urheilun harrastamiseen.

Nurmijärvi opiston ja hyvinvointialueen kanssa. Toiminta on suunnattu ja kohdennettu terveytensä kannalta liian vähän liikkuville tai liikuntaa aloittaville kuntalaisille. Moniammatillisessa yhteistyössä pyritään kehittämään yhteisiä, kohdennettuja palveluketjuja niille, jotka eivät liikunta terveytensä kannalta riittävästi.

Toiminnan painopisteinä ovat:

- Hyte-yhteistyön ja verkoston kehittäminen kunnassa toimivien urheiluseurojen, yhdistyksien, yksityisten toimijoiden ja opistojen kanssa
- Lapsiperheiden arjen ja yhdessä tekemisen tukeminen perheliikunnan keinoin osana kohtaamispaikkatyötä
- Ikäihmisten toimintakykyä ja yhteisöllisyyttä edistävien liikuntapalveluiden kehittäminen mm. Olohuone-hankkeen kanssa
- Nuorten aikuisten arjen tukeminen liikunnan keinoin yhteistyössä mm. Keudan, puolustusvoimien kutsuntojen ja Ohjaamo-palvelun kanssa
- Liikunta- sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustuksien vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen
- Liikuntapaikkojen ja koulujen liikuntatilojen suunnitteluun osallistuminen asiantuntijana

Hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvoinnin edistäminen –yksikkö vastaa kunnan hyvinvointityön koordinoinnista elinkaariajattelulla, kunnan hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman valmistelusta ja arvioinnista, hyvinvointia edistävien avustuksien valmistelusta päätöksentekoon sekä hyvinvoinnin edistämisen alueellisen verkostotyön koordinoinnista. Lisäksi yksikkö vastaa kunnan kohtaamispaikkatyön kehittämisestä osana alueellista perhekeskusverkostoa. Liikunta- ja hyvinvointipäällikkö toimii kunnan edustajana

hyvinvoinnin edistämisen alueellisessa ohjausryhmässä sekä kunnan vanhus- ja vammaisneuvoston sihteerinä ja vastaa seurakunnan ja kunnan välisestä yhteistyöstä. Kunta maksaa 50 % kunnan ja seurakunnan vapaaehtoistyön koordinaattorin palkasta sekä koulutuskustannuksista. Hän myös toimii kunnan romanityöryhmän sihteerinä.

Toiminnan painopistealueet

Hyvinvoinnin edistäminen

- Kunnan monialaisen hyvinvointityön kehittäminen, etenkin ikääntyneet ja lapsiperheet huomioiden.
- Toimivan, ennaltaehkäisevän ja yhdyspinnassa tapahtuvan yhteistyön vahvistaminen hyvinvointialueen kanssa.
- Lasten ja nuorten - sekä kunnan laajan hyvinvointikertomuksen sekä suunnitelman ja sen tavoitteiden, toimenpiteiden toteuttaminen, kuntastrategialähtöisesti, yhteistyössä kunnan johdon ja eri toimialojen kanssa.
- Vapaaehtoistyön koordinointi
- Vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston sihteeritehtävät
- Kunnan kohtaamispaikkatoiminnan (Suopolku) toiminnan kehittäminen osana alueellista perhekeskusverkostoa
- Kunnan hyte-yhdistysten toimintaympäristön ja yhteistyön mahdollistaminen

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja	TP2023	TPE2024	TA2025
Liikunta- ja hyvinvointipalvelut			
Harrastamisen mallin yhteistyökumppaneiden määrä	*12	13	14
Harrastamisen mallin kurssitarjonta/kausi	*43	44	44
Myönnetty vuoroja liikuntasaleissa tunnit/vuosi	21 655	22 467	22 467
Avustettavien liikuntayhdistysten lukumäärä	*32	34	34
Avustettavien hyte-yhdistysten lukumäärä	*25	27	27
Liikuntasalien käyttöaste (%)	*82	85	85

*Uusi tunnusluku, toteuma 2023

Ympäristötoimiala

Ympäristötoimiala

Tuloslaskelma	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	47 843 295	38 446 756	38 296 756	37 814 179	52 590 004	37 719 554
Myyntituotot	2 203 358	2 311 740	2 311 740	2 325 700	2 320 700	2 315 890
Maksutuotot	2 087 624	1 120 000	870 000	1 130 000	1 570 000	1 020 000
Tuet ja avustukset	153 652	242 500	242 500	152 500	152 500	152 500
Muut toimintatuotot	43 398 661	34 772 516	34 872 516	34 205 979	48 546 804	34 231 164
Valmistus omaan käyttöön	537 860	1 150 000	1 150 000	1 500 000	1 500 000	1 000 000
Toimintakulut	-33 884 718	-35 861 041	-35 990 041	-39 070 568	-38 783 269	-37 630 470
Henkilöstökulut	-7 566 713	-7 937 086	-7 847 086	-8 147 736	-8 285 940	-8 357 193
Palvelujen ostot	-14 002 630	-14 387 106	-14 606 106	-15 262 815	-14 806 337	-14 440 063
Aineet, tarv. ja tavarat	-6 382 248	-6 849 495	-6 849 495	-6 437 500	-6 361 225	-6 354 325
Avustukset	-455 069	-480 000	-480 000	-460 000	-440 000	-420 000
Muut toimintakulut	-5 478 057	-6 207 354	-6 207 354	-8 762 517	-8 889 767	-8 058 889
Toimintakate	14 496 437	3 735 715	3 456 715	243 611	15 306 735	1 089 084
Poistot ja arvonal.	-21 776 626	-20 483 410	-20 483 410	-20 937 768	-22 625 216	-23 589 451

HTV1	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Yhteensä	152	159	157	156	156	154

Toimialan strategia

Ympäristötoimiala toimii valtuuston hyväksymän Nurmijärven kuntastrategian mukaisesti ja toteuttaa omalla toiminnallaan strategian keskeisiä teemoja. Vuodesta 2023 lukien toimiala on laatinut vision ”Paremmen arjen ilmiö” saavuttamiseen konkreettisia toimenpiteitä.

Kuntastrategian seurantaan ja toteutukseen on laadittu valtuustolle raportoitavia mittareita ja tapoja. Ympäristötoimialan vastuulle esitetyt toimenpiteet on läpikäyty talousarvioprosessin yhteydessä.

Tavoitteiden toteutumista seurataan talouden raportointien yhteydessä.

Toimialan henkilökunnalle pidetyissä kehityskeskusteluissa on jalkautettu strategiasta johdettuja konkreettisia tavoitteita. Kehityskeskusteluissa määriteltyjen tavoitteiden toteutumista seurataan esihenkilön ja työntekijän välisissä keskusteluissa talousarviovuoden aikana, sekä seuraavan vuoden kehityskeskustelun yhteydessä.

Olennaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TA24)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Maksutuotot		
	Maankäyttökorvausten määrän lasku, rakentamislupatuottojen lasku		-290 000
	Rakennuslupamaksutuottojen kertaerä (KESKO)	300 000	
	Muut toimintatuotot		
	Kiinteän omaisuuden luovutusvoittojen kasvu	760 000	
	Sisäiset vuokrat		-1 600 000
	Muut vuokratuotot	320 000	
	Valmistus omaan käyttöön	350 000	
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Henkilöstökulut		
	Määräaikaiset henkilöstöesitykset (2hlö), yleiskorotukset ja paikalliset järjestelyerät	210 000	
	Huomioitu NUUKA toimenpiteet (kokouspalkkiot, rakenteelliset muutokset, säästövapaat, talouden keskittäminen)		
	Palvelujen ostot		
	Asiantuntijapalvelukustannusten nousu (purku, energiasäästö, tievalaistus, kuntotutkimukset, ICT)	400 000	
	Muut rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyvät palvelut, määrärahojen kohdentaminen asiantuntijapalveluihin		-150 000
	Valmistus omaan käyttöön (nettovaikutus 0€)	350 000	
	Kiinteistöjen energiasäästöhanke, energiatehokkuutta parantavat korjaukset ja optimointi	100 000	
	Aineet, tarv. ja tavarat		
	Lämmityskustannusten kasvu	60 000	
	Laskennallinen säästöarvio tekonurmikentän lämmitysajanjakson supistamisesta (2kk)		-40 000
	Sähkökustannusten lasku (energiasäästön toimenpiteet, hintojen lasku)		-520 000
	Muut toimintakulut		
	Väistötilojen kustannukset	2 500 000	

Toiminnan kuvaus

Ympäristötoimialan tehtävänä on luoda kuntalaisille hyvää elinympäristöä ja yrityksille hyvää toimintaympäristöä.

Toimiala vastaa siitä, että kunnan omistama rakennettu ympäristö on toimivaa, viihtyisää, monipuolista, turvallista ja siistää. Kehitämme kunnan elinvoimaa maapolitiikan ja maankäytön suunnittelun keinoin. Yhdyskuntasuunnittelussa pyrimme tasapainoon kuntakehityksen,

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kunnan talouden tasapainottaminen ja NUUKA-ohjelman toteuttaminen edellyttää toimialalla kustannustehokkuuden edelleen parantamista. Toimialan toiminnan kustannuksiin ja tuottoihin vaikuttavat merkittävästi talouden suhdanteet. Tämä näkyy etenkin omaisuuden luovutuksista saatavissa tuotoissa. Suunnitelmakaudella kiinnitetään erityistä huomiota tontintuotantoprosessin toimivuuteen ja resursointiin. Palvelutuotannon kannalta tarpeettoman tilaomaisuuden realisointi on yksi keino kasvattaa tuottoja sekä vähentää pitkällä tähtäyksellä käyttökuluja. Keskeisenä muutoksena menneeseen tulee olemaan sote- ja pela-kiinteistöjen hallittu luopuminen suunnittelukaudella.

Kunnan kasvua tukevien elinvoimainvestointien sekä kiinteistö- ja infraomaisuuden korjausvelkaa vähentävien peruskorjaus- tai uudisinvestointien oikea-aikainen toteuttaminen nykyisessä taloustilanteessa on haasteellista. Talorakentamisen osalta lähivuosia tulee työllistämään erityisesti koulu- ja päiväkotihankkeet, joita rakentuu Klaukkalaan, Kirkonkylälle ja Rajamäelle. Klaukkalan minipalveluverkon jatkosuunnittelu etenee valitun hankesuunnitelman ja toteutusmuodon mukaisesti. Urheilupuiston koulun purkutyöt viimeistellään alkuvuonna 2025. Kirkonkylän NYK:n hankesuunnitelma etenee valtuuston päätöksentekoon vuoden 2025 alkupuolella. Rajamäen kampuksen rakentaminen etenee vuonna 2025 viimeistelyyn. Lukuvuodelle 2024–25 on valmistunut uudet väistöilat Syrjälän ja UPK:n koulun oppilaille ja henkilöstölle. Kuntatalouden kiristyminen aiheuttaa

tiukkenevia kustannushaasteita myös kiinteistöpidolle sekä ja katu- ja yleisten alueiden kunnossapidolle. Määrärahojen niukentuessa ja alueiden laajentuessa tulee

Henkilöstösuunnitelma

Toimialalla on tarve muokata henkilöstörakennetta, jotta toimintaa saadaan toteutettua ja vahvistettua sekä resursseja voidaan kohdistaa pitkällä tähtäimellä säästöä tuottaviin prosesseihin. Henkilöstöesitykset pitävät

kuntalaisten toiveiden, yritysten toimintaedellytysten, kulttuurihistoriallisten arvojen ja luonnon arvojen kanssa.

Toimitilojen omistajana vastaamme siitä, että kunnan kiinteistöomaisuus on tarkoituksenmukaista, sen arvo säilyy, tilankäyttö on optimaalista ja tilat ovat turvallisia ja käyttötarkoitukseensa soveltuvia.

erikseen arvioida palvelutason muutostarpeet ja tuottamistavat.

Ympäristötoimiala kehittää toimintaansa ja tavoitteena on olla toiminnallisesti ja taloudellisesti kilpailukykyinen. Toimialan vastuulla olevien tehtävien volyymit kasvavat, mutta silti tavoitteena on vähentää uuden henkilökunnan rekrytointitarvetta.

Toimiala on kehittänyt organisaatiotaan siten, että sen tulosalueiden yhteistoiminta kunnan kokonaisedun mukaisesti on saumatonta ja tehokasta. Toimialan vastuulla olevien tehtävien valmistelu, päätöksenteko ja toimeenpano tehdään kunnan kokonaisedun mukaisesti saumattomasti ja tehokkaasti.

Tontintuotantoketjun prosessien kehittämistä tullaan jatkamaan, jotta päätöksentekoon valmisteltavia asioita vahvistetaan ja delegointia lisätään hallintosäännön puitteissa. Toimielinrakenteen ja toimintaorganisaation yhteensopivuutta (NUUKA-tavoite) arvioidaan uudelleen, sekä tehdään tarvittavat muutosesitykset, jotta ne ovat yhteensopivat ja mahdollistavat tehokkaan ja kunnan kokonaisedun mukaisen toiminnan.

Uusi rakentamislaki astuu voimaan 1.1.2025. Lakiuudistus vaikuttaa mm. hallintosäännön uudistamistarpeeseen, haja-asutusalueiden rakentamisperiaatteisiin ja tuo muutoksia työnjakoihin ympäristötoimialalla.

Kunnallistekniikan investointimäärärahoja priorisoidaan elinvoimaa tukeviin, nykyiset palvelut ylläpitäviin ja kustannustehokkaisiin hankkeisiin, joilla turvataan kunnan kehittyminen strategian mukaisesti.

sisällään yhden määräaikaisen vakanssin vakinaistamisen ja kahden määräaikaisen vakanssin perustamisen.

Määräaikaisen asemakaavasuunnittelijan vakinaistaminen: Asemakaavojen laadinta- ja muutostarpeet ovat lisääntyneet. Asemakaavasuunnittelijan päätehtävänä on kehitettävien kiinteistöjen asemakaavamuutokset, jotta niiden myynti olisi mahdollista. Määräaikaisuuden aikana on selkeytynyt, että työtehtäviä on jatkossakin ja perustelut vakinaistamiselle täten löytyvät. Tehtävä mahdollistaa asemakaavamuutosten myötä lisätuloja ja nopeuttaa omalla työpanoksellaan asemakaavamuutosten läpivientiä.

Kahden vuoden määräaikaisen katutarkastajan palkkaaminen kunnanhallituksen kokouksen 12.8.2024 mukaisesti: Katujen kunnossapidon tehtäväkenttä on lisääntynyt mm. kaivutöiden ja kunnossapidon valvontatehtävien, sekä lupahallinnon osalta. Määräaikaisuuden aikana on tavoitteena saada prosessit toimimaan paremmin ja kehittää kunnossapitoyksikön töiden valvontaa.

Rakennusautomaatioinsinöörin palkkaaminen kahden vuoden määräaikaisuuteen: Automaatiotehtävien

osalta kunnassa ei ole riittävää osaamista hankkeiden rakennuttamiseen ml. suunnittelun ohjaaminen, ylläpito ja kehittäminen. Tällä hetkellä erityisosaamista on hankittu pääosin konsulttipalveluna. Tehtävän palkkaamisella on vaikutusta asiantuntijamäärärahojen vähenemiseen.

Ympäristötoimialan tavoitteena on vähentää uuden henkilökunnan rekrytointitarvetta. Teknisen sektorin asiantuntija- ja ammattityöntekijöiden saatavuus jatkuu todennäköisesti edelleen vaikeana. Ennen uuden rekrytoinnin aloittamista selvitetään aina mahdolliset tehtävien uudelleen järjestelyt. NUUKA-työn yhteydessä ympäristötoimiala on sitoutunut hallittuun henkilöstön vähentämiseen kunnallistekniikan rakentamisessa, jäähallin ylläpidossa, tilojen ylläpidossa ja korjausrakentamisessa. Kiinteistökannan uudistamisella ja ydintoiminnan ulkopuolisista kiinteistöistä (mm. pela- ja sote-kiinteistöt) luopumisella on vaikutusta oman henkilökunnan tarpeeseen tulevaisuudessa.

Palveluverkkosuunnitelman ja palvelutuotanto-ohjelman toteutuminen talousarviossa

Kunnan kiinteistökantaa kehitetään NUUKA-päätösten, palveluverkkosuunnitelman ja toimitilaohjelman mukaisesti. Palveluverkon ja toimitilaohjelman keskeisten periaatteiden mukaisesti toimitiloja omistetaan ja ylläpidetään vain kunnan ydintoimintoja varten ja luovumme epätarkoituksenmukaisista tiloista sekä tiloista, jotka eivät palvele kunnan ydintoimintaa.

Toimitilojen osalta menopaineita tuo sisäilmaongelmien jatkuminen ja niistä aiheutuvat laajenevat väistötilatarpeet ja mm. purkukustannukset. Väistötilatarpeita ennakoidaan asianmukaisin kuntotutkimuksin, jotta tieto

rakennusten ajantasainen tieto on tilahallinnossa tiedossa päätöksenteon tueksi. Toimitilojen sisäilmaa heikentäviä tekijöitä poistetaan tutkimustuloksia hyödyntäen, sekä ottaen huomioon tulevien kohteiden peruskorjaushankkeet ja investoinnit.

Hyvinvointialueen osalta ovat neuvottelut jatkuneet palveluverkon kiinteistöjen ja toimintojen osalta. Kunnan tavoitteena ei ole jatkossa omistaa ko. kiinteistöjä, vaan keskittyä kunnan omiin ydintoimintoihin. Tavoitteena on vuoden 2025 aikana toteuttaa kiinteistöjen myynti tai jatkokehittäminen.

Tekninen keskus

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	2 201 759	2 352 830	2 352 830	2 274 650	2 269 650	2 264 650
Valmistus omaan käyttöön	537 860	1 150 000	1 150 000	1 500 000	1 500 000	1 000 000
Toimintakulut	-13 415 535	-14 183 881	-14 183 881	-14 444 804	-14 481 589	-14 034 914
Toimintakate	-10 675 915	-10 681 051	-10 681 051	-10 670 154	-10 711 939	-10 770 264
Toimintakate, €/asukas	-238	-235	-237	-234	-233	-232

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
HTV 1	61,4	67,1	66,8	63	63	62
Yhteensä	61,4	67,1	66,8	63	63	62

Olellaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TA24)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Myyntituotot		
	Tuet ja avustukset		
	Joukkoliikenteen tuen määrän lasku (ELYn maksama avustus)		-90 000
	Valmistus omaan käyttöön	350 000	
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Henkilöstökulut		
	2v. Määräaikainen katutarkastaja, palkankorotukset ja järjestelyerät (NUUKA huomioitu)	80 000	
	Palvelujen ostot		
	Asiantuntijapalvelut (määräaikaisen katutarkastajan vähentävä vaikutus sekä NUUKA huomioitu)	40 000	
	Katujen ja teiden kunnossapitoon kohdistettu toimintojen tarkastelu (NUUKA) ja tehostaminen		-50 000
	Valmistus omaan käyttöön (nettovaikutus 0e)	350 000	
	Aineet, tarv. ja tavarat		
	Sähkökustannusten säästö (katulamppujen uusiminen, NUUKA toimenpiteet ja hinnan lasku)		-130 000
	Muut toimintakulut		
	Sisäisten vuokrien muutokset		-50 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tekninen keskus vastaa kunnallistekniikan suunnittelusta ja toteutuksesta kunnallistekniikan rakentamishojelman mukaisesti. Keskus ylläpitää ja hallinnoi kunnan taajamien katu-, viher- ja liikuntapaikka-alueita ja muita kunnan yleisiä alueita sekä hoitaa keskukselle kuuluvat viranomais- ja tukipalvelut. Lisäksi keskus vastaa kunnan vastuulla olevasta joukkoliiken-

teen järjestämisestä, kunnan yksityistieosakkuuksien koordinoinnista, kunnan ilmastotyön koordinoititehtävistä, öljyhinkojen jälkihoidon tehtävistä, haja-asutusalueen vesihuollon tukitehtävistä, jätehuollon omistajaohjauksen tukitehtävistä sekä maankaatopaikkatoiminnasta. Tekninen keskus edistää kunnan keskeisten yleisten alueiden siisteyttä (Siistiksi-projekti).

Toiminnan painopistealueet

Teknisen keskuksen kehittämisessä panostetaan mm. kunnallistekniikan ICT-järjestelmien uudistamiseen ja toimintaprosessien kehitysohjelmaan (mm. rakennuttaminen, kunnossapito, hallinnointi, omaisuus-tieto, luvat ja valvonta). Hankinnat, koulutus ja käyttöönotto tapahtuvat vaiheittain ja määrärahojen puitteissa. Toiminta ja organisointi pyritään toteuttamaan mahdollisimman tehokkaasti huomioiden henkilökunnan resurssit ja toimivat markkinat. Rekrytointien sujuminen ja uuden henkilökunnan onnistunut perehdyttäminen on tärkeässä roolissa tulosalueen palvelutoimintojen ylläpidossa ja kehittämisessä. Lisäksi toiminnan riskeihin kuuluvat mm. vuosittaisen keliolosuhteiden suuret vaihtelut, jolloin esimerkiksi lumisen ja pitkäkestoisien talven myötä katukunnossapitoon budjetoitujen määrärahojen riittävyys voi muodostua haasteeksi.

Viestinnän kehittäminen on tärkeä ja jatkuva painopistealueiden suunnittelussa, rakentamisessa, ylläpidossa ja hallin-

noinnissa. Kunnallistekniikan suunnittelussa kehittämisen painopistealueita ovat mm. toteuttaa liikenneturvallisuussuunnitelman kohteita vaiheittain ja yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa, yleisten alueiden esteettömyyskartoitusten toteuttaminen, kevyenliikenteen verkoston ja ulkoilureitistöjen sekä liikuntapaikkojen yleissuunnitelman päivittäminen sekä kokonaisvaltaisten puistoselvitysten laatiminen (mm. seniori-, perhe- ja leikki- ja taajamapuistot, lähiliikuntapaikat).

Muita merkittäviä painopistealueita toiminnassa suunnittelukauden aikana ovat mm. sijoitus- ja kaivulupakäytäntöjen kehittäminen ja resursointi ml. uuden määräaikaisen katutarkastajan rekrytointi, toimialan hulevesiasioiden toimintamallin uudelleenjärjestäminen yhteistyössä vesilaitoksen kanssa sekä ilmasto- ja ympäristöasioiden koordinointi ja kehittäminen ml. Hiilineutraali Uusimaa 2035.

Tekninen keskus/yksiköt

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Koordinointi						
Toimintatuotot	26 964	9 960	9 960	10 370	10 370	10 370
Toimintakulut	-312 738	-441 558	-441 558	-391 898	-395 408	-398 309
Toimintakate	-285 774	-431 598	-431 598	-381 528	-385 038	-387 939
Kunnallistekniikan rakentaminen						
Toimintatuotot	22 800	23 050	23 050	23 300	23 300	23 300
Valmistus omaan käyttöön	537 860	1 150 000	1 150 000	1 500 000	1 500 000	1 000 000
Toimintakulut	-1 148 689	-1 716 179	-1 716 179	-2 056 814	-2 071 671	-1 595 767
Toimintakate	-588 028	-543 129	-543 129	-533 514	-548 371	-572 467
Katujen ja teiden kunnossapito sekä konevarikko						
Toimintatuotot	873 222	810 000	810 000	820 000	815 000	810 000
Toimintakulut	-4 186 482	-4 180 097	-4 180 097	-4 174 093	-4 149 684	-4 157 290
Toimintakate	-3 313 261	-3 370 097	-3 370 097	-3 354 093	-3 334 684	-3 347 290
Jätehuolto						
Toimintatuotot	201 819	277 000	277 000	277 000	277 000	277 000
Toimintakulut	-294 167	-381 218	-381 218	-380 931	-380 931	-380 931
Toimintakate	-92 347	-104 218	-104 218	-103 931	-103 931	-103 931
Viher- ja liikunta-alueet						
Toimintatuotot	837 100	897 700	897 700	897 400	897 400	897 400
Toimintakulut	-3 587 693	-3 429 968	-3 429 968	-3 428 986	-3 446 517	-3 460 505
Toimintakate	-2 750 593	-2 532 268	-2 532 268	-2 531 586	-2 549 117	-2 563 105
Kunnallistekniikan suunnittelu						
Toimintatuotot	239 854	335 120	335 120	246 580	246 580	246 580
Toimintakulut	-3 885 766	-4 034 861	-4 034 861	-4 012 082	-4 037 378	-4 042 112
Toimintakate	-3 645 912	-3 699 741	-3 699 741	-3 765 502	-3 790 798	-3 795 532
Tekninen keskus yhteensä						
Toimintatuotot	2 201 759	2 352 830	2 352 830	2 274 650	2 269 650	2 264 650
Valmistus omaan käyttöön	537 860	1 150 000	1 150 000	1 500 000	1 500 000	1 000 000
Toimintakulut	-13 415 535	-14 183 881	-14 183 881	-14 444 804	-14 481 589	-14 034 914
Toimintakate	-10 675 915	-10 681 050	-10 681 050	-10 670 154	-10 711 939	-10 770 264

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

	TP2023	TPE2024	TA2025
Tekninen keskus			
Kadut + kevyen liikenteen väylät, km	382,5	386	387
Katuvalaistus, kpl	11 333	11 490	11 550
Hoidetut puistot (AI-AIII), ha	65	65	65
Metsät ja taajamametsät, ha	1077	918	918
Pellot, ha	171	147	147
Urheilu- ja pallokentät, kpl	30	30	30
Kuntoradat ja ulkoilureitit, km	130	130	130
Ladut, km	105	105	105
Joukkoliikenne, myydyt liput kpl	16 477	17 500	18 000

Tilakeskus

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	26 869 706	29 771 526	29 871 526	28 445 429	28 486 254	28 470 804
Toimintakulut	-15 200 431	-16 054 873	-16 204 873	-18 984 479	-18 594 157	-17 818 382
Toimintakate	11 669 275	13 716 653	13 666 653	9 460 950	9 892 098	10 652 422
Toimintakate, €/asukas	261	302	303	208	215	229
	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Yhteensä	39,9	41	40,5	42	42	41

Olellaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TA24)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Muut toimintatuotot		
	Sisäisten vuokrien muutos		-1 600 000
	Muut vuokratuotot	320 000	
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Henkilöstökulut		
	Määräaikaikainen rakennusautomaatioinsinööri, korotukset, järjestelyvaraerät, vakanssit täytetty	135 000	
	Palvelujen ostot		
	ICT-palvelut (rakennusten sisäilmaan liittyvät toimet) ja sisäiset ICT-palvelut	120 000	
	Korjausrakentamisen kustannussäästöt		-150 000
	Energiahankkeisiin lisärahoitus (LVI-optimoinnit ja muut energiatukietselmusten täytäntöönpanot)	100 000	
	Purkukustannukset	250 000	
	Aineet, tarv. ja tavarat		
	Lämmityskustannusten kasvu (hintojen nousu)	55 000	
	Sähkökustannusten lasku (energiasäästö, hintojen lasku)		-390 000
	Muut toimintakulut		
	Väistötilojen vuokrakustannukset	2 500 000	
	Valvontakameroiden ja muiden vuokralaitteiden kustannukset	80 000	

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tilakeskus vastaa kunnan kiinteistöjen omistajatehtävistä, toimilatahallinnosta ja kiinteistöjohtamisesta. Tehtäviin kuuluvat kilpailuttamisen kehittäminen, investointien valmistelu, toimitilojen rakennuttaminen, vuokraus, ylläpito ja kehittäminen sekä tiloista luopumisen hallittu toteuttaminen. Tilakeskus järjestää toimitilat kunnan toiminnolle. Palveluverkkosuunnitelma ja väestöennuste ohjaavat toimitilojen sijoittumista. Tilakeskuksen pääasiakkaita ovat sivistys- ja hyvinvointitoimiala sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialue (Keusote).

Tilakeskuksen hallinnassa oleva tilakanta on yhteensä noin 182 000 htm2. Nurmijärven kunta myi osakkeensa Koy Säästökeskuksesta ja jäi kiinteistöön vuokralle kunnan toiminnassa oleviin tiloihin. Vuoden 2024 loppupuolella on tarkoitus purkaa Punamullantie 12B ja 12C sekä aloittaa Urheilupuiston koulun purkutyöt. Syrjälän koulun väistötilat otettiin käyttöön elokuussa

Toiminnan painopistealueet

Toiminnan painopistealueina ovat energiatehokkuus, sisäilma-terveys ja kiinteistöjen turvallisuus. Toimitilojen sisäilman

2024. Urheilupuiston koulun väistötilat on tarkoitus ottaa käyttöön syksyllä 2024.

Kuntatalouden kiristyminen aiheuttaa tiukkenuvia kustannusraameja myös kiinteistönpidolle. Uusia talonrakennusinvestointeja on harkittava entistä tarkemmin. Säästöjen saaminen kiinteistönpidossa edellyttää toimintojen yhdistämistä, synergiahyötyjen etsimistä ja tilankäytön tehostamista. Energiahintojen nousupaine on tasaantunut.

Sisäilmaongelmat ovat haaste ja riski kiinteistötaloudelle. Sisäilmaongelmien ehkäisyssä avainasiassa ovat oikeat rakennustavat, ylläpidon resurssit sekä käyttäjien oikea toiminta. Väistötilat ovat usein vaikeasti ennakoitavissa oleva menoerä. Väistötilatarvetta pitää tulevaisuudessa pystyä hallitsemaan paremmin. Keskeinen tekijä sisäilmaongelmien hallinnassa on oikean kokoinen, tehokas palveluverkko, jota pystytään pitämään kunnossa käytettävissä olevilla taloudellisilla resursseilla.

laatua heikentäviä tekijöitä poistetaan suunnitelmallisesti ja tutkimustuloksia hyödyntäen. Kiinteistöjen ylläpitotoiminnan vaikuttavuutta painopistealueiden kehittämisessä edistetään.

Päiväkotien ja koulujen piha-alueita kunnostetaan suunnitelmallisesti tilakeskuksen sekä sivistys- ja hyvinvointitoimialan priorisoinnin perusteella määrärahojen puitteissa.

Käyttäjyhteistyötä tehostetaan ja kustannusvertailutietoa hyödynnetään. Yhteistyössä kaavoituksen kanssa on tehty kehitettävien kiinteistöjen luettelo, jossa kohteita on niputettu eri jatkojalostustapojen mukaan. Luetteloa päivitetään tilanteen muuttuessa. Tilakeskuksen hallinnassa olevaa toimitilakantaa pyritään vähentämään tarpeettomien tilojen myymisellä ja heikkokuntoisten kohteiden purkamisella sekä hankintojen kilpailuttamisen kehittämisellä kunnan omaan tai toisen taseeseen. Palveluverkon keskeinen periaate tulisi olla, että rakennuksia on vain

kunnan ydintoimintoja varten.

Kunnan talous on haasteellisessa tilanteessa. Tilojen rakentamisessa tulee painottaa tilojen toiminnallisuutta. Uusissa rakennushankkeissa tulee suosia laajoja kokonaisuuksia, isoa oppilastai lapsimäärää. Eri toimintoja tulee yhdistää esim. kampusajattelulla, jossa voidaan ottaa mukaan esim. nuoriso-, kirjasto-, koulu- ja liikuntatilat.

Tilakeskus on lisännyt ajanmukaista kameravalvontaa, joilla pyritään vähentämään vahingontekoa tai saamaan tekijät kiinni. Palveluverkon rakennuksien tulee kestää vahingontekojen mahdollisimman hyvin.

Tilakeskuksen tuloslaskelma

Tuloslaskelma	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	26 869 706	29 771 526	29 871 526	28 445 429	28 486 254	28 470 804
Myyntituotot	51 174	43 500	43 500	44 880	44 880	45 070
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Muut toimintatuotot	26 818 531	29 728 026	29 828 026	28 400 549	28 441 374	28 425 734
Toimintakulut	-15 200 431	-16 054 873	-16 204 873	-18 984 479	-18 594 157	-17 818 382
Henkilöstökulut	-2 003 905	-2 121 298	-2 081 298	-2 256 350	-2 320 378	-2 299 081
Palvelujen ostot	-4 539 457	-4 310 630	-4 500 630	-4 778 262	-4 240 312	-4 324 612
Aineet, tarv. ja tavarat	-5 106 904	-5 423 321	-5 423 321	-5 150 250	-5 107 600	-5 100 700
Avustukset						
Muut toimintakulut	-3 550 165	-4 199 624	-4 199 624	-6 799 617	-6 925 867	-6 093 989
Toimintakate	11 669 275	13 716 653	13 666 653	9 460 950	9 892 098	10 652 422
Poistot ja arvonal.	-14 990 063	-11 800 000	-11 800 000	-11 656 385	-12 559 213	-12 592 793

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2023*	TPE2024	TA2025
Tilakeskus			
Kiinteistökanta yhteensä (htm2)	177 748	181 930	182 273
Terveyskeskukset	13 230	12 364	12 364
Koulut	81 299	88 479	90 787
Päiväkodit	22 532	22 310	22 310
Muut tilat	50 662	58 777	56 812
Yllä mainitusta kiinteistökannasta			
Kunta vuokraa tiloja ulkopuolisilta tahoilta		19 751	26 167
Annettu vuokralle ulkopuolisille tahoille	10 025	15 129	15 129
* Kirjaustavan muutos			

Hallinto- ja talouspalvelut

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Hallinto- ja talouspalvelut						
Toimintatuotot	735 428	941 400	941 400	1 143 100	843 100	843 100
Toimintakulut	-2 026 419	-2 280 653	-2 230 653	-2 211 931	-2 234 285	-2 275 276
Toimintakate	-1 290 992	-1 339 253	-1 289 253	-1 068 831	-1 391 185	-1 432 176
Toimintakate, €/asukas	-29	-29	-29	-23	-30	-31
	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
HTV 1						
Yhteensä	16,8	17	16,5	17	17	17

Olellaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TA24)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Myyntituotot		
	Maksutuotot		
	Ilvesuori II tontin rakennuslupa	300 000	
	Rakentamisen hiljentyminen		-100 000
	Muut toimintatuotot		
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Henkilöstökulut		
	Talouden keskittäminen, säästövapaat (NUUKA), kokouspalkkioiden lasku (NUUKA)		-62 000
	Palvelujen ostot		
	Keski-Uudenmaan Ympäristökeskuksen toiminnan kustannusten nousu	33 000	

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Hallinto- ja talouspalveluiden tehtävänä on järjestää toimialan yhteisesti hoidettavat hallinnon, henkilöstöhallinnon, taloushallinnon ja asiakaspalvelun tehtävät sekä maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvat rakennusvalvonnan tehtävät.

Tulosalueen tehtäviä ovat: rakennusvalvontaviranomais-tehtävien lisäksi lautakuntien hallinnolliset valmistelu-, toimeenpano- ja sihteeritehtävät; sopimushallinta, asiakirjahallinta ja arkistotehtävät; henkilöstöasioiden koordinaatio; talousarvion laadinta, määrärahojen seuranta ja

raportointi; ostolaskujen käsittely; myyntilaskutus, ympäristötoimialan asiakaspalvelu.

Tulosalueelle sisältyy myös Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen maksuosuudet.

Tulosalue pyrkii varmistamaan hallinnon toimivuuden ohjaamalla, kehittämällä ja koordinoimalla toimialan tulosalueiden hallintoa.

Toimialan vastuulla olevien tehtävien valmistelu, päätöksenteko ja toimeenpano tehdään kunnan kokonaisedun mukaisesti saumattomasti ja tehokkaasti.

Toiminnan painopistealueet

Toiminta pysyy pääsääntöisesti ennallaan. Sähköisten palvelujen lisäämiseen ja asiakaspalvelun kehittämiseen koko

toimialalla pyritään panostamaan edelleen. Uuden rakentamislain vaikutuksia toimintaan selvitetään, ja prosesseja muokataan tarpeen mukaisesti vuodenvaihteessa.

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2023	TPE2024	TA2025
Ympäristötoimialan hallinto- ja talouspalvelut			
Rakennusluvut, kpl	218	165	190
Tarkastukset, kpl	1 836	1 500	1 500

Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-824 287	-916 371	-916 371	-948 900	-990 372	-1 019 798
Toimintakate	-824 287	-916 371	-916 371	-948 900	-990 372	-1 019 798
Toimintakate, €/asukas	-18	-20	-20	-21	-22	-22

Olennaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TA24)			
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Palvelujen ostot		
	<i>Yhteistoimintakorvausten kasvu</i>	33 000	

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii yhteistoimintasuopimuksessa sille osoitetuista sopijakuntien ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon tehtävistä. Ympäristökeskus tuottaa palvelunsa ja viranomaistehtävät toimintaa koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kaikki Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen palvelut ovat lakisääteisiä. Osaan palveluista ympäristökeskus tai sen sopijakunnat eivät voi juurikaan vaikuttaa, kun taas osa palveluista on vapaammin sopijakuntien valittavissa. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen palvelut ja kauduvat ympäristökeskuksen hallinnon, ympäristövalvonnan, ympäristönsuojelun, terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon palveluyksiköille.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on valmistellut uuden strategisen tavoiteohjelman kaudelle 2024–2027. Ohjelma tukeutuu sopijakuntien kaupunki- ja kuntastrategioihin.

Eläinlääkärien yhteisvastaanoton toimintaa Majavantiellä kehitetään vastaamaan uusiutuvan eläinlääkintähuoltolain säädöksiä. Lakisääteistä eläinsuojelutoimintaa laajennetaan ammattimaisen ja laajamittaisen toiminnan eläinsuojeluvalvontaan.

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa todetaan, ettei kuntien tehtäviä siirretä hyvinvointialueille hallituskauden aikana. Sen vuoksi myöskään Keski-Uudenmaan ympäristökeskus ei varaudu pidemmän aikavälin taloussuunnitelmassa toimintojen siirtämiseen hyvinvointialueille.

Vuodelle 2025 ympäristökeskuksen maksuosuuteen on varattu määrärahaa 940 000 euroa. Nurmijärven maksuosuus nousee 33 000 euroa vuoteen 2024 verrattuna.

Talousarvioon sisältyy Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselle maksettavan osuuden lisäksi Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n jäsenmaksu.

Sopijakuntien lopulliset maksuosuudet määräytyvät tilinpäätös-vaiheessa kuntakohtaisesti kohdennettujen palveluiden sekä maksuosuuksia kompensoivien maksutulojen perusteella. Sopijakunnille palautetaan niiden liikaa maksamat yhteistoimintakorvaukset tai peritään liian vähän maksettuja korvauksia seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä.

Maankäyttö ja kaavoitus

Tuloslaskelma	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	342 160	341 000	341 000	341 000	341 000	341 000
Toimintakulut	-3 067 778	-3 206 634	-3 235 634	-3 314 354	-3 357 238	-3 384 898
Toimintakate	-2 725 618	-2 865 634	-2 894 634	-2 973 354	-3 016 238	-3 043 898
Toimintakate, €/asukas	-61	-63	-64	-65	-66	-65

HTV 1	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Yhteensä	33,5	34	33,5	34	34	34

Olennaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TA24)			
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Henkilöstökulut Palkankorotukset ja järjestelyvaraerät, avoimet rekrytoinnit saatettu loppuun, luottamustoimipalkkioiden muutokset	82 000	
	Avustukset NUUKA-toimenpide yksityistieavustukset		-20 000
	Muut toimintakulut Sisäisten vuokrien nousu (laskentatavan muutos)	40 000	

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tulosalueen perustehtävänä on kunnan elinvoiman kehittäminen maapolitiikan ja maankäytön suunnittelunkeinoin. Lisäksi tulosalueen tehtävänä on omalla toiminnallaan luoda toimivaa, turvallista ja viihtyisää asuinympäristöä. Tulosalue koostuu neljästä yksiköstä: maankäyttö, yleiskaavoitus, asemakaavoitus ja kiinteistö- ja mittausyksikkö. Kunnan paikkatieto ja maastomittaus on järjestetty kiinteistö- ja mittausyksikössä.

Tehtävää toteutetaan ohjaamalla kunnan yhdyskuntarakenteen kehitystä ja huolehtimalla kunnan edunvalvonnasta seudun kuntien, maakunnan ja valtion välisessä yhteistyössä maankäytön suunnittelun ja maapolitiikan osalta. Toimivan, turvallisen ja viihtyisän asuin- ja elinympäristön muodostamiselle luodaan edellytyksiä yleis- ja asemakaavoituksella, joiden palvelut ovat asemaja yleiskaava, sijoittamislupa, poikkeamislupa ja maisematyöluvat. Maapolitiikan osalta tehtävää toteutetaan aktiivisen maanhankinnan ja tontinluovutuksen kautta. Kiinteistö- ja mittausyksikkö toimii osana tonttituotantoprosessia ja tuottaa kiinteistönmuodostus-, kuntarekisteri- ja paikkatietopalveluja.

Tulosalue toimii yhteistyössä kunnan eri toimijoiden ja tulosalueiden kanssa. Keskeisinä yhteistyökumppaneina ovat myös viranomaiset kuten Maanmittauslaitos, Uudenmaan ELY-keskus ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus sekä rakennuttajat ja rakennusyhtiöt. Lisäksi tulosalue toimii tiiviissä yhteistyössä KUUMA-kuntien ja pääkaupunkiseudun kuntien kanssa.

Tulosalueen toiminnan volyyymiin vaikuttavat merkittävästi talouden suhdanteet ja talouden epävarmuus. Tämä näkyy etenkin tontin luovutuksissa ja sen myötä osittain muussa tulosalueen toiminnassa.

Lakisääteiset tehtävät lisääntyvät mm. rakennetun ympäristön tietojärjestelmän käyttöönotolla.

Toiminnan painopistealueet

Maanhankinta keskitetään Kirkonkylän ja Klaukkalan asemakaava-alueiden tuntumaan. Omakotitonttien luovutus keskittyy Vanha-Klaukan alueen lisäksi Kirkonkylän Heinoja I alueelle sekä Rajamäen Kylänpään alueelle. Lisäksi luovutetaan yhtiömuotoisia tontteja Kirkonkylän ja Klaukkalan alueilta.

Tulosalueen toiminta pyritään vakauttamaan henkilövaihdojen jälkeen etenkin yleis- ja asemakaavoituksessa ja maankäytössä. Toiminta pyritään toteuttamaan mahdollisimman tehokkaasti huomioiden henkilöstön resurssit. Rekrytointien ja uuden henkilöstön onnistunut perehdyttäminen on tärkeässä roolissa tulosalueen toimintojen ylläpidossa ja kehittämisessä.

Rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025. Rakentamislain voimaantulo edellyttää hallintosäännön muutoksia ja tuo muutoksia työnjakoihin ympäristötoimialalla. Hallintosäännön muutoksilla saattaa olla vaikutuksia yleiskaavoituksen lupatuottoihin niitä vähentävästi.

Maankäyttö ja kaavoitus/yksiköt

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Koordinointi						
Toimintatuotot	4 092					
Toimintakulut	-108 433	-130 375	-130 375	-148 099	-135 425	-136 079
Toimintakate	-104 341	-130 375	-130 375	-148 099	-135 425	-136 079
Asemakaavoitus						
Toimintatuotot	29 719	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
Toimintakulut	-621 240	-616 604	-616 604	-694 472	-731 420	-737 448
Toimintakate	-591 521	-581 604	-581 604	-659 472	-696 420	-702 448
Kiinteistö- ja mittaus-toimi						
Toimintatuotot	274 663	270 000	270 000	270 000	270 000	270 000
Toimintakulut	-1 482 814	-1 576 357	-1 576 357	-1 577 784	-1 585 902	-1 598 018
Toimintakate	-1 208 151	-1 306 357	-1 306 357	-1 307 784	-1 315 902	-1 328 018
Asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta yhteensä						
Toimintatuotot	308 474	305 000	305 000	305 000	305 000	305 000
Toimintakulut	-2 212 487	-2 323 336	-2 323 336	-2 420 355	-2 452 747	-2 471 545
Toimintakate	-1 904 012	-2 018 336	-2 018 336	-2 115 355	-2 147 747	-2 166 545
Maankäyttö						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-424 947	-395 034	-416 034	-405 631	-410 961	-415 343
Toimintakate	-424 947	-395 034	-416 034	-405 631	-410 961	-415 343
Yleiskaavoitus						
Toimintatuotot	33 685	36 000	36 000	36 000	36 000	36 000
Toimintakulut	-430 344	-488 264	-496 264	-488 368	-493 530	-498 010
Toimintakate	-396 659	-452 264	-460 264	-452 368	-457 530	-462 010
Elinvoimalautakunta yhteensä						
Toimintatuotot	33 685	36 000	36 000	36 000	36 000	36 000
Toimintakulut	-855 291	-883 298	-912 298	-893 999	-904 491	-913 353
Toimintakate	-821 606	-847 298	-876 298	-857 999	-868 491	-877 353
Tulosalue yhteensä						
Toimintatuotot	342 160	341 000	341 000	341 000	341 000	341 000
Toimintakulut	-3 067 778	-3 206 634	-3 235 634	-3 314 354	-3 357 238	-3 384 898
Toimintakate	-2 725 618	-2 865 634	-2 894 634	-2 973 354	-3 016 238	-3 043 898

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2023	TPE2024	TA2025
Maankäyttö ja kaavoitus			
Yleiskaavoitus, lupapäätökset kpl	39	30	25
Hyväksytyt yleiskaavat kpl	1	0	0
Asemakaavoitus, lupapäätökset kpl	21	35	30
Hyväksytyt asemakaavat k-m2	27 317	14 130	521 500
Kantakartan mukainen ylläpidettävä alue, km2	40	45	45
Rekisteröidyt kiinteistöt	73	150	150

Omaisuuuden tuotot ja hallinta

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toimintatuotot	17 694 242	5 040 000	4 790 000	5 610 000	20 650 000	5 800 000
Toimintakulut	-174 555	-135 000	-135 000	-115 000	-116 000	-117 000
Toimintakate	17 519 687	4 905 000	4 655 000	5 495 000	20 534 000	5 683 000
Toimintakate, €/asukas	391	108	103	121	447	122

Olellaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TA24)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Maksutuotot		
	Maankäyttökorkvausten tuloutus suhteessa rakentamiseen		-190 000
	Muut toimintatuotot		
	Luovutusvoittojen kasvu	760 000	

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kunnan maapolitiikan hoitaminen ja vastuu kunnan maanhankinnasta ja tonttien luovuttamisesta sekä yksityisen omistaman maan asemakaavoitukseen liittyvien maankäyttösopimuksien valmistelu. Maanhankintaa ja tonttien luovutusta tehdään maankäytön tavoiteohjelman mukaisesti sekä toteutuksen talousarviossa asetettuja tavoitteita.

Maanhankinta keskitetään Kirkonkylän ja Klaukkalan asemakaava-alueiden tuntumaan.

Tontin myynnin määrä on vahvasti sidoksissa talouden suhdanteisiin ja tonttien kysyntään. Tontteja pyritään luovuttamaan monipuolisesti eri taajamista kunnan tonttivarannon ja talouden raamien puitteissa.

Omakotitonttien luovutus keskittyy Vanha-Klaukan alueen lisäksi Kirkonkylän Heinoja I uudelle asemakaava-alueelle sekä Rajamäen Kylänpään alueelle. Yhtiömuotoisia rivi- ja kerrostalotontteja luovutetaan Kirkonkylän ja Klaukkalan alueilta.

Toiminnan painopistealueet

Maanhankinnan painopistealueina ovat Kirkonkylän ja Klaukkalan maa-alueet. Tavoitteena on saada ostettua raakamaata tulevaisuuden asemakaavoitusta varten. Rajamäellä on kaavoitettua tonttivarantoa Metistön ja Uudenniityn alueella useammaksi vuodeksi, tontinmyynti näiltä alueilta edellyttää kuitenkin kunnallistekniikan rakentamista.

Kunta päättää omistamiensa luovutettavien tonttien sijainnit, määrät ja ajankohdat. Näin ollen se voi samalla ennakoida palvelutarpeen lisääntymisen. Kunnan omistuksessa olevien alueiden kunnallistekniikan investoinnit voidaan parhaiten toteuttaa oikea-aikaisesti suhteessa tontinmyyntiin. Alueet, joille on jo rakennettu kunnallistekniikkaa, pyritään myymään mahdollisimman nopeasti, jotta saadaan pääomaa seuraavien alueiden toteutukseen ja maanhankintaan sekä verotuloja.

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2023	TPE2024	TA2025
Omaisuuuden tuotot ja hallinta			
Luovutetut omakotitalotontit, kpl	32	35-40	35-40
Luovutetut yhtiömuotoiset tontit, kpl	1	3-5	3-5
Luovutetut yritystontit, kpl	4	2-3	2-3

Tuloslaskelmaosa

**Nurmijärven kunta
(kuntaemo)**

Tuloslaskelma, €	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	Kunnanjohtajan esitys TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	6 242 144	6 604 856	6 376 546	6 421 094	6 391 094	6 386 284
Maksutuotot	4 355 517	3 266 350	3 016 350	3 137 190	3 577 190	3 027 190
Tuet ja avustukset	3 792 466	2 619 840	2 660 191	1 960 150	1 898 650	1 976 650
Muut toimintatuotot	43 859 303	35 248 946	35 348 946	34 729 809	48 991 634	34 675 994
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	58 249 430	47 739 992	47 402 033	46 248 243	60 858 568	46 066 118
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	537 860	1 150 000	1 150 000	1 500 000	1 500 000	1 000 000
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-77 107 237	-77 959 921	-77 634 698	-78 829 067	-80 030 736	-81 093 791
Palvelujen ostot	-42 039 082	-44 982 029	-45 279 954	-50 107 109	-49 855 251	-49 794 877
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 007 183	-9 800 935	-9 872 534	-9 283 150	-9 202 385	-9 204 985
Avustukset	-8 152 931	-7 932 450	-8 232 450	-8 845 570	-8 765 570	-8 745 570
Muut toimintakulut	-25 587 680	-29 728 177	-29 715 774	-30 566 969	-31 272 339	-30 447 461
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-161 894 114	-170 403 512	-170 735 410	-177 631 865	-179 126 281	-179 286 684
TOIMINTAKATE	-103 106 823	-121 513 520	-122 183 377	-129 883 622	-116 767 713	-132 220 566
Verotulot	115 207 578	110 900 000	108 200 000	115 100 000	122 400 000	127 050 000
Valtionosuudet	31 506 622	32 519 690	30 835 101	33 158 513	32 582 052	32 407 687
Rahoitustuotot ja -kulut	90 166	-818 000	-203 000	-1 311 000	-1 817 000	-3 023 000
Korkotuotot	202 131	75 000	75 000	225 000	225 000	225 000
Muut rahoitustuotot	2 954 597	2 472 000	3 972 000	2 464 000	2 458 000	2 452 000
Korkokulut	-3 029 919	-3 865 000	-4 250 000	-4 000 000	-4 500 000	-5 700 000
Muut rahoituskulut	-36 642	500 000	0	0	0	0
VUOSIKATE	43 697 543	21 088 170	16 648 724	17 063 891	36 397 339	24 214 121
Poistot ja arvonalentumiset	-22 559 390	-21 256 000	-21 273 290	-22 008 712	-23 834 697	-24 539 254
Satunnaiset tuotot ja kulut	-225 443					
TILIKAUDEN TULOS	20 912 710	-167 829	-4 624 565	-4 944 821	12 562 642	-325 133
Poistoeron muutos	12 500	12 500	12 500	12 500	262 500	262 500
Varausten muutos	-8 000 000	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	12 925 210	-155 329	-4 612 065	-4 932 321	12 825 142	-62 633
Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	Kunnanjohtajan esitys TA 2025	TS 2026	TS 2027
Ylijäämä taseessa	34 095 457	33 940 128	29 483 391	24 551 071	37 376 213	37 313 580
Vuosikate poistoista %	194 %	99 %	78 %	78 %	153 %	99 %
Vuosikate €/asukas	976,0	464,3	368,8	374,6	792,2	520,9
Asukasmäärä	44 773	45 417	45 144	45 550	45 945	46 483

Nurmijärven kunta
(sis. liikelaitokset)

Tuloslaskelma, €	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	Kunnanjohtajan esitys TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	25 870 067	28 930 660	28 502 350	28 912 626	29 884 710	29 498 780
Maksutuotot	4 355 517	3 266 350	3 016 350	3 137 190	3 577 190	3 027 190
Tuet ja avustukset	3 910 446	2 679 840	2 743 191	2 019 150	1 958 650	2 036 650
Muut toimintatuotot	44 384 075	35 435 146	35 555 146	34 796 709	49 058 534	34 742 894
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	78 520 105	70 311 996	69 817 037	68 865 675	84 479 084	69 305 514
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	537 860	1 150 000	1 150 000	1 500 000	1 500 000	1 000 000
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-83 599 719	-84 658 242	-84 333 019	-85 592 630	-86 857 057	-87 952 947
Palvelujen ostot	-45 190 792	-48 246 784	-48 544 709	-53 430 289	-53 205 131	-53 148 057
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 675 126	-13 652 192	-13 773 791	-12 953 957	-12 945 392	-12 947 992
Avustukset	-8 152 931	-7 932 450	-8 232 450	-8 845 570	-8 765 570	-8 745 570
Muut toimintakulut	-26 811 025	-30 957 169	-30 944 766	-31 778 132	-32 479 502	-31 649 624
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-176 429 594	-185 446 837	-185 828 735	-192 600 578	-194 252 652	-194 444 190
TOIMINTAKATE	-97 371 629	-113 984 841	-114 861 698	-122 234 903	-108 273 568	-124 138 676
Verotulot	115 207 578	110 900 000	108 200 000	115 100 000	122 400 000	127 050 000
Valtionosuudet	31 506 622	32 519 690	30 835 101	33 158 513	32 582 052	32 407 687
Rahoitustuotot ja -kulut	-286 549	-1 056 000	-441 000	-1 699 000	-2 205 000	-3 411 000
Korkotuotot	215 021	75 000	75 000	225 000	225 000	225 000
Muut rahoitustuotot	2 961 404	2 472 000	3 972 000	2 464 000	2 458 000	2 452 000
Korkokulut	-3 264 304	-3 941 000	-4 326 000	-4 226 000	-4 726 000	-5 926 000
Muut rahoituskulut	-198 669	338 000	-162 000	-162 000	-162 000	-162 000
VUOSIKATE	49 056 023	28 378 849	23 732 403	24 324 610	44 503 484	31 908 011
Poistot ja arvonalentumiset	-25 760 549	-24 456 000	-24 433 290	-25 470 712	-27 396 697	-28 301 254
Satunnaiset tuotot ja kulut	-225 443					
TILIKAUDEN TULOS	23 070 030	3 922 850	-700 886	-1 146 102	17 106 787	3 606 757
Poistoeron muutos	12 500	12 500	12 500	12 500	262 500	262 500
Varausten muutos	-8 000 000	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	15 082 530	3 935 350	-688 386	-1 133 602	17 369 287	3 869 257
Tunnusluvut						
Ylijäämä taseessa	62 471 877	66 407 226	61 783 490	60 649 888	78 019 175	81 888 432
Vuosikate poistoista %	190 %	116 %	97 %	96 %	162 %	113 %
Vuosikate €/asukas	1 095,7	628,6	525,7	534,0	968,6	686,4
Asukasmäärä	44 773	45 144	45 144	45 550	45 945	46 483

LIKELAITOSTEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Talousarvio 2025		Eliminoinnit		Talousarvio 2025
	Kunnan tuloslaskelmaosa	Liikelaitokset yhteensä	Kunta	Liikelaitokset	Kunnan tuloslaskelmaosa ml. liikelaitokset
Toimintatuotot					
Myyntituotot, ulkoiset	5 489 150	12 771 964			18 261 114
Myyntituotot, sisäiset	931 944	9 719 568	-931 944	-9 719 568	
Maksutuotot	3 137 190				3 137 190
Tuet ja avustukset	1 960 150	59 000			2 019 150
Muut toimintatuotot, ulkoiset	33 659 187	66 900			33 726 087
Muut toimintatuotot, sisäiset	1 070 622		-1 070 622		
Toimintatuotot yhteensä	46 248 243	22 617 432	-2 002 566	-9 719 568	57 143 541
Valmistus omaan käyttöön	1 500 000				1 500 000
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-78 829 067	-6 763 563			-85 592 630
Palvelujen ostot, ulkoiset	-40 577 221	-2 328 876			-42 906 097
Palvelujen ostot, sisäiset	-9 529 888	-994 304	9 529 888	994 304	
Aineet, tarv. ja tavarat, ulkoiset	-9 100 100	-3 670 807			-12 770 907
Aineet, tarv. ja tavarat, sisäiset	-183 050		183 050		
Avustukset ulkoiset	-8 845 570				-8 845 570
Muut toimintakulut, ulkoiset	-30 566 969	-196 271			-30 763 240
Muut toimintakulut, sisäiset		-1 014 892		1 014 892	
Toimintakulut yhteensä	-177 631 865	-14 968 713	9 712 938	2 009 196	-180 878 444
Toimintakate	-129 883 622	7 648 719	7 710 372	-7 710 372	-122 234 903
Verotulot	115 100 000				115 100 000
Valtionosuudet	33 158 513				33 158 513
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 311 000	-388 000	-312 000	312 000	-1 699 000
Korkotuotot, ulkoiset	75 000				75 000
Korkotulot, sisäiset	150 000		-150 000		
Korvaus peruspääomasta	162 000		-162 000		
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	2 302 000				2 302 000
Korkokulut, ulkoiset	-4 000 000	-76 000			-4 076 000
Korkokulut, sisäiset		-150 000		150 000	
Korvaus peruspääomasta		-162 000		162 000	
Vuosikate	17 063 891	7 260 719	7 398 372	-7 398 372	24 324 610
Poistot ja arvonalentumiset	-22 008 712	-3 462 000			-25 470 712
Suunnitelman mukaiset poistot	-22 008 712	-3 462 000			-25 470 712
Tilikauden tulos	-4 944 821	3 798 719	7 398 372	-7 398 372	-1 146 102
Varausten ja rahastojen muutokset	12 500				12 500
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-4 932 321	3 798 719	7 398 372	-7 398 372	-1 133 602

Liikelayritysten vaikutus kunnan toimintakatteeseen:

	Liikelayritykset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Ulkoisen myynti	12 771 964	5 489 150	18 261 114
Muut ulkoiset toimintatuotot	125 900	38 756 527	38 882 427
Valmistus omaan käyttöön		1 500 000	1 500 000
Henkilöstökulut	-6 763 563	-78 829 067	-85 592 630
Ulkoiset palvelujen ostot	-2 328 876	-40 577 221	-42 906 097
Ulkoiset materiaaliostot	-3 670 807	-9 100 100	-12 770 907
Muut ulkoiset kulut	-196 271	-39 412 539	-39 608 810
Vaikutus kunnan toimintakatteeseen	-61 653	-122 173 250	-122 234 903

Liikelayritysten vaikutus kunnan vuosikatteeseen:

	Liikelayritykset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan toimintakatteeseen	-61 653	-122 173 250	-122 234 903
Ulkoiset rahoituserät	-76 000	-1 623 000	-1 699 000
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	-137 653	-123 796 250	-123 933 903

Liikelayritysten vaikutus kunnan poistojen määrään ja tilikauden tulokseen:

	Liikelayritykset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	-137 653	-123 796 250	-123 933 903
Vaikutus kunnan poistoihin	-3 462 000	-22 008 712	-25 470 712
Varausten ja rahastojen muutokset		12 500	12 500
Vaikutus kunnan tilikauden yli-/alijäämään	-3 599 653	-145 792 462	-149 392 115

Investointiosa
Investointiohjelma 2025 - 2029

INVESTOINNIT 2025-2029
1000 €, alv 0%

	Hanke yht.		Hanke suun. kaudella				
	2025-2027		2025	2026	2027	2028	2029
* Tarkentuvat hankesuunnitelmien myötä							
1. Kiinteä omaisuus							
Maa-alueiden hankinta	12 500	7 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Maa-alueiden myynti (hankintahintavähennys)	-7 500	-4 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Maanhankinta yhteensä	5 000	3 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
2. Muut pitkävaikutteiset menot							
Sähköinen arkistointi	120	30	20	10			
Taloushallinnon järjestelmät	460	260	260				
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä	580	290	280	10	0	0	0
3. Talonrakennus							
3.1 Päiväkodit							
Viirinlaakson päiväkotikoulu	23 000	13 000		2 000	11 000	10 000	
Professorintien päiväkodin peruskorjaus ja laajennus	2 700	100			100	1 000	1 600
Harjulan päiväkodin peruskorjaus ja laajennus	1 800	800		50	750	1 000	
Rajamäen uusi päiväkotikoulu	15 000	100			100	5 400	9 500
Sorvankaaren päiväkodin peruskorjaus	2 050	2 050	50	500	1 500		
Lepsämän päiväkotikoulu (ja 1-2 koululuokat)	19 000	0					200
Röykän päiväkodin peruskorjaus	1 200	0					400
Maaniitun uusi päiväkotikoulu	13 000	0					100
Tähkärinteen päiväkodin peruskorjaus	2 050	0					50
Klaukkalan uusi päiväkotikoulu II (keskusta)	13 100	0					
Mäntysalon uusi päiväkotikoulu	15 000	0					
Mutkapolun päiväkodin peruskorjaus	2 200	0					
3.2 Koulut							
Rajamäen kampus, uudishanke	27 000	6 500	6 500				
Nurmijärven yhteiskoulu (NYK) ja lukio*	39 650	13 655	200	1 800	11 655	26 000	
Urheilupuiston koulu (Yläkoulu 3A)	24 000	24 000	2 000	12 000	10 000		
Klaukkalan koulu (Pienempi 3B)	28 000	2 000			2 000	16 000	10 000
Isoniitun koulun perusparannus*	10 000	0					200
Mäntysalon koulun peruskorjaus	12 500	200			200	6 150	6 150
Länsikaaren koulun peruskorjaus	4 250	50			50	200	2 000
3.4 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä nuorisopalvelut							
Rajamäen kampus, II vaihe	5 600	100			100	2 750	2 750
3.4 Toimialojen yhteiset							
Kunnan varikko	2 700	350		350			
3.5 Pienet talohankkeet							
Pienet talohankkeet	7 000	4 200	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400
Koulujen ja päiväkotien pihojen ja leikkiv. kunnostus	2 400	1 200	300	300	600	600	600
Talonrakennus yhteensä							
Brutto	273 200	68 305	10 450	18 400	39 455	70 500	34 950
Netto	273 200	68 305	10 450	18 400	39 455	70 500	34 950

INVESTOINNIT 2025-2029
1000 €, alv 0%

	Hanke yht.	Hanke suun. kaudella 2025-2027	2025	2026	2027	2028	2029
* Tarkentuvat hankesuunnitelmien myötä							
4. Kiinteät rakenteet ja laitteet							
Kunnallistekniikan rakentaminen	63 655	34 685	11 395	12 490	10 800	15 565	13 405
avustukset ja rahoitusosuudet	0	0					
Klaukkalan tieverkko	350	200	100	50	50	100	50
Kunnan ja valtion yhteishankkeet	3 745	1 645	210	1 385	50	50	2 050
avustukset ja rahoitusosuudet		0					
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	67 750	36 530	11 705	13 925	10 900	15 715	15 505
5. Irtaimisto, laitteet, ajoneuvot ja muut							
5.1 Sivistys- ja hyvinvointitoimiala							
Päiväkodit*	1 790	200	100	0	100	860	730
Koulut*	8 500	3 900	1 700	200	2 000	2 000	2 600
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala yhteensä	6 960	4 100	1 800	200	2 100	2 860	3 330
5.2 Ympäristötoimiala							
Kiinteistö- ja mittaustoimi	150	90	30	30	30	30	30
Tekninen keskus	1 900	1 140	380	380	380	380	380
Ympäristötoimiala yhteensä	2 050	1 230	410	410	410	410	410
Kaikki toimialat yhteensä	12 340	5 330	2 210	610	2 510	3 270	3 740
Investoinnit yhteensä ilman liikelaitoksia							
Investoinnit ilman liikelaitoksia, brutto			27 145	35 445	55 365	91 985	56 695
Rahoitusosuudet			0	0	0	0	0
Maanmyynti			-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Investoinnit, netto	355 540	113 455	25 645	33 945	53 865	90 485	55 195
Kohta "6. Liikelaitokset" informatiivisina, päätöksenteko erikseen.							
6. Liikelaitokset							
6.1 Nurmijärven vesi							
Kulut			11 100	15 550	13 345	11 050	9 610
<i>Liittymismaksut, infotieto</i>							
<i>Netto, infotieto</i>			11 100	15 550	13 345	11 050	9 610
6.2 Aleksia							
Kulut			100	100	100	100	100
Liikelaitokset yhteensä		25 167	11 200	15 650	13 445	11 150	9 710
Investoinnit yhteensä							
Netto		153 750	36 845	49 595	67 310	101 635	64 905
Investoinnit yhteensä, brutto		158 250	38 345	51 095	68 810	103 135	66 405
Rahoitusosuudet		0	0	0	0	0	0
Maanmyynti (hankintahintavähennys)		-4 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Investoinnit, netto		153 750	36 845	49 595	67 310	101 635	64 905

Investointiohjelman hankekortit vuosille 2025-2029

Päiväkodit

<u>Viirinlaakson päiväkotiki (Klaukkalan uusi päiväkotiki)</u>	23 000 000 €, aloitus 2026
	käyttötalousvaikutus: +/- €/v (tarkentuu)
	3870hum2
	Rakentaminen 2027–2028.

<u>Professorintien päiväkodin peruskorjaus ja -laajennus</u>	2 700 000 €, aloitus 2027
	käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v (tarkentuu)
	1362 hum2
	Peruskorjataan talotekniikka, samalla käydään läpi perustukset, salaojat sekä yläpohja sekä seinä rakenteet

<u>Harjulan päiväkodin peruskorjaus ja laajennus</u>	1 800 000 €, aloitus 2026
	käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v (tarkentuu)
	545 hum2
	Peruskorjataan talotekniikka, samalla käydään läpi perustukset, salaojat sekä yläpohja sekä seinä rakenteet

Rajamäen uusi päiväkoti

15 000.000 €, aloitus 2027

käyttötalousvaikutus: - 50 000
€/v (kulut vähenevät)
(tarkentuu)

Hankkeen laajuus noin **2500 hum²**. Rakennus korvaa väistöiloissa olevan Tornitien päiväkodin. Rakennuspaikka varmistetaan. Hellaspolun alue on myös mahdollinen, edellyttää asema-kaavamutosta.

Rakentaminen 2028–2029.

Sorvankaaren päiväkodin peruskorjaus

2 050 000 €, aloitus 2025

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v
(tarkentuu)

1037 hum²

Peruskorjataan talotekniikka, samalla käydään läpi perustukset, salaojat sekä yläpohja sekä seinärakenteet.

Lepsämän päiväkoti (ja 1-2 koululuokat)

19 000 000 €, aloitus 2029

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v
(tarkentuu)

3000 hum²

Rakentaminen 2029-2030

Röykän päiväkodin peruskorjaus

1 200 000 €, aloitus 2029

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v
(tarkentuu)

602 hum2

Peruskorjataan talotekniikka, samalla käydään läpi perustukset, salaojat sekä yläpohja sekä seinärakenteet.

Maaniitun uusi päiväkoti

13 000 000 €, aloitus 2029

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v
(tarkentuu)

2500 hum2

Rakentaminen 2030 -2031

Tähkärinteen päiväkodin peruskorjaus

2 050 000 €, aloitus 2029

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v
(tarkentuu)

1039 hum2

Peruskorjataan talotekniikka, samalla käydään läpi perustukset, salaojat sekä yläpohja sekä seinärakenteet

Rakentaminen 2030 -2031

Koulut

Klaukkalan koulu	28.000.000 €, aloitus: 2027 käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v (tarkentuu valitun vaihtoehdon mukaan) Väistötilojen kustannus: ~1,5M€ 6073hum2 Rakentaminen 2028–2029
Urheilupuiston koulu	24.000.000 €, aloitus: 2025 käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v (tarkentuu valitun vaihtoehdon mukaan) Väistötilojen kustannus: ~ 5M€ 5530hum2 Rakentaminen 2026–2027.

Nurmijärven yhteiskoulu (NYK) ja lukio	39.650.000 €, aloitus: 2025 käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v (tarkentuu käyttäjälausuntoon mennessä) Väistötilojen kustannus 5 400.000 € Laajuus noin 12.407 hum2. Uusin rakennusosa Askola ja Mikkola säilytetään. Muilta osin rakennus laajennusosineen puretaan. Mikkola ja Askola ovat hankesuunnitelmaratkaisussa perusopetuksen käytössä. Lukion tilat, monitoimitila ja liikuntasali sijoittuvat uudisrakennusosiin. Mikkolassa sijaitseva keittiö tehdään täysin uudelleen. Edellyttää asemakaava-muutosta. Rakentaminen vuosille 2026–2028 Investointivaihtoehto ja aikataulu tarkentuvat keväällä 2025, jolloin valtuusto hyväksyy lopullisen hankesuunnitelman.
---	---

Rajamäen kampus

27.000.000 €, aloitus: 2023

käyttötalousvaikutus: +280 000 €/v

Hankkeen laajuus on noin 5145 + 2266 kem2.

Hankkeella korvataan elinkaarensa päähän tulleet Seitsemän veljeksen koulu, Rajakaari sekä Kuntola. Toteutus on KVR-urakka. Rakentaminen vuosina 2023–2025.

Piha-alueiden viimeistely vuonna 2026, kun Kuntola koulurakennus on purettu pois piha-alueelta.

Isoniitun koulun perusparannus

10.000.000 €, aloitus: 2029

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v
(tarkentuu)

Hankkeen laajuus on noin 6 907 hum2.

Korjataan talotekniikka, piha-alueiden hulevesiasiat, rappaukset, metalli-ikkunat, kattopinnoitteet, sisäpuolen maalaus sekä luokkatilojen mahdolliset seinien muutokset.

Rajamäen kampus, II-vaihe

5.600.000 €, aloitus: 2027

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v
(tarkentuu)

Nuorisotilat ja kirjasto rakennetaan toisessa vaiheessa vuosina 2028–2029.

Nuoritilan ja kirjaston toteutus kampuksen yhteyteen varmistuu myöhemmin. Kartoitetaan myös muita sijoitusvaihtoehtoja.

Mäntysalon koulun peruskorjaus

12.500.000 €, aloitus: 2027

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v
(tarkentuu)

Hankkeen laajuus on noin 6 347m².

Talotekniikka käyttöikänsä päässä, sisätilamuutokset, keittiö, sisäpuolen maalaus, sadevesijärjestelmät sekä AV-tekniikan päivitys

Länsikaaren koulun peruskorjaus

4 250 000 €, aloitus: 2027

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v
(tarkentuu)

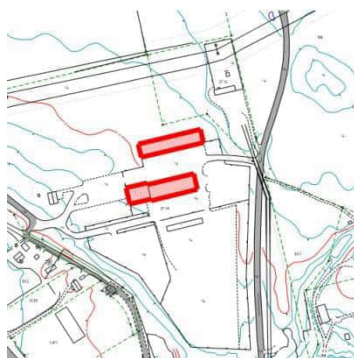
Hankkeen laajuus on noin 1973m².

Talotekniikan uusiminen, hulevedet/piha-alueet, sadevesijärjestelmät, salaojat, sisätilamuutokset

Rakentaminen 2029 – 2030

Toimialojen yhteiset hankkeet

Varikko, peruskorjaus ja laajennus

350.000 €, aloitus: 2026

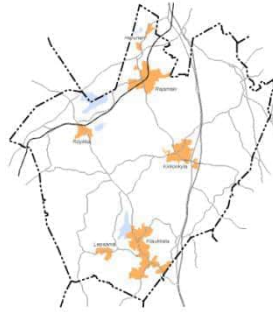
käyttötalousvaikutus: +/- €/v

Hankesuunnitelma on päivitetty vuonna 2021. Hanke sisältää mm. vuonna 1980 valmistuneiden rakennusten peruskorjaus tai uusiminen, varastoalueiden ja kylmien katosten uudelleen järjestelyt. Päärakennus 2.240 brm², hallirakennus 1.150 brm². Rakennussuunnittelu alkoi 2022.

Vuonna 2026 väistötilojen siirto Klaukkalasta varikolle, joilla korvataan toimistotilat. Jatkoinvestointien tarve arvioidaan vuosittain. Investointiohjelmassa esitetty isompia investointeja 2030-luvulle.

Pienet talohankkeet

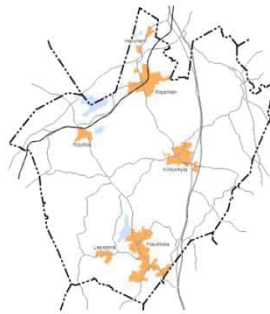
Muut pienet talohankkeet

1.400.000€ per vuosi, vuosina 2025–2029

Pienet investointiluonteiset hankkeet hintaluokassa 30.000–300.000 € tarkemman erillishjelman mukaan. Määrärahalla on tarkoitus toteuttaa edellisten vuosien tarpeiden lisäksi mm. varavoimaa, puhtaiden ajoneuvojen latausinfraa ja energiaremontteja. Tekninen lautakunta hyväksyy vuosittain käyttösuunnitelmien hyväksymisvaiheessa toteuttamisen erillissuunnitelman.

Koulujen ja päiväkotien leikkipihat, peruskorjaus

300.000 € - 600.000 € per vuosi, vuosina 2025–2029

Koulujen ja päiväkotien pihojen peruskorjaukset erillishjelman mukaan hallintokuntien osoittamassa järjestyksessä. Vuosittain tehdään perusteellinen korjaus joko yhteen päiväkodin leikkipihaan tai yhteen koulun välituntipihaan. Vuodesta 2027 lähtien tehdään kaksi leikkipihaa tai välituntipihaa. Yksittäisten leikkivälineiden uusimiseen muissa kohteissa on erillinen määräraha.

Investointiesityksiin liittyvä irtaimisto ja kalusto

Konsernipalvelut**Investointiesityksiin liittyvä irtaimisto ja kalusto 2025-2029****1 000 € alv 0%**

Kalustoesitykset

Kohde	Pääsisältö	2025	2026	2027	2028	2029	Yht. €-arvio
Pitkävaikutteiset menot							
Taloushallinnon järjestelmät		260					260
Sähköisen arkistoinnin integraatio		20	10				30
		280	10	0	0		290

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala**Investointiesityksiin liittyvä irtaimisto ja kalusto 2025-2029****1 000 € alv 0%**

Kalustoesitykset

Kohde	Pääsisältö	2025	2026	2027	2028	2029	Yht. €-arvio
Päiväkodit							
Viirinlaakson päiväkotikoulu	Uudisrakennuksen kalusto				700		700
Professorintien päiväkodin peruskorjaus						230	230
Harjulan päiväkodin peruskorjaus ja laajennus					160		160
Rajamäen uusi päiväkotikoulu						500	500
Sorvankaaren päiväkodin peruskorjaus				100			100
Lepsämän päiväkodin väistötilat		100					100
Päiväkodit yht:		100	0	100	860	730	1 790
Koulut							
NYK ja lukio, Kirkonkylä	Uudisrakennuksen kalusto				2000		2 000
Rajamäen kampus	Uudisrakennuksen kalusto	1 700	200				1 900
Mäntysalon koulun peruskorjaus						600	600
Urheilupuiston koulu	Uudisrakennuksen kalusto			2 000			2 000
Klaukkalan koulu, uudishanke	Uudisrakennuksen kalusto					2 000	2 000
Isoniitun peruskorjaus							0
Koulut yht:		1 700	200	2 000	2 000	2 600	8 500
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala yhteensä		1 800	200	2 100	2 860	3 330	10 290

Ympäristötoimiala**Investointiesityksiin liittyvä irtaimisto ja kalusto 2025-2029****1 000 € alv 0%**

Kalustoesitykset

Kohde	Pääsisältö	2025	2026	2027	2028	2029	Yht. €-arvio
Asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta							
Takymetri				30			30
GNSS-laitteet		30	30		30	30	120
Asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta yhteensä		30	30	30	30	30	150
Tekninen lautakunta konevarikko (ohjeellinen)							
Henkilönostin (korvaa vanhan); konevarikko		60					
Lisälaitteet: viher- ja liikunta-alueet; korvaa vanhoja ja uushankintaa		20					
Imulakaisuauto: katujen kunnossapito, uushankinta		250					
Puomileikkuri; konevarikko		10					
Lava-auto (korvaa vanhan); konevarikko		40					
Kuorma-auton sirotinlaite, konevarikko			70				
Lisälaitteet: katujen kunnossapito; korvaa vanhoja ja uushankintaa			100				
Kunnossapitolaitteistot: viher- ja liikuntatoimi; korvaa vanhoja			100				
Katos konevarikon koneille ja lisälaitteille			110				
Lisälaitteita/kalustoa: katujen kunnossapito, korvaa vanhoja				150			
Trukki: varikko, korvaa vanhan				80			
Kunnossapitolaitteistot, viher- ja liikuntatoimi, korvaa vanhoja				150			
Lisälaitteet: katujen kunnossapito; korvaa vanhoja ja uushankintaa					200		
Kunnossapitolaitteistot: viher- ja liikuntatoimi; korvaa vanhoja					180		
Lisälaitteet: katujen kunnossapito; korvaa vanhoja ja uushankintaa						190	
Kunnossapitolaitteistot: viher- ja liikuntatoimi; korvaa vanhoja						190	
Tekninen lautakunta yhteensä		380	380	380	380	380	1 900
Ympäristötoimiala yhteensä		410	410	410	410	410	2 050

Aleksia ruoka- ja siivouspalvelut**Investointiesityksiin liittyvä irtaimisto ja kalusto 2025-2029****1 000 € alv 0%**

Kalustoesitykset

Kohde	Pääsisältö	2025	2026	2027	2028	2029	Yht. €-arvio
Kalusto							
Ruokapalvelujen koneet ja laitteet		100	100	100	100	100	500

Rahoitusosa

**Nurmijärven kunta
(kuntaemo)**

Rahoituslaskelma, €	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	Kunnanjohtajan TA-esitys 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta	29 141 154	18 348 170	13 968 726	13 563 891	18 600 339	20 717 121
Vuosikate	43 697 543	21 088 170	16 708 726	17 063 891	36 400 339	24 217 121
Satunnaiset erät	- 225 443					
Tulorahoituksen korjauserät	- 14 330 946	- 2 740 000	- 2 740 000	- 3 500 000	-17 800 000	-3 500 000
Investointien rahavirta	-3 272 056	-29 235 000	-30 791 458	-22 145 000	-16 145 000	-50 365 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	- 27 882 577	- 33 475 000	- 33 645 000	-27 145 000	-35 445 000	-55 365 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 023 098			0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	23 587 422	4 240 000	2 853 542	5 000 000	19 300 000	5 000 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	25 869 098	-10 886 830	-16 822 732	-8 581 109	2 455 339	-29 647 879
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	- 7 700					
Antolainasaamisten lisäykset	- 7 700					
Antolainasaamisten vähennykset						
Lainakannan muutokset	- 35 343 153	9 400 000	14 300 000	12 550 000	4 900 000	38 400 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset		22 500 000	27 400 000	50 000 000	34 600 000	59 400 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	- 16 120 797	- 16 100 000	- 16 100 000	-42 450 000	-29 700 000	- 21 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	- 19 222 356	3 000 000	3 000 000	5 000 000		
Oman pääoman muutokset	44 218					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-7 754 230					
Maankäyttösop. enn.maks. tuloutus	-783 905	-300 000		-110 000	-300 000	-300 000
Rahoituksen rahavirta	-43 060 865	9 100 000	14 300 000	12 440 000	4 600 000	38 100 000
Rahavarojen muutos	-17 191 767	-1 786 830	-2 522 732	3 858 891	7 055 339	8 452 121
Lainakanta	191 195 000	203 200 000	205 495 000	209 645 000	214 545 000	252 945 000
Asukasluku	44 773	45 417	45 144	45 550	45 945	46 286
Lainat/asukas	4 270	4 474	4 552	4 603	4 670	5 465

Nurmijärven kunta
(sis. liikelaitokset)

Rahoituslaskelma, €	TP 2023	TA 2024	TPE 2024 OVK I	TPE 2024 OVK II	Kunnanjohtajan TA-esitys 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta	34 499 634	25 638 849	20 992 403	21 610 458	20 824 610	26 703 484	28 408 011
Vuosikate	49 056 023	28 378 849	23 732 403	24 525 211	24 324 610	44 503 484	31 908 011
Satunnaiset erät	- 225 443						
Tulorahoituksen korjauserät	- 14 330 946	- 2 740 000	- 2 740 000	- 2 914 753	- 3 500 000	-17 800 000	- 3 500 000
Investointien rahavirta	- 11 438 702	- 35 035 000	- 36 491 458	- 35 476 000	-33 345 000	-31 795 000	-63 810 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	- 36 049 223	- 39 275 000	- 39 345 000	-39 345 000	-38 345 000	-51 095 000	-68 810 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 023 098			9 000			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	23 587 422	4 240 000	2 853 542	3 860 000	5 000 000	19 300 000	5 000 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	23 060 931	- 9 396 151	- 15 499 055	- 13 865 542	-12 520 390	-5 091 516	-35 401 989
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset	- 7 700						
Antolainasaamisten lisäykset	- 7 700						
Antolainasaamisten vähennykset							
Lainakannan muutokset	- 33 724 918	9 400 000	14 300 000	5 900 000	12 550 000	4 900 000	35 400 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset		22 500 000	27 400 000	25 000 000	50 000 000	34 600 000	59 400 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	- 16 120 797	-16 100 000	-16 100 000	-16 100 000	-42 450 000	-29 700 000	-24 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	- 17 604 121	3 000 000	3 000 000	-3 000 000	5 000 000		
Oman pääoman muutokset	44 218						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-6 576 564						
Vesilaitoksen liittymismaksut, vieras po	850 789	1 300 000	1 300 000				
Maankäyttösop. enn.maks. tuloutus	-783 905	-300 000			-110 000	-850 000	-300 000
Rahoituksen rahavirta	-40 264 964	9 400 000	14 300 000	5 900 000	12 440 000	4 050 000	35 100 000
Rahavarojen muutos	-17 204 032	3 849	-1 199 055	-7 965 542	-80 390	-1 041 516	-301 989
Lainakanta	194 195 000	206 200 000	208 495 000	200 095 000	212 645 000	217 545 000	252 945 000
Asukasluku	44 773	45 417	45 417	45 144	45 550	45 945	46 483
Lainat/asukas	4 337	4 540	4 591	4 432	4 668	5 000	5 442

LIIKELAITOSTEN VAIKUTUS KUNNAN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Talousarvio 2025		Eliminoinnit		Talousarvio 2025
	Kunnan rahoitusosa	Liikelaitokset yhteensä	Kunta	Liikelaitokset	Kunnan rahoitusosa ml. liikelaitokset
Tulorahoitus					
Vuosikate	17 063 891	7 260 719	7 398 372	-7 398 372	24 324 610
Tulorahoituksen korjauserät	-3 500 000				-3 500 000
Investointien rahavirta					
Ulkoiset investointimenot	-27 145 000	-11 200 000			-38 345 000
Rah.osuudet investointimenoihin					
Omaisuuuden ulkoiset luovutukset	5 000 000				5 000 000
Toiminnan ja invest. rahavirta	-8 581 109	-3 939 281	7 398 372	-7 398 372	-12 520 390
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen muutos	7 550 000				7 550 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 000 000				5 000 000
Korottomien velkojen muutos					
Maankäyttösop. enn.maks. tuloutus	-110 000				-110 000
Rahoituksen rahavirta	12 440 000				12 440 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	3 858 891	-3 939 281	7 398 372	-7 398 372	-80 390

Liikelaitoksen vaikutus kunnan toiminnan ja investointien rahavirtaan

	Liikelaitokset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	-137 653	-123 796 250	-123 933 903
Ulkoiset tulorahoituksen korjauserät		-3 500 000	-3 500 000
Ulkoiset investointimenot	-11 200 000	-27 145 000	-38 345 000
Ulkoiset investointitulot		5 000 000	5 000 000
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-11 337 653	-149 441 250	-160 778 903

Liikelaitoksen vaikutus kunnan rahoituksen rahavirtaan

	Liikelaitokset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Ulkoiset antolainasaamisten muutokset			
Ulkoisen lainakannan muutokset		12 550 000	12 550 000
Ulkoisten korottomien velkojen muutokset			
Maankäyttösop. enn.maks. tuloutus		-110 000	-110 000
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan		12 440 000	12 440 000

Liikelaitoksen vaikutus kunnan maksuvalmiuteen

	Liikelaitokset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus toiminnan ja invest. rahavirtaan	-11 337 653	-149 441 250	-160 778 903
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan		12 440 000	12 440 000
Vaikutus kunnan maksuvalmiuteen	-11 337 653	-137 001 250	-148 338 903

LIKELAITOKSET

Nurmijärven vesi -liikelaitos

Nurmijärven Vesi –liikelaitos

Tuloslaskelma	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Liikevaihto	10 370 524	12 854 195	12 854 195	13 079 745	14 012 483	13 612 483
Valmistus omaan käyttöön						
Liiketoiminnan muut tuotot	465 779	165 500	165 500	18 000	18 000	18 000
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarv. ja tavarat	-1 419 541	-1 602 657	-1 602 657	-1 497 657	-1 513 657	-1 513 657
Palvelujen ostot	-2 134 450	-2 258 726	-2 258 726	-2 256 774	-2 267 774	-2 267 774
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-1 209 756	-1 289 356	-1 289 356	-1 317 441	-1 336 039	-1 350 554
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-251 839	-216 700	-216 700	-262 200	-265 500	-267 800
Muut henkilösivukulut	-43 287	-48 220	-48 220	-37 360	-37 910	-38 350
Poistot ja arvonal.	-3 127 606	-3 100 000	-3 100 000	-3 400 000	-3 500 000	-3 700 000
Liiketoiminnan muut kulut	-308 061	-175 357	-175 357	-184 458	-180 458	-175 458
Liikelylijäämä (-alijäämä)	2 341 763	4 328 679	4 328 679	4 141 855	4 929 145	4 316 890
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot						
Muut rahoitustuotot	6 419					
Kunnalle maksetut korkokulut	-158 336			-150 000	-150 000	-150 000
Korkokulut	-76 050	-76 000	-76 000	-76 000	-76 000	-76 000
Korvaus peruspääomasta	-162 000	-162 000	-162 000	-162 000	-162 000	-162 000
Muut rahoituskulut						
Ylijäämä (alijäämä) ennen var.	1 951 796	4 090 679	4 090 679	3 753 855	4 541 145	3 928 890
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)						
Varausten lis. (-) tai väh. (+)						
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	1 951 796	4 090 679	4 090 679	3 753 855	4 541 145	3 928 890

Rahoituslaskelma	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toiminnan rahavirta	5 079 402	7 190 679	7 190 679	7 153 855	8 041 145	7 628 890
Liikeliijäämä	2 341 763	4 328 679	4 328 679	4 141 855	4 929 145	4 316 890
Poistot ja arvон alennukset	3 127 606	3 100 000	3 100 000	3 400 000	3 500 000	3 700 000
Rahoitustuotot- ja kulut	- 389 967	- 238 000	- 238 000	-388 000	- 388 000	- 388 000
Investointien rahavirta	- 8 101 886	- 5 700 000	- 5 700 000	-11 100 000	- 15 550 000	- 13 345 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	- 8 101 886	- 5 700 000	- 5 700 000	-11 100 000	- 15 550 000	- 13 345 000
Rahoitusosuudet inv.menoihin						
Vars. toiminta ja inv., netto	- 3 022 483	1 490 679	1 490 679	-3 946 145	- 7 508 855	- 5 716 110
Käyttöomaisuusinvestointien muutos, %		-29,6		94,7	40,1	-14,2
Vuosikate nettoinvestoinneista, %	28,9	75,9		37,3	31,7	32,3
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys muilta						
Lainakannan muutokset						- 3 000 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset						
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset						- 3 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta						
Lyhytaikaisten lainojen muutos						
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalm. muutokset	3 009 513	1 300 000				
Saamisten muutos kunnalta	1 556 030					
Saamisten muutos	-19 278					
Korottomien velkojen muutos kunnalta	557 619					
Korottomien velkojen muutos	915 142					
Rahoituksen rahavirta	3 009 513	1 300 000	0	0	0	-3 000 000
Rahavarojen muutos						
Lainakanta	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	0
Asukasluku	44 773	45 417	45 144	45 550	45 945	46 483
Investoinnit / asukas	181,0	125,5	126,3	243,7	338,4	287,1
Lainat/asukas	67	66	66	66	65	0
HTV 1	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Yhteensä	22,2	23,5	23,5	23,5	23,5	23,5

Olellaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TA24)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Myyntituotot		
	Anoran jätevesimaksusopimuksen uudistus, Perttulan VOK	430 000	
	Liittymismaksutulojen lasku		-200 000
	Muut toimintatuotot		
	Tuottojen siirto myyntituottoihin		-160 000
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Henkilöstökulut		
	Yleiskorotukset ja järjestelyerät	65 000	
	Aineet, tarv. ja tavarat		
	Sähkökustannusten säästöt ja materiaalihankintojen supistus		-105 000
	Poistot		
	Poistosuunnitelman tarkennukset	300 000	

Liikelaitoksen strategia

Nurmijärven Vesi –liikelaitos huolehtii toiminta-alueensa vesihuoltopalvelujen tuottamisesta pitkäjänteisesti ja asiakaslähtöisesti.

Liikelaitoksen tavoitteet

Nurmijärven Vesi –liikelaitoksen johtokuntaan nähden sitovat tavoitteet on esitetty alla.

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso				Mittarin tavoitetaso	Toimenpiteet
		TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025		
Asiakastyytyväisyyden paraneminen	Asiakastyytyväisyystutkimuksen WACSI -indeksi (asteikko 4-10)	8,55	8,69	>8,58	>8,58	Ulkoyhteistyön ja sisäisen viestinnän kehittäminen maailman tilanne huomioiden	
Vedenjakelun toimitusvarmuus	Putkiverkoston suhteellinen määrä (kpl/100 km/vuosi)	-	2,8	3,3	3,3	Vesijohtoverkoston mallinnuksen kehittäminen ja tulosten laajempi hyödyntäminen sekä vedenjakelun optimointiohjelman	
Talousveden laatu	Laatuvaatimukset ja -tavoitteet täyttävä vedenlaatu (%)	-	100	100	100	Ennakoivien toimenpiteiden tehostaminen	
Vesijohtoverkoston vuotovesimäärän vähentäminen	Verkostomittaroinnin kehittäminen aluemittauskaivoja ja etäluentaa hyödyntämällä, aluemittauskaivojen raportointijärjestelmä käytössä (K/E) 2024, etäluennan pilotointi toteutettu 2025 (K/E)	0	0	K	K	Seuranta- ja raportointijärjestelmän hyödyntäminen, suhteellisen vuotovesimäärän pienentäminen (2024 ja 2025)	
Henkilöstön työtyytyväisyys pysyy hyvänä	Henkilöstökyselyn arvosana (asteikko 1-5)	-	3,2	>2,8	>2,8	Henkilöstökyselyn kautta esille tulevien kehittämistarpeiden toteuttaminen (esim. tiimilupaukset, kehittämissuunnitelmat)	

Toiminnan kuvaus

Nurmijärven Vesi –liikelaitos vastaa toiminta-alueellaan talousveden hankinnasta ja jakelusta sekä jätevesien poisjohtamisesta ja puhdistamisesta.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vedentuotanto jatkuu nykyisillä pohjavesilaitoksilla ja uudella Teilinummen tekopohjavesilaitoksella, jolla turvataan riittävä laadukkaan talousveden saanti pitkälle tulevaisuuteen. Veden käytön ennustetaan pysyvän nykyisellä tasolla, mikä mahdollistaa Valkojan, Savikon ja Kaninlähteen siirtymisen varavedenottamoiksi.

Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon korvataan nykyisen viereen arviolta 2026–2028 rakennettavalla uudella jätevedenpuhdistamolla. Valittu vaihtoehto sisältää ympäristöluvan, puhdistustoiminnan ja talouden näkökulmista vähiten riskejä.

Uusien verkostojen rakentamista ja verkostosaneerauksia sekä tuotantolaitosten uudisrakentamista ja perusparannuksia toteutetaan rakentamishjelman mukaisesti. Verkoston ja laitosten kunnossapitoa tehostetaan.

Varautuminen ja kokonaisturvallisuus on noussut vieläkin vahvemmin toiminnan keskiöön. Kaikenlaiset ja jopa yllättävät häiriöt ovat mahdollisia. Viranomais- ja sidosryhmätyöskentelyä on tehostettu huomioiden vallitseva tilanne Euroopassa.

Asiakaspalvelu jatkuu nykyisellä toimintatavalla. Asiakastytyväisyys tutkimus toteutetaan vuosittain.

Toiminnan painopistealueet

Veden tuotannon turvaaminen

Teilinummen tekopohjavesilaitos on otettu tuotantokäyttöön. Klaukkalan, Kirkonkylän ja Rajamäen vesitornit on rakennettu 1970-luvulla ja ne ovat elinkaarensa loppupuolella. Klaukkalan uuden vesitornin suunnittelu on käynnissä ja rakentaminen aloitetaan 2025.

Nykyisillä pohjavedenottamoilla toteutetaan ylläpitäviä ja toimintaa varmentavia investointeja.

Jätevedenpuhdistuksen toiminta

Jätevesien puhdistusta jatketaan nykyisillä paikoilla. Kirkonkylän uuden, nykyisen viereen sijoittuvan, jätevedenpuhdistamon suunnittelu alkaa loppuvuonna 2024.

Jätevedenpumppaamoiden saneerausta jatketaan. Siirtoviemäripumppaamoilla tehdään ylläpitäviä investointeja.

Anora oyj:n (Altia oyj) ja Nurmijärven Veden vanha teollisuusjätevesisopimus on irtisanottu päättyväksi 30.6.2024. Uuden teollisuusjätevesisopimuksen neuvottelut ovat edenneet ja uusi sopimus astunee voimaan loppuvuodesta 2024 alkaen.

Maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain hulevesiä koskevat säännökset muuttuivat 1.9.2014. Lainsäädännön uudistuksen myötä hulevesien hallinta ei enää sisälly vesihuoltoon, vaan hulevesien vastuuasiat on kirjattu maankäyttö- ja rakennuslain puolelle. Muutosten myötä kokonaisvastuu hulevesien hallinnan järjestämisestä on kunnalla.

Nurmijärvellä suunnitelmassa oli reagoida lainsäädännön muutokseen siirtämällä hulevesiverkosto vesihuoltolaitokselta kunnalle, jolloin kunta vastaisi kokonaisuudessaan hulevesien hallinnasta ja siihen liittyvistä järjestelmistä. Jatkossa Nurmijärven Vesi -liikelaitos avustaisi kuntaa tässä työssä tarvittavin osin palvelusopimuksen mukaisesti. Asiaa edistetään vuonna 2024–2025 laatimalla kunnan kanssa yhteistyössä hulevesiohjelma ja -suunnitelma.

Verkostosaneeraus

Rakentamishjelmakaudella 2025–2029 verkostosaneerausmäärää joudutaan hieman laskemaan isojen laitoshankkeiden ja päävesijohtojen uudisrakennushankkeiden takia. Tästä syystä kauden aikana saadaan vuositasolla keskimäärin saneerattua vain noin 0,5 % verkostopituudesta. Jätevedenpuhdistamohankkeen valmistuttua verkostosaneeraustasoa nostetaan taas vähintään aikaisempaan hieman yli 1 % tasoon.

Vuotovesien hallinta

Vuotovesien hallinta on tärkeää, koska vesijohtoverkoston vuotovedet lisäävät pumppaustarvetta vedenottamoilla ja vesijohtoverkostossa. Viemäriin tulevat hulevedet varaavat jätevedenpuhdistamoilta kapasiteettia, aiheuttavat prosessihäiriöitä ja huonontavat puhdistustulosta. Vuotovesien hallintaa tehostetaan ensin vesijoh-

toverkoston puolella ja taloussuunnittelukauden loppupuolella painopistettä siirretään viemäriverkoston vuotohallintaan. Vesijohtoverkoston vuotovesien hallintaa parantava aluemittausjärjestelmän laitekaivojen rakentamista jatketaan vuoden 2024 aikana ja koko hanke pyritään saamaan valmiiksi vuoden 2025 loppuun mennessä nykyisen vesijohtoverkoston osalta.

Henkilöstösuunnitelma

Nurmijärven Vesi –liikelaitokseen ei esitetä perustettavaksi uusia vakansseja vuodelle 2025. Lähes kymmenen vuotta määräaikaisilla työsuhteilla täytetty Projekti-insinööriin vakanssi esitetään vakinaistettavaksi vuoden

Investoinnit

Investoinnit on kuvattu tarkemmin Nurmijärven Veden rakentamishjelmassa vuosille 2025–2029.

Rakentamishjelmassa on kaksi isompaa hanketta, joiden toteutumisaikataulut tarkentuvat, joten näiltä osin rakentamishjelman suunnitelmavuodet 2026–2029 ja investointien kokonaismäärärahat tarkentuvat.

Etäluettavat vesimittarit

Vesimittareiden vaihdot ovat olleet keskeytyksissä koronaepidemian aikana ja sen jälkeen. Etäluettavat mittarit ovat kehittyneet ja niiden tuoma hyöty on kiistaton ja ne mm. mahdollistavat arviovesilaskuista luopumisen. Vuoden 2024 aikana valmistellaan hankintaa, tutustutaan erilaisiin vaihtoehtoihin ja valmistellaan järjestelmämuutoksia sekä testataan pilotoimalla eri mittarivaihtoehtoja. Mittarivaihdot alkavat loppuvuodesta 2025 jatkuen useita vuosia.

2025 alusta. Eläköitymisen ja muiden henkilöstömuutoksien takia vapautuviin tehtäviin rekrytoidaan uudet henkilöt.

Kirkonkylän uuden jätevedenpuhdistamohankkeen kustannusarvio tarkentunee 2025. Vedenjakelun varmuuden ja vedenjakelukapasiteetin parantamiseksi kirkonkylän ja Klaukkalan välille on rakennettava uusi päävesijohto. Päävesijohdon suunnittelu on alkamassa ja rakentaminen vuosien 2025–2026 aikana.

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

	TP2023	TPE2024	TA2025
Talousveden myynti (1000 m3)	1 724	1839	1839
Jäteveden myynti (1000 m3)	1 957	2101	2101
Vesijohtoverkoston pituus (km)	359	378	380
Jätevesiviemäriverkoston pituus (km)	312	328	330
Hulevesiviemäriverkoston pituus (km)	199	200	200
Käyttöpaikat vesijohtoverkostossa (kpl)	7 921	8025	8075
Käyttöpaikat jätevesiviemäriverkostossa (kpl)	7 464	7505	7575

Aleksia -liikelaitos

Aleksia -liikelaitos

Tuloslaskelma	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Liikevaihto	9 257 400	9 471 609	9 471 609	9 411 787	9 481 133	9 500 013
Valmistus omaan käyttöön						
Liiketoiminnan muut tuotot	176 973	80 700	123 700	107 900	108 900	108 900
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 248 402	-2 248 600	-2 298 600	-2 173 150	-2 229 350	-2 229 350
Palvelujen ostot	-1 017 260	-1 006 029	-1 006 029	-1 066 406	-1 082 106	-1 085 406
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-4 020 721	-4 169 235	-4 169 235	-4 196 932	-4 230 222	-4 243 222
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-821 856	-816 300	-816 300	-829 500	-835 400	-837 600
Muut henkilösivukulut	-145 024	-158 510	-158 510	-120 130	-121 250	-121 630
Poistot ja arvonal.	-73 553	-100 000	-60 000	-62 000	-62 000	-62 000
Liiketoiminnan muut kulut	-915 284	-1 053 635	-1 053 635	-1 026 705	-1 026 705	-1 026 705
Liikelylijäämä (-alijäämä)	192 272	0	33 000	44 864	3 000	3 000
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	12 890					
Muut rahoitustuotot	389					
Korkokulut						
Korvaus peruspääomasta						
Muut rahoituskulut	-27					
Ylijäämä (alijäämä) ennen var.						
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)						
Varausten lis. (-) tai väh. (+)						
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	205 524	0	33 000	44 864	3 000	3 000

Rahoituslaskelma	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
Toiminnan rahavirta	279 077	100 000	93 000	106 864	62 000	62 000
Liikelyljäämä	192 272		33 000	44 864		
Poistot ja arvon alennukset	73 553	100 000	60 000	62 000	62 000	62 000
Rahoitustuotot- ja kulut	13 252					
Investointien rahavirta	- 64 760	- 100 000	- 100 000	-100 000	- 100 000	- 100 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	- 64 760	- 100 000	- 100 000	-100 000	-100 000	- 100 000
Rahoitusosuudet inv.menoihin						
Vars. toiminta ja inv., netto	214 317		- 7 000	6 864	- 38 000	- 38 000
Käyttöomaisuusinvestointien muutos, %		54,4	54,4	0	0,0	0,0
Vuosikate nettoinvestoinneista, %	-410,5	-100,0	-93,0	-107	-62,0	-62,0
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset				0		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset						
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset						
Lyhytaikaisten lainojen muutokset						
Muut maksuvalm. muutokset	-213 611	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	-235 595					
Lyhytaik. saamisten muut.	51 922					
Korottomien velkojen muut.	-29 938					
Liittymismaksujen muutos						
Rahoituksen rahavirta	-213 611	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	706	0	-7 000	6 864	-38 000	-38 000
Lainakanta						
Asukasluku	44 773	45 144	45 144	45 550	45 945	46 483
Investoinnit / asukas	-1	-2	-2	-2	-2	-2
Lainat/asukas	0	0	0	0	0	0

Olennaiset muutokset vuonna 2025 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TA24)			
Tulot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Myyntituotot		
	ruokapalvelun sisäistä myyntiä vähemmän		-59 822
	ruokapalvelun ulkoista myyntiä enemmän,		
	Kiertonet-myynti	27 200	
Menot	Muutos	Lisäys (+)	Vähennys (-)
	Henkilöstökulut		
	palkat ja palkkiot: palkankorotukset	27 697	
	eläkekulut	13 200	
	muut henkilöstösivukulut		-38 380
	Palvelujen ostot		
	sisäisten ICT-kulujen nousun vaikutus	60 377	
	Aineet, tarv. ja tavarat		
	ruokapalvelujen suoritettävien pienemmen vaikutus elintarvikemäärärahoihin, säästöt eri tileiltä		-75 450
	Muut toimintakulut		
	säästöt eri tileiltä, Aitohelmen keittiön vuokra jäänyt pois		-26 930

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	2026	2027
HTV 1						
Yhteensä	140,8	156	150	150	150	150
vakinaisia		136	134	134	134	134
sijaisia,määräaikaisia		20	16	16	16	16
Eläkkeelle jääviä, arvio		7	7	3	5	6

Aleksia-liikelaitoksen suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2023	TPE2024	TA2025
ruokapalvelu hinta e/ateria	3,21	3,32	3,32
suorite (kpl)	2 201 945	2 155 854	2 096 754
siivouspalvelu e/m2/v, oma siivous	22, 09	25,93	26,9
siivottavat neliöt, oma siivous	88 940	90 169	90 371

Liikelaitoksen visio ja strategia

Liikelaitoksen visio pohjautuu Nurmijärven kunnan strategian painopistealueeseen Hyvinvoiva Nurmijärvi, Panostamme vaikuttaviin ja oikea-aikaisiin peruspalveluihin.

Aleksian visiona on: Hyvä ruoka, puhtaat tilat, hyvinvoiva työntekijä ja tyytyväinen asiakas.

Kuuntelemme asiakasta ja tuemme vuorovaikutteisesti asiakkaan arjen toimintaa.

Tarjoamme kullekin asiakasryhmälle maistuvia omakehityksellisesti, vastuullisesti ja taloudellisesti tuotettuja aterioita ja arkiruokakokemuksia. Käyttäjäasiakkaiden vaikutuskeinoja lisätään rohkeasti. Työt ovat tasapuolisesti mitoitettuja, henkilöstö toimii ruokakasvattajina ja kuntaruokailun asiantuntijoina.

Tarjoamme asiakkaillemme oikeantasoista, asiakkaan kanssa yhteisesti sovittua ja vastuullista siivouspalvelua. Siivoustyön mitoitukset ovat realistisia ja asiantuntevuuteen perustuvia.

Tavoitteet

Strategian painopistealue: Panostamme vaikuttaviin ja oikea-aikaisiin peruspalveluihin

Tavoite	Tavoitteen mittari	Lähtötaso		Mittarin tavoitetaso	Toimenpiteet
		TP 2023	TA 2024	TAE 2025	
Taloudellinen toiminta	ruokapalvelun hinta e/ateria	3,21	3,32	3,32	talouden seuranta ja mahdollisten korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen
Taloudellinen toiminta	siivouksen hinta e/m ²	22,09	25,94	26,9	talouden seuranta ja mahdollisten korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen
Taloudellinen toiminta	positiivinen tilikauden tulos	tulot kattavat menot	tulot kattavat menot	tulot kattavat menot	talouden seuranta ja mahdollisten korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen
Taloudellinen toiminta	kilpailukykyinen hintataso verrattuna muihin palveluntuottajiin	markkinakartoituksen mukaan kilpailukykyinen hintataso verrattuna muihin palveluntuottajiin	markkinakartoituksen mukaan kilpailukykyinen hintataso verrattuna muihin palveluntuottajiin	toteutuneiden hintojen vertailu ravitsemis- ja siivouspalvelujen tuottajahintaindeksiin	tilinpäätöksen yhteydessä vertailu
Henkilöstön työtyytyväisyys pysyy hyvänä	henkilöstökyselyn arvosana	3,4 (asteikko 1-5)	3	3,5	vastausten perusteella esille tulevien kehittämistarpeiden toteuttaminen
Asiakastytyväisyys pysyy hyvänä	asiakastytyväisyyskyselyn arvosana	päiväkodit: 4,17 koulut: 4,3 (asteikko 1-5)	4	4,2	vastausten perusteella esille tulevien kehittämistarpeiden toteuttaminen
Asiakastytyväisyys pysyy hyvänä	kouluterveyskyselyn kysymyksen "Koululounas on laadultaan hyvää", %	Nurmijärven tulos 4-5.lk: 55,3% 8-9.lk :35,9%	ei ollut mittarina	sama tai parempi tulos kuin vuonna 2023	oppilaiden osallistaminen, yhteistyön kehittäminen, vaikutusmahdollisuuksien lisääminen, ruoan laadun seuranta ja arviointi
Hävikin hallinta	a) elintarvikejättemäärä vähentynyt % edellisestä vuodesta, b) elintarvikejättemäärän arvo e/vuosi (4 e/kg) c) seurataan kokonaishävikkiä, kg (elintarvikejäte, ResQ-myynti, lahjoitettu ruoka)	a) pohjaluku on kerätty: arvio elintarvikejättemäärästä vuonna 2023 on 82 000 kg (yht. 328 000 C, elintarvikejäte 4 C/kg). Arvio koko vuodelle on laskettu 3 kk mittauksien perusteella. Jatkossa mittaus on päivittäistä ja jatkuvaa. Seurannan mittaria tulee tarkentaa seuraaville vuosille b) Tavoite on saavutettu. Myynti ollut vuonna 2022 12 382 C, vuonna 2023 23 456 C. Lisäksi Aleksia on lahjoittanut hävikkiruokaa kahdelle toimijalle.	a) 15 % vähemmän kuin vuonna 2023, b) elintarvikejättemäärän arvo vuonna 2024 (x e) c) seurannan perusteella asetetaan tavoite v.2025 talousarvioon d) lisätään ylijäämäruoan myyntiä ResQ-sovelluksella	a) 8 % vähemmän kuin vuonna 2024, b) seurataan: elintarvikejättemäärän arvo (x euroa) c) seurannan perusteella asetetaan tavoite v.2026 talousarvioon d) lisätään ylijäämäruoan myyntiä ResQ-sovelluksella	toimenpideohjelman toteutus, mitataan elintarvikejätettä, käytetään erilaisia toimenpiteitä ruokahävikin vähentämiseksi, seurataan tavoitetason toteutumista kuukausittain
Vastuulliset elintarvikehankinnat	kotimaisten elintarvikkeiden osuus, %	tiedon keruu toteutunut, kotimaisuusaste 75%	kotimaisuusaste 75%	vähintään 75 %	Nykytaso 75% on riittävä (100 % kotimaista naudanliha, siipikarja, netsemäiset maitotaloustuotteet, juustot ja peruna, satokaudella myös muut juurekset, vihannokset ja hedelmät). Päätöksenteossa tarkastellaan aina kotimaista vaihtoehtoa. Jos raaka-aineesta ei ole kotimaista vaihtoehtoa, hankintakriteerinä on vastuullisuus.

Seuranta

toteutuu suunnitellusti
toteutunee
ei toteudu

Toiminnan kuvaus

Aleksia on Nurmijärven kunnan sisäinen liikelaitos, joka tarjoaa ruoka- ja siivouspalveluja pääasiassa Nurmijärven kunnan toimialoille. Aleksialaisia työskentelee noin 80 toimipisteessä.

Liikelaitoksen perustehtävänä on tuottaa ruoka- ja siivouspalvelut palvelusopimukseen perustuen asiakaslähtöisesti, kilpailukykyisesti ja taloudellisesti kannattavasti.

Toimintamme kulmakivet:

- perustehtävän ammattitaitoinen hoitaminen
- tasainen, tilaaja-asiakkaan kanssa yhdessä sovittu palvelun laatutaso
- kuuntelemme asiakkaita ja reagoimme palvelutarvemuutoksiin joustavasti
- kehitämme palvelua yhdessä asiakkaan kanssa

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Valtuusto teki alkuvuonna 2024 päätöksen, että liikelaitos jatkaa toimintaansa eikä ruoka- ja siivouspalveluja ulkoisteta.

Kunnan talouden kiristyminen asettaa myös Aleksialle tavoitteita toiminnan edelleen kehittämiseksi ja talouden seurannalle. Inflaatio, sisäisten palvelujen hintojen nousu ja kunta-alan palkankorotukset ovat vaikuttaneet hintoihin.

Palvelujen sisältöä tarkastellaan yhdessä tilaaja-asiakkaiden kanssa ja tarvittaessa tehdään tarkennuksia sekä muutoksia. Sivistystoimiala on tilannut ruokapalvelulta 80 000 suoritetta vähemmän kuin vuonna 2024. Varhaiskasvatuksen toimintaympäristön muutokset (päiväkotien toiminnan päättyminen, alkuluokkatointi) ovat vaikuttaneet ruokapalvelun veloitukseen.

Ruokapalvelussa on myös varauduttu Nurmijärvi 250 v. juhluvuoden huomioimiseen koulu- ja päiväkotiruokai-

Aleksian pääasiallisena asiakkaana ovat kunnan toimialat, joista sivistys- ja hyvinvointitoimiala on suurin asiakas kouluineen ja päiväkoteineen. Ympäristötoimialalle myydään siivouspalveluja. Palveluja myydään myös vähäisessä määrin ulkoisille asiakkaille. Ulkoisille asiakkaille voidaan myydä palveluja korkeintaan sen verran, ettei synny kuntalain mukaista yhtiöittämisvelvollisuutta.

lussa varaamalla elintarvikemäärärahaa juhla-lounaaseen. Siivouspalvelussa siivottavat neliöt ovat nousseet n.1600 m².

Palvelua kehitetään erityisesti koulujen ja päiväkotien asiakkaille. Kehittäminen tapahtuu vuorovaikutuksessa asiakkaiden kanssa. Koulujen oppilaskuntien vaikutusmahdollisuuksia kouluruokailuun lisätään. Hävikin minimoimiseksi yhteistyötä tiivistetään koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa, sovitaan toimintamalleja ja seurataan niiden toteutumista. Selvitetään tekoälyn hyödyntämistä ruokapalvelussa ja siivouspalveluissa robotiikan käyttöönottoa uusissa rakennuksissa.

Palveluverkkoratkaisut vaikuttavat myös Aleksian palveluihin. Palvelut sopeutetaan asiakkaan toiminnan ja tarpeen mukaan mm. väistötiloissa sekä uusien tilojen käyttöönoton yhteydessä. Vuonna 2025 valmistaudutaan Rajamäen kampuksen toiminnan käynnistymiseen.

Toiminnan painopistealueet

- ruokahävikin hallinta yhdessä koulutus- ja varhaiskasvatustalouden kanssa
- käyttäjäasiakkaiden osallistaminen ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen palvelun kehittämiseen
- palvelujen tarkastelu ja toiminnan sopeuttaminen vastaamaan asiakkaan palvelutarvetta

Henkilöstösuunnitelma

Aleksia-liikelaitokseen ei esitetä perustettavaksi uusia vakansseja tällä talousarviokaudella.

Investoinnit

Vuodelle 2025 Aleksia-liikelaitos on varannut investointimäärärahaa keittiölaitteiden uusintaan tarpeen mukaan ja siivousrobotin hankkimiseen Rajamäen kampukselle.

vuodelle 2025 esitetään 100 000 e
vuodelle 2026 esitetään 100 000 e
vuodelle 2027 esitetään 100 000 e

Tytäryhteisöt

Kiinteistö Oy Aitohelmi

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2023	TA+muutokset 2024	Esitys TA 2025	2026	2027
Liikevaihto	130 092	139 960	139 960	139 960	139 960
Liiketoiminnan muut tuotot					
Liiketoiminnan kulut	-141 849	-133 008	-134 939	-135 000	-135 000
Suunnitelman mukaiset poistot					
Liiketoiminnan muut kulut					
Liikevoitto/ -tappio	-11 757	6 952	5 021	4 960	4 960
Rahoitustuotot- ja kulut	323				
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot					
Tilikauden tulos	-11 434	6 952	5 021	4 960	4 960

Tunnusluvut	TP 2023	TA+muutokset 2024	Esitys TA 2025	2026	2027
Liikevaihdon muutos, %		7,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Investoinnit	0	0	0		
Investointien tulo-rahoitus, %	0	0	0		
Lainakanta	0	0	0		
Taseen loppusumma	1 245 635	1 236 452	1 235 000	1 234 000	1 234 000
Sijoitetun pääoman tuotto, %					
Omavaraisuusaste, %					
Henkilöstömäärä					

Strategia

Kiinteistö pidetään toimintakunnossa vuosittaisella korjaus- ja kunnossapito-ohjelmalla. Kiinteistön strategiassa otetaan huomioon kunnan strategiset suuntaviivat, kuntatalouden vastuullinen johtaminen, kunnan vetovoiman ja kilpailukykyyn vahvistaminen toimivilla toimitiloilla, joissa on korkea käyttöaste.

Toiminnan kuvaus

Yhtiön tehtävä on ylläpitää palvelujen tuottamiseen sopivia toimitiloja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Toimintaympäristössä ei ole tiedossa muutoksia.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso			Mittarin tavoitetaso			Toimenpiteet
		TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	
Kiinteistö on käyttökelpoinen toimitiloina	Käyttöaste	95 %	100 %	95 %	95 %	95 %	95 %	Huolehditaan tilojen korjauksista ajallaan ja kehitetään tiloja käyttäjälahtoisesti ja proaktiivisesti

Koy Aleksis Kiventie 14

Tuloslaskelma (euroa)	TP		Esitys TA 2025	2026	2027
	2023	TA+muutokset 2024			
Liikevaihto	50 266	52 984	49 972	49 972	49 972
Liiketoiminnan muut tuotot					
Liiketoiminnan kulut	-56 055	-52 572	-49 781	-50 000	-50 000
Suunnitelman mukaiset poistot					
Liiketoiminnan muut kulut					
Liikevoitto/ -tappio	-5 789	412	191	-28	-28
Rahoitustuotot- ja kulut	-279				
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot					
Tilikauden tulos	-6 069	412	191	-28	-28

Tunnusluvut	TP		Esitys TA 2025	2026	2027
	2023	TA+muutokset 2024			
Liikevaihdon muutos, %		5,4 %	-5,7 %	0,0 %	0,0 %
Investoinnit			0		
Investointien tulorahoitus, %					
Lainakanta			0		
Taseen loppusumma	872 085	875 000	875 000	875 000	875 000
Sijoitetun pääoman tuotto, %					
Omavaraisuusaste, %					
Henkilöstömäärä					

Strategia

Kiinteistö pidetään toimintakunnossa vuosittaisella korjaus- ja kunnossapito-ohjelmalla. Kiinteistön strategiassa otetaan huomioon kunnan strategiset suuntaviivat, kuntatalouden vastuullinen johtaminen, kunnan vetovoiman ja kilpailukyvyyn vahvistaminen toimivilla toimitiloilla, joissa on korkea käyttöaste.

Toiminnan kuvaus

Yhtiön tehtävä on ylläpitää palvelujen tuottamiseen sopivia toimitiloja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Toimintaympäristössä ei ole tiedossa muutoksia

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mitta	Tavoitteen lähtötaso				Mittarin tavoitetaso		
		TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Toimenpiteet
Kiinteistö on käyttökelpoinen toimitiloina	Käyttöaste	95 %	100 %	95 %	95 %			Huolehditaan tilojen korjauksista ajallaan ja kehitetään tiloja käyttäjälähtöisesti ja proaktiivisesti

Kiinteistö Oy Nurmijärven Virastotalo

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2023	TA + muutokset 2024	Esitys TA 2025	2026	2027
Liikevaihto	217 859	229 459	230 020	230 020	230 020
Liiketoiminnan muut tuotot					
Liiketoiminnan kulut	-218 067	-243 699	-245 989	-246 000	-246 000
Suunnitelman mukaiset poistot					
Liiketoiminnan muut kulut	-111				
Liikevoitto/ -tappio	-319	-14 240	-15 969	-15 980	-15 980
Rahoitustuotot- ja kulut	203 946	274 654			
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot					
Tilikauden tulos	203 627	260 414	-15 969	-15 980	-15 980

Tunnusluvut	TP 2023	TA + muutokset 2024	Esitys TA 2025	2026	2027
Liikevaihdon muutos, %		5,3 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %
Investoinnit					
Investointien tulorahoitus, %					
Lainakanta	3 940 721	3 715 000	3 490 000	3 234 000	3 009 000
Taseen loppusumma	8 581 838	8 430 000	8 435 000	8 435 000	8 435 000
Sijoitetun pääoman tuotto, %					
Omavaraisuusaste, %					
Henkilöstömäärä					

Strategia

Kiinteistö pidetään toimintakunnossa vuosittaisella korjaus- ja kunnossapito-ohjelmalla. Kiinteistön strategiassa otetaan huomioon kunnan strategiset suuntaviivat, kuntatalouden vastuullinen johtaminen, kunnan vetovoiman ja kilpailukyvyyn vahvistaminen toimivilla toimitiloilla, joissa on korkea käyttöaste.

Toiminnan kuvaus

Yhtiön tehtävä on ylläpitää palvelujen tuottamiseen sopivia toimitiloja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Toimintaympäristössä ei ole tiedossa muutoksia.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mitta	Tavoitteen lähtötaso			Mittarin tavoitetaso			Toimenpiteet
		TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	
Kiinteistö on käyttökelpoinen toimitiloina	Käyttöaste	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	Pidetään tilat teknisesti ja turvallisesti vuokrattavassa kunnossa

Nurmijärven Sähkö-konserni

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2023	TA+muutokset 2024	Esitys TA 2025	2026	2027
Liikevaihto	40 391 467	39 106 984	35 277 496	35 630 271	35 986 574
Liiketoiminnan muut tuotot	1 589 567	881 624	1 228 243	750 000	750 000
Liiketoiminnan kulut	-25 363 829	-27 104 483	-25 557 172	-26 068 315	-26 589 682
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 423 114	-3 719 026	-4 024 526	-4 170 776	-4 322 026
Liiketoiminnan muut kulut	-3 870 558	-4 198 089	-4 485 759	-4 575 474	-4 666 984
Liikevoitto/ -tappio	9 323 534	4 967 010	2 438 282	1 565 705	1 157 882
Rahoitustuotot- ja kulut	-151 623	-610 000	-600 000	-600 000	-600 000
Tilinpäättösiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot	-2 613 983	-639 455	-61 346	-193 141	-111 576
Tilikauden tulos	6 557 928	3 717 555	1 776 936	772 564	446 306

Tunnusluvut	TP 2023	TA+muutokset 2024	Esitys TA 2025	2026	2027
Liikevaihdon muutos, %		-3,2 %	-9,8 %	1,0 %	1,0 %
Investoinnit	8 761 820	10 300 000	11 000 000	11 700 000	12 100 000
Investointien tulorahoitus, %	112 %	48 %	55 %	44,7 %	39,4 %
Lainakanta	11 684 211	12 000 000	12 000 000	12 000 000	12 000 000
Taseen loppusumma	128 370 861	133 000 000	135 000 000	136 000 000	136 500 000
Sijoitetun pääoman tuotto, %	13,0 %	5 %	3 %	2,0 %	1,0 %
Omavaraisuusaste, %	55,0 %	62 %	61 %	60,0 %	60 %
Henkilöstömäärä	40	41	41	41	41

Strategia

Konsernin strategisena tavoitteena on olla vahvasti paikallinen energiayhtiö, joka tarjoaa asiakkailleen kilpailukykyisesti hinnoiteltua sähköä sekä kaukolämpöä ja tuottaa siten hyvinvointia paikallisesti toiminta-alueellaan. Tavoitteena on korkean asiakastytyväisyyden ylläpitäminen, sähköenergian hankinta lähteistä, joissa tuotanto on mahdollisimman ympäristöystävällistä sekä vastaavasti kaukolämmön tuotanto lähes yksinomaan uusiutuvilla puupolttoaineella. Yhtiö osallistuu myös kannattaviin ja ympäristöystävällisiin tuotantohankkeisiin.

Yhtiön keskeiset strategiset tavoitteet ovat:

1. Kasvamme, kehitymme ja menestymme yhtiönä
2. Jokainen asiakas tuntee Nurmijärven Sähkön omakseen
3. Motivoitunut, strategiaa fiksusti toteuttava henkilöstö

Yhtiön arvot ovat: paikallinen, uudistuva ja vastuullinen.

Toiminnan kuvaus

Konsernin toiminta-ajatuksena on tuottaa asiakkailleen energiapalveluita ympäristövastuullisesti ja kustannustehokkaasti. Yhtiön palveluiden hinnoittelu perustuu siihen, että tarvittavat investoinnit on mahdollista toteuttaa ja kuntaomistajalle voidaan maksaa kohtuullista osinkoa. Yhtiö ei pyri maksimoimaan voittoa, vaan tehokkaan toiminnan tuomia hyötyjä jaetaan suoraan kuntalaisille edullisen kaukolämmön ja sähkön siirtohinnan muodossa. Yhtiön keskeisiä toimintoja ovat sähkönmyynti ja jakelu (ml. sähköverkkojen ylläpito ja uusinvestoinnit) sekä kaukolämmön tuotanto ja myynti. Yhtiöllä on ja yhtiö hankkii aktiivisesti tuotanto-osuuksia, minkä tavoitteena on

lisätä omavaraisuutta pitkällä aikajänteellä, silloin kun se on taloudellisesti kannattavaa. Sähköntuotannon lisääminen perustuu päästöttömiin tai uusiutuviin tuotantomuotoihin. Yhtiön toiminnot tukevat kuntakonsernia sen strategian toteuttamisessa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Siirtoliiketoiminta: Verkkoyhtiöiden regulaatiomallin mukainen sallittu tuotto tulee laskemaan. Uus- ja myöskin korvausinvestoinnit pysyvät melko korkealla tasolla, mutta säävarmuusinvestoinnit pienenevät edelleen. Fingridin kantaverkkomaksut palautuvat ennalleen, mikä nostaa kulutasoja (ei Fingridin hinnanalennusten aiheuttamaa hyötyä, kuten 2024). Asiakaskasvu on positiivista.

Lämpöliiketoiminta: Kilpailuympäristössä ei merkittäviä muutoksia. Polttoainekustannuksissa (puupolttoaineet) on edelleen hinnannousupaineita. Päästöoikeuksien vaikutus tulokseen tilikaudella 2025 on todennäköisesti positiivinen, koska yhtiön strategian mukainen uusiutuvien polttoaineiden käyttöaste (95 %) on toteutettavissa. Rakentamisen vähentyminen pitää asiakaskasvun hyvin pienenä.

Sähkönmyyntiliiketoiminta: Kilpailutilanne on haastava kovan hintakilpailun ja sähkön markkinahintojen vaikean ennustettavuuden vuoksi. Yhtiö soveltaa sähkönhankinnassaan riskikäsi-kirjaa, jonka mukaisilla suojauksilla rajataan riskiä hintaheilahdeluja vastaan. Hintataso on keskimäärin matala, mikä tuo haasteita tuotanto-osuuksien kannattavuudelle. Asiakastrendi on lievästi laskeva.

Suoritteet

PALVELU	Mittari	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Siirtoverkon volyymi	MWh	419 273	440 041	442 000	464 100	487 305
Lämmöntuotannon volyymi	MWh	137 040	138 311	136 000	142 800	149 940
Sähkönmyynnin volyymi	MWh	153 186	146 468	137 372	135 998	134 638
Vuokraustuotot kiinteistöstä Lt. Muut tuotot		463 860	360 457	369 468	378 705	388 172

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso		Mittarin tavoitetaso				Toimenpiteet
		TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	
Uusiutuvan energian osuus kaukolämmön tuotannosta vähintään 95%	Biopolttoaineiden käyttö suhteessa polttoaineiden kokonaiskäyttöön	Toteutunut (98 %)	Toteutunut (97%)	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Ylläpidetään ympäristötavoitteen mukaista tasoa lämpöverkon ja lämpöasemien osalta.
Sähkön siirtohintaa alle valtakunnan keskiarvon	Yhtiön siirtohintaa verrattuna Energiaviraston julkaiseman siirtohintataulukon mukaiseen keskiarvohintaan tyypikkäkäyttäjistä	Toteutunut	Toteutunut	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Seurataan markkinatilannetta hintakeskiarvojen osalta ja pidetään oma hinnoittelu kilpailukykyisenä verrattuna vastaavankaltaisiin yrityksiin.
Konsernin pitkänajan liikevoitto kestävällä tasolla, joka mahdollistaa nykytasoisien osinkojen maksun kunnalle	Liikevoitto (%)	Toteutunut (10,8 %)	Toteutunut (23,1 %)	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Seurataan yhtiön kannattavuutta ja reagoidaan muutoksiin.

Nurmijärven Kodit OY

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2023	TA+muutokset 2024	Esitys TA 2025	2026	2027
Liikevaihto	14 849 904	16 131 517	16 511 687	17 337 271	18 204 135
Liiketoiminnan muut tuotot	233 092	36 653	0		
Liiketoiminnan kulut	-11 998 717	-10 852 920	-10 820 371	-11 361 390	-11 929 459
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 415 367	-2 369 578	-2 359 295	-2 359 295	-2 359 295
Liiketoiminnan muut kulut	-147 406	-101 544	-178 648	-187 580	-196 959
Liikevoitto/ -tappio	521 506	2 844 128	3 153 373	3 429 006	3 718 421
Rahoitustuotot- ja kulut	-1 553 615	-1 889 917	-1 957 774	-2 055 663	-2 158 446
Tilinpäätössiirrot	1 040 428	-954 211	-1 195 599	-1 373 344	-1 559 976
Tuloverot ja muut välittömät verot					
Tilikauden tulos	8 319	0	0	0	0

Tunnusluvut	TP 2023	TA+muutokset 2024	Esitys TA 2025	2026	2027
Liikevaihdon muutos, %	1,0 %	8,6 %	2,4 %		
Investoinnit	582 498	0	0		
Investointien tulorahoitus, %					
Lainakanta	86 174 273	82 817 696	79 415 681	76 129 521	72 965 971
Taseen loppusumma	89 827 097	87 390 000	85 196 191	81 910 031	78 746 481
Sijoitetun pääoman tuotto, %	0,6 %				
Omavaraisuusaste, %	1,2 %				
Henkilöstömäärä	12		13	13	13

Strategia

Nurmijärven Kodit uudisti strategiansa vuonna 2022. Tehtävämme on luoda hyvän arjen puitteita Nurmijärvellä. Strategiset tavoitteemme vuonna 2025 ovat, että sähköinen asiointi toimii, asuntokanta on päivitetty tulevaisuuden tarpeisiin, asukkaat ovat mukana asumisen kehittämisessä ja testaus ja pilotointi on talon tapa. Visionamme on olla vuonna 2025 Nurmijärven halutuin vuokranantaja, asumisen kehittäjä, arvostettu työnantaja ja yhteistyökumppani. Arvojemme mukaisesti toimimme arvostavasti, rohkeasti ja vastuullisesti. Vuoden 2025 aikana laaditaan strategia seuraavalle nelivuotiskaudelle 2026-2029.

Toiminnan kuvaus

Nurmijärven Kodeilla on n. 1750 vuokratia Nurmijärven Klaukkalassa, Kirkonkylässä, Rajamäellä ja Röykässä.

Toimintaa ja tietojärjestelmiä on kehitetty viime vuosina voimakkaasti vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä. Sähköisiä palveluita kehitetään jatkuvasti ja valtaosa asukasryhdenotoista tapahtuu jo sähköisesti.

Omaisuutta kehitetään jatkuvasti ja pitkäjänteisesti siten, että se vastaa kysyntää ja käyttöaste saadaan nousuun. Mesiangerontien uudiskohteen rakentaminen pyritään käynnistämään vuonna 2025. Kunnossapitoa ohjaa pitkän tähtäimen korjaussuunnitelma.

Tietojärjestelmien kehittämisen tavoitteena on palvella asunnonhakijoita sekä asukkaita joustavasti ja tehokkaasti sekä

varmistaa tehokas tiedonkulku ja asioiden hoito niin asukkaiden kuin yhteistyökumppaneidenkin kanssa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Asiakaskäyttäytymisen muutostrendit vaikuttavat myös asumiseen: asunnon hakijat ja asukkaat odottavat helppoa ja nopeaa asiointia, vuorokaudenajasta riippumatta. Sähköinen asiointi ja avoin tiedonkulku ovat välttämättömyys. Odotukset ovat kasvussa myös asumisen ja asuinympäristön laadun suhteen. Asukkaat odottavat vuokratilanteita entistä parempaa varustelua ja viihtyisämpää ympäristöä.

Asumisen kustannukset ovat jatkuvasti nousseet ja inflaation odotetaan jatkuvan voimakkaana vuonna 2025, mikä pakottaa tehostamaan toimintaa entisestään. Korkea inflaatio epävarmuutta kustannusten arvioimisessa sekä painetta vuokrien nostamiseen. Myös arvonlisäverokannan nosto vaikuttaa suoraan vuokriin.

Vuokra-asuntojen kysynnän arvioidaan jatkuvan vahvana myös epävarmoina ja taloudellisesti haastavina aikoina. Vuokra-asuntojen tarjonta on lisääntynyt merkittävästi vuoden 2023 loppupuolelta lähtien, mikä on näkynyt käyttöasteessa. Asumistuen muutokset sekä tulorajojen käyttöönotto ara-asunnoissa tuovat lisähaasteita vuokraukseen.

Suoritteet

PALVELU	Mittari	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Vuokraustoiminta	Liikevaihto	14 849 904	16 131 517	16 511 687	17 007 038	17 857 389

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso			Mittarin tavoitetaso			Toimenpiteet
		TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	
Olemme alueen halutuin vuokranantaja	Asukkaiden suositteluindeksi	64	71	70	70	70	70	Asukaspalautetta seurataan säännöllisesti ja reagoidaan tarvittaessa. Tavoitettavuutta parannetaan entisestään. Uudet asukkaat kontaktoidaan henkilökohtaisesti muuton jälkeen.
Olemme haluttu työnantaja	Henkilöstön suositteluindeksi	61	90,75	70	70	70	70	Kehittämiseen, tiedonkulkuun ja yhteisöllisyyteen panostetaan
Vuokrasaatavien osuus liikevaihdosta	% liikevaihdosta	1,1	1,6	1	2,0	1,5	1	Tehostetaan työskentelyä ja parannetaan järjestelmiä. Panostetaan asumisneuvontaan.
Asunnot ovat haluttuja	Käyttöaste	98,6	97,4	97	95,0	95,5	96,0	Kehitetään markkinointia ja vuokraustoimintaa. Kunnostetaan kohteita ja asuntoja järjestelmällisesti.

Rajamäen Uimahalli Oy

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2023	TA+muutokset 2024	Esitys TA 2025	2026	2027
Liikevaihto	1 809 329	1 673 109	1 850 000	1 905 000	1 962 150
Liiketoiminnan muut tuotot	784 997	640 000	620 000	600 000	600 000
Liiketoiminnan kulut	-1 547 699	-1 453 623	-1 560 373	-1 607 184	-1 655 399
Suunnitelman mukaiset poistot	-665 435	-660 000	-660 000	-660 000	-660 000
Liiketoiminnan muut kulut	-906 621	-859 486	-909 627	-936 915	-965 022
Liikevoitto/ -tappio	-525 429	-660 000	-660 000	-699 099	-718 271
Rahoitustuotot- ja kulut	-2 358		0		
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot					
Tilikauden tulos	-527 787	-660 000	-660 000	-699 099	-718 271

Tunnusluvut	TP 2023	TA+muutokset 2024	Esitys TA 2025	2026	2027
Liikevaihdon muutos, %		-7,5 %	10,6 %	3,0 %	3,0 %
Investoinnit	0	120 000	58 000	55 000	180 000
Investointien tulorahoitus, %					
Lainakanta	12 007 000	12 007 000	12 007 000		
Taseen loppusumma	7 586 084				
Sijoitetun pääoman tuotto, %	Negatiivinen		Negatiivinen		
Omavaraisuusaste, %	Negatiivinen		Negatiivinen		
Henkilöstömäärä	21	21	21	21	21

Strategia

Rajamäen Uimahalli Oy:n toiminnan strateginen perusta on kuntalaisille tarjottavien uimahallipalvelujen sekä terveellä pohjalla olevan liiketoiminnan yhdistäminen. Kyseessä on terveyteen, hyvinvointiin ja liikuntakyvyn ylläpitoon liittyvä palveluliiketoiminta. Palvelut kilpailevat muiden vapaa-ajan aktiviteettien kanssa. Rajamäen Uimahalli haluaa olla merkittävä osa Nurmijärven kunnan ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa. Yhtiö ei tavoittele voittoa, jotta palveluhinnat pysyvät kohtuullisina, mutta tappiollista tulosta pyritään minimoimaan, jotta omistajalta tarvittava avustus yhtiölle pysyisi kohtuullisena.

Strategiset linjaukset

1. Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka
2. Tuottavuus ja taloudellisuus
3. Laatu ja vaikuttavuus

Strategisten linjausten kautta johdetulla toiminnalla tähdätään vision toteutumiseen. Visio vuodelle 2025 on olla Edelläkävijä - nyt ja tulevaisuudessa.

Toiminnan kuvaus

Vuonna 2015 käyttöön otetussa uimahallissa on kuusi allasta, kuntosali, kolme erillistä ryhmäliikuntatilaa ja kahvio. Pukuhuone-, pesu- ja saunatilat on mitoitettu palvelemaan

kerrallaan 360 asiakasta. Tilat tarjoavat hyvät mahdollisuudet kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tuottamiseen sekä ylläpitämiseen.

Uimahallin ydintuotteet ovat uinti, kuntosali ja ryhmäliikunta. Merkittävimmät oheistuotteet ovat kahviopalvelut, sekä erilaiset kurssit lapsille, perheille ja aikuisille.

Uimahallin asiakasvolyymi on ollut avaamisen jälkeen pois lukien koronavuodet (2020 ja 2021) yli 250 000/vuosi. Tällä hetkellä ennätysvuosi niin asiakasvolyymissa kuin liikevaihdossa on ollut vuosi 2023. Asiakaskäyntejä kaikkiaan 320 401 ja liikevaihto 1,8 Me.

Jotta toiminta voidaan pitää laadukkaana, niin lähivuosina pitää pystyä tekemään korjaus- ja huoltoinvestointeja vuosittain, jotka eivät sisälly käyttötalouden budjettiin.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Tällä hetkellä ja nyt suunnitellulle vuodelle 2025 suurimmat haasteet liittyvät talouteen ja niihin toimiin, joilla taloutta voitaisiin tervehdyttää heikentämättä nykyistä palvelutasoa. Toiminnassa on varmasti tehostamista ja kehittämistä, mutta on

myös suuri riski, että ei löydetä oikeita tapoja, jotka johtaa asiakasvolyymin pienenemiseen ja laadun heikkenemiseen.

Vaikka uimahalli toimiikin yhtiömuotoisena, niin sen tehtävänä ei ole tuottaa voittoa, vaan olla isolta osaltaan parantamassa kuntalaisten mahdollisuutta hoitaa ja parantaa hyvinvointiaan kohti vielä parempaa huomista.

Vuoden 2023 valtuuston päätös pienentää Uimahalliyhtiön käyttötalouden toimintatukea 60 000 eurolla seuraavan kolmen vuoden aikana asettaa toiminnalle isoja haasteita. Vuonna 2024 toimintatukea vähennettiin 20 000 € ja lisäksi toimintatuen määrässä näkyi 40 000 € vähennyksenä

koululaisiinninopetuksen osuus, joka laskutetaan sivistyspuolelta.

Toimintaympäristön muutokseksi voidaan todeta uimahallin ensi vuonna saavuttama 10-vuoden ikä. Tämä tuo tiettyjä lakisääteisiä huolto- ja kunnossapitotöitä tullessaan, joista yhtiö ei tule selviämään liiketoiminnan omilla tuotoilla. Tämän vuoksi yhtiö esittää vuodelle 2025 yhteensä 58 000 euron investointimäärärahaa.

- * painehiekkasuodattimien massojen vaihto
- * IV-kanavien puhdistus
- * höyrysaunojen höyrykehittimien uusiminen
- * kuntosalin valaistuksen vaihtaminen led-valaisimiin
- * pukuhuoneiden valaisimien vaihto

Suoritteet

PALVELU	Mittari	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Sarja- ja kk-tuotteiden osuus kävijöistä	Myydyt tuotteet	10,4 %	12 %	12 %	14 %	14 %
Kassatapahtumien keskiostos (sis. alv)		13,59 €	12,50 €	13,00 €	13,50	13,50
Oheismyynnin osuus (kahvio+muu myynti liikevaihdosta)		18,75 %	23,5 %	20,00 %	22 %	22 %

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso		Mittarin tavoitetaso				Toimenpiteet
		TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	
1. Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka	Henkilöstö kokee työilmapiirin hyväksi asteikolla 7-10 (1-10)	88 %	NPS 42 mittari vaihtunut	100 %	100 %	100 %	100 %	Koulutus, terveystapaamiset, hyvä dialogi
2. Tuottavuus ja taloudellisuus	toimintatuki/asialaskäynnit/vuosi	3,18 €**	2,37	2,28 €	2,28 €	2,28 €	2,28 €	Tuottavuuden parantaminen - oheismyynti&kulut&liikevaihto
3. Laatu ja vaikuttavuus	Asiakastyytyväisyys yli 90 %	92 %	92 %	95 %	95 %	95 %	95 %	Onnistuttuaan tuottamaan eri asiakkuuksille personoituja palveluita ja tuotteita
	Asiakaskäyntikerat/pv/vuosi	253 267***	320 412	290 000	305 000	305 000	305 000	

**= tammikuu suljettuna koronan vuoksi

*** = uimahalli oli tammikuun koronan vuoksi suljettuna

LIITTEET

Henkilöstösuunnitelma

Kaavoitusohjelmat

Kunnallistekniikan rakentamisen periaatteet

Yhteenveto avustuksista

Sisäiset toimintatuotot ja -kulut

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2025 - 2027 (14.10.2024)

*Uudet, muutettavat ja lakkautettavat vakanssit. Palkkavaikutukset 1 000 €, huomioitu 1. työkokemuksisä sekä sivukulut.
Virat (v), pysyvät työsopimussuhteet (t), määräaikaiset (m).*

Tulosalue/ Keskus/ Liikelaitos/ Tulosalue/ Yksikkö	v/t/m	alk. kk	2025 henkilöä	euroa 2025	2026 henkilöä	euroa 2026	2027 henkilöä	euroa 2027	Perustelut tiivistetysti
Elinvoimapaalvelut									
Elinvoimapaalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Viestintä- ja markkinointipalvelut									
Matkailukoordinaattori (muutos)	m		1,0	50,1		12,5			Matkailun kehittämishankkeiden toteutus. Määräaikaisuuden jatko 31.3.2026 asti. Tehtävän vakinainen tarve arvioidaan vuoden 2025 lopussa.
Viestintä- ja markkinointipalvelut yhteensä			1,0	50,1	0,0	12,5	0,0	0,0	
Talous- ja strategiapalvelut									
Talous- ja strategiapalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Hallintopalvelut									
Hallintopalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Henkilöstöpalvelut									
Henkilöstöpalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Konsernipalvelut yhteensä			1,0	50,1	0,0	12,5	0,0	0,0	

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2025 - 2027 (14.10.2024)

*Uudet, muutettavat ja lakkautettavat vakanssit. Palkkavaikutukset 1 000 €, huomioitu 1. työkokemuksisä sekä sivukulut.
Virat (v), pysyvät työsopimussuhteet (t), määräaikaiset (m).*

Tulosalue/ Keskus/ Liikelaitos/ Tulosalue/ Yksikkö	v/t/m	alk. kk	2025 henkilöä	euroa 2025	2026 henkilöä	euroa 2026	2027 henkilöä	euroa 2027	Perustelut tiivistetysti
SIVISTYS- JA HYVINVOINTITOIMIALA									
Hallinto- ja talouspalvelut									
Kotoutumisohjaaja (muutos)	v	1.1.	1	46,1		46,1		46,1	Määräaikaisena hoidetun tehtävän vakinaistaminen. Kotoutumislain muutosten aiheuttamat lisävelvoitteet: osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi on tehtävä eri perusteisesti kunnassa oleville maahanmuuttajille. Edellyttää virkasuhdetta. Ei määrärahamuutoksia verrattuna TA 2024 budjettiin.
Kehittämisasiantuntija (muutos)	t	1.1.	1,0	68,2		68,2		68,2	Toimialan kehittämissiisiantuntijan määräaikaisen tehtävän vakinaistaminen. Tehtävään on sisällynyt toimialan laajan hankekoordinoinnin lisäksi toimialan strategiatyön ja kehittämistyön koordinointi. Määräraha vaikutus 2 800 € verrattuna TA 2024 budjettiin.
Hallinto- ja talouspalvelut yhteensä			2,0	114,3	0,0	114,3	0,0	114,3	
Koulutuspalvelut									
Koulunkäynninohjaaja (uusi)	t	1.8.	10,0	91,0		218,4		218,4	Koulunkäynnin ohjaajien tarvetta on täytetty määräaikaisilla valtion erityisavustuksilla, ja niihin varatut määrärahat ovat vähenemässä. Tämä tulee vaikuttamaan merkittävästi lasten ja nuorten mahdollisuuksiin saada oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Tilanne on ristiriidassa perusopetuslakiin kirjattuun oppilaan oikeuteen saada opetukseen osallistumisen edellyttämät avustajapalvelut. Siksi esitetään ohjaajien vakinaisten tehtävien lisäämistä.
Aineenopettaja (muutos)	v	1.8.	2,0	0,0		0,0		0,0	Espanjan kielen aineenopettaja ja äidinkielen ja kirjallisuuden aineenopettaja, pysyväisluonteiseksi muuttuneen tuntiopettajuuden vakinaistaminen. Ei määräraha vaikutuksia.
Perusopetuksen lehtori (muutos)	v	1.8.	2,0	0,0		0,0		0,0	Äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori sekä liikunnan ja terveystiedon lehtori, pysyväisluonteiseksi muuttuneiden tuntiopettajuuksien vakinaistaminen. Ei määräraha vaikutuksia.
Koulutuspalvelut yhteensä			14,0	91,0	0,0	218,4	0,0	218,4	
Liikunta- ja hyvinvointipalvelut									
Liikunta- ja hyvinvointipalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Varhaiskasvatuspalvelut									

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2025 - 2027 (14.10.2024)

*Uudet, muutettavat ja lakkautettavat vakanssit. Palkkavaikutukset 1 000 €, huomioitu 1. työkokemuksisä sekä sivukulut.
Virat (v), pysyvät työsopimussuhteet (t), määräaikaiset (m).*

Tulosalue/ Keskus/ Liikelaitos/ Tulosalue/ Yksikkö	v/t/m	alk. kk	2025 henkilöä	euroa 2025	2026 henkilöä	euroa 2026	2027 henkilöä	euroa 2027	Perustelut tiivistetysti
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja (lakkauttaminen)	t	1.1.	-12,0	-265,6		-456,0		-456,0	NUUKA-toimenpiteiden mukaisesti lakkautetaan kaksitoista (12) varhaiskasvatuksen lastenhoitajan vakanssia 1.1.2025 alkaen alkuluokkatoiminnan päättymiseen liittyen.
Asiakaspalvelusihteeri (lakkauttaminen)	t	1.1.	-1,0	-38,9		-38,9		-38,9	Etuuksien maksatuksen ulkoistaminen Kelalle sekä sähköisten palvelujen lisääntyminen on vähentänyt varhaiskasvatuspalveluiden hallinnon henkilöstön tarvetta. Avoimna olleen vakanssin lakkauttaminen.
Varhaiskasvatuksen sosionomi (uusi)	t	1.8.	5	86,0		206,3		206,3	Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaisesti varhaiskasvatuksen opettajien / varhaiskasvatuksen sosionomien määrää tulee lisätä niin, että vuonna 2030 päiväkodeissa vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus. Uusien vakanssien perustamisen yhteydessä lakkautetaan 5 lastenhoitajan vakanssia.
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja (lakkauttaminen)	t	1.8.	-5	-75,4		-180,1		-180,1	Ks. em.
Päiväkodin apulaisjohtaja (muutos)	t	1.8.	3	10,6		25,3		25,3	Johtamisen kehittämisen kautta vahvistetaan varhaiskasvatuksen henkilöstön työolosuhteita sekä pito- ja vetovoimatekijöitä. Ensimmäisen vuoden pilotoinnin jälkeen apulaisjohtajatehtävillä on todettu olevan henkilöstön työhyvinvointia ja henkilöstön rekrytointia edistäviä vaikutuksia. Tehtävämuutoksen vakinaistaminen.
Varhaiskasvatuspalvelut yhteensä			-10,0	-283,3	0,0	-443,4	0,0	-443,4	
Nuorisopalvelut									
Nuorisopalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut									
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala yhteensä			6,0	-78,0	0,0	-110,7	0,0	-110,7	

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2025 - 2027 (14.10.2024)

*Uudet, muutettavat ja lakkautettavat vakanssit. Palkkavaikutukset 1 000 €, huomioitu 1. työkokemuksisä sekä sivukulut.
Virat (v), pysyvät työsopimussuhteet (t), määräaikaiset (m).*

Tulosalue/ Keskus/ Liikelaitos/ Tulosalue/ Yksikkö	v/t/m	alk. kk	2025 henkilöä	euroa 2025	2026 henkilöä	euroa 2026	2027 henkilöä	euroa 2027	Perustelut tiivistetysti
YMPÄRISTÖTOIMIALA									
Hallinto- ja talouspalvelut									
Hallinto- ja talouspalvelut yhteensä									
			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Maankäyttö ja kaavoitus									
Kaava-arkkitehti (muutos)	v	1.1.	1	56,1		56,1		56,1	Määräaikaisen kaavoitusarkkitehdin (asemakaavasuunnittelijan) vakinaistaminen asemakaavoituksen merkittävän suuren työmäärän jatkumisen vuoksi. Ei määrärahaaikutusta v. 2024 budjettiin nähden.
Maankäyttö ja kaavoitus yhteensä									
			1,0	56,1	0,0	56,1	0,0	56,1	
Tekninen keskus									
Tekninen keskus yhteensä									
			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Tilakeskus									
Rakennusautomaatioinsinööri (uusi)	t/m	1.1.	1	61,7		61,7			Uusi määräaikainen tehtävä, joka täydentää rakennushankkeissa tarvittavaa osaamista palveluostojen sijaan. Vakinainen tarve arvioidaan vuoden 2026 aikana.
Tilakeskus yhteensä									
			1,0	61,7	0,0	61,7	0,0	0,0	
Ympäristötoimiala yhteensä									
			2,0	117,8	0,0	117,8	0,0	56,1	

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2025 - 2027 (14.10.2024)

*Uudet, muutettavat ja lakkautettavat vakanssit. Palkkavaikutukset 1 000 €, huomioitu 1. työkokemuksisä sekä sivukulut.
Virat (v), pysyvät työsopimussuhteet (t), määräaikaist (m).*

Tulosalue/ Keskus/ Liikelaitos/ Tulosalue/ Yksikkö	v/t/m	alk. kk	2025 henkilöä	euroa 2025	2026 henkilöä	euroa 2026	2027 henkilöä	euroa 2027	Perustelut tiivistetysti
NURMIJÄRVEN VESI -liikelaitos									
Projekti-insinööri (muutos)	t	1.1.	1,0	49,6		49,6		49,6	Vakinainen työvoiman tarve tällä 24.1.2022 alkaen määräaikaisesti hoidetulle tehtävälle. Ei määrärahaikutusta v. 2024 budjettiin nähden.
Nurmijärven vesi yhteensä			1,0	49,6	0,0	49,6	0,0	49,6	
Nurmijärven vesi yhteensä			1,0	49,6	0,0	49,6	0,0	49,6	
ALEKSIA -liikelaitos									
Kehittäminen ja tuki									
Kehittäminen ja tuki yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pohjoinen palvelualue									
Pohjoinen palvelualue yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Keskinen palvelualue									
Keskinen palvelualue yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Eteläinen palvelualue									
Eteläinen palvelualue yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Aleksian Pata									
Aleksian Pata yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Aleksia yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2025 - 2027 (14.10.2024)

Uudet, muutettavat ja lakkautettavat vakanssit. Palkkavaikutukset 1 000 €, huomioitu 1. työkokemuksisä sekä sivukulut.
Virat (v), pysyvät työsopimussuhteet (t), määräaikaiset (m).

Tulosalue/ Keskus/ Liikelaitos/ Tulosalue/ Yksikkö	v/t/m	alk. kk	2025 henkilöä	euroa 2025	2026 henkilöä	euroa 2026	2027 henkilöä	euroa 2027	Perustelut tiivistetysti
--	-------	---------	---------------	------------	---------------	------------	---------------	------------	--------------------------

YHTEENVETO

UUDET VIRAT JA TYÖSUHTEISET TEHTÄVÄT 2025 - 2027

Toimialat, keskuskeskukset ja liikelaitokset yhteensä	2025 henkilöä	euroa 2025	2026 henkilöä	euroa 2026	2027 henkilöä	euroa 2027	Lisätiedot
KONSERNIPALVELUT	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT	15,0	177,0	0,0	424,7	0,0	424,7	Koulunkäynninohjaaja, varhaiskasvatuksen sosionomi
YMPÄRISTÖTOIMIALA	1,0	61,7	0,0	61,7	0,0	0,0	Rakennusautomaatioinsinööri, määräaikainen.
NURMIJÄRVEN VESI -liikelaitos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
ALEKSIA -liikelaitos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
NURMIJÄRVEN KUNTA YHTEENSÄ	16,0	238,7	0,0	486,4	0,0	424,7	

MUUTTUVAT VIRAT JA TYÖSUHTEISET TEHTÄVÄT 2025 - 2027

Toimialat, keskuskeskukset ja liikelaitokset yhteensä	2025 henkilöä	euroa 2025	2026 henkilöä	euroa 2026	2027 henkilöä	euroa 2027	Lisätiedot
KONSERNIPALVELUT	1,0	50,1	0,0	12,5	0,0	0,0	Matkailukoordinaattori, määräaikaisuuden jatkaminen
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT	9,0	124,9	0,0	139,6	0,0	139,6	Kotoutumisohjaajan, kehittämissiantuntijan, aineenopettajien, peruskoulun lehtoreiden ja päiväkodin apulaisjohtajien vakinaistaminen.
YMPÄRISTÖTOIMIALA	0,0	0,0	0,0	56,1	0,0	56,1	Kaavoitusarkkitehti, vakinaistaminen.
NURMIJÄRVEN VESI -liikelaitos	1,0	49,6	0,0	49,6	0,0	49,6	Projekti-insinööri, vakinaistaminen.
ALEKSIA -liikelaitos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
NURMIJÄRVEN KUNTA YHTEENSÄ	11,0	224,6	0,0	257,8	0,0	245,3	

UUDET JA MUUTTUVAT YHTEENSÄ 2025 - 2027

	27,0	463,3	0,0	744,2	0,0	670,0	
--	------	-------	-----	-------	-----	-------	--

LAKKAUTETTAVAT VIRAT JA TYÖSUHTEISET TEHTÄVÄT 2025 - 2027

Toimialat, keskuskeskukset ja liikelaitokset yhteensä	2025 henkilöä	euroa 2025	2026 henkilöä	euroa 2026	2027 henkilöä	euroa 2027	Lisätiedot
KONSERNIPALVELUT	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT	-18,0	-379,9	0,0	-675,0	0,0	-675,0	Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat, asiakaspalvelusihiteeri
YMPÄRISTÖTOIMIALA	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
NURMIJÄRVEN VESI -liikelaitos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
ALEKSIA -liikelaitos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
NURMIJÄRVEN KUNTA YHTEENSÄ	-18,0	-379,9	0,0	-675,0	0,0	-675,0	

ENNUSTE: VANHUUSELÄKEPOISTUMA 2025 - 2027

Toimialat, keskuskeskukset ja liikelaitokset yhteensä	2025 henkilöä	2026 henkilöä	2027 henkilöä
KONSERNIPALVELUT	2	1	0
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT	25	25	29
YMPÄRISTÖTOIMIALA	5	3	5

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2025 - 2027 (14.10.2024)

*Uudet, muutettavat ja lakkautettavat vakanssit. Palkkavaikutukset 1 000 €, huomioitu 1. työkokemuksisä sekä sivukulut.
Virat (v), pysyvät työsopimussuhteet (t), määräaikaiset (m).*

Tulosalue/ Keskus/ Liikelaitos/ Tulosalue/ Yksikkö	v/t/m	alk. kk	2025 henkilöä	euroa 2025	2026 henkilöä	euroa 2026	2027 henkilöä	euroa 2027	Perustelut tiivistetysti
NURMIJÄRVEN VESI -liikelaitos			0		2		0		
ALEKSIA -liikelaitos			4		5		4		
NURMIJÄRVEN KUNTA YHTEENSÄ			36		36		38		

KAAVOITUSOHJELMAT

Asemakaavoitusohjelma 2025-2029

Ympäristötoimiala/ Maankäyttö ja kaavoitus/ Asemakaavoitus

Asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta 10.9.2024

Kunnanhallitus

Kunnanvaltuusto

Asemakaavoitus

Asemakaavoitus kehittää Nurmijärven taajamia ja luo edellytyksiä hyvälle elinympäristölle. Asemakaavalla ohjataan asumisen, viheralueiden, työpaikkojen ja liikenteen sijoittumista ja rakentamista taajamissa. Asemakaavassa määritellään alueen tuleva käyttö: mitä säilytetään, mitä saa rakentaa, mihin ja millä tavalla. Kaavassa osoitetaan esimerkiksi rakennusten sijainti, koko ja käyttötarkoitus. Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaisesti kunnanvaltuusto hyväksyy vaikutukseltaan merkittävät asemakaavat. Vaikutuksiltaan vähäiset asemakaavamuutokset voi hyväksyä asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta.

Asemakaavoituksen tavoitteet ja seuranta

Asemakaavoituksella luodaan edellytykset rakentamiselle ja kunnan kasvulle valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteita on asetettu mm. kuntastrategiassa ja valtuuston vuonna 2020 hyväksymässä Maankäytön tavoiteohjelmassa (MATA) sekä kunnanhallituksen vuonna 2023 hyväksymässä Nurmijärven asumisen ohjelmassa.

Asemakaavahankkeille asetetaan asemakaavoitusohjelmassa tavoitteellinen aikataulu. Ohjelman toteutumista seurataan vuosittain kunnan osavuositarkastuksien sekä toimintakertomuksen yhteydessä.

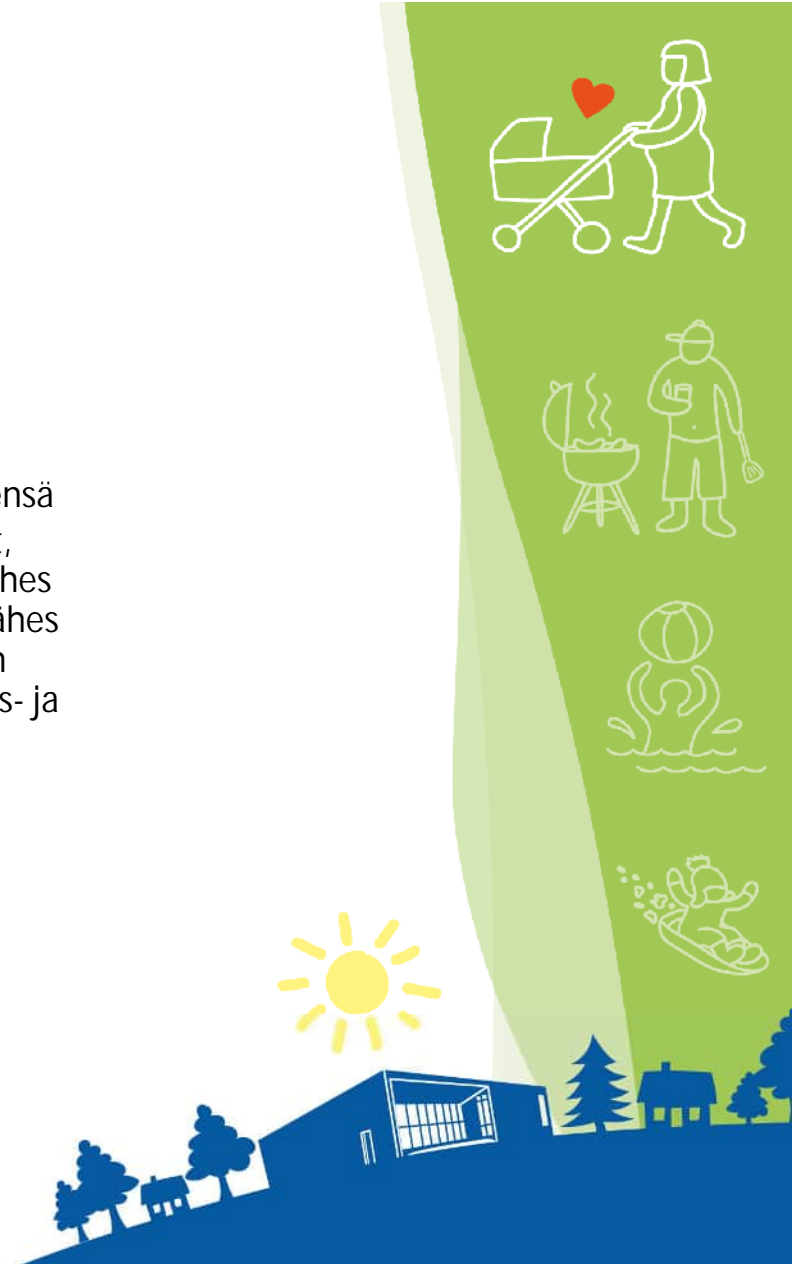

Asemakaavavaranto

Alla on esitetty asumisen asemakaavavaranto kerrosneliömetreinä vuoden 2023 lopussa. Varannolla tarkoitetaan rakentamatonta kerrosalaa.

- Asuinkerrostalot 73 000 k-m²
- Asuinpienitalot (erillistalot, paritalot, rivitalot) 294 000 k-m²
- Yhteensä 367 000 k-m²

Lainvoimaisissa asemakaavoissa asumiseen varattua tonttivarantoa Nurmijärvellä on yhteensä n. 367 000 k-m², josta kerrostaloille n. 73 000 k-m² ja asuinpienitaloille (erillistalot, paritalot, rivitalot) n. 294 000 k-m², josta noin 221 000 k-m² on erillispientalo-/paritalovarantoa eli lähes 750 tonttia. Varanto mahdollistaa laskennallisesti n. 1300 kerrostaloasunnon ja yhteensä lähes 1000 rivitaloasunnon rakentamisen. MAL-sopimuksen 2020–2023 mukaan kaavatuotannon tulisi olla keskimäärin noin 39 500 k-m²/vuosi sopimuskaudella. Valmisteilla on lukuisia yleis- ja asemakaavahankkeita sekä maanhankintatoimenpiteitä, joilla tonttivarantoa pyritään lisäämään ja ylläpitämään kysyntää vastaavaksi.

ASEMAKAAVOITUSOHJELMA 2025 -29

- Asemakaavoitusohjelmassa esitellään päätaajamien tärkeimmät kaavahankkeet ja niiden eri vaiheiden **yleispiirteiset aikataulut** viiden vuoden aikajanalla. Niiden lisäksi voidaan toteuttaa muita kunnan ja yleisen edun kannalta tärkeitä hankkeita asemakaavayksikön resurssit huomioiden.
- Ohjelmaa muokataan ja tarkennetaan vuosittain, ja se perustuu kuntastrategiasta johdettuihin tavoitteisiin, ja on rakennettu suhteessa mm. asemakaavoituksen resursseihin, kunnan ja yksityisten tarpeisiin, kunnan investointiohjelmaan, tontinmyyntiin.
- Ohjelma on asumisen, elinkeinotoiminnan sekä palvelutuotannon hankkeiden kanssa tasapainoilua – kaikkia tarvitaan. Lähivuosien suunnittelun ja kaavoituksen painopistealueet ja keskeiset tehtävät liittyvät ennen kaikkea yritysalueisiin ja palveluverkon edellyttämien asemakaavamuutosten oikea-aikaiseen laatimiseen. Sudentullin työpaikka-alueen asemakaava laaditaan sopimuksen mukaisesti, ja uuden yritysalueen kaavan laatiminen aloitetaan, kun edellytykset kaavan laatimiselle ovat olemassa.
- Asemakaavoituksen tulee olla ajallisesti synkronoitu kunnan investointien kanssa (palveluverkon ja kunnallistekniikan rakentamishjelmat), yhteistyötä muiden asiantuntijoiden kanssa tehdään tiiviisti.
- Kaavahankkeet voivat alettuaan kestää noin vuodesta useisiin vuosiin riippuen esimerkiksi kaavan vaikuttavuudesta ja asemakaavayksikön resursseista ja niiden suuntaamisesta. Kaavahankeprosessin etenemiseen vaikuttavat oleellisesti;
  - hankekohtaisesti tehtävät selvitykset (MRL:n edellyttää riittävät selvitykset)
  - hankkeen aikana käytävät neuvottelut maanomistajien kanssa
  - kunnan päätöksenteko esimerkiksi palvelutuotantoon liittyvien asemakaavojen osalta
  - muut suunnitteluun vaikuttavat reunaehdot.

Asemakaavoitusohjelman ulkopuolelta nostettavat kaavahankkeet

Vuosittain tulee esiin kunnan kannalta tärkeitä asemakaavahankkeita, joita ei ole osattu ennakoida tai joiden käynnistyminen on ollut epävarmaa. Näiden hankkeiden lisääminen jälkepäin ohjelmaan vähentää resursseja ohjelman muiden kaavojen käsittelystä. Kaavoitusohjelmaan on kuitenkin merkitty asemakaavat, joiden eteneminen suunnitellusti tulee turvata siinä tapauksessa, että aloitetaan alla oleviin ryhmiin kuuluvia asemakaavahankkeita.

Asemakaavoitusohjelmassa on kolme kunnan talouden ja palvelutuotannon sekä elinkeinoelämän kannalta tärkeää osiota, joita ei ole voitu hankkeina ennakoida:

1. Kunnan kannalta tarpeettomien kiinteistöjen asemakaavamuutokset myyntiedellytysten parantamiseksi

Tämän kategorian lisääminen ohjelmaan on koettu tärkeäksi erityisesti nykyisessä taloustilanteessa, jossa koitetaan karsia kaikki tarpeettomat kuluerät kunnan taloudesta. Kunnalle tarpeettomien kiinteistöjen myynnin estää useissa tapauksissa vanhentunut tai tarkoitukseen sopimaton asemakaavamerkintä. Näiden usein pienehköjen kohteiden asemakaavamuutoksia otetaan työn alle muutamia kerrallaan kunnan maankäytön ja tilakeskuksen kanssa koordinoidusti.

2. Elinkeinoelämän edellyttämät asemakaavahankkeet

Elinkeinoelämän tarpeisiin pyritään vastaamaan pitkän tähtäimen kaavoituksella ja tonttituotannolla, mutta usein käy niin, että jonkin kyseisen tontin kohdalla asemakaavaa tulisi räätälöidä tontista kiinnostuneen toimijan tarpeiden mukaan. Näissä tapauksissa voidaan toimijan kanssa laatia riittävän sitovat sopimukset ja aloittaa kaavatyö tämän asemakaavoitusohjelman ulkopuolisena hankkeena.

3. Kunnan palvelutuotannon edellyttämät asemakaavahankkeet

Tähän kategoriaan kuuluvat mm. koulut, päiväkodit jne. Edellä mainittujen rakennusten korjaukset / uudisrakennukset / väistötilat ovat haastavia myös maankäytön kannalta, koska niiden vaatimiin tilavarauksiin ei useinkaan ole varauduttu asemakaavassa. Tällaisia asemakaavamuutoksia on edessä tulevana vuosina ja niiden osalta asemakaavoitusohjelmaan on lisätty kyseinen osio. Kunnan palvelutuotantoa varten tehtävien asemakaavanmuutosten oikea-aikaisuuden varmistamiseksi on tehtävä kiinteää ja ennakoivaa yhteistyötä asemakaavoituksen ja tilakeskuksen välillä.

Asemakaavoitusohjelma 2025-2029

2024   2025   2026   2027   2028   2029

OHJELMAN ULKOPUOLELTA NOSTETTAVAT KAAVAHANKKEET		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
*	Kunnan kannalta tarpeettomien kiinteistöjen asemakaavamuutokset																				
*	Elinkeinoelämän edellyttämät asemakaavahankkeet																				
*	Kunnan palvelutuotannon edellyttämät asemakaavahankkeet																				
RAJAMÄKI		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1*	1-160 Rajamäen uusi päiväkot																				
2*	1-158 Toivojentie (kehittävät kiinteistöt)																				
3*	1-159 Puistotie 15 (kehittävät kiinteistöt)																				
4	1-xxx Kylänpään "Peltoporontien alue"																				
5	Rajamäen täydennysrakentaminen																				KEHITTÄMISSUUNNITELMA
KIRKONKYLÄ		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
6*	2-198 Vanha sähkölaitos, osa I																				
7*	2-252 Vanha sähkölaitos, osa II																				
8*	2-247 K 2021 t 2 NYK																				
9*	2-250 Ilvesvuorekatu 2-4																				
10*	2-253 Kunnantalon alue (keskustakorttelit)																				
11	2-xxx Toreeninmäki																				
12	2-xxx Lääketehtaan alue																				
13	2-xxx Heinoja III																				
14	2-xxx Krannilan kolmio																				
15	2-xxx Lukkarin alue																				
16	Kirkonkylän täydennysrakentaminen																				
KLAUKKALA, LEPSÄMÄ		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
17*	3-346 Jokimetsän pientaloalue																				
18*	3-351 Sudentullin työpaikka-alue																				
19*	3-352 Viirinlaakson päiväkot																				
20*	3-353 Klaukkalan vesitorni																				
21	3-326 Viirinlaakso II																				
22	6-025 Lintumetsän koulu																				
23	3-342 Klaukkalantie OSA 2 ja OSA 3																				
24	3-xxx Klaukkalan vanha linja-autoasema																				
25	Klaukkalan täydennysrakentaminen																				
MUUT		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
26	4-049 Kassakummunt. itäosa ja Porttipellontie																				

KAAVOITUKSEN VAIHEET

- Valmistelevalle suunnittelu, hankkeistaminen
- Luonnos / Ehdotus / Hyväksyminen
- Kaavan aloittaminen, tarkempi aikataulu avoin

☒ maankäyttösopimusneuvottelut

* Tähdellä merkittyjen asemakaavojen eteneminen priorisoidaan tarvittaessa muiden kaavojen käsittelyäaikataulua pidentäen

Rajamäki

1* 1-160 Rajamäen uusi päiväkot

Mahdollistetaan uuden päiväkodin rakentaminen uudelle, hyvin saavutettavalle sijainnille. Asemakaavoitus voidaan aloittaa, kun sijaintipaikka on selvillä. Kaavoitusaikatauluun voivat vaikuttaa myös muiden, kiireellisempien palveluverkon hankkeiden aikataulut.

2* 1-158 Toivojentie

Toivojentiellä ja Villentiellä sijaitsevien, kunnan omistuksessa olevien rakennusten käyttötarkoituksen muutos asumiseen. Asemakaavamuutoksella on tarkoitus parantaa kunnan kannalta tarpeettomien kiinteistöjen myyntiedellytyksiä.

3* 1-159 Puistotie 15

Käyttötarkoituksen muutos. Asemakaavamuutoksella on tarkoitus parantaa kunnan kannalta tarpeettomien kiinteistöjen myyntiedellytyksiä.

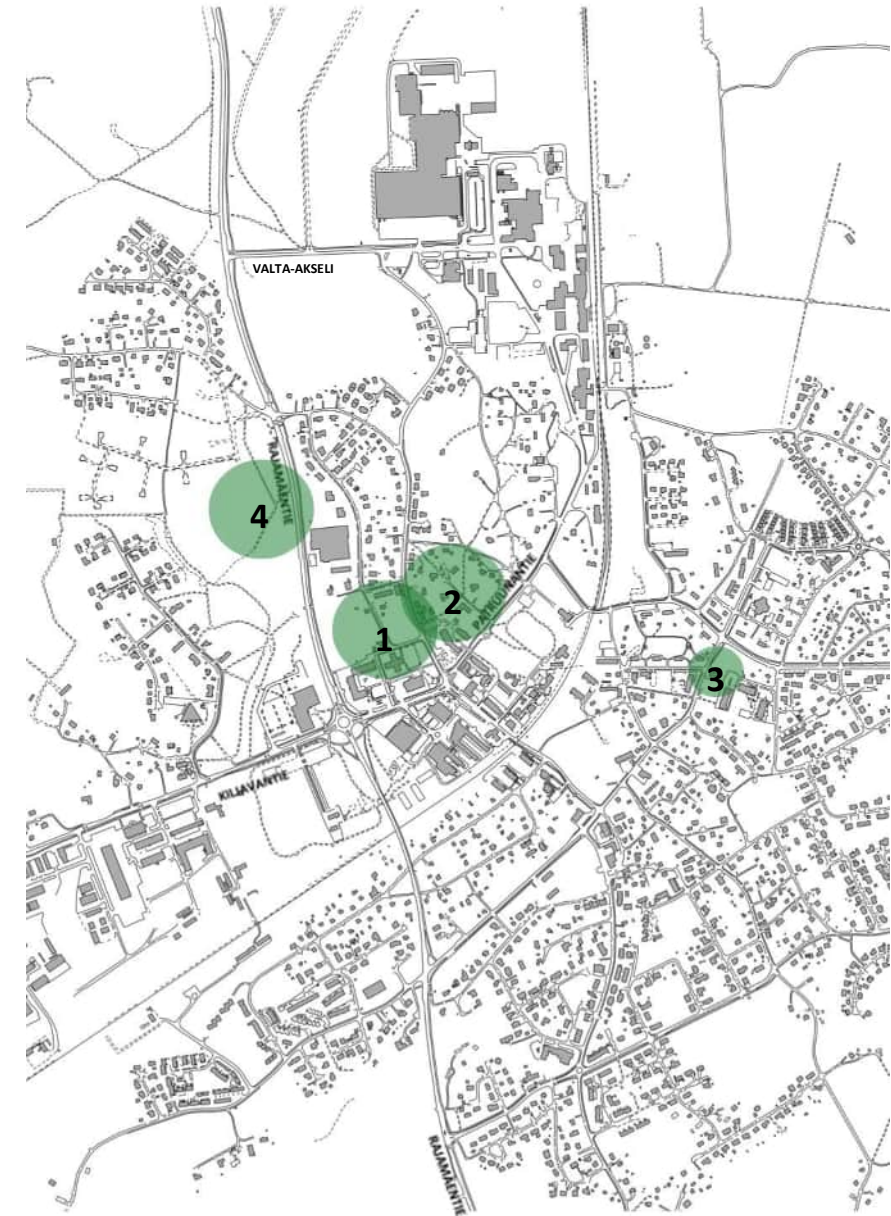
4 1-xxx Kylänpää ”Peltopurontien alue”

Kylänpään alueen länsiosassa on tavoitteena muuttaa asemakaavaa vastaamaan paremmin Rajamäen rakentamisen tarpeita.

5 Rajamäen täydennysrakentaminen

Rajamäen keskustan kehittämissuunnitelmassa muodostetaan kokonaiskuva alueen kehittämisestä yksittäisten asemakaavanmuutosten pohjaksi. Työssä käydään vuoropuhelua kuntalaisten, luottamushenkilöiden ja maanomistajien sekä eri alojen asiantuntijoiden kanssa keskustan kehittämisen lähtökohdista ja tavoitteista ja määritetään suunta kehittämiselle mm. viihtyisyyden, kulttuuriympäristön, elinkeinotoiminnan, asumisen ja kunnan toimintojen näkökulmasta.

Kehittämissuunnitelman perusteella käynnistetään asemakaavanmuutoksia täydennysrakentamisen ja kiinteistöjen kehittämisen mahdollistamiseksi.

Kirkonkylä 1/2

6* 2-198 Vanha sähkölaitos (osa I)

Vanhan sähkölaitoksen alueen länsiosa muutetaan asuinkäyttöön huomioiden siellä sijaitseva suojeltu rakennus. Kortteliin suunnitellaan uutta, laadukasta kerrostaloasumista, joka kohottaa kirkonkylän kaupunkikuvaa. Kaavaehdotusta valmistellaan yhdessä tontinluovutusmenettelyn kautta valitun toteuttajakumppanin kanssa.

7* 2-252 Vanha sähkölaitos (osa II)

Vanhan sähkölaitoksen alueen itäosan suunnittelua jatketaan länsiosan asemakaavamuutoksen ohessa. Ratkaistaviin asioihin sisältyy muun muassa ns. Terveystalon tulevaisuus. Asemakaavamuutosta valmistellaan, kun siihen on valmius ratkaisujen osalta.

8* 2-247 K 2021 t 2 (NYK) / Kirkonkylän uusi koulu

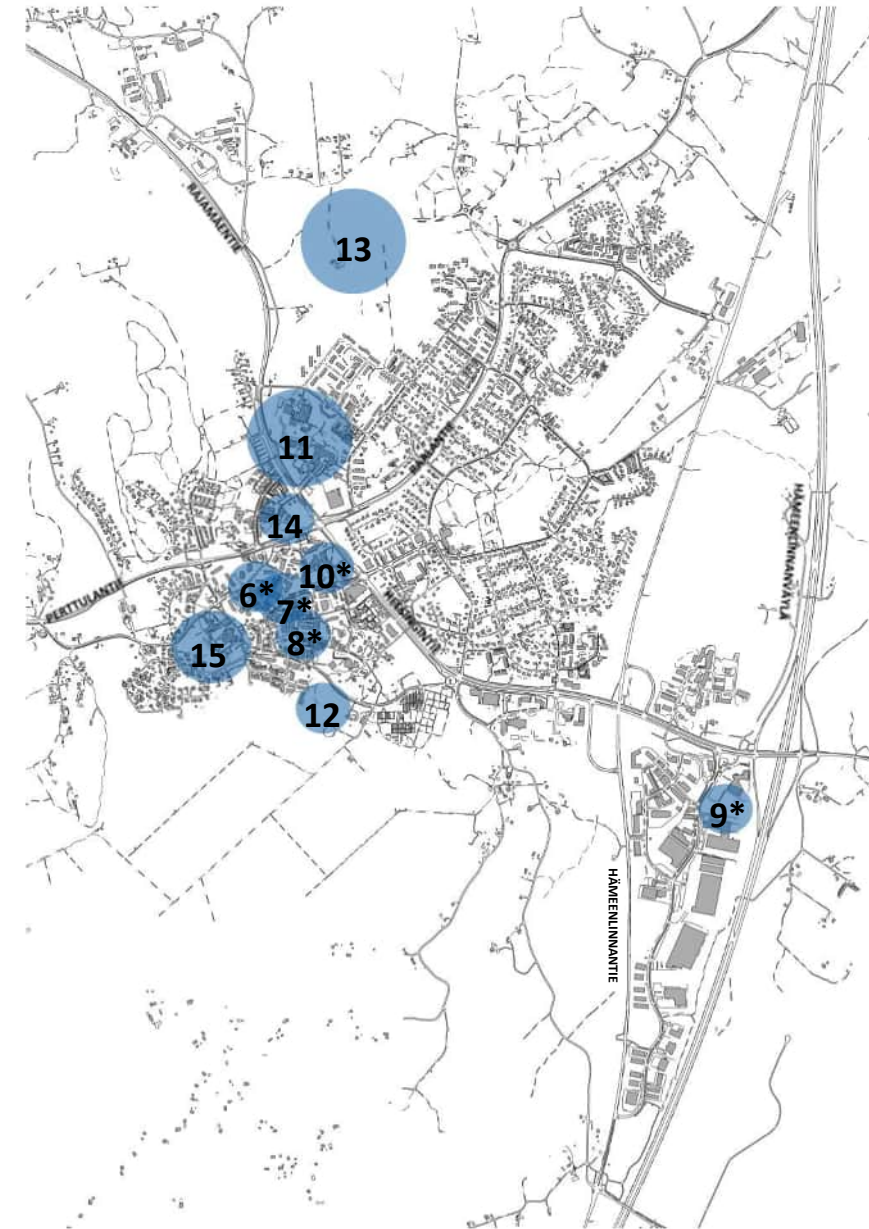
Tavoitteena on ollut mahdollistaa koulurakennuksen laajentaminen ja lukion sijoittuminen alueelle kunnanvaltuuston (16.6.2021) päätöksen mukaisesti. Nurmijärven yhteiskoulun ja lukion uudishankkeen vuonna 2021 valmistuneessa hankesuunnitelmassa huomattiin puutteita, jonka vuoksi toteutusvaihtoehdot tuotiin uudestaan päätöksentekoon keväällä 2024. Valtuuston päätöksen mukaisesti on käynnistetty uusi lisäselvitys Krannilan vaihtoehdosta. Kokonaisuus menee valtuuston päätöksentekoon alkuvuodesta 2025. Kaavoitusaikataulu riippuu valittavasta vaihtoehdosta.

9* 2-250 Ilvesvuorenkatu 2-4

Elinkeinoelämän edellyttämä asemakaavamuutos, jonka tavoitteena on mm. alueella toimivien yritysten laajentumisen mahdollistaminen. Telemaston vuokra-alue osoitetaan omaksi tontikseen.

10* 2-253 Kunnantalon ja virastotalon kortteli

Valtion virastotalon ja kunnantalon nykyisten korttelialueiden kehittämistä suunnitellaan muuttuneiden tarpeiden ja Kirkonkylän kehittämissuunnitelman antamien suuntaviivojen mukaisesti. Ennen asemakaavamuutosta tarvitaan alueen kokonaissuunnitelma sekä kunnan tarpeiden tarveselvitys.

Kirkonkylä 2/2

11 2-XXX Toreeninmäki

Tutkitaan Toreeninmäen täydennysrakentamismahdollisuuksia ja nykyisten rakennusten osalta uusia käyttötarkoituksia.

12 2-XXX Lääketehtaan alue

Kunnan omistukseen siirtynyttä Lääketehtaan aluetta tutkitaan asumiseen ja virkistyskäyttöön.

13 2-XXX Heinoja III

Heinojan kolmas aluekokonaisuus Rajamäentien varressa täydentää Kirkonkylän tonttivarantoa hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä.

14 2-XXX Krannilan kolmio

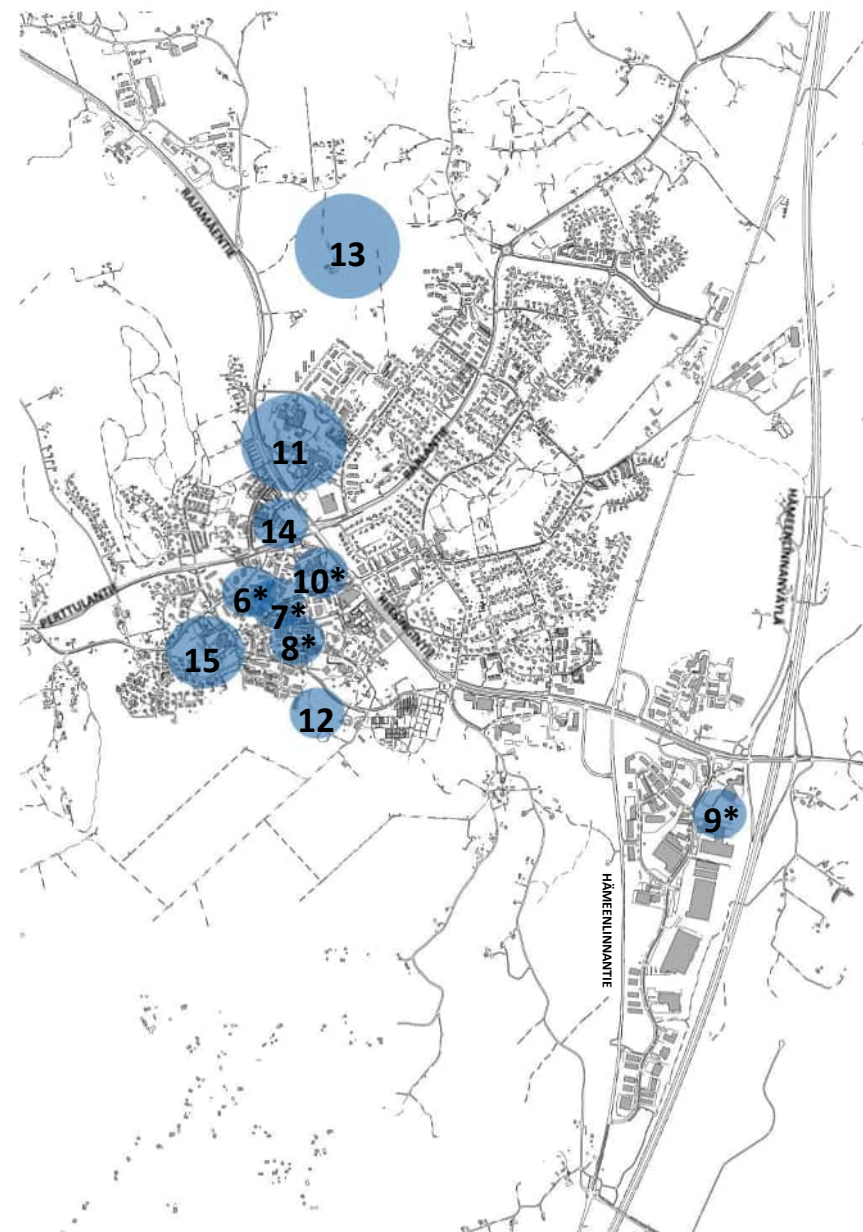
Krannilan kolmiota on tavoitteena kehittää keskustamaisen asumisen ja palveluiden alueena.

15 2-XXX Lukkarin alue

Lukkarin aluetta kehitetään kunnan palvelutuotannon tarpeiden mukaisesti. Alueella tutkitaan lisäksi asuinrakentamisen mahdollisuuksia.

16 Kirkonkylän täydennysrakentaminen

Kirkonkylän keskustan kehittämissuunnitelmassa esitetään kokonaiskuva ja visio alueen kehittamisestä. Kehittämissuunnitelma on päätöksenteossa 2024 syksyllä ja sen jälkeen sen on tarkoitus toimia suuntaviivana alueen asemakaavamuutoksille. Kehittämissuunnitelman perusteella käynnistetään asemakaavanmuutoksia täydennysrakentamisen ja kiinteistöjen kehittämisen mahdollistamiseksi. 2025-26 aikana on tavoitteena käynnistää Kirkonkylän keskustan alueella 1-3 yksityisten kiinteistönomistajien kaavamuutoshakemusten mukaista asemakaavamuutosta.

Klaukkala ja Lepsämä 1/2

17* 3-346 Jokimetsä

Asemakaavamuutoksella laajennetaan pientaloaluetta pohjoiseen Jokimetsän alueelle huomioiden alueella olevat luontoarvot ja vaihteleva maasto. Alue on tällä hetkellä asemakaavan maatalousaluetta (M) ja Klaukkalan osayleiskaavassa se on osoitettu AP-alueeksi. Kaavaluonnos voidaan viimeistellä, kun uusi katulinjaus tutkittu ja maanomistusolosuhteet sen sallivat.

18* 3-351 Sudentullin työpaikka-alue

Suunnitellaan uusi työpaikka-alue Klaukkalan ohikulkutien läheisyyteen. Alue on osoitettu työpaikka-alueeksi Klaukkalan osayleiskaavassa.

19* 3-352 Viirinlaakson päiväkoti

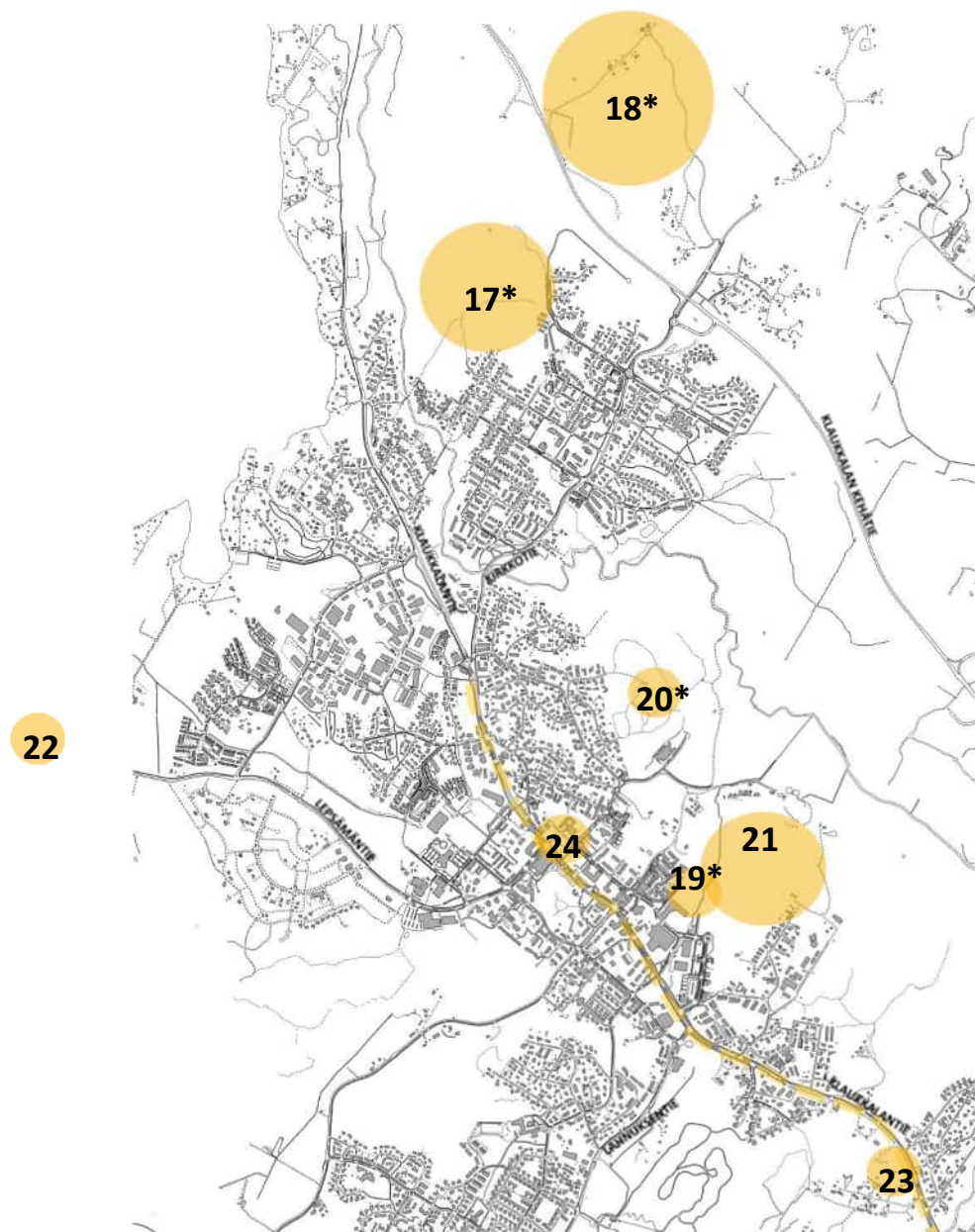
Klaukkalan koulu- ja päiväkotiverkkoa tutkittiin minipalveluverkkoselvityksessä 2023-24. Uutta päiväkotiä suunnitellaan mahdollisesti Viirinlaakso II -kaava-alueelle, jolloin päiväkotitontin asemakaavamuutos irrotetaan laajemmasta kaava-alueesta erilliseksi kaavahankkeeksi. Aikataulu tarkentuu, kun palveluverkosta päätetään.

20* 3-353 Klaukkalan vesitorni

Asemakaavamuutoksella mahdollistetaan uuden vesitornin rakentaminen nykyisen vesitornin viereen. Vanha vesitorni puretaan, kun uusi on otettu käyttöön.

21 3-326 Viirinlaakso II

Asemakaavamuutoksella laajennetaan Klaukkalan keskusta-aluetta. Kaavalla on tarkoitus mahdollistaa yhdystie (Luhtajoentie) Klaukkalantien ja Klaukkalan kehätien välille. Alueelle suunnitellaan myös tiivistä asumista ja palvelurakentamista. Arkeologisten löytöjen takia yhdystielle selvitetään vielä mahdollisia vaihtoehtoisia linjauksia. Asemakaavaluonnos on hyväksytty kesäkuussa 2021. Arkeologisia jatkotutkimuksia tehtiin syksyllä 2022. Kaava voi edetä ehdotusvaiheeseen, kun toteutuskelpoinen tielinjaus on löytynyt.

Klaukkala ja Lepsämä 2/2

22 6-025 Lintumetsän koulu

Mahdollistetaan uuden korttelikoulun rakentaminen Lepsämän Lintumetsään.

23 3-342 Klaukkalantie OSA 2 ja OSA 3

Klaukkalantien kehätien valmistumisen myötä Klaukkalantie voidaan muuttaa maantiestä kaduksi. Pohjoisin osa on jo muutettu kaduksi asemakaavassa ja tämä hanke koskee eteläisempää osaa Klaukkalantiestä. Asemakaava laaditaan yhdessä tai useammassa osassa.

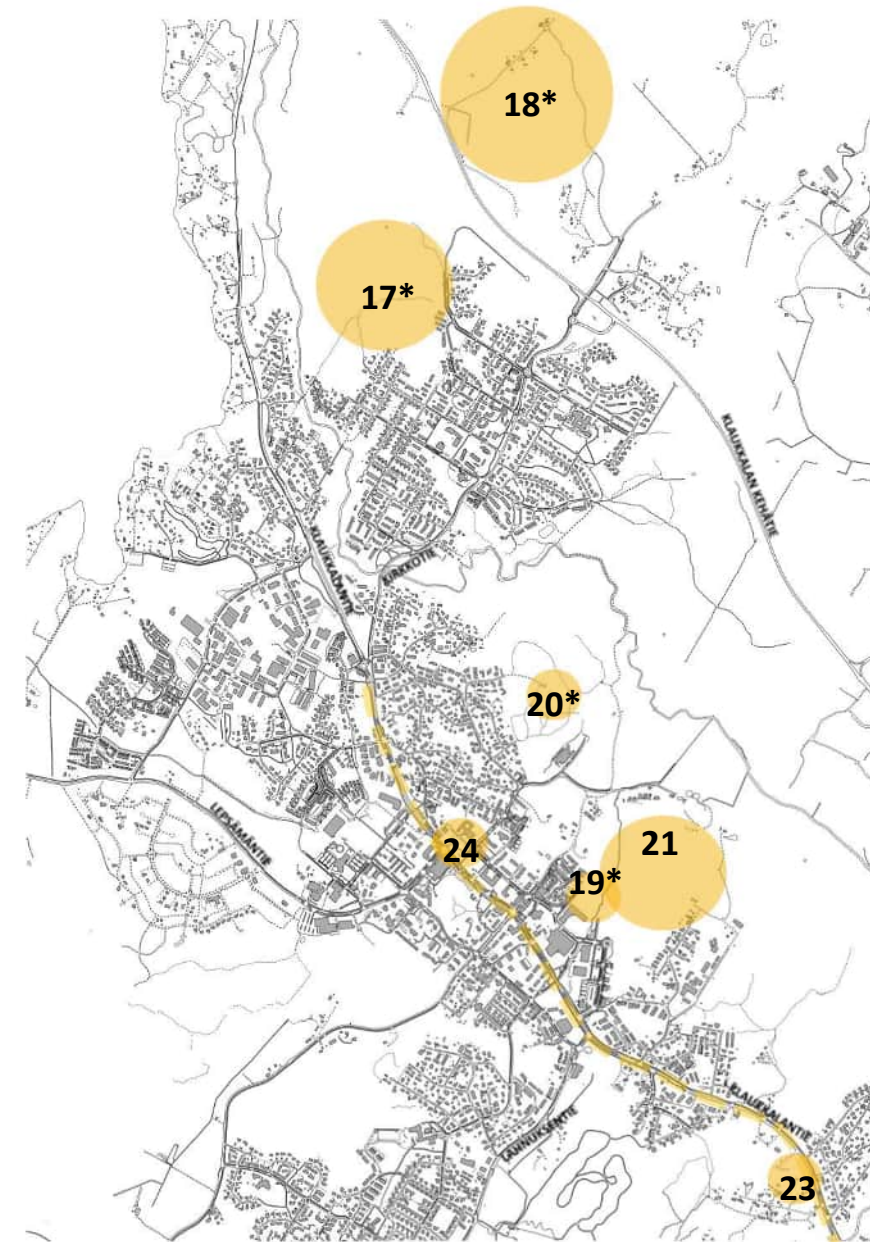
24 3-xxx Klaukkalan keskustakorttelit (vanha linja-autoasema)

Vanhan linja-autoaseman asemakaavaa muutetaan Klaukkalan keskustan kehittämisen tavoitteiden mukaisesti. Samalla tutkitaan mahdollisesti muita lähellä sijaitsevia keskustakortteleita kokonaisuutena. Alueen kaavoittaminen tulee sovittaa kehittämissuunnitelmaan.

25 Klaukkalan täydennysrakentaminen

Klaukkalan keskustan kehittämissuunnitelmassa muodostetaan kokonaiskuva alueen kehittämisestä yksittäisten asemakaavanmuutosten pohjaksi. Työssä käydään vuoropuhelua kuntalaisten, luottamushenkilöiden ja maanomistajien sekä eri alojen asiantuntijoiden kanssa keskustan kehittämisen lähtökohdista ja tavoitteista ja määritetään suunta kehittämiselle mm. viihtyisyyden, kulttuuriympäristön, elinkeinotoiminnan, asumisen ja kunnan toimintojen näkökulmasta.

Kehittämissuunnitelman perusteella käynnistetään asemakaavanmuutoksia täydennysrakentamisen ja kiinteistöjen kehittämisen mahdollistamiseksi. Klaukkalan keskustan kehittämissuunnitelman laatiminen on tarkoitus aloittaa vuonna 2026. Täydennysrakentamista tehdään mahdollisuuksien mukaan jatkuvasti asemakaavoitushakemusten perusteella.

Röykkä

26 4-049 Kassakummuntien itäosa ja Porttipellontie

Tavoitteena on mahdollistaa toteutumattomien työpaikka-alueiden muuttaminen asuin- ja liikekäyttöön. Kaava-alueeseen on liitetty osia Lopentien länsipuolelta. Luonnosvaihe oli nähtävillä keväällä 2024. Ehdotusvaihetta valmistellaan, nähtäville vuoden 2025 alussa.

KAAVANLAATIMISHAKEMUKSET

- Yksityisten tahojen kaavanlaatimishakemukset käsitellään yhteistyössä ympäristötoimialan eri asiantuntijoiden kanssa;
  - Asemakaavoitus, yleiskaavoitus, kunnallistekniikka, kiinteistö ja mittaus, maankäyttö, tarvittaessa Nurmijärven vesi
- Hakemukset käydään läpi ja arvioidaan mahdollisuudet laatia hakemuksen mukaisia kaavamuutoksia. Arvioinnin perusteella hakemukset laitetaan järjestykseen ja perustellaan esitys lautakunnalle ja hakijalle. Yksityisiä kaavamuutoshankkeita sovitetaan kunnan näkökulmasta tärkeiden hankkeiden lomaan.
- Arvion perusteella voidaan esittää lautakunnalle:
  - Kaavamuutos voidaan aloittaa resurssien puitteissa
  - Tarkastellaan seuraavan asemakaavoitusohjelman laatimisen yhteydessä kunkin vuoden keväällä
  - Hakemus hylätään, sillä...
  - Tarkastellaan osayleiskaavoituksen yhteydessä
- Arvio asemakaavan laatimisaikataulusta tuodaan lautakunnalle kaavanlaatimissopimuksen yhteydessä käsiteltäväksi. Hakemuksen hylkäämisestä päättää lautakunta.
- Kaavoitukseen liittyviä kyselyitä tulee jatkuvasti, ja silloin asiakkaalle kerrotaan suuntaa antavasti tilanteesta – mitä osayleiskaava mahdollistaa, voimassa olevan asemakaavan tilanne, mitä ympäristössä on, onko kyseessä laajempi linjakysymys, miten suuret vaikutukset muutoksella olisi jne., jotta asiakas voi arvioida mahdollisen kaavanlaatimishakemuksen edellytyksiä.

KRITEERIT –

eli miten kaavanlaatomishakemukset laitetaan järjestykseen ja perustellaan lautakunnalle sekä hakijalle?

- Tukeeko hakemus kunnan tavoitteita?
  - Kuntastrategia
  - Osayleiskaava
  - Kaavoitusohjelman tavoitteet
  - Elinkeinoelämän hankkeiden priorisointi
- Asemakaavan toteuttamisen vaatimat investoinnit kunnalle, sopiiko investointiohjelmaan/ aikataulutuksen investointiohjelmaan huomioiden?
  - Kunnallistekniikan ja kadunrakentamisen investointien tarve?
- Asemakaavan vaatima työmäärä?
  - Muutoksen laajuus, selvitysten tarve?
  - Hakijalla oma arkkitehti/ kaavan laatija?
- Aikataulutuksen ja sovittaminen kaavoitusohjelman muiden hankkeiden kanssa

Lääketehtaan alue

Asuminen

Maanomistus kunta
Laajuus

Kunta on ostanut maat talvella 2024. Alue on tarkoitettu kaavoittamaan asumiseen ja virkistykseen. Asemakaavot on käynnistettävä heti, kun aikataulujen puolesta mahdollista.

Aikataulu Aloitus 2026
Luo Ehdot
Hyväksyminen

Vastuuhenkilöt

Näkymä Kirkkomäeltä kohti Lääketehtaan aluetta

STROVISE

Yleiskaavaohjelma 2025–2027

Nurmijärvi

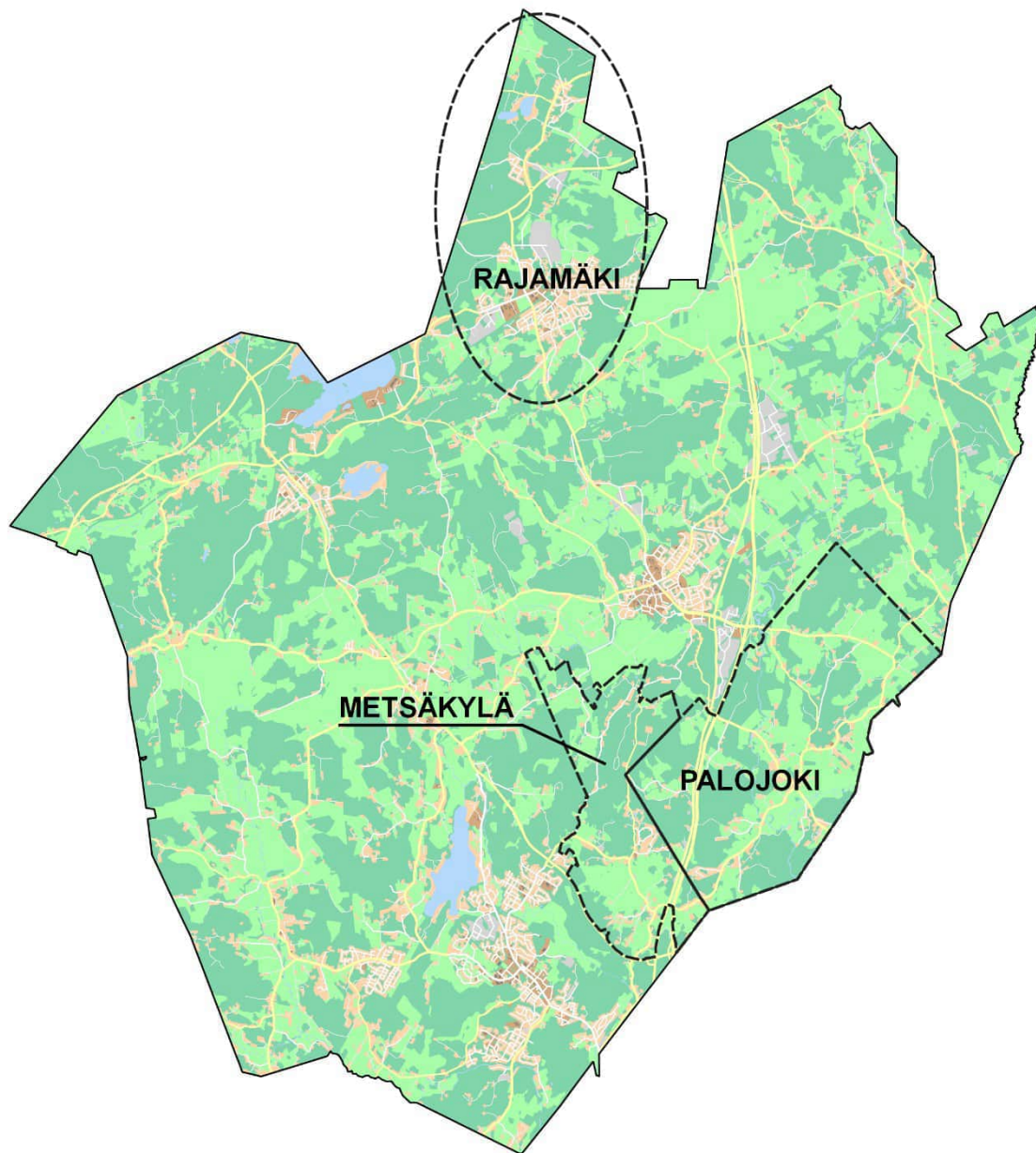

Yleiskaavaohjelma sisältää suunnitelmakaudella laadittavana olevat osayleiskaavat. Kaavoitusohjelmakartoilla osayleiskaavojen rajaukset on esitetty yleispiirteisesti. Kaava-alueiden tarkempi rajaaminen tehdään suunnittelun yhteydessä. Aurinkovoimaloita varten laadittavat osayleiskaavat on lisätty kaavoitusohjelmaan. Niiden eteneminen kaavoitusohjelman muiden osayleiskaavojen laadinnan lomaan siten, ettei niiden laatiminen merkittävästi hidasta muiden osayleiskaavojen laatimista. Kunnan palvelutuotannon edellyttämät ja elinkeinoelämän hankkeiden edistämiseksi tarvittavat osayleiskaavamuutokset vaikuttavat muiden osayleiskaavojen aikatauluun. Samanaikaisesti on vireillä kaksi osayleiskaavaa ja lisäksi voi tulla vireille aurinkovoimaloita koskevia yleiskaavoja.

YLEISKAVAOHJELMA

Osayleiskaavat 2025–2027:

- 1. Palojoen osayleiskaava (haja-asutusalue)**
Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena. Osayleiskaava ohjaa alueen rakentamista ja muuta maankäyttöä. Palojoen osayleiskaavaluonnos valmistellaan uudelleen käsittelyyn vuonna 2025 sen jälkeen, kun Metsäkylän osayleiskaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella on mahdollisesti kehitetty maaseutuosayleiskaavojen laadintaperiaatteita.
- 2. Rajamäen osayleiskaava (taajama)**
Rajamäen osayleiskaava ohjaa taajaman kehittämistä ja asemakaavoitusta. Kaavan laatiminen edellyttää mm. luontoselvitystä, liikenneselvityksen ajantasaistamista sekä kasvusuuntien aluevertailun tekemistä. Osayleiskaavan edellyttämien selvityksien laadintaa jatketaan vuoden 2025 aikana sekä valmistellaan osayleiskaavaluonnosta käsittelyyn 2025.
- 3. Metsäkylän osayleiskaava (haja-asutusalue)**
Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena. Osayleiskaava ohjaa alueen rakentamista ja muuta maankäyttöä. Ehdotusta valmistellaan käsittelyyn 2025.
- 4. Kunnan palvelutuotannon edellyttämät osayleiskaavamuutokset**
Osayleiskaavojen pieniä muutoksia voidaan tehdä tarvittaessa kunnan palvelutuotannon hankkeiden edistämiseksi.
- 5. Elinkeinoelämän hankkeiden edistämiseksi tarvittavat osayleiskaavamuutokset**
Osayleiskaavojen pieniä muutoksia voidaan tehdä tarvittaessa elinkeinoelämän hankkeiden edistämiseksi.
- 6. Aurinkovoimaloita koskevat yleiskaavat**
Aurinkovoimaloita koskevia kaavoja voidaan ottaa laadittavaksi kaavoitusohjelman muiden osayleiskaavojen laadinnan lomaan siten, ettei niiden laatiminen merkittävästi hidasta muiden osayleiskaavojen laatimista.
- 7. Muut osayleiskaavat 2028–**
Muita osayleiskaavoja voidaan käynnistää v. 2028 ja sen jälkeen.

KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISEN PERIAATTEET

Kunnallistekniikan rakentamishjelman periaatteet vuosille 2025–2029

Talousarvion ja taloussuunnitelman laadinnan yhteydessä esitetään kunnallistekniikan rakentamishjelma vuosille 2025 - 2029. Rakentamishjelman laatimisen yhteydessä on päivitetty myös Klaukkalan tieverkon toteuttamishjelma vuosille 2025 – 2034, sekä kunnan ja valtion yhteishankkeiden ohjelma. Rakentamishjelmassa on toteutussuunnitelma valtion maanteiden varrelle toteutettavien kevyen liikenteen väylien toteutukselle vuosille 2025–2034.

Talousarvion investointiosan kohdassa "4. Kiinteät rakenteet ja laitteet" on esitetty kolme eri hankeryhmätasoa: 1) Kunnallistekniikan rakentaminen 2) Klaukkalan tieverkko ja 3) Kunnan ja valtion yhteishankkeet. Hankeryhmätasolle on merkitty mahdolliset avustukset ja rahoitusosuudet. Hankeryhmätasot ovat valtuustoon nähden sitovia. Tekninen lautakunta hyväksyy osaltaan vuoden 2024 loppupuolella kunnallistekniikan rakentamishjelman vastaamaan valtuuston hyväksymää määrärahaa ja talousarvion tavoitteita ja perusteluita.

Ympäristötoimiala on yhteistyössä muiden toimialojen kanssa koordinoitunut kunnallistekniikan rakentamishjelman tarpeellisilta osiltaan yhteensopivaksi asunto-, työpaikka- ja palvelurakentamisen kanssa. Kunnallistekniikan rakentaminen etenee huomioiden kunnan maankäytön tavoiteohjelma (MATA), talousarvioraami ja NUUKA-ohjelman linjaukset, kuntastrategia ja yksityisten maanomistajien perustellut tarpeet. Rakentamishjelma on sovitettu yhteen vesilaitoksen (Nurmijärven Vesi) investointiohjelma huomioiden. Pidemmän aikavälin kunnallistekniikan rakentamishjelmassa on huomioitu kuntarakenteen kehittäminen maankäytön suunnittelun kanssa käydyissä palaverissa todettujen tavoitteiden mukaisesti (MATA).

Rakentamishjelman mukaisten kunnallistekniikan rakentamiskohteiden aloittamisen, vaiheistamisen, kustannusjaon ja muun toimenpanon päättää viimekädessä kunta, eli tekninen lautakunta ja sen alainen viranhaltija (kunnallistekniikan päällikkö asemavaltuutuksen mukaisesti) talousarvion sitovuustasojen ja voimassa olevien delegointipäätösten puitteissa. Määrittelyssä huomioidaan eri osapuolten tavoitteenasettelut ja

tarpeet. Nurmijärven Veden osalta kaikki uudiskohteet eivät välttämättä ole taloudellisesti kannattavia, mutta kunnan kokonaisedun kannalta voi olla perusteltua toteuttaa yksittäinen hanke esimerkiksi merkittävien tontinmyyntitulojen näkökulmasta. Nurmijärven Veden saneerauskohteissa pyritään mahdollisuuksien mukaan yhteensovittamaan katurakenteiden ja laitteiden uusiminen kunnan toimesta, sekä tarvittavin osin hulevesiviemäröinnin toteuttaminen. Kaikissa rakentamishjelman kohteissa kunnan kokonaisuus ja -taloudellisuus on ratkaisevaa toteutuskohteeksi pääsemisen suhteen. Lisäksi toteutukseen voidaan esittää kohteita, joilla on merkitystä kaupunkikuvan kohentamisen osalta, ja joiden merkittävyys pelkästään taloudelliset seikat huomioiden voi jäädä vähäiseksi. Rakentamishjelmaesityksen (tekla 30.5.2024) mukaisten hankkeiden kilpailutusvalmistelut voidaan käynnistää jo syksyllä 2024. Hankintapäätökset voidaan tehdä aikaisintaan rahoituksen varmistumisen jälkeen valtuuston hyväksytyä talousarvion 11/2024 ja teknisen lautakunnan hyväksytyä rakentamishjelman joulukuussa 2024. Lisäksi rakentamishjelman hyväksymisen yhteydessä tekninen lautakunta tekee mahdolliset esitykset tarpeellisista määrärahamuutoksista talousarvioon niiden hankkeiden osalta, joiden ajoituksessa ja toteutuksessa (ml. sisältö- ja määrärahamuutokset) on ilmennyt talousarviokäsittelyn jälkeen täsmentämisen tarpeita.

Asuminen ja työpaikka-alueet mm.

Vuoden 2025 aikana suunniteltavia ja toteutettavia hankkeita ovat mm. Ilvesvuori pohjoisen työpaikka-alue. Lisäksi edistetään mm. Heinojan (I ja II), Vanha-Klaukan ja Kylänpään asemakaava-alueita, Punamullatien parantamista ja Metsä-Tuomelan aluetta.

Liikenneturvallisuus

Liikenneturvallisuutta parannetaan vaiheittain huomioiden turvallisen ja kestävä liikenteen suunnitelmassa (v.2020) esiin nostettuja kohteita. Valtion maanteiden varteen kevyen liikenteen väylien toteuttamista edistetään.

Talousarvion laadinnan yhteydessä on päivitetty alustavat arviot valtion maanteiden varrelle tarvittavien kevyen liikenteen väylien rakentamiskustannuksista. Alustava kokonaiskustannusarvio vuosille 2025-2029 on noin 1 M€.

Päällystys, kadun laitteet ja varusteet

Uusien asuntoalueiden rakentaminen on lisännyt päällystys- ja valaistusmäärärahojen tarvetta uudiskohteisiin. Lisäksi vanhojen, kunnostustarpeessa olevien valaistuskohdeiden saneerausta jatketaan suunnitelman mukaisesti ja määrärahojen puitteissa. Rakentamisohjelmaan on esitetty päällystämiseen sekä varusteisiin ja laitteisiin määrärahaa 1,2-1,4 M€/v.

Pysäköintialueisiin, pysäkkikatoksiin ja muuhun liikennetekniikkaan on varattu vuotuista määrärahaa 0,2 M€/v.

Liikunta ja virkistysalueet

Määrärahaa on varattu mm. hiekka- ja nurmikenttien sekä ulkoilureittien peruskorjauksiin. Vuodelle 2026 on varattu määrärahaa Klaukkalan vanhan jäähallin betonilaa-tan uusimiseen.

Puistot

Viheralueiden rakentamiseen on varattu määrärahaa vuosittain n. 0,4-0,5 M€. Merkittävin kohde vuonna 2025 on leikkikenttien saneeraukset.

Klaukkalan tieverkko

Klaukkalan tieverkon toteuttamisohjelma vuosille 2025 - 2034 sisältää Klaukkalan tieverkkosuunnitelmien ja Klaukkalan taajamarakenteen kehittämisperiaatteiden mukaisen tieverkon. Klaukkalan tieverkon alustavien kustannuslaskelmien mukaan toteuttamisohjelman kokonaiskustannukset ovat vuoteen 2034 mennessä noin 36 M€. Kunnan rakennettavaksi ja rahoitettavaksi tulevia teitä tulevana vuosina ovat mm. Luhtajontien eri osat, Havumäentien jatke, Tornimäentie ja Äijänniituntie. Lisäksi kunta on aikanaan sopinut valtion kanssa 10 M€ erillisestä rahoitusosuudesta Klaukkalan

kehätien (ohikulkutien) rakentamisesta. Kehätie on otettu loppuvuonna 2020 liikenteelle käyttöön ja erilaiset viimeistelytyöt jatkuvat vielä vuoteen 2026 saakka.

Klaukkalantien kehittäminen

Vuosille 2027-2029 on esitetty 2,1 M€:a suunnittelumäärärahaa Klaukkalantien kehittämiseen ja sujuvuuden parantamiseen mm. joukkoliikenteen näkökulmasta. Hankkeen edistäminen edellyttää määrärahaa Uudenmaan ELY-keskukselta Klaukkalantien Vantaan puoleisella osuudella. Lisäksi vuosille 2025-2029 on esitetty 0,06 M€/v Klaukkalantien parantamiseen keskusta-alueilla. Vielä vuosille 2025-2026 on esitetty määrärahaa Klaukkalantien parantamiseen Lepsämäntien liittymässä.

Vuosittaiset määrärahat v. 2025-2029

Kunnallistekniikan rakentamisen, Klaukkalan tieverkon ja valtion yhteishankkeiden vuosittainen nettorahoitustarve on v. 2025 – 2029 noin 11 – 15,5 M€.

Nurmijärven Veden rakentamishjelman periaatteet vuosille 2025–2029

Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen rakentamishjelma sisältää uusien vesihuoltoverkostojen rakentamisen, pääjohtojen rakentamisen, tuotantolaitosten uudisrakentamisen ja peruskorjaukset sekä vesihuoltoverkostojen saneeraukset.

Uudet kaava-alueet

Uusien asemakaava- ja yritysalueiden vesihuoltoverkoston rakentamiseen kohdentuu kauden aikana vuodesta riippuen 10-25 % vesilaitoksen investointirahoista. Osuus on kaudella tavanomaista pienempi, johtuen ajanjaksoon sijoittuvista isoista laitoshankkeista. Uudisaluekohteissa vesilaitos toteuttaa kunnan rakentamishjelmaa, ja kunnan asunto- ja yritysalueiden käyttöönoton edellyttämä uusien verkostojen rakentaminen on ohjelmoitu tapahtuvaksi samanaikaisesti katujen kanssa.

Kauden aikana suunnitellaan ja / tai rakennetaan uusia asuntoalueita ja verkostoa Heinojan alueella ja Lääketehtaan asemakaava-alueella Kirkonkylässä sekä Jokimetsän alueella Klaukkalassa. Rajamäellä rakennetaan Kylänpään ja Hellaspolun alueella. Yritysalueiden osalta kauden aikana suunnitellaan ja / tai rakennetaan Altian, Ilvesvuori pohjoisen sekä Sudentullin alueita.

Verkostojen saneeraus ja pääjohtojen uudisrakentaminen

Verkostosaneerauskohteet valitaan saneerauksen priorisointityökalun avulla, joka huomioi vesihuoltolinjojen kriittisyyden, kunnan ja iän.

Verkostosaneerauksen osalta rakentamishjelmakauden aikana saneerataan / suunnitellaan päävesijohtoa Kuntotiellä Klaukkalassa sekä Toukolantien-Vanhan Rajamäentien ja Matkun ympäristössä Rajamäellä. Näillä toimenpiteillä lisätään vedentoimituksen varmuutta ja vähennetään pitkäkestoisten

ja alueellisten vedentoimituskatkojen mahdollisuutta.

Päävesijohtojen lisäksi saneerausta tehdään Klaukkalassa Kumputien pohjoispuolella, Kiikkaistentiellä ja Ylitiilantiellä sekä Kirkonkylässä Nikontiellä, Kuokkalantiellä sekä Kuusimäen paineenkorottamon läheisyydessä. Lisäksi saneerataan Röykkään sijoittuvien Vaaksintien ja Kurrin tien vesihuoltoa sekä Rajamäellä Liisankuja/Niittykujan, Lehdontien ja Asuntokujan vesihuoltolinjat. Nurmijärven kunnan kanssa yhteistyössä tehdään kadunperusparannusta ja vesihuollon saneerausta Punamullantiellä ja Pratikankujalla Kirkonkylässä.

Osa vesijohtojen pienemmistä peruskorjauskohteista sekä viemärisujutuskohteet nimetään myöhemmin tarkempien kuntotutkimusten perusteella. Viiden vuoden rakentamishjelmakaudella verkostoja saneerataan keskimäärin 0,5 % verkoston kokonaispituudesta. Saneeraus määrää on jouduttu laskemaan suunnittelukaudella tehtävien jätevedenpuhdistamo- ja siirtolinjainvestointien takia.

Suunnittelukauden lopussa on tarkoitus aloittaa Teilinummi - Kirkonkylä päävesijohdon rakentaminen sekä Kirkonkylä – Rajamäki päävesijohdon suunnittelu. Uudet päävesijohdot mahdollistavat uuden tekopohjavesilaitoksen koko kapasiteetin käyttöönoton ja lisäävät vedentoimituksen varmuutta koko Nurmijärven alueella.

Verkoston mittarointia tehostetaan aluemittauskaivojen rakentamisella sekä asteittaisella siirtymisellä veden etäluentaan asiakkaiden vesimittareiden osalta.

Laitoshankkeet

Merkittävin investointi vedenjakelun puolella on Klaukkalaan rakennettava uusi, merkittävästi nykyistä isompi vesitorni. Investointikauden loppupuolella aloitetaan myös Rajamäen uuden vesitornin suunnittelu.

Muita vedenjakeluun liittyviä investointeja toteutetaan Savikon, Valkojan ja Lepsämän vedenottamoilla, joihin asennetaan kiinteät varavoimakoneet. Lisäksi Kiljavan päävedenottamon raakavesikaivoja saneerataan sekä Kuusimäen paineenkorotusasema uusitaan. Uuden päävesijohdon rakentuessa Kirkonkylän ja Klaukkalan välille, rakentuu samassa aikataulussa tätä päävesijohtoa palveleva Klaukkalan säätöasema.

Jätevedenkäsittelyn puolella kauden merkittävin investointi liittyy Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon uudelleenrakentamiseen. Uuden jätevedenpuhdistamon yleissuunnittelua varten tehtävät esiselvitykset ovat käynnissä, jonka jälkeen hanke etenee yleissuunnitteluun. Uusi jätevedenpuhdistamo Kirkonkylälle valmistuu investointikauden loppupuolella.

Jätevedenkäsittelyn automaatiojärjestelmän uusiminen on aikataulutettu suunnittelukauden loppuun. Samanaikaisesti Klaukkalan jätevedenpuhdistamolla varaudutaan yksikköprosessien saneerausinvestointeihin.

Oheisten päähankkeiden lisäksi nykyisiä vedentuotantolaitoksia ja erityisesti Kirkonkylän jätevedenpuhdistamoa pidetään toimintakuntoisina peruskorjausten/ ylläpitoinvestointien avulla.

Jätevedenpumppaamoiden saneerauksia jatketaan vuosittain 2-3 pumppaamon osalta. Lisäksi rakennetaan kaudelle ajoittuvien uusien kaava-alueiden tarvittavat jätevedenpumppaamot, jotka tarkentuvat kaava-alueiden kunnallistekniikkahankkeiden edetessä.

AVUSTUKSET YHTEENVETO

YHTEENVETO
AVUSTUKSI STA

Avustuksen nimi	Avustuksen suunniteltu käyttö	Kenen budjetissa	TA 2025 budjetoitu	TA 2024	Myönnetty 2024*	TA 2023	Myönnetty 2023	Lisäinfo
KONSERNI PALVELUT								
Vähävaraisten yleishyödyllisten järjestöjen avustaminen	Järjestöjen tila-avustukset	Yhteiset toiminnot	0	0		6 000	6 000	Avustus poistettu kv 21.6.2023 § 40
Palveluvelvoitteen mukainen allastoimintojen avustus	Avustus kohdistuu erityisryhmien allastoimintojen järjestämiseen Etelä-Nurmijärven alueella. Allastoimintoja ovat mm. allasterapia, allasjumppa, vauvauinti.	Yhteiset toiminnot	100 000	115 000		130 000	123 500	
Rajamäen Uimahalli Oy	Yleiskatteellinen toiminta-avustus	Yhteiset toiminnot	655 000	675 000		770 000	879 683	Sis. Hyvä Olo -kortin avustuksen
Sponsorointi- ja yhteistyöavustukset	Urheiluseurojen, urheilijoiden, seurojen ja muiden ryhmien sopimussyhteistyö sekä tapahtumat	Viestintä- ja markkinointipalvelut	25 000	27 000	21 113	32 000	29 265	
Nurmijärvi 250 -juhluvuoden erillisavustus	Kertaluonteinen avustusvuodelle 2025	Yhteiset toiminnot	40 000	0	0	0	0	
SIVISTYS- JA HYVINVOINTITOIMIALA								
Toiminta-avustus ja kohdeavustus	Toiminta-avustus kulttuuri- ja taidelaitoksille sekä kulttuuriavustus	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	68 000	68 000	65 110*	75 700	76 000	*myönnetty 30.9.2024 mennessä
Toiminta- ja kohdeavustus	Nuorisoyhdistykset	Nuorisopalvelut	28 700	28 700	28 500	31 500	31 500	
Toiminta-avustus	Taiteen perusopetus, vapaa sivistystyö sekä muu opetus- ja kurssitoiminta	Koulutuspalvelut	219 180	219 180	219 180	243 180	243 180	

YHTEENVETO
AVUSTUKSISTA

Avustuksen nimi	Avustuksen suunniteltu käyttö	Kenen budjetissa	TA 2025 budjetoitu	TA 2024	Myönnetty 2024*	TA 2023	Myönnetty 2023	Lisäinfo
Nurmijärven Monitoimitalon vuokra-avustukset	Nurmijärven Monitoimitalon vuokra-avustukset	Koulutuspalvelut	158 630	198 630	198 630	198 630	198 630	
Toiminta- ja toimitila-avustus	Urheiluseurojen avustus	Liikunta- ja hyvinvointipalvelut	196 200	196 200	196 200	218 000	218 000	
Toiminta- ja kohdeavustus	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen /yhdistykset ja järjestöt	Liikunta- ja hyvinvointipalvelut	48 600	48 600	48 600	54 000	52 000	
YMPÄRISTÖTOIMIALA Yksityistieavustukset	Kunnossapito- ja perusparannusavustukset	Maankäyttö ja kaavoitus (kiinteistö- ja mittausoimi)	460 000	480 000	480 000	500 000	500 000	
Haja-asutuksen vesihuolto	Vesihuollon rakentamiskustannusten taloudellinen tuki	Tekninen keskus (kunnallistekniikan suunnittelu)		0		0	0	

* 30.9. 2024 mukainen tilanne. Avustuksia myönnetään vuoden loppuun asti ja myönnettyissä summissa näkyvät vain syyskuun loppuun mennessä myönnetty avustukset.

SISÄISET TOIMINTATUOTOT JA -KULUT

SISÄISET TUOTOT

	ict-palvelut	vuokrat	ruoka	siivous	vesimaksut	jätevesi- maksut	sis. muut	sis.palvelun myynnit liikelaitoksille	sis.palvelun myynnit
KONSERNIPALVELUT									
Yhteiset toiminnot								24 638	
Tarkastuslautakunta								2 839	
Hallintopalvelut								70 285	
Henkilöstöpalvelut								154 519	89 600
Talous- ja strategiapalvelut	1 768 200							112 205	29 920
Viestintä- ja markkinointipalvelut								38 418	
YMPÄRISTÖTOIMIALA									
Tekninen keskus							45 700	170 250	
Tilakeskus		23 380 928							24 500
Hallinto- ja talouspalvelut								178 400	
Nurmijärven Vesi					183 050	221 950			
Aleksia			6 835 729	2 478 839					

SISÄISET KULUT

KONSERNIPALVELUT									
Yhteiset toiminnot	-36 432	-53 365							-4 986
Hallintopalvelut	-24 204	-59 933							
Henkilöstöpalvelut	-17 991	-49 944							
Talous- ja strategiapalvelut	-22 655	-113 445							
Viestintä- ja markkinointipalvelut	-35 408	-29 966							
Elinvoimapaalvelut	-4 663	-52 039							
SIVISTYS- JA HYVINVOINTITOIMIALA									
Hallinto- ja talouspalvelut	-23 610	-86 537		-6 365					
Koulutuspalvelut	-622 060	-14 022 553	-4 050 015	-1 998 612			-24 200		-35 353
Varhaiskasvatuspalvelut	-368 337	-3 798 385	-2 785 714	-35 620					-101 544
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	-72 298	-983 119		-79 891					
Nuorisopalvelut	-34 567	-980 081		-40 798					
Liikunta- ja hyvinvointipalvelut	-10 670	-196 150		-14 261			-21 500		
YMPÄRISTÖTOIMIALA									
Tekninen keskus	-88 716	-1 421 106		-43 467	-15 300	-16 850			
Tilakeskus	-67 717	-219 939		-253 195	-167 750	-205 100			
Hallinto- ja talouspalvelut	-27 585	-84 001							-2 137
Maankäyttö ja kaavoitus	-75 167	-215 473							
Nurmijärven Vesi	-33 771	-69 858		-6 630				-459 747	
Aleksia	-202 349	-945 034						-291 807	

Nurmijärvi

Nurmijärven kunta
PL 37, 01901 Nurmijärvi
Katuosoite: Kunnanvirasto, Keskustie 2 b
Puhelin: (09) 250 021
kunta@nurmijarvi.fi
www.nurmijarvi.fi